

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

KRIMINALITA V ROCE 2005

**Sborník statí pracovníků IKSP
a časové řady vybraných ukazatelů kriminality**

Autoři:

PhDr. Alena Marešová

Ing. Vladimír Baloun

PhDr. Martin Cejp, CSc.

PhDr. Milada Martinková, CSc.

JuDr. Petr Zeman, Ph.D.

Tento text neprošel jazykovou korekturou a je určen jen pro studijní účely

Neprodejné

Praha 2006

ISBN 80-7338-051-X

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006

www.kriminologie.cz

Obsah

Strana

Úvod

PhDr. Alena Marešová 5

Kriminalita v roce 2005 z pohledu statistik Policie ČR

PhDr. Alena Marešová 7

Výskyt hospodářské trestné činnosti v roce 2005

Ing. Vladimír Baloun 25

Organizovaný zločin v České republice v letech 1993-2005*

PhDr. Martin Cejp, CSc. 36

Oběti trestné činnosti v České republice v roce 2005*

PhDr. Milada Martinková, CSc. 85

Přílohy 1 – 12 statistika k obětem trestné činnosti v roce 2005 103

Několik poznámek k problematice obětí z pohledu pracovníka odboru systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR

JUDr. Josef Kulíšek 115

Drogová kriminalita v České republice v roce 2005

JUDr. Petr Zeman, Ph.Dr. 123

Resume: Kriminalita v roce 2005 152

PhDr. Alena Marešová

Summary: Crime in 2005 154

Přílohy 1-7 156

Příloha č. 1 **Celková kriminalita v ČR od r. 1973**

Příloha č. 2 **Trestná činnost v ČR v roce 2005 podle územního členění**

Příloha č. 3 **Trestná činnost v Praze podle jednotlivých obvodních ředitelství
Policie ČR v roce 2005**

Příloha č. 4 **Kriminalita od roku 1987 z pohledu policejní statistiky a statistik
státních zastupitelství a soudů**

Příloha č. 5 **Přehled o počtu vražd na území ČR od roku 1974**

Příloha č. 6 **Přehled o počtu policií evidovaných loupeží od roku 1973**

Příloha č. 7 **Počty vězněných osob ve vybraných státech včetně indexů
vězněných osob k počtu obyvatel**

** Technická spolupráce V.Havránková*

Úvod

Pohled na statistické údaje o kriminalitě v hodnoceném roce je vždy zjevně či skrytě ovlivněn pokračujícím vývojem v roce následujícím, a to i proto, že sborník IKSP obsahující komentář o kriminalitě v určitém roce je vydáván až koncem roku následujícího po komentovanému období. Avšak pokud chceme zachovat nadresortní přístup ke kriminalitě v ročních intervalech a také alespoň určitý odstup od jevů relativně „čerstvých“, případně získat náhled na proběhlé změny v delším časovém kontextu, nemůžeme vydávání sborníku urychlit.

Takto je postupováno již od roku 1992, kdy byla vydána IKSP první studie o kriminalitě – „Kriminalita v roce 1991 (Kriminální statistika České republiky s komentářem)“ – tj. v době, kdy ještě existovala Československá republika, a studie tak obsahovala i srovnání stavu kriminality v Česku se stavem na Slovensku. První čtyři každoroční studie o kriminalitě byly zpracovány jedním autorem (autorkou). Od roku 1996 pak přehled o kriminalitě v roce předchozím dostal současnou podobu sborníku, v němž je vždy jako první uveden příspěvek vedoucí autorského kolektivu „Kriminalita v roce ...“. Tento příspěvek je současně, v radikálně zkrácené podobě, poměrně kontinuálním pokračováním dnes již 15leté řady popisu kriminality v určitém roce a komentářem jejího předchozího vývoje. Další příspěvky ve sborníku mají též již svoji ustálenou podobu i kolektiv spoluautorů. Nedílnou součástí studie se tak za posledních deset let staly příspěvky věnované stavu a vývoji hospodářské trestné činnosti, změnám organizovaného zločinu a obětem trestné činnosti.

Při zpracování všech ve sborníku obsažených statí jsou maximálně využívány statistické údaje získané z odboru systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR. Tyto základní údaje jsou doplněny o statistické údaje z resortu Ministerstva spravedlnosti ČR, o informace a údaje ze zpráv Nejvyššího státního zastupitelství, z ročenek Vězeňské služby a z některých dalších resortních i mimoresortních materiálů hodnotících stav a vývoj kriminality a stav a vývoj počtu stíhaných, obžalovaných, odsouzených a vězněných pachatelů v tom kterém roce. Vydáním sborníku se snažíme soustředit všechny základní dostupné informace o stavu kriminality v daném roce, a to bez úzké resortní specializace a v kontextu delšího časového vývoje.

Statistické údaje či informace o kriminalitě obsažené v ročenkách kriminality vydávaných jinými institucemi (MV ČR, MSp ČR), či informace o kriminalitě v obecněji zaměřených ročenkách (ČSÚ) a zprávách hodnotících činnost institucí za uplynulý rok (např. státních zastupitelství, vězeňství), mají zpravidla charakter přehledu základních statistických dat k uplynulému roku či maximálně srovnání údajů za poslední dva roky – tj. dat, z nichž lze poznat jen změny oproti roku předchozímu. Zřídka jsou tato data doplněna krátkým komentářem (např. u Kapesní ročenky kriminality vydávané Policejním prezidiem, odborem systémového řízení a informatiky a ve zprávách Nejvyššího státního zastupitelství)). Také údaje

o kriminalitě dostupné na webových stránkách resortů MV ČR a MSp ČR mají především číselnou podobu a často v nich chybí delší časové řady.

Jediným konkurujícím materiálem obsahujícím podrobnější komentář k úrovni kriminality v konkrétním roce je jen každoroční „Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky“, zpracovávaná v gesci Ministerstva vnitra ČR pro Poslaneckou sněmovnu. Vzhledem k její obsáhlosti – cca 200 stran - a jejímu zaměření, ale i dostupnosti, zůstává naše pojetí hodnocení kriminality pro potřebu širší odborné veřejnosti a využití pro studijní účely formou sborníku stále účelnou a žádanou publikací.

Samostatnou část sborníku tvoří přílohy, jejichž cílem je mj. ukázat kontinuální vývoj kriminality obecně i jednotlivých kriminálních jevů. Jsou v nich obsaženy statistické údaje zpracované do několika tabulek prezentujících data jednak o celkové kriminalitě, jednak o vybraných trestných činech v delších časových řadách, a to od počátku zpracování statistických dat policií s využitím výpočetní techniky (tj. od roku 1973 a 1974), případně za poslední desetiletí. Jednou z příloh je vždy též tabulka, zpracovaná ze zahraničních zdrojů, ukazující stav, někdy i vývoj počtu vězněných osob v mezinárodním srovnání, příp. jiná mezinárodní srovnání, v době zpracování sborníku dostupná. Protože jednotlivé tabulky v přílohách již nejsou podrobně komentovány, doporučuji v případě jejich dalšího využití vyhledat komentář v první stati sborníku.

V úvodním příspěvku předkládaného sborníku komentuje vedoucí autorského kolektivu základní ukazatele o kriminalitě v roce 2005 a jejich změny oproti minulému období, dále uvádí informace o pachatelích, v členění podle pohlaví, věku, recidivy. Obecně jsou zde popsány počty evidovaných obětí a některé údaje o sebevraždách. Na úvodní příspěvek navazují v závěru sborníku publikované přílohy - tabulky, které současně doplňují v příspěvku uvedené grafy o další data.

Příspěvek ing. Balouna komentuje současný stav hospodářské kriminality a jeho odlišnosti od předchozího roku 2004.

Dr. Cejp se tradičně zabývá problematikou organizovaného zločinu, jeho stavem a vývojem v ČR od vzniku a rozšíření tohoto jevu až do roku 2005.

Příspěvek dr. Martinkové je opět věnován problematice obětí trestné činnosti v České republice a je zpracován z námi každoročně vyžadovaných nestandardních statistických sestav Policie ČR. Jeho součástí jsou obsáhlé přílohy zachycující data o policií evidovaných obětech v roce 2005. Tyto přílohy jsou ojedinělé a data v nich obsažená nikde jinde nebývají publikována.

Od letošního roku se dalším autorem sborníku stává dr. Petr Zeman, zabývající se problematikou drog. Tzv. drogová kriminalita sice poprvé od roku 1991 v roce 2005 poklesla, avšak kvalitní článek analyzující stav a charakteristické rysy drogové kriminality v ČR je pro sborník přínosem.

PhDr. Alena Marešová

Kriminalita v roce 2005
(především z pohledu statistik Policie ČR)
PhDr. Alena Marešová

Letošní úvodní příspěvek je zaměřen na popis vývoje kriminality jako celku i její struktury v ČR od roku 1993, příp. roku pozdějšího, a to do roku 2005. Snahou bylo zachytit období, ve kterém změny úrovně kriminality byly výraznější, a vývoj stavu kriminality v delších časových řadách, např. za desetiletí, či od roku 1999, kdy kriminalita v ČR kulminovala.

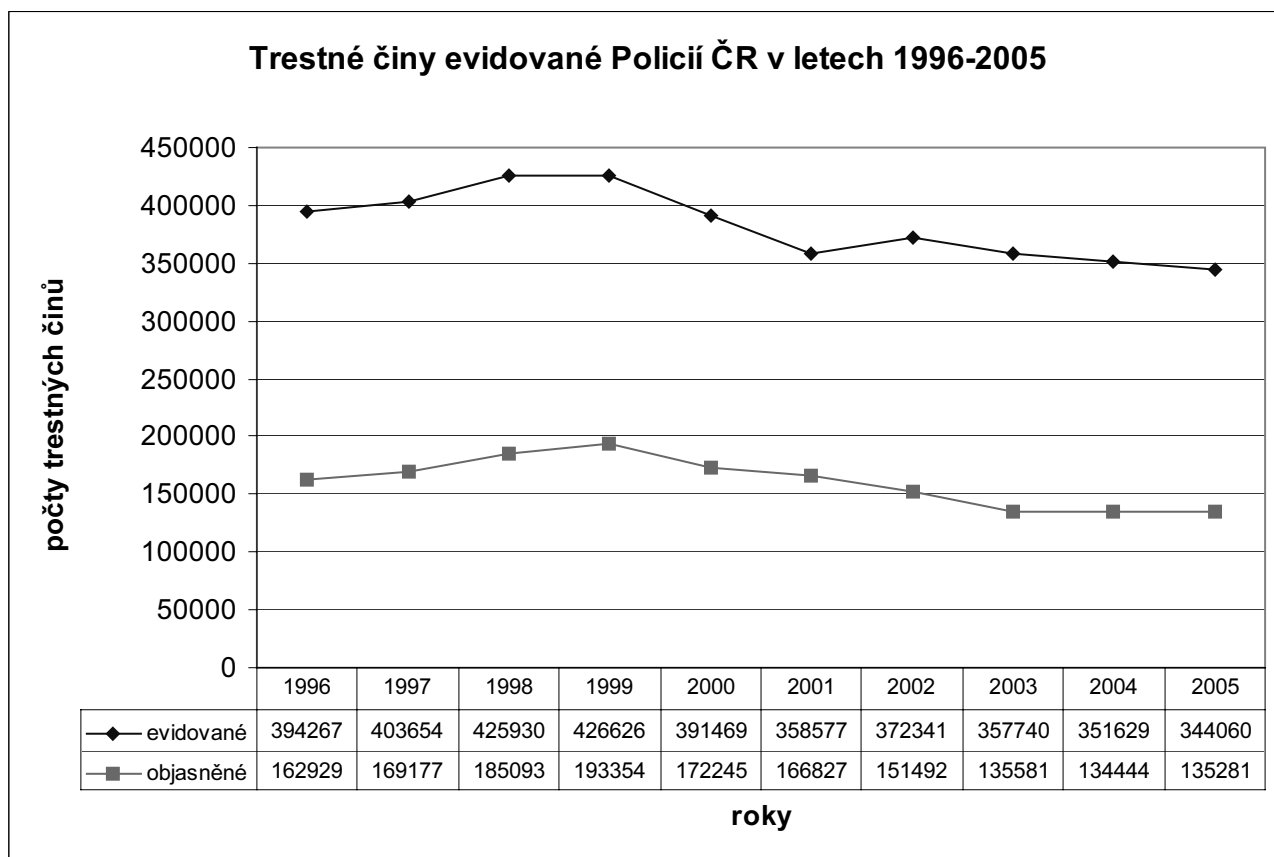
Prezentované poznatky jsou zpracovány jednak s využitím již vydaných materiálů IKSP, kde odpovědným řešitelem byla autorka příspěvku, jednak z připravovaných materiálů pro příspěvek IKSP do úkolu řešeného APZ SR v rámci mezinárodního úkolu „Prognóza vývoje kriminality a její kontroly v evropském regionu“.

Po radikálním nárůstu kriminality v ČR v 90.letech, který kulminoval v roce 1999 na počtu 427 tis. trestných činů, nastalo období poklesu a nyní se zdá, že dochází ke stagnaci počtu trestných činů na úrovni kolem 350 tis. ročně, alespoň to platí o evidované části kriminality. Celkový pokles byl ovlivněn především poklesem té části evidované kriminality, kterou Policie ČR označuje jako majetkovou kriminalitu.

Při pohledu na jednotlivé části zahrnuté do struktury kriminality již obecné trendy (pokles a stagnace) neplatí absolutně.

Taktéž při zkoumání změn v čase podle jednotlivých trestných činů, především tam, kde se jedná o objasněné trestné činy, a změny v počtu známých pachatelů těchto činů, můžeme polemizovat o tom, zda lze zjištěnými poznatky potvrdit veřejně prezentovaný vcelku pozitivní vývoj v oblasti kriminality.

Graf 1 Celková kriminalita

Na grafu zpracovaném z údajů PP ČR je znázorněn jak pokles, tak i stagnace kriminality po roce 1999.

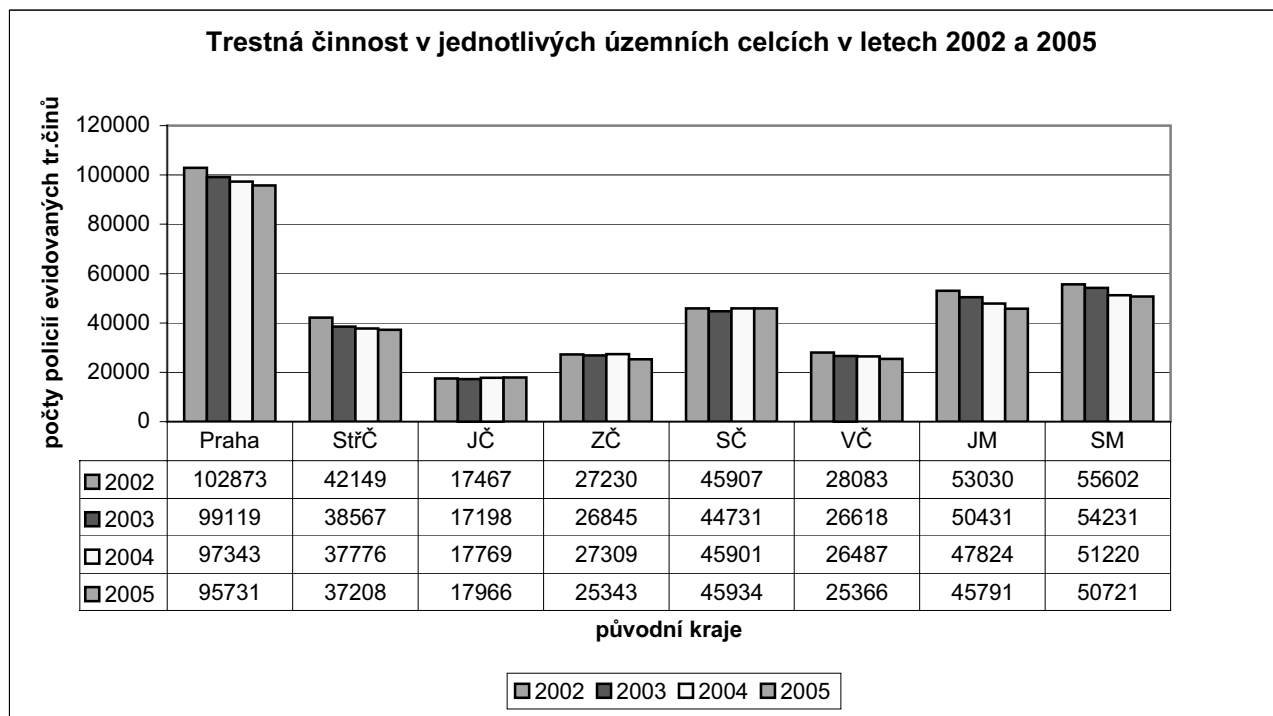
Nejvyšší počet trestných činů v ČR byl evidován v roce 1999, což představovalo cca 4 266 trestných činů na 100 000 obyvatel. V roce 2005 to bylo již jen cca 3 440 trestných činů na 100 000 obyvatel.

Mechanickým srovnáním policejních statistik okolních zemí za rok 2004 můžeme dojít k lichotivému poznání, že tento index je, s výjimkou Polska, nejnižší a téměř obdobný jako na Slovensku.

Jen pro ilustraci uvádím dostupné statistické údaje o počtech trestných činů v okolních státech v roce 2004 v poměru k počtu trvale tam žijících obyvatel: SR uvádí cca 3 600 trestných činů na 100 000 obyvatel, avšak Rakousko - 7 844, Německo – 7 966, Polsko pak jen 2 282 trestných činů. Výrazně vyšší ukazatele než ČR uvádí i Francie, Anglie a Wales, Nizozemí a četné jiné státy. Avšak bez hloubkové analýzy jsou tyto údaje navzájem nesrovnatelné a vedou ke zcela chybným závěrům. Blíže toto téma je rozvedeno v pasáži o mezinárodním srovnání statistik o kriminalitě.

Více než čtvrtina evidované kriminality je, obdobně jako v mnoha státech Evropy, páchána v hlavním městě. V poměru k počtu obyvatel je Praha, ve srovnání s dalšími územními celky ČR, zatížena více než dvojnásobně. Lze to také interpretovat tak, že hlavní město je pro zločin (zločince) místem v ČR nejatraktivnějším. Důvody, proč je tomu tak, jsou dosti známé, tak je zde neuvádím.

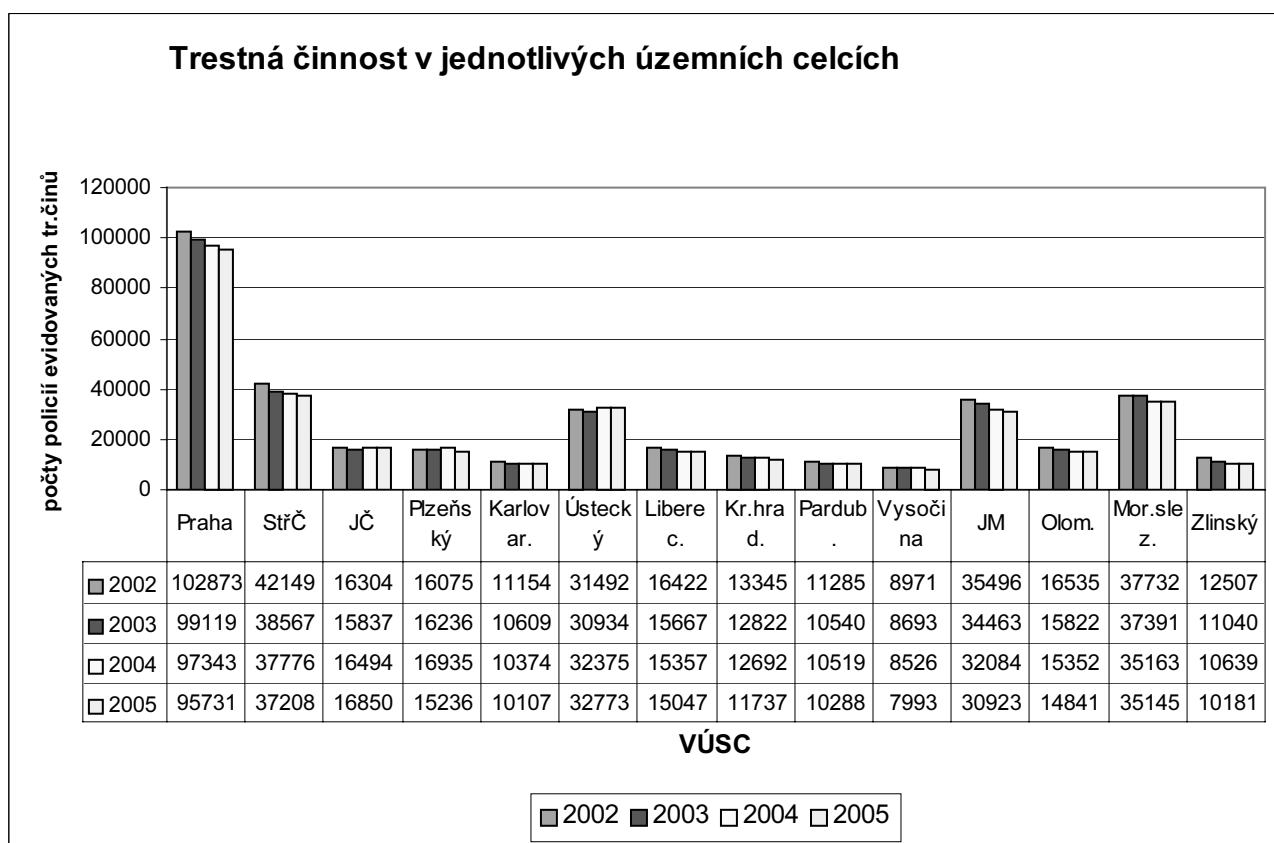
Graf 2

Graf 2 ukazuje územní rozložení podle původních krajů – dosud takto kriminalitu vykazuje nejen policie, která dosud neukončila reorganizaci svých krajských pracovišť podle nových vyšších územních celků, ale i státní zastupitelství a soudy. Z grafu je patrné, že celkový pokles a stagnace kriminality v posledních letech jsou ovlivněny především poklesem evidované kriminality v Praze a na Moravě.

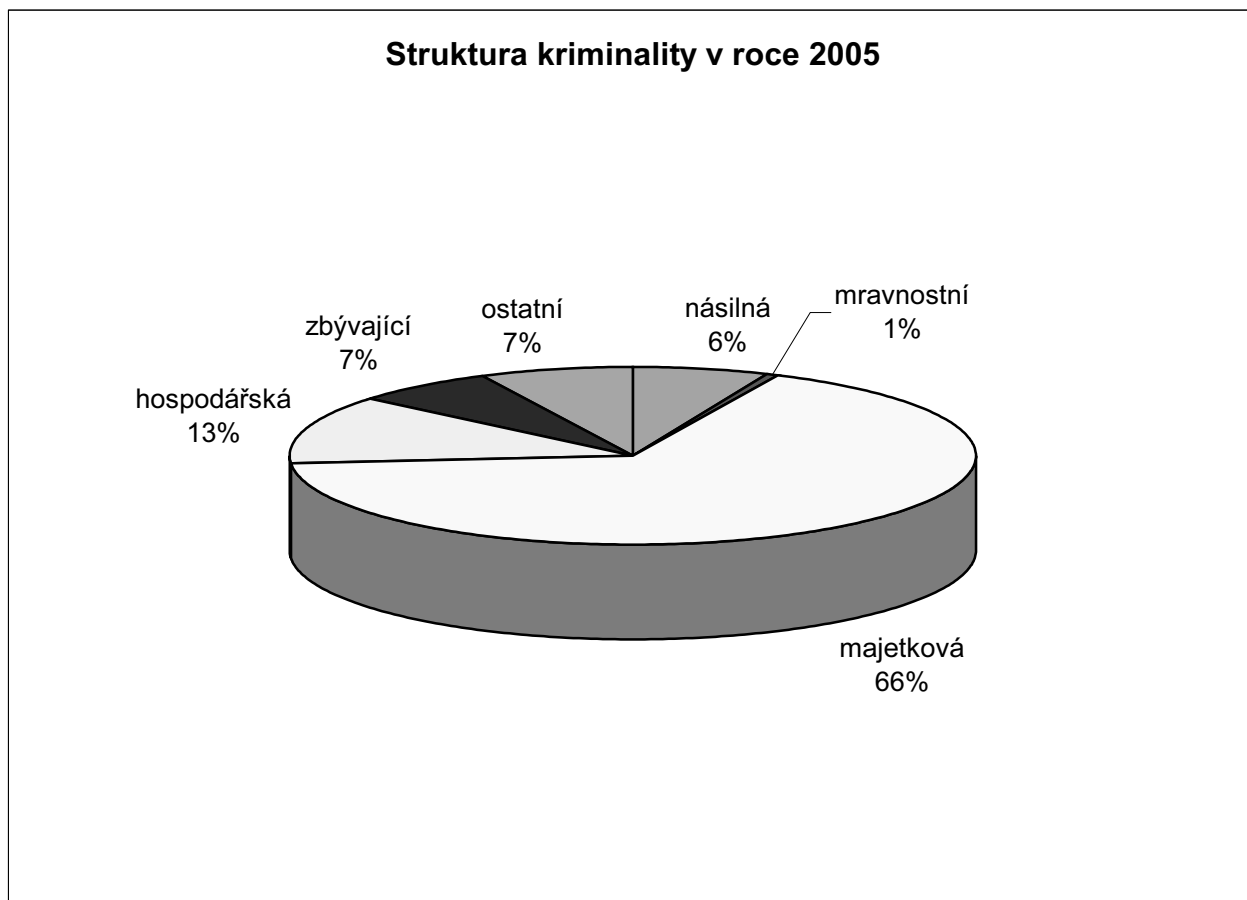
Pořadí krajů podle platného členění na vyšší územně správní celky také zůstává bez větších změn: první Praha (podíl cca 28 %), následují Středočeský kraj (cca 11 %), Moravskoslezský, Ústecký a Jihomoravský kraj (s podíly mezi 9-11 %), Jihočeský, Plzeňský a Liberecký, Olomoucký a Královéhradecký. Nejmenším podílem na kriminalitě (do 3 %) se vyznačují území Vysočiny, Karlovarského, Pardubického a Zlínského kraje.

Graf 3

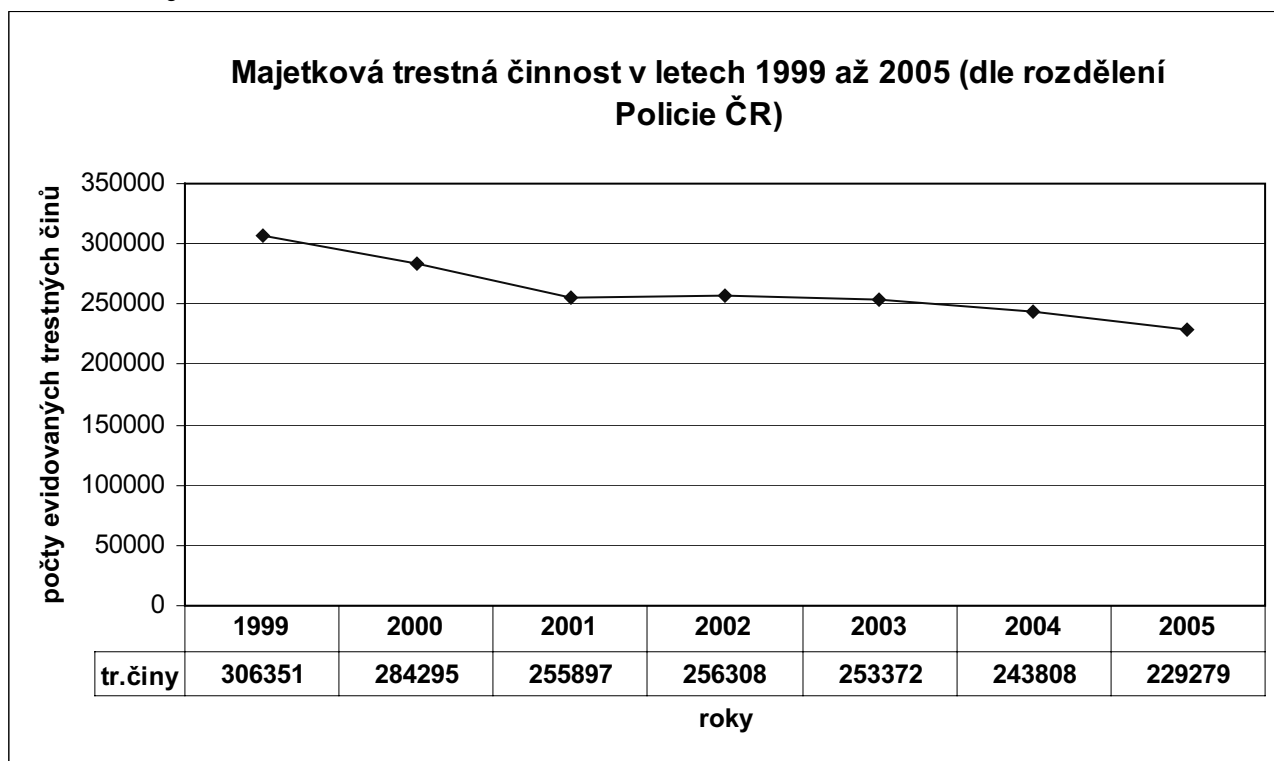
Přehlednější než podle počtu trestných činů spáchaných na určitém území je pořadí sestavené podle počtu trestných činů v poměru k počtu místních obyvatel. Místo Prahy v takovém uspořádání zůstává neohroženo. Následuje Ústecký kraj, Liberecký, Karlovarský, Středočeský a Moravskoslezský. Pořadí uzavírá stejně jako výše Vysočina a Zlínský kraj.

Graf 4

Podíl jednotlivých druhů kriminality uvedených v grafu je komentován v následujících částech příspěvku. Pokud jde o strukturu kriminality a velikost podílů jednotlivých druhů kriminality, v členění podle policejní ESSK, ty se v posledních více než deseti letech příliš nemění. Mírný přesun lze zaznamenat jen od kriminality označované policií jako majetková ke kriminalitě označované jako hospodářská.

Graf 5 Majetková kriminalita

Majetková kriminalita představuje 66 % z celkové evidované kriminality v roce 2005 a cca 72 % v roce 1999.

Vývoj majetkové kriminality – změny v počtu policíí evidovaných trestných činů - nelze interpretovat bez zpřesnění obsahu a vymezení majetkové kriminality oproti hospodářské kriminalitě.

Srovnání křivek grafů 1 a 5 potvrzuje, že vývoj majetkové kriminality určoval křivku vývoje celkové kriminality - po určitém poklesu nastala stagnace. V roce 2005 je pokles výraznější (o téměř 15 tis.evidovaných trestných činů).

Pokud obsah majetkové kriminality a hospodářské vymežíme nikoliv podle policejní takticko statistické klasifikace (dále jen TSK), ale podle hlav trestního zákona, křivky vývoje obou druhů kriminality se radikálně změní: u majetkové se bude zvyšovat a u hospodářské klesat.

Výraznější snížení evidované majetkové kriminality (další pokles od roku 2003) bylo způsobeno mj. i změnou trestní legislativy od roku 2002 (např. více než dvojnásobně se zvýšila hranice trestným činem způsobené škody u určitých trestných činů majetkové a hospodářské kriminality – tj. změnilo se kritérium, které odlišuje trestné činy od korespondujících přestupků).

Nevyšší podíl v majetkové kriminalitě mají krádeže – vloupáním i tzv. prosté. Tvoří 92 % majetkové kriminality, a 62 % z celkového počtu všech evidovaných trestných činů. Proto jakákoliv opatření ovlivňující evidenci krádeží ovlivňují i celkový stav kriminality nejen v tom roce, kdy opatření nabylo účinnosti, ale často i několik let potom. Tato opatření mohou mít charakter legislativních úprav - např. změna hranice škody pro určování, zda skutek je trestným činem či přestupkem,

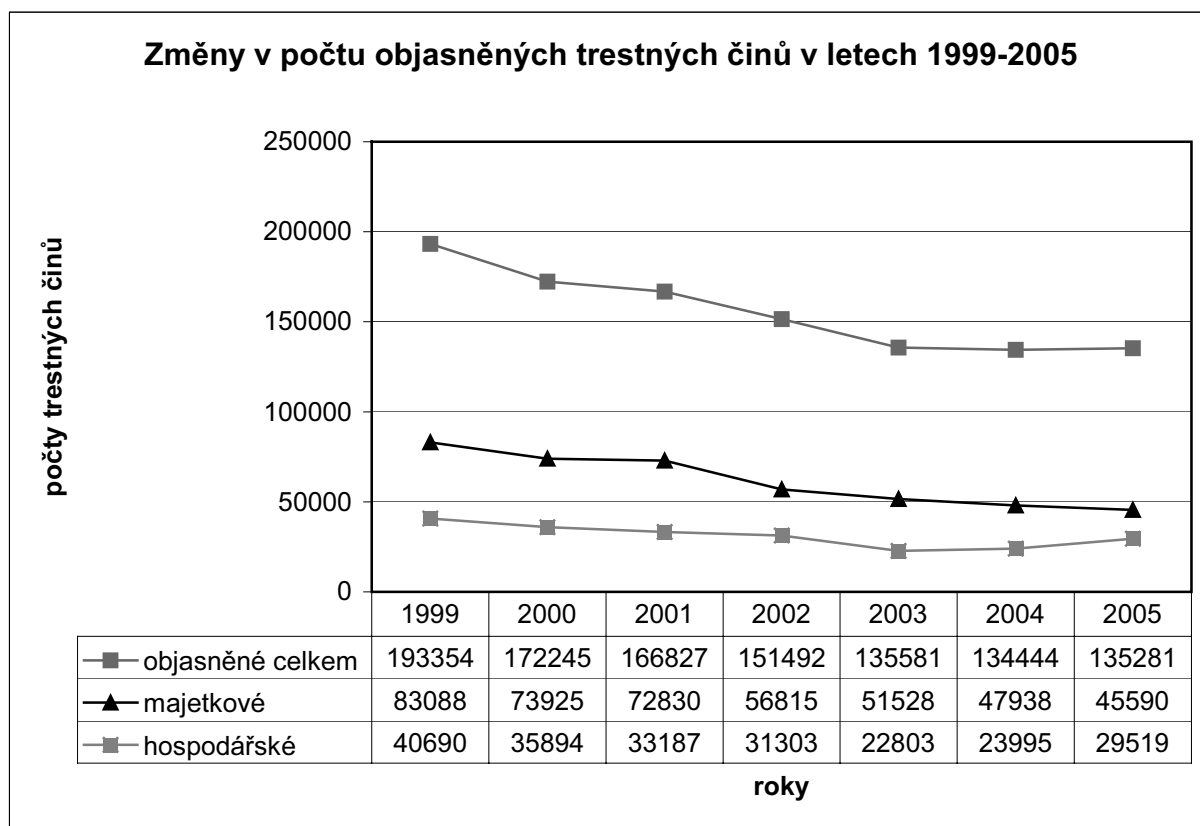
změny v obchodním, občanském právu a dalších právních předpisech. Např. změny v pojišťovnictví – stanovení výše spoluúčasti u vzniklé škody, v rozsahu pojišťování movitých věcí jednotlivci, ale i organizacemi, změny v motivaci, proč některé věci pojišťovat či nikoliv atd. současně značně ovlivňují zájem jednotlivců, ale i organizací krádeže ohlašovat policii a tak i statistiku policie o spáchaných trestných činech. Nejsou to počty zanedbatelné – jsou odhadovány v tisících neohlášených a proto neevidovaných a nevykazovaných trestných činů. Také způsoby evidence krádeží policií, např. zda u pokračujícího trestného činu evidují jednotlivé skutky (útoky) či jen jeden trestný čin (pokračující). Např. „šňůra“ 10 vykradených chat může být vyčárkována 10x či 1x. To vše má dopad na evidenci počtu krádeží. I mnoho dalších opatření, která zdánlivě nemají s kriminalitou nic společného, může ve svých následcích celkové údaje o kriminalitě značně zkreslovat, měnit, přičemž jejich skutečný vliv nelze kvantifikovat a někdy ani potvrdit či vyvrátit a některé souvislosti ani nejsou známy.

Např. nejvyšší pokles v roce 2005 (o 8 tis. oproti roku 2004) zaznamenal počet krádeží věcí z automobilů, který představuje v policejních statistikách roku 2005 cca 52 tis. trestných činů – cca sedminu všech v tom roce evidovaných trestných činů. I úplný laik si umí představit, co všechno ovlivňuje poškozeného, aby takovou krádež ohlásil policii, a že oběť je motivována spíše se s krádeží ihned smířit. Každý občan tohoto státu (dospělí i děti) zná někoho ve svém okolí, kdo takovou krádež neohlásil, a souhlasí s důvody, které ho k tomu vedly. A nikdo také nepochybuje o tom, že stejně jako u kapesních krádeží, kde objasněnost též nepřesahuje 10 %, počet neohlášených krádeží vysoko (možná i násobky) převyšuje počty krádeží ohlášených – policií evidovaných ve statistikách. K ohlášení krádeže jsou v takovém případě motivováni převážně ti, kterým bylo ukradeno něco, co není jejich vlastnictvím, ale je zaměstnavatele, jiné osoby nebo instituce. Také pokud byly současně zcizeny doklady vlastní nebo úřadu, příp. způsobená škoda je opravdu značného rozsahu. K ohlášení jsou motivováni též pachatelé pojišťovacího podvodu, zakrývající jinou trestnou činnost apod., zde motivace oznámení je sice průhledná, ale až při zjištění skutečné příčiny nebo při objasnění úmyslu trestný čin spáchat. A na pohybu takových položek je často založeno hodnocení změn stavu kriminality, a následně i hodnocení práce orgánů činných v trestním řízení. Je to přístup povrchní a nekompetentní a je využíván spíše pro účelové manipulace v politice než pro seriózní zhodnocení stavu kriminality ve státě a hledání účinných opatření ke zlepšení stavu bezpečnosti občana a společnosti.

Hospodářská kriminalita představuje 13 % z celkové evidované kriminality v roce 2005. V roce 1999 to bylo 10 %.

Vývoj hospodářské kriminality a její srovnání s vývojem majetkové a celkové kriminality (obsah majetkové a hospodářské kriminality zde odpovídá TSK), a to jen u objasněných trestných činů, je znázorněn v následujícím grafu 6, který byl převzat z jiného materiálu o kriminalitě v posledních letech.

Graf 6

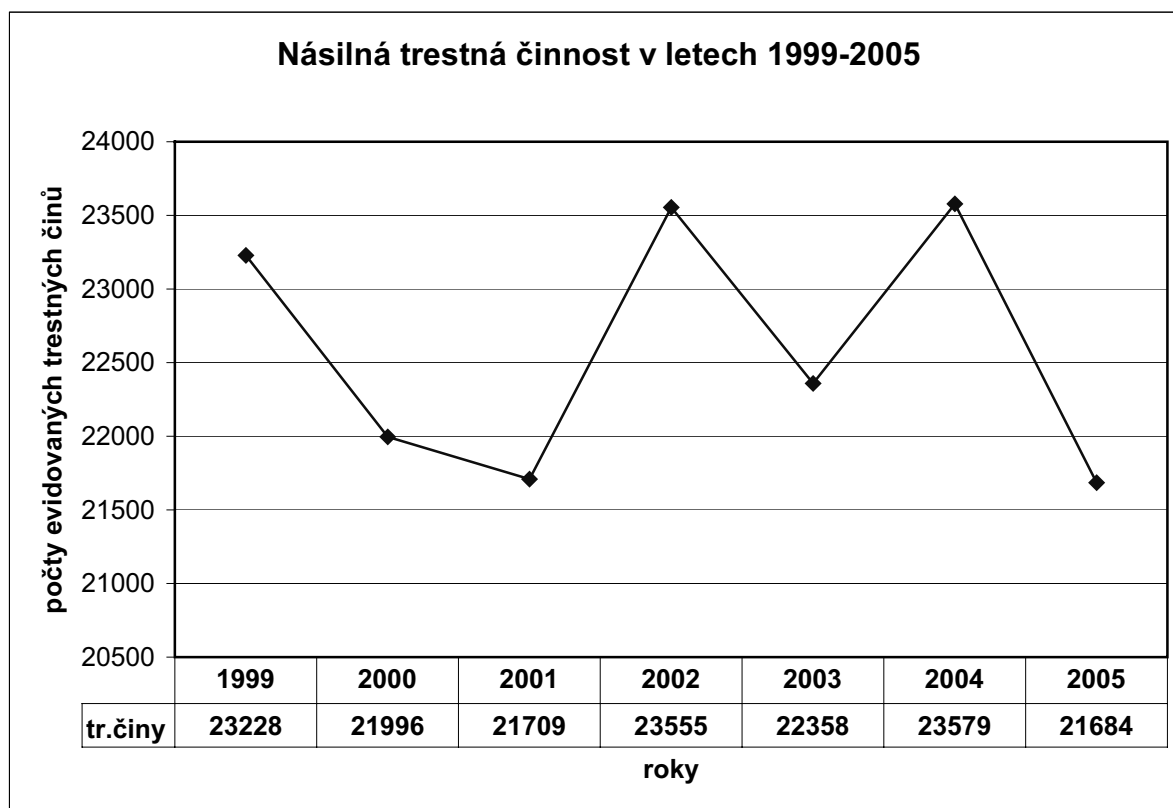

Policejní TSK pod pojem hospodářská trestná činnost řadí trestné činy uváděné v TZ v hlavě II. (trestné činy hospodářské), ale i trestné činy uváděné v hlavě IX. (trestné činy proti majetku). A trestné činy proti majetku, konkrétně podvod a zpronevěru částečně zahrnuje do majetkové trestné činnosti, částečně do hospodářské.

Do hospodářské kriminality tak podle TSK patří např. neoprávněné držení platební karty (§ 249b TZ). V roce 2005 bylo evidováno 7 739 těchto trestných činů, což představovalo 18 % veškeré evidované hospodářské kriminality. Také do ní patří úvěrový podvod (§ 250b TZ), což v roce 2005 představovalo 14 032 trestných činů, tj. 32 % hospodářské kriminality a 4 % z celkové kriminality.

Pokud by řazení těchto trestných činů bylo jiné – podle hlav TZ, tak opakují, že počty evidovaných majetkových trestných činů by se v posledních letech stále zvyšovaly a počty hospodářských trestných činů klesaly.

Graf 7 **Násilná kriminalita**

Násilná kriminalita představuje 6 % z celkové evidované kriminality v roce 2005 a 5 % v roce 1999.

U násilné kriminality vývojová křivka výrazněji kolísá než u ostatních druhů kriminality (o cca 1 tis. – 2 tis. trestných činů ročně) – je to způsobeno ročními výkyvy u evidovaných loupeží, úmyslného ublížení na zdraví a nebezpečného vyhrožování (mj. počty evidovaných trestných činů násilné kriminality závisí i na tom, jaká větší akce doprovázená projevy násilí se v tom kterém roce v ČR konala).

Počet evidovaných **vražd** byl v roce 2005 nejnižší za poslední desetiletí (186 trestných činů včetně pokusů). Nejvíce bylo evidováno 313 vražd v roce 1998. Pokles počtu vražd byl zaznamenán ve všech krajích mimo Středočeský a Jihomoravský kraj. Nejvyšší pokles byl v Severomoravském a Severočeském kraji. V pořadí podle počtu evidovaných vražd jsou na prvních místech: Praha (37 skutků), kraj Jihomoravský (též 37 skutků) a Středočeský (34 skutků).

Počty evidovaných **loupeží** trvale stoupaly až na maximálních 6 107 trestných činů v roce 2004 a v roce 2005 poprvé poklesly o cca 600 trestných činů, a dostaly se tak na úroveň let 2002, 2003. K poklesu došlo ve všech krajích. Dokonce i v Praze, byť neznatelně. Nejvíce poklesl počet evidovaných loupeží v Severomoravském kraji.

Mravnostní kriminalita

(1 % z celkové evidované kriminality v roce 2005 a 0,5 % v roce 1999)

Ve struktuře kriminality představuje mravnostní kriminalita dlouhodobě nejmenší podíl na celkové evidované kriminalitě – okolo 1 %. Také počet trestných činů zůstává každoročně celkem stejný – s výjimkou roku 1998 - osciluje kolem 2 tis. trestných činů. Počty znásilnění se snižují, avšak osobně o tomto faktu pochybuji, tvrdím, že spíše stále méně osob znásilnění oznamuje. Pohled na znásilnění u široké veřejnosti se velmi změnil a mimo napadení dětí je postavení oběti u tohoto trestného činu stále problematičtější, a to jak z pohledu veřejnosti, tak následně i orgánů činných v trestním řízení. Spíše se licituje o osobě pachatele než o poškozených touto trestnou činností. V případě závažných následků psychických, ale i dalších, si odbornou pomoc musejí oběti vyhledat sami. Jen neziskové nestátní organizace věnují jejich problémům pozornost.

Vyšší zájem, v několika posledních letech, budí jen výskyt dětské pornografie a mezinárodní prvek při její distribuci prostřednictvím internetu.

Ostatní a zbývající kriminalita

(14 % z celkové evidované kriminality v roce 2005, 11 % v roce 1999)

Vysoké procentní zastoupení těchto složek v evidované kriminalitě ukazuje, že některé trestné činy označované jako ostatní či zbývající kriminalita by si zasloužily ve snaze o snižování kriminality větší pozornost, než jim byla dosud věnována. A také nová účinná opatření proti nim. Vliv na změnu ročního stavu kriminality by byl stejně významný jako u změn, které snížily stav majetkové kriminality.

Jedná se především o maření výkonu úředního rozhodnutí (počty stoupají), dopravní nehody nedbalostní (zahrnují především nedbalostní ublížení na zdraví §§ 223, 224 TZ, ale i opilství, obecné ohrožení atd.), které sice mírně klesají, ale pozor na § 163 TŘ trestní stíhání se souhlasem poškozeného. Velmi vysoký počet evidovaných trestných činů každoročně představuje zanedbání povinné výživy. V roce 2005 to bylo 12 351 trestných činů, což představuje cca 4 % z celkové kriminality. O vysoké latenci tohoto trestného činu také není možno pochybovat. Za posledních 10 let bylo jen za zanedbání povinné výživy (bez souběhu) stíháno více než 100 tis. osob, z toho cca 8 % žen – tj. tyto osoby byly tzv. kriminalizovány. Jen necelých 7 tis. osob bylo současně stíháno za jinou trestnou činnost. Tj. ostatní byli opravdu jen pachateli trestného činu zanedbání povinné výživy. Pořadí krajů podle počtu tam evidovaných pachatelů trestného činu zanedbání povinné výživy je následující: Severomoravský (cca 25 tis. osob za posledních 12 let), Jihomoravský, Severočeský, Středočeský, Praha, Západočeský, Východočeský. Nejméně stíhaných osob bylo, stejně jako i v další trestné činnosti, v Jihočeském kraji (cca 7 tis. za posledních 12 let).

Nejpočetněji zastoupené trestné činy a závažné trestné činy

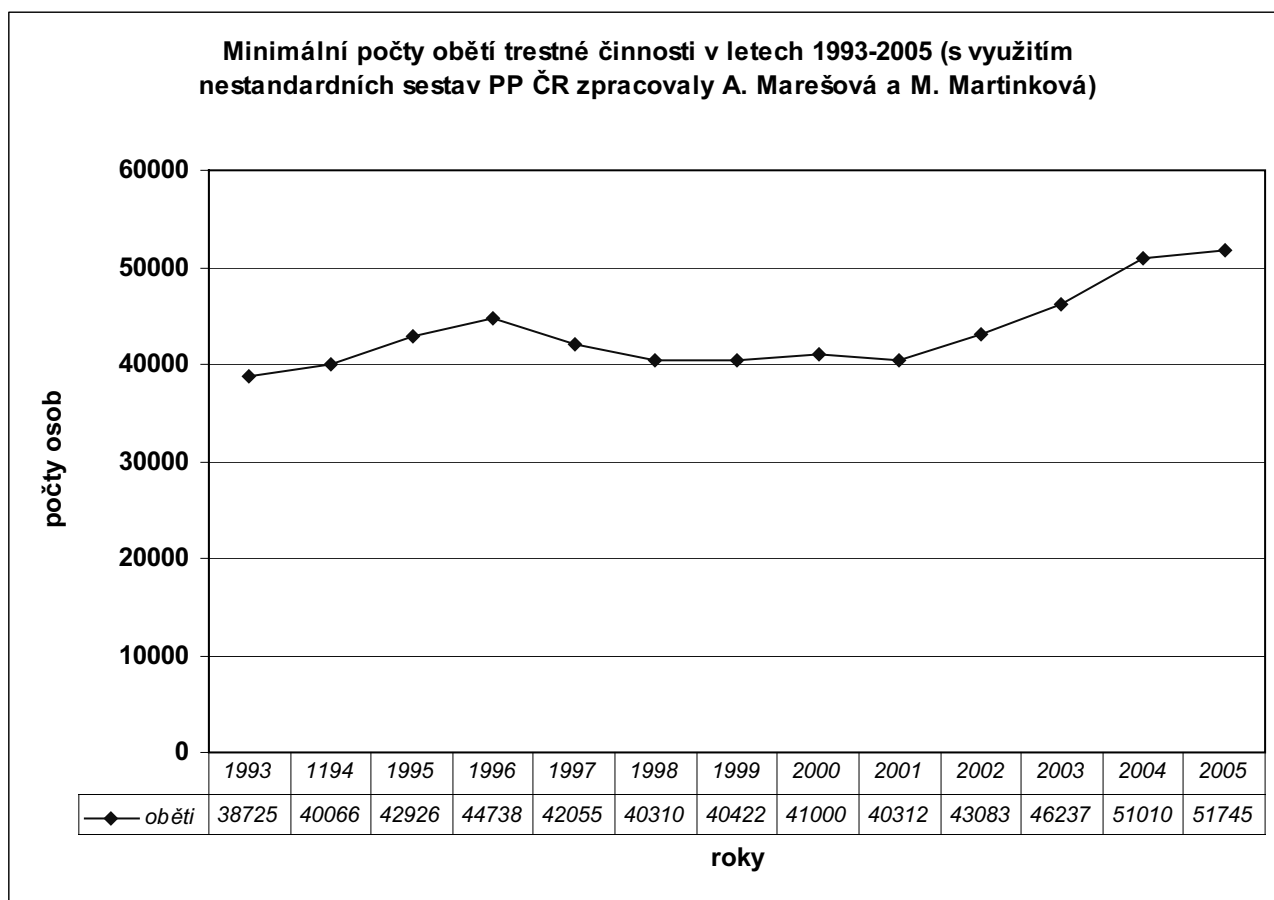
Z pohledu policejních statistik za rok 2005 a jednotlivých položek TSK se jedná o tyto trestné činy:

Nejpočetnější: **krádež, konkrétně krádeže věcí z automobilů** (15 % z celkové kriminality), krádeže vloupáním do nespecifikovaných objektů (9 %), krádeže v nespecifikovaných objektech (7 %), krádeže motorových vozidel dvoustopých (6 %). Následují krádeže kapesní, úvěrové podvody, zanedbání povinné výživy a maření úředního rozhodnutí.

Nejzávažnější: **vraždy – jejich počet byl v roce 2005 nejnižší od roku 1989.** Dokonány byly 104 vraždy. Zastavil se růst počtu loupeží.

Ublížení na zdraví, znásilnění, nebezpečné vyhrožování, týrání osoby žijící ve společném obydlí a svěřené osoby, pohlavní zneužívání – tj. evidované trestné činy násilného charakteru - celkově v roce 2005 poklesly – srov. graf 8.

Graf 8 Oběti

Celkové počty kriminalitou napadených osob (obětí) jsou sledovány jen v policejních statistikách. Roční zjištěný „nejmenší počet obětí“¹ se dlouhodobě stále mírně zvyšuje a v roce 2004 a 2005 již převyšoval 50 tis. osob. Trochu častěji než ženy jsou obětmi kriminality muži.

Poslední zvýšení počtu obětí se týkalo zejména obětí kapesních krádeží, loupeží, úmyslného ublížení na zdraví, znásilnění. Přitom počet násilných trestných činů – viz. předchozí odstavec – celkově poklesl. Lze to snad vysvětlit změnami v označování objektů napadení určitých druhů trestných činů - přesunem z objektů obecné kriminality a veřejného zájmu na objekt - osoby. Blíže srov. s příspěvkem dr. Kulíška.

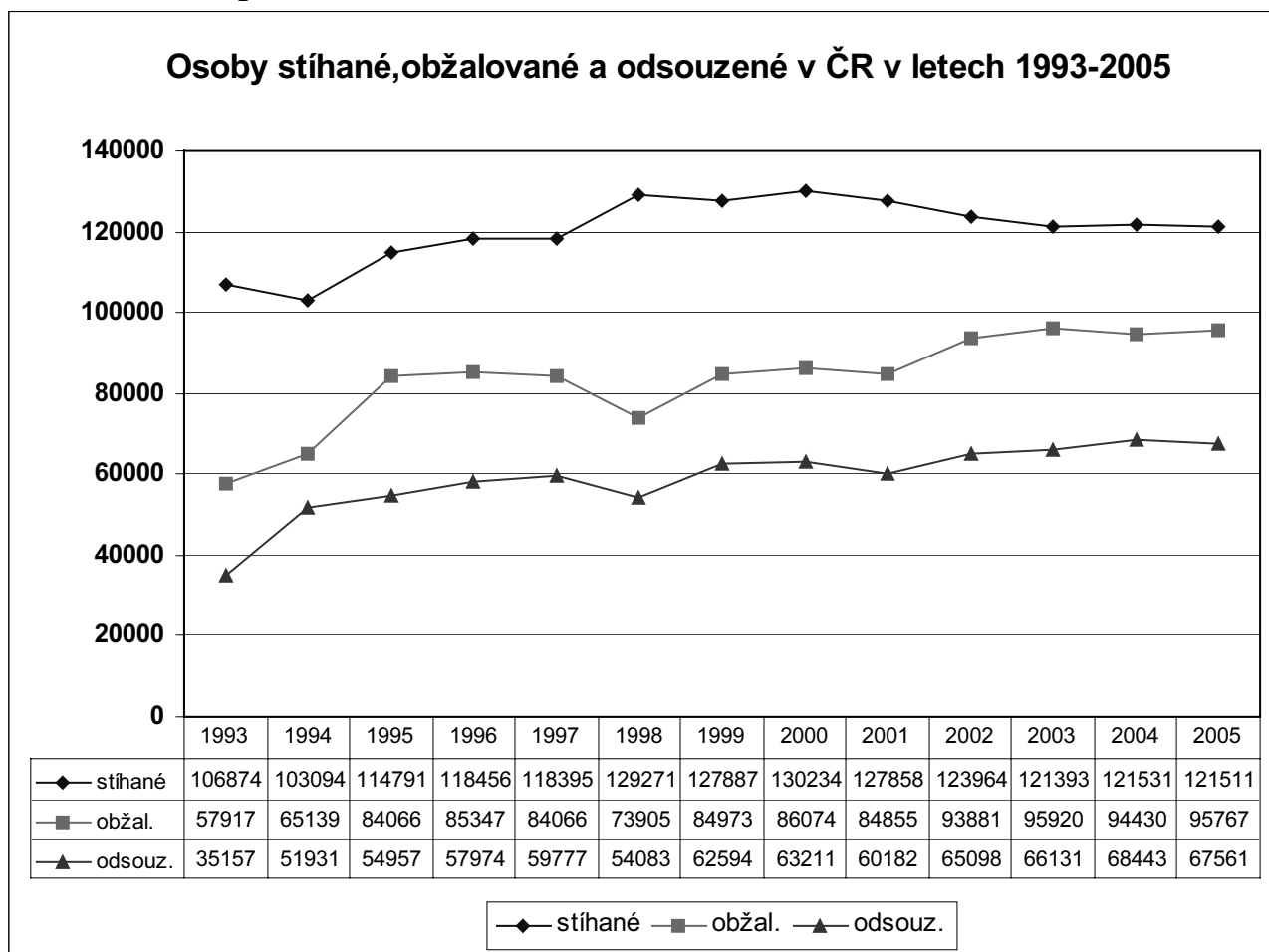
Objasněná kriminalita

Pokud jde o tzv. objasněnost, vhodnější by bylo používat označení „**policíí evidované trestné činy, u kterých byl pachatel znám, či zjištěn**“ a vyhýbat se hodnocení úspěšnosti práce policie jen obecným údajem o procentu objasněnosti. Např. tvrzení, že 100%, či téměř 100% objasněnost trestných činů zanedbání povinné výživy, či mnoha hospodářských trestných činů apod. je měřítkem úspěšnosti činnosti policie, nebo, že procento nízké objasněnosti např. u kapesních krádeží je způsobeno neúspěšnou prací policie je zavádějící a je důkazem neznalosti hodnocené problematiky.

Nejvyšší počet objasněných trestných činů v absolutních číslech byl vykazován v roce 1999 (téměř 200 tis. trestných činů), v procentu z celkové evidované kriminality pak v roce 2001 (cca 47 %). V roce 2005 bylo „objasněno“ cca 135 tis. trestných činů, což představuje cca 39 % ze všech v tom roce evidovaných.

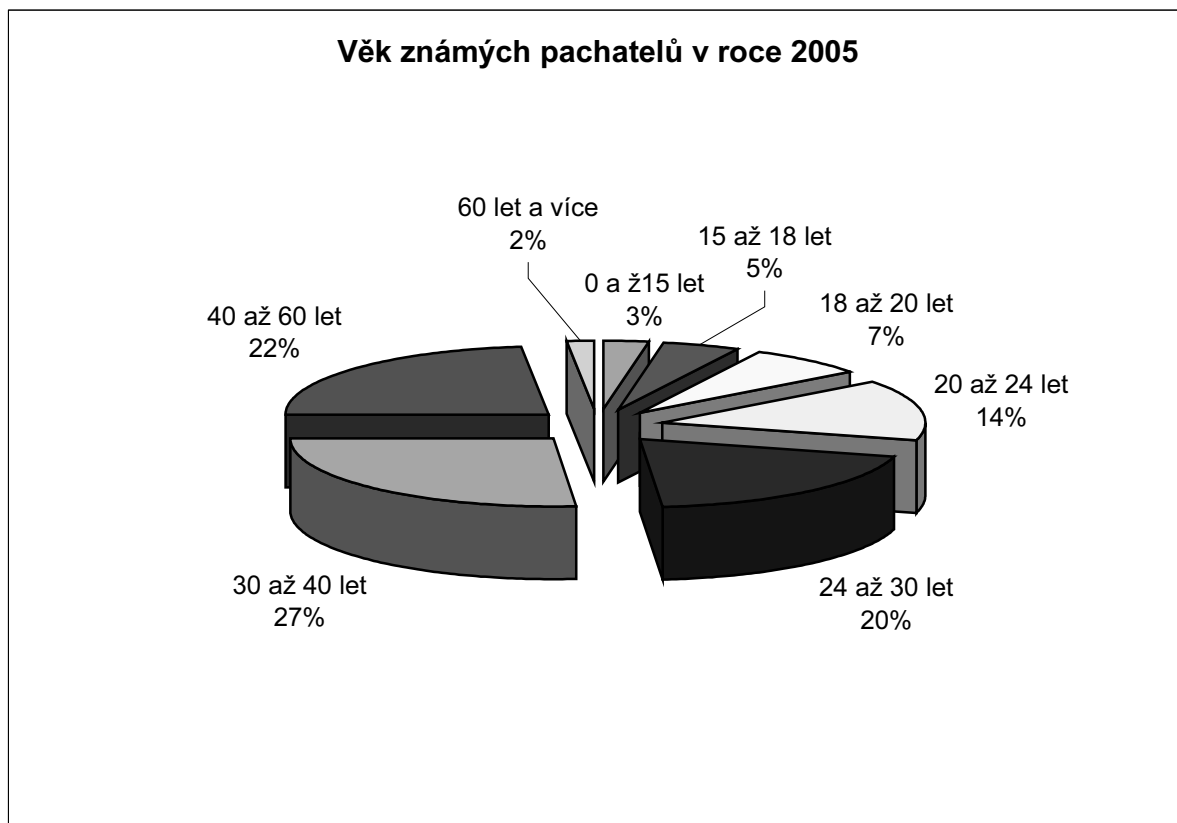
¹ Blíže je pojem vysvětlen ve stati dr. Martinkové

Graf 9 Známí pachatelé

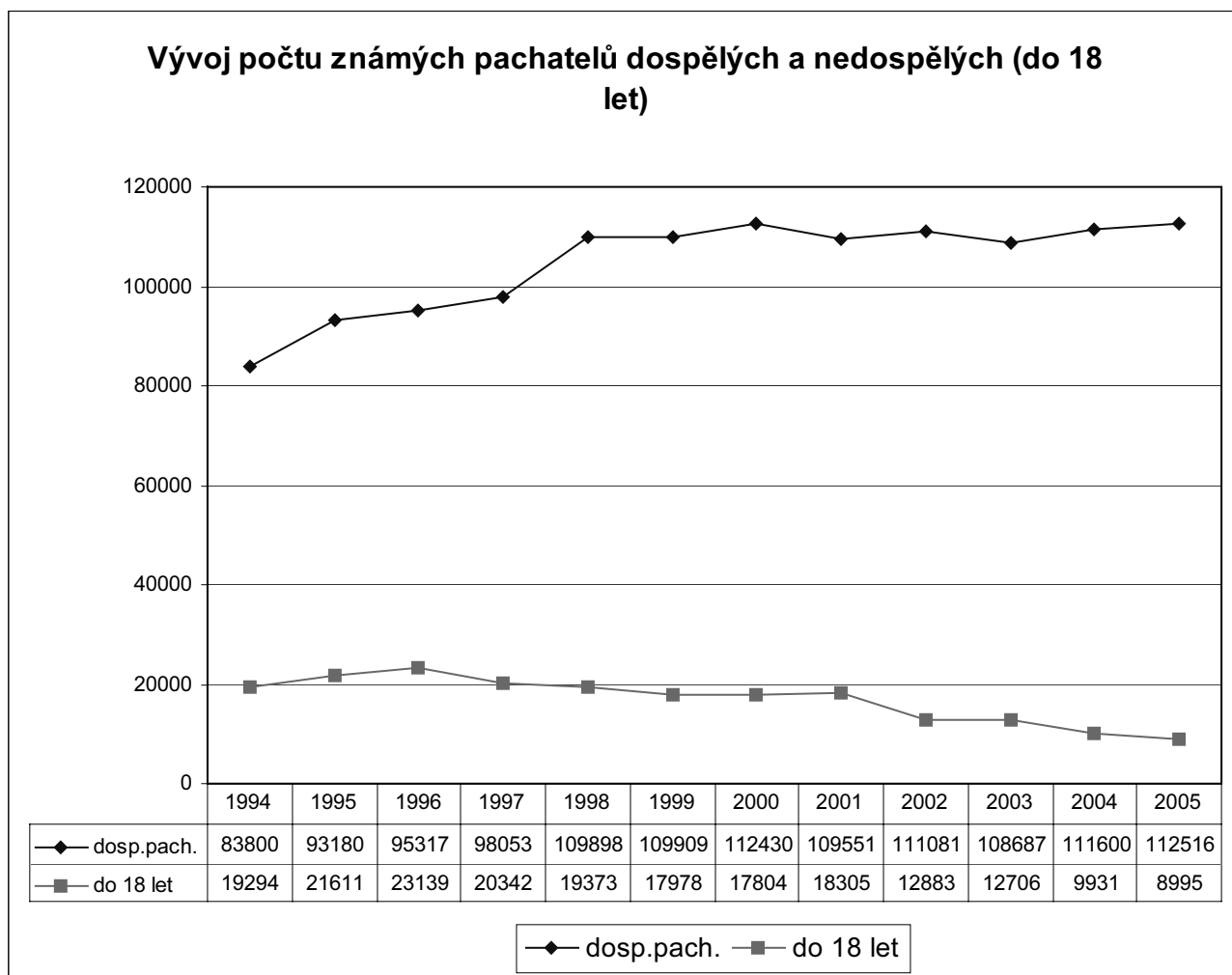
Podíl prvopachatelů mezi pachateli trestné činnosti zůstává stále vysoký a v roce 2005 činil cca 53 %. Podíl recidivistů v posledních letech začíná stoupat – v roce 2005 se oproti roku 2004 zvýšil o téměř 2 % - na 46 % - je to nejvyšší hodnota za poslední desetiletí.

Graf 10

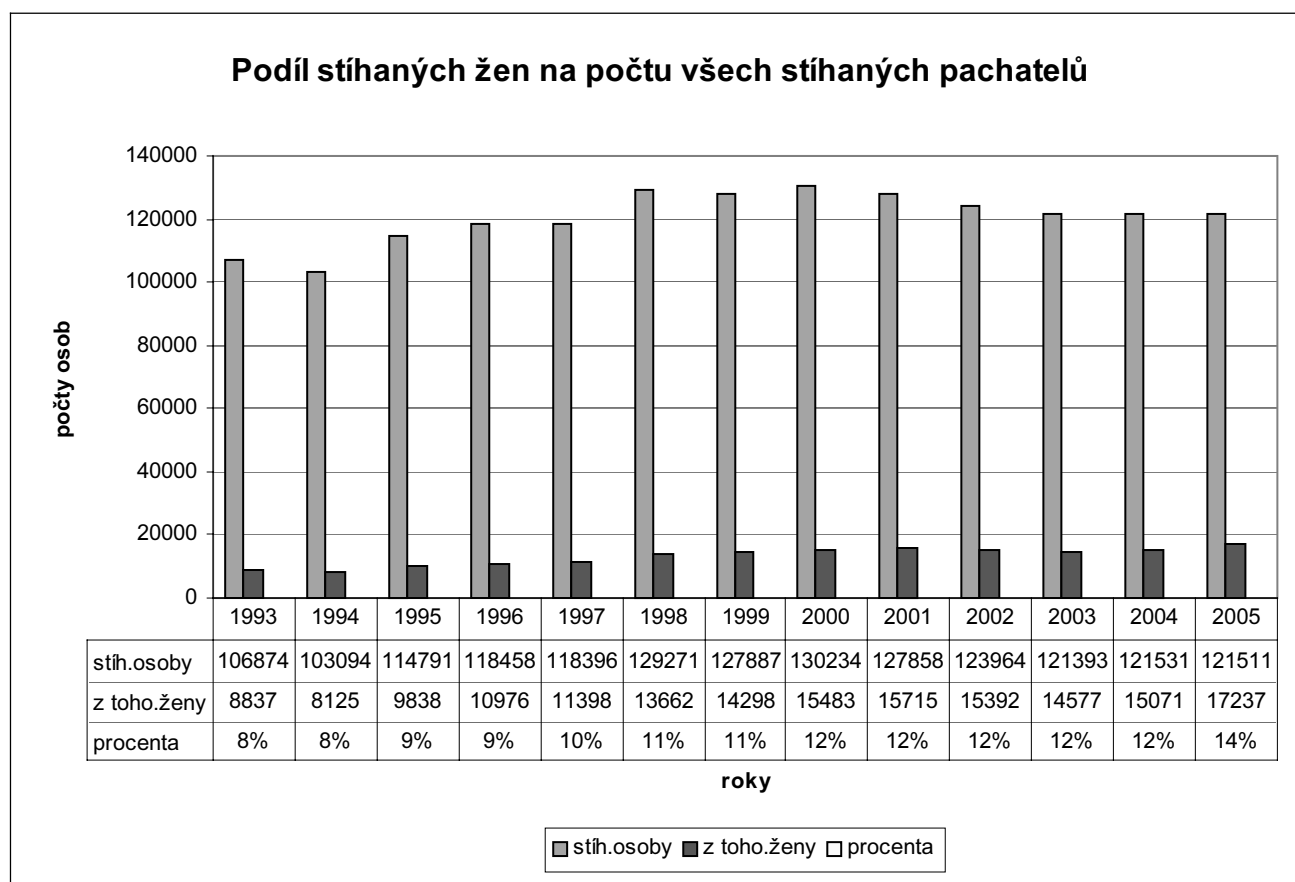
Počet známých pachatelů (policií stíhaných a vyšetřovaných osob) poslední 3 roky stagnuje na počtu cca 121 tis. osob, přičemž počet dospělých pachatelů se mírně zvýšil a počet pachatelů mladších 18 let klesl (u mladších 15 let klesl výrazně). Poklesl i podíl dětí a mladistvých na počtu všech pachatelů. Poprvé se pokles projevil po nabytí účinnosti velké novely TZ v roce 2002 a podruhé v roce účinnosti nového zákona o mládeži (č. 218/2003 Sb.), tj. v roce 2004. V obou případech došlo k dekriminalizaci nemalého počtu útoků proti majetku páchaných touto skupinou delikventů. Nejvíce dospělých známých pachatelů bylo evidováno v roce 2000 – 112 tis. osob a dětí a mladistvých v roce 1996 – cca 23 tis. osob. V roce 2005 bylo evidováno cca 112 tis. dospělých a cca 10 tisíc dětských a mladistvých pachatelů (z toho 3,3 tis. osob mladších 15ti let).

Graf 11

Trestná činnost žen je trvale na vzestupu. Od roku 1993 do roku 2005 se roční počet pachatelek zvýšil z cca 9 tis. na více než 17 tis. osob a jejich podíl mezi všemi známými pachateli vzrostl z 8 % na téměř 14 %.

Graf 12

Počty pachatelů-cizinců jsou poměrně stabilní a jejich podíl mezi všemi známými pachateli se od roku 1993 pohybuje okolo 6 %. V roce 2005 to představovalo cca 7 tis. osob. Nejvyšší podíl pachatelů-cizinců je v Praze – cca 15 %.

Doplňující informace z policejních statistik se týkají výskytu sebevražd v ČR, a to od roku 1996.

Tab. 1
Sebevraždy v ČR

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Muži	769	888	989	1076	1130	1263	1192	1330	1459	1412
Ženy	249	213	294	268	302	321	306	339	350	363
Celkem	1018	1101	1293	1344	1432	1584	1498	1669	1809	1775

Zpracováno ze statistik Policie ČR.

Tab. 2
Věk sebevrahů v roce 2005

Věk sebevrahů	Počet sebevrahů
Do 15 let	6
Od 15 do 18 let	17
Od 18 do 20 let	35
Od 20 do 25 let	74
Od 25 do 30 let	ve statistikách PP údaj chybí
Od 30 do 40 let	297
Od 40 do 50 let	333
Od 50 do 60 let	407
Od 60 do 70 let	194
Nad 70 let	ve statistikách PP údaj chybí

Zpracováno ze statistik Policie ČR.

Souhrn a závěr

Vývoj evidované kriminality v ČR v poslední době stagnuje. Je reálný předpoklad, že doba chaotického nárůstu kriminality, vzniku mnoha jejích nových projevů, dovoz dalších dosud neznámých druhů kriminality z ciziny je již definitivně za námi.

Snad je za námi i určitá bezradnost, jak vzniklou situaci účelně řešit, a nastává období určité stabilizace problémů a základních způsobů přístupu k jejich řešení.

Do popředí zájmu jak politických představitelů, tak i orgánů činných v trestním řízení, se dostává nejen kriminalita jako taková, ale i opatření směřující proti ostatním sociálně patologickým jevům kriminalitu podporujícím a ovlivňujícím, a to podle naléhavosti, s ohledem na další společenský vývoj v zemi, po dohodě s okolními státy, EU apod.

Výskyt hospodářské trestné činnosti v roce 2005

Ing. Vladimír Baloun

V roce 2005 bylo Policií ČR evidováno **344 060** zjištěných trestných činů, z toho objasněn **135 281** trestný čin, vč. dodatečných objasnění to bylo 141 494 (objasněnost v % tedy 39,32 %, resp. 41,12 %). Oproti roku 2004 jde o další pokles výskytu trestné činnosti (méně o 7 569 případů, tj. 97,85 %); jinými slovy, pokračuje tak trend patrný již několik let. Proti předchozímu roku se zvýšila objasněnost (z 38,2 % na zmíněných 39,3 %, tedy o 1,1 procentního bodu).

Evidovaný výskyt **hospodářské trestné činnosti** je v roce **2005** následovný: policie eviduje **43 882 zjištěné skutky** kvalifikovaných jako hospodářské kriminální aktivity, což je o 10 418 skutků více, než v předchozím roce; v procentech jde o zvýšení o 31,1 %. Příznivý trend vývoje z roku 2003 byl tedy zastaven a pokračovalo se v vzestupu z loňska. Problém je ovšem třeba spatřovat v tom, u jakých trestných činů dochází k nárůstu: jde především o trestnou činnost, spojenou s neoprávněným držením platební karty (viz níže uvedený tabulkový rozbor) s poměrně mizivou škodou; obecně vzato jde o metodologický problém zařazování této skutkové podstaty do hospodářské kriminality.

V porovnání s **celkovou kriminalitou** sice podíl hospodářské meziročně vzrostl a vybočuje tak z dlouhodobé řady (viz tabulka č. 1). Pokud bychom však abstrahovali od výše zmíněné bagatelní kriminality, mohli bychom konstatovat, že podíl **závažné** hospodářské kriminality na kriminalitě celkové se stabilizoval okolo 9 - 10 %.

Tab. č. 1

Podíl výskytu hospodářské kriminality na výskytu celkové kriminality v %

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
%	4,95	6,77	6,48	7,47	8,46	10,06	9,61	9,83	10,8	8,79	9,52	12,75

Pramen: Statistika kriminality v ČR.OSŘI Policejní prezidium ČR

Tab. č. 2

zjištěné skutky	2002	2003	2004	2005
kriminalita celkem	372341	357740	351629	344060
kriminalita hospodářská	40213	31451	33464	43882

Pramen: Statistika kriminality v ČR.OSŘI Policejní prezidium ČR

Na tomto místě bývá uváděn pro hospodářské kriminální aktivity velice charakteristický znak: výše způsobené škody. Nebude tomu jinak ani v této zprávě o stavu hospodářské kriminality v r. 2005. Můžeme i zde hledat korelaci mezi výší způsobených škod celkovou kriminalitou a hospodářskou kriminalitou,

Z toho na **hospodářské kriminální aktivity** připadá **cca 32 279 mld. Kč**; je možno konstatovat, že jde o poměrně značné snížení proti předchozímu roku, kdy škody dosáhly

36 112 mld. Kč (o + 3 832 mld. Kč); trend meziročního růstu se snížil na 89,4 %. Poměr mezi škodami z celkové zjištěné trestné činnosti a hospodářské trestné činnosti tak dosáhl 75,10 %.

Na dokreslení počtu trestných činů a výše způsobených škod u zmíněného neoprávněného držení platební karty připojuji tabulku, udávající pohyb u této skutkové podstaty v čase:

Tab. č. 3

§ 249b - neoprávněné držení platební karty

rok	2002	2003	2004	2005
zjištěno (počet skutků)	2 321	5 310	5 510	7 739

meziroční zvýšení - § 249b - neoprávněné držení platební karty

zjištěno (počet skutků)	x	228,78%	103,77%	140,45%
--------------------------------	---	---------	---------	---------

výše škod - § 249b - neoprávněné držení platební karty

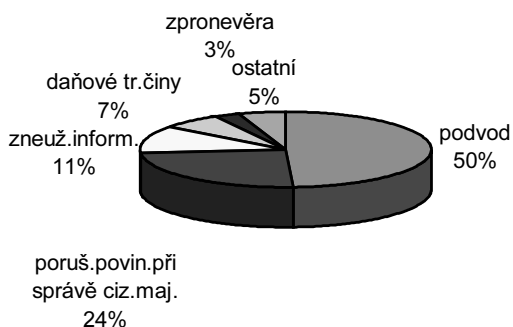
celkem	19 874	26 745	33 837	43 606
meziroční zvýšení	x	134,6%	126,5%	128,9%
zvýšení proti r. 2002	100,0%	134,6%	170,3%	219,4%
škoda z § 249b k celkové škodě z HK	0,07%	0,08%	0,09%	0,14%

Pramen: Statistika kriminality – webové stránky MV ČR

Struktura finančních škod způsobených hospodářskými kriminálními aktivitami v roce 2004 doznala zajímavých změn (ve srovnání s předchozími lety). Pro porovnání ponecháváme v této zprávě graf z r. 2003 a připojíme aktuální graf.

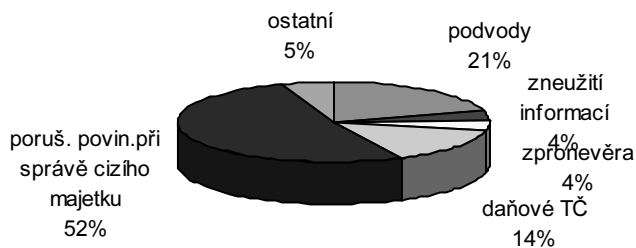
Graf č. 1a

**Škody evidované v roce 2003 u vybraných
kriminálních aktivit**

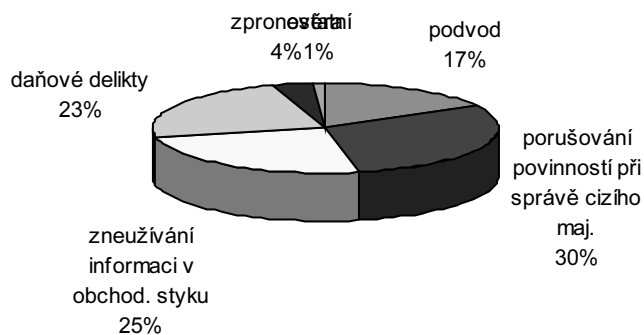
Pramen dat: Nestandardní sestavy HK.OSŘI Policejní prezidium ČR.
Graf č. 1b

**Škody evidované v r. 2004 u vybraných
kriminálních aktivit**

Pramen dat: Nestandardní sestavy HK.OSŘI Policejní prezidium ČR.
Graf č. 1c

**Škody evidované v r. 2005 u vybraných
kriminálních aktivit**

Pro lepší srovnání připojíme tabulky pořadí v jednotlivých letech:

Tab. č. 4 a

**Pořadí hospodářských trestných činů podle výše způsobených škod (v %)
podle roku 2003**

Trestná činnost	rok 2003	rok 2004	rok 2005
podvod	50	21	17
porušování povinností při správě cizího maj.	24	52	30
zneužívání informací v obchod. styku	11	4	25
daňové delikty	7	14	23
zpronevěra	3	4	4
ostatní	5	5	1

Tab. č. 4 b

**Pořadí hospodářských trestných činů podle výše způsobených škod (v %)
podle roku 2004**

Trestná činnost	rok 2003	rok 2004	rok 2005
porušování povinností při správě cizího maj.	24	52	30
podvod	50	21	17
daňové delikty	7	14	23
ostatní	5	5	1
zneužívání informací v obchod. styku	11	4	25
zpronevěra	3	4	4

Tab. č. 4 c

**Pořadí hospodářských trestných činů podle výše způsobených škod (v %)
podle roku 2005**

Trestná činnost	rok 2003	rok 2004	rok 2005
porušování povinností při správě cizího maj.	24	52	30
zneužívání informací v obchod. styku	11	4	25
daňové delikty	7	14	23
podvod	50	21	17
zpronevěra	3	4	4
ostatní	5	5	1

Změny, které nastaly mezi rokem 2003 a 2005, jsou dosti podstatné, že jim bude nutno věnovat poněkud více, než tomu bylo doposud. Na první místo v páchání trestné činnosti se dostalo **porušování povinností při správě cizího majetku** (i když zaznamenalo procentní pokles proti roku 2004), druhé místo si udržuje **zneužívání informací v obchodním styku** (pokles v roce 2004 byl zřejmě výjimečný), **daňové delikty** zaznamenávají stálý vzestup, a dostaly se tak už na třetí příčku žebříčku. Naproti tomu trestný čin podvodu (v tom samozřejmě podvod úvěrový i pojistný) se propadl až na místo čtvrté.

Jak vypadá regionální rozměr hospodářské kriminality, je obsahem následující tabulky (na rozdíl od loňského zpracování uvádíme regionální porovnání za „staré“ územní členění z důvodu kompatibility s následující statistikou Ministerstva spravedlnosti).

Tab. č. 5

Hospodářská kriminalita podle územního členění v roce 2005

	Počet	%	Škoda	%
Hlavní město Praha	9 810	22,4%	17 455 747	54,1%
Středočeský kraj	3 248	7,4%	3 210 361	9,9%
Jihočeský kraj	2 833	6,5%	344 787	1,1%
Západočeský kraj	3 070	7,0%	277 871	0,9%
Severočeský kraj	6 475	14,8%	4 979 896	15,4%
Východočeský kraj	4 200	9,6%	1 193 413	3,7%
Jihomoravský kraj	6 169	14,1%	2 315 780	7,2%
Severomoravský kraj	8 077	18,4%	2 501 611	7,7%
Celkový součet	43 882	100,0%	32 279 466	100,0%

Pramen dat: Nestandardní sestavy HK:OSŘI Policejní prezidium ČR.

Co do výše škod, bezkonkurenčně vede hlavní město (54 %), a to i co do počtu případů (22 %). V dalším se zjištění liší: Severomoravský kraj je sice stále 2. v pořadí co do počtu případů, co do výše škod jej již „předhlonil“ nejen kraj Severočeský (ten poměrně značně), ale i kraj Středočeský. Zdá se, že dochází k vyrovnání „zbytku“ republiky oproti Praze.

Na tomto místě si lze položit otázku, zda existuje relace mezi celkovou a hospodářskou kriminalitou, a to i v regionálním porovnání. Následující tabulka obsahuje procentní relace jak mezi počty zjištěných trestných činů, tak výše škod za rok 2005.

Tab. č. 6

Procentní relace mezi celkovou a hospodářskou kriminalitou podle území za rok 2005

	Počet HK	Počet CK	Proc. podíl	Škoda HK	Škoda CK	Proc. podíl
Hlavní město Praha	9 810	95 731	10,25%	17 455 747	21 721 153	80,36%
Středočeský kraj	3 248	37 208	8,73%	3 210 361	4 686 908	68,50%
Jihočeský kraj	2 833	17 966	15,77%	344 787	757 877	45,49%
Západočeský kraj	3 070	25 343	12,11%	277 871	887 302	31,32%
Severočeský kraj	6 475	45 934	14,10%	4 979 896	6 009 848	82,86%
Východočeský kraj	4 200	25 366	16,56%	1 193 413	1 864 064	64,02%
Jihomoravský kraj	6 169	45 791	13,47%	2 315 780	3 577 141	64,74%
Severomoravský kraj	8 077	50 721	15,92%	2 501 611	3 480 401	71,88%
ČR celkem	43 882	344 060	12,75%	32 279 466	42 984 694	75,10%

V této části popisu hospodářské kriminality v r. 2005 opustíme evidenci policejní a přejdeme ke statistice Ministerstva spravedlnosti.

Tab. č.7 a

Počty stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob v roce 2003

	Osoby stíhané	Osoby obžalované	Osoby odsouzené
Kriminalita hospodářská	3 426	2 820	1 506
Kriminalita majetková	45 904	40 501	29 436
Kriminalita celková	92 958	78 726	66 131

Pramen dat: Ročenka kriminality za rok 2003 (ročník 2004)

Ministerstvo spravedlnosti ČR

Tab. č. 7 b

Počty stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob v roce 2004

	Osoby stíhané	Osoby obžalované	Osoby odsouzené
Kriminalita hospodářská	2 803	2 336	1 505
Kriminalita majetková	44 103	38 900	29 421
Kriminalita celková	89 288	75 861	68 443

Pramen dat: Ročenka kriminality za rok 2004 (ročník 2005)

Ministerstvo spravedlnosti ČR

Tab. č. 7 c

Počty stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob v roce 2005

	Osoby stíhané	Osoby obžalované	Osoby odsouzené
Kriminalita hospodářská	2 733	2 305	1418
Kriminalita majetková	45819	40730	30273
Kriminalita celková			

Pramen dat: internetové stránky Ministerstva spravedlnosti
Ministerstvo spravedlnosti ČR

Tab. č. 7 d

Meziroční porovnání (r. 2004 s r. 2003) v %

	Osoby stíhané	Osoby obžalované	Osoby odsouzené
Kriminalita hospodářská	82%	83%	100%
Kriminalita majetková	96%	96%	100%
Kriminalita celková	96%	96%	103%

Tab. č. 7 e

Meziroční porovnání (r. 2005 s r. 2004) v %

	Osoby stíhané	Osoby obžalované	Osoby odsouzené
Kriminalita hospodářská	98%	99%	94%
Kriminalita majetková	104%	105%	103%
Kriminalita celková	0%	0%	0%

Co se týká účasti recidivistů (odsouzených) na trestné činnosti, pak ani tady nenajdeme v roce 2005 výraznější odchylky od dosavadních trendů. Za spáchání některého hospodářského trestného činu bylo odsouzeno 35 (v minulém roce to bylo 40 recidivistů, v roce 2003 pak 53), což je pouhých 2,02 % odsouzených v této skupině.

Zdá se, že došlo ke zlomu v poměru recidivistů a že nárůst roku 2004 (7,06 %) byl výjimečný a že vývoj pokračuje v trendu let minulých. (v roce 2003 to bylo 3,52 %, v roce 2002 pouze 3,1 %). U majetkové trestné činnosti je účast recidivistů pochopitelně několikanásobně vyšší než v hospodářské, takže ani počet 4 982 (v předchozím roce to bylo 5 305 osob, to je zvýšení o 323 osoby) a podíl 12,37 % (v loňském roce 18,03 %, v roce 2003 18,01 %) není překvapující.

Podle této statistické evidence jsou nejčastějšími **pachateli** hospodářské kriminality osoby ve věku 30-50 let. V roce 2005 bylo za spáchání trestného činu hospodářské povahy odsouzeno 441 osob ve věku 30-39 let (oproti roku 2004 - 447 osob a roku 2003 - 456) a 379 osob ve věku 40-49 let (r. 2004 - 399, rok 2003 - 453). **Nepodmíněný trest** zde byl uložen pouze 104 osobám (r. 2004 - 134 osobám, r. 2003

– 115 osob). Změnil se ale opětovně trend v počtu let: nejsilnější skupina je v intervalu 5 - 15 let: 44 odsouzených.

Tab. č. 8

	rok 2005		rok 2004	
	počet	procento	počet	procento
TREST nepodmíněný celkem	104	100%	134	100%
z toho do 1 roku	20	19%	10	7%
přes 1 r. do 5 r.	40	38%	78	58%
přes 5 r. do 15 r.	44	42%	46	34%
přes 15 r.	0	0%	0	0%
doživotí	0	0%	0	0%

Jak je u této trestné činnosti skoro pravidlem, s **trestem podmíněným** odešlo ze soudních síní nepoměrně více osob (998) než s trestem nepodmíněným. Kromě nebo vedle toho byl ještě ve 2 případech uložen zákaz činnosti, ve 122 případech trest peněžitý, 52 osob vykonává obecně prospěšné práce a v 65 případech byl uložen jiný trest. Od potrestání bylo upuštěno u 58 osob a 494 osob bylo obžaloby zproštěno.

Pokud si tyto údaje „rozklíčujeme“ na jednotlivé trestné činy (v závorce jsou uvedena příslušná data za r. 2004), pak v roce 2005 bylo odsouzeno 280 osob (315), které naplnily skutkovou podstatu trestného činu **krácení daně, poplatku a podobné povinné platby** (§ 148 tr.z.), z nichž pouze 44 (68) se rozdělilo o jednotlivé výše trestních sazeb pro nepodmíněný trest. Trestní sazba do 5 let byla uložena 20 (41) osobám, 24 (27) osob dostalo trest vyšší do 15 let a do jednoho roku žádná. K podmíněnému potrestání přikročily soudy u 206 (197) osob a nikomu nebyl uložen zákaz činnosti.

Do jisté míry zajímavé zakončení měly ve sledovaném roce kriminální aktivity s trestněprávní kvalifikací **zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění** (§ 125 tr.z.) se 108 (119) odsouzenými (a v roce 2003 to bylo dokonce pouze 62) a pouze jedním (3) nepodmíněným trestem, a to do 1 roku (v r. 2003 nebyl dokonce uložen žádný nepodmíněný trest).

U § 128 tr.z. - **zneužívání informací v obchodním styku** (nad jehož absencí ve statistice MS jsem se loni pozastavil) bylo v roce 2005 žalováno 62 případů, souzeno 22 s 20 odsouzenými. Nepodmíněných trestů bylo uloženo 8 (z toho 6 v rozpětí 5 - 15 let), trestů podmíněných taktéž 8.

Pro **porušování povinnosti při správě cizího majetku** (§ 255) bylo ve sledovaném roce stíháno 150 (133) osob, obžalováno 56 (103) osob a odsouzeno 38 (50) osob. Je nicméně zarážející, že nepodmíněné tresty padly pouze ve 2 případech (oba v rozpětí 1-5 let), 35 podmíněných a u jednoho případu bylo upuštěno od potrestání.

Samozřejmě bez znalosti konkrétních kauz nelze vyslovovat soudy, nicméně nepoměr podmíněných a nepodmíněných trestů je značný.

U trestného činu **podvodu** (§ 250, 250a, 250b) je z hlediska justice situace následovná (v součtu výše zmíněných §§):

Tab. č. 9

Podvod:	§ 250	§ 250 a	§ 250 b	celkem
Statistika SZ				
počet TČ	10 243	882	12 913	24 038
obžalováno	6 600	584	9 153	16 337

Statistika soudů

počet TČ	4 937	433	5 868	11 238
odsouzeno osob	4 298	357	5 588	10 243
<i>z toho recidiva</i>	499	8	541	1 048
<i>věk 15 - 17</i>	23	0	1	24
<i>věk pachatelů</i>				
<i>věk 18 - 19</i>	200	8	479	687
<i>20 - 24</i>	672	64	1 096	1 832
<i>25 - 29</i>	816	103	926	1 845
<i>30 - 39</i>	1 321	121	1 421	2 863
<i>40 - 49</i>	832	38	1 063	1 933
<i>50 a více</i>	433	23	601	1 057
Trest				
<i>nepodmíněný celkem</i>	534	10	218	762
<i>z toho do 1 roku</i>	203	3	175	381
<i>přes 1 r. do 5 r.</i>	285	6	43	334
<i>přes 5 r. do 15 r.</i>	46	1	0	47
<i>přes 15 r.</i>	0	0	0	0
<i>doživotí</i>	0	0	0	0
<i>podmíněný</i>	2 983	290	4 295	7 568

Stejně jako byl podán přehled územního rozložení výskytu hospodářské trestné činnosti u policejní statistiky v roce 2004, obdobný přehled bude proveden i u statistiky justiční (územní rozložení jeho postihu představené počty stíhaných obžalovaných a odsouzených osob).

Tab. č. 10 a**Regionální přehled postihu hospodářské trestné činnosti v roce 2005****hlava II - hospodářská trestná činnost**

Kraj	Počet stíh.osob	Počet obž.osob	Počet ods.osob	% ods.ze stíh.	% ods.z obž.
Praha	491	422	217	44,20%	51,42%
Středočeský	273	230	120	43,96%	52,17%
Jihočeský	150	122	82	54,67%	67,21%
Západočeský	187	177	164	87,70%	92,66%
Severočeský	418	363	220	52,63%	60,61%
Východočeský	231	191	137	59,31%	71,73%
Jihomoravský	640	505	274	42,81%	54,26%
Severomoravský	312	266	204	65,38%	76,69%

Pramen dat: Statistika kriminality za rok 2005 www.justice.cz

Ministerstvo spravedlnosti ČR

Tab. č.10 b**Regionální přehled postihu majetkové trestné činnosti v roce 2005****hlava IX - majetková trestná činnost**

Kraj	Počet stíh.osob	Počet obž.osob	Počet ods.osob	% ods.ze stíh.	% ods.z obž.
Praha	5817	5320	4484	77,08%	84,29%
Středočeský	3575	3171	2325	65,03%	73,32%
Jihočeský	3290	2938	2044	62,13%	69,57%
Západočeský	3705	3353	2892	78,06%	86,25%
Severočeský	9062	8264	4798	52,95%	58,06%
Východočeský	4011	3503	3012	75,09%	85,98%
Jihomoravský	7277	6227	4402	60,49%	70,69%
Severomoravský	9061	7934	6316	69,71%	79,61%

Pramen dat: Statistika kriminality za rok 2005 www.justice.cz

Ministerstvo spravedlnosti ČR

Resumé

Jde o další ze série článků, týkající se fenoménu hospodářské kriminality, které se v Ročence kriminality věnujeme již dlouhodobě. Vzhledem k tomu, že boom této formy delikventního jednání již pominul, a že se výskyt její závažnější formy do značné míry ustálil, je evidentně zajímavé sledovat, jak se v jejím rámci přesunují jednotlivé trestné činy v čase (struktura podle výše škod). Ze zjištění lze vyčíst, že se hospodářská kriminalita posouvá k sofistikovanějším formám a že i v této oblasti „doháníme“ ekonomicky vyspělé státy.

Z justiční statistiky pak (pokud bereme pouze statistická data - do konkrétních případů se v tomto specializovaném případě pochopitelně nedostaneme) vyplývá složitost celé problematiky: soudě podle „regionální“ výše trestů není zatím příliš ujednocena judikatura v této oblasti.

Evidentně je však zřejmé, že existují určité „teritoriální“ rozdíly ve výskytu této formy kriminality.

Organizovaný zločin v České republice v letech 1993-2005

PhDr. Martin Cejp, CSc.

1. Úvod

Kriminologický výzkum se na problematiku organizovaného zločinu zaměřil od počátku 90. let. V Institutu pro kriminologii a sociální prevenci jsme nejprve koncem roku 1992 shrnuli poznatky z odborné literatury, zejména pak zahraniční zkušenosti, s aplikací výzkumných metod. Pokusili jsme se o vytvoření pravděpodobného modelu aktivit organizovaného zločinu, které by mohly připadat v úvahu. Základní charakteristiky o skupinách a činnostech jsme zkoumali pravidelně každý rok. V rámci specifických témat jsme se zabývali působením organizovaného zločinu při výrobě, pašování a distribuci drog, organizování a provozování prostituce, nelegální migraci, krádežích uměleckých předmětů, při násilné kriminalitě, při vydírání. Podrobněji jsme se zabývali organizovanou trestnou činností občanů České republiky. Stejně tak jsme se specificky věnovali podílu cizinců. Soustavně sledujeme působení organizovaného zločinu ve finanční oblasti, zabývali jsme se hospodářskou kriminalitou, zejména praním špinavých peněz, problematikou úmyslného krácení daní. Pokusili jsme se o analýzu toků finančních prostředků uvnitř i vně světa organizovaného zločinu. Průběžně posuzujeme účinnost specifických právních prostředků, které byly za účelem boje proti organizovanému zločinu ustaveny a aplikovány.

Koncem 90. let jsme analyzovali problematiku organizovaného zločinu v širších společenských souvislostech. V životě společnosti jsme hledali kriminogenní faktory, které by mohly organizovanému zločinu umožňovat realizaci jeho aktivit a získávání spolupracovníků nebo klientů pro spotřebu nelegálního zboží a služeb. V rámci pokusu o prognózu vybraných druhů kriminality jsme stanovili problémové i rozvojové skutečnosti, které mohou v příštích letech působit v oblasti boje proti organizovanému zločinu.

Po roce 2000 jsme se nadále sledovali aktuální stav i předpověď týkající se struktury skupin a výskytu forem činností. Podrobněji jsme analyzovali nejfrekventovanější aktivity, průběžně jsme vyhodnocovali účinnost právních prostředků. Dosavadní převážně hypotetické modely, vyplývající z dosavadního poznání jsme chtěli verifikovat na základě konkrétních zaznamenaných a uzavřených případů. Porovnáním detailních konkrétních zjištění s celkovými obecnými modely jsme pak chtěli obecné poznatky potvrdit a zároveň názorně ilustrovat. V letech 2004-2007 se snažíme identifikovat ohrožující faktory ve vývoji společnosti: hledat

možné příčiny, způsob a důsledky pronikání závažné trestné činnosti do společenských struktur. Na základě analýzy konkrétních ohrožujících faktorů chceme hledat efektivní opatření proti závažné trestné činnosti, zejména proti negativnímu vlivu integračních a globalizačních procesů, organizovanému zločinu, ekonomické kriminalitě, trestné činnosti cizinců, terorismu a korupci.

Proniknout k bezprostředním výzkumným poznatkům o světě organizovaného zločinu je prakticky téměř nemožné. Nelegální aktivity jsou dokonale maskovány, konání je promyšleno tak, aby bylo právně nepostižitelné, pro případné zadržení jsou připraveny legendy, je mařeno vyšetřování, jsou zastrašováni svědci, případně je zorganizován útěk pachatele. Nemůžeme provést pozorování, dotazování, experimenty a jakákoliv přímá měření. V podmínkách České republiky byly - již tak dosti složité - podmínky komplikovány tím, že do roku 1997 nebyly evidovány žádné případy účasti na zločinném spolčení podle § 163 trestního zákona. Zatím jsme byli odkázáni především na expertní odhady. Při jejich aplikaci jsme zmapovali dosti široký záběr, a prostřednictvím opakovaných šetření jsme mohli zachytit i trendy. Stále jsme se však pohybovali na úrovni odhadů, tj. pouze pravděpodobných modelů organizačních struktur, možné míry výskytu aktivit, možných společenských vlivů. Konkrétní případy nebyly až do roku 1998 k dispozici a v souvislosti s tím chyběla i statistika. Od roku 1998 se situace změnila, konkrétní údaje již existují a v současné době je již zpracováváme.

Shrneme-li naše výzkumné možnosti, pak využíváme: poznatky z odborných publikací a pramenů, především zahraniční publikace, sborníky z konferencí, souhrnná data z dotazníkových šetření RE, EU, OSN. Vývoj organizovaného zločinu nemusí v České republice probíhat stejně jako v jiných zemích, vzhledem k jeho mezinárodnímu charakteru mohou být mnohé okolnosti dosti podobné. Užitečné pro nás byly i publikované výsledky čs. výzkumných pracovišť, zabývajících se analýzou celé společnosti, například Centra pro sociální a ekonomické strategie Univerzity Karlovy. Pokud se týká statistických dat, využíváme Statistickou ročenku kriminality Ministerstva spravedlnosti, zejména statistiku stíhaných obviněných a odsouzených za účast na zločinném spolčení (§ 163a trestního zákona). Dále byly použity statistiky Ministerstva vnitra. V rámci analýzy jsme využívali i dostupné soudní spisy, oficiální dokumenty mezinárodních společenství a dokumenty vlády ČR, případně jednotlivých resortů, zvláště analýzy Ministerstva vnitra, Nejvyššího státního zastupitelství, pokud se týkaly organizovaného zločinu.

Základem našich poznatků zatím stále zůstávají expertní šetření. Pokud se týká odhadů, sledujeme základní trendy od roku 1993. Jako experti jsou dotazováni zkušení pracovníci speciálních útvarů Policie ČR zaměřených na boj proti organizovanému zločinu. Počet dotazovaných expertů se pohybuje mezi 12 - 31. (V roce 2005 bylo dotázáno 28 respondentů.) Vzhledem k tomu, že optimální počet je mezi 15 - 25, je toto množství dostačující. Nedostatkem expertních odhadů je to, že

mohou být zatíženy subjektivními postoji dotazovaných expertů. Subjektivní zátěž se sice poněkud odbourává tím, že se obracíme na větší množství respondentů, musíme si však být vědomi, že jde pouze o odhady, a takto zjištěné skutečnosti musíme porovnávat s konkrétnějšími údaji. U konkrétních dat je naopak nevýhodou jejich přílišná konkrétnost. Pokud bychom je chtěli zobecnit, musíme brát v úvahu, že ve většině případů vypovídají pouze o malé (většinou nepatrné) části celku.

Pro potřeby výzkumu vycházíme z této pracovní kriminologické definice:

Organizovaný zločin je opakující se (soustavné) páčání cílevědomě koordinované závažné trestné činnosti (a aktivit tuto činnost podporujících), jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace (většinou s víceúrovňovou vertikální organizační strukturou), a jehož hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika (zajišťovaného prostřednictvím kontaktů v rozhodovacích společenských strukturách).

K základním znakům, které by měly být vždy v celém rozsahu přítomny, patří:

- trvající spolupráce více osob, z nichž každá má pevně stanovené specifické úkoly,
- páčání závažné trestné činnosti s úmyslem získat prospěch nebo moc,
- vysoká profesionalita, tj. stabilita, koncepčnost, důkladná příprava akcí, konspirace, disciplína, přísně stanovené normy chování a kontroly, dokonalé vybavení.

K dalším znakům, z nichž mohou být přítomny jen některé, nebo se nemusí uplatňovat v plném rozsahu, patří:

- naprostá koncentrace moci v rukou nejvyššího šéfa, sice s delegací pravomoci na střední články, ale zároveň s naprostou totalitou a úplným potlačením jakékoliv demokracie,
- používání násilí nebo jiných prostředků zastrašování uvnitř skupin, mezi skupinami i vůči okolnímu světu,
- využívání kontaktů na politiky, veřejnou správu, orgány prosazování práva, orgány výkonu spravedlnosti, ekonomiku, sdělovací prostředky, k prosazování vlastních zájmů prostřednictvím spolupráce, kompromitování, korupce, nátlaku,
- snaha získat potřebné informace a využít je pro zvýšení zisků a snížení rizik, aktivní využívání značného bohatství,
- fungování na mezinárodní úrovni.

V ročence uvádíme v časových řadách počty zatčených, obžalovaných a odsouzených podle § 163a trestního zákona, údaje o struktuře skupin, údaje o hlavních činnostech a o tom, jaké činnosti byly zaznamenány u cizinců, kteří působí v rámci organizovaného zločinu na území České republiky.

2. Počty zatčených, obžalovaných a odsouzených

Podle statistiky státního zastupitelství se počty stíhaných a obžalovaných podle § 163a trestního zákona od roku 1998 pravidelně zvyšují. Oproti tomu jsou počty odsouzených téměř zanedbatelné. Například v roce 2002 a v roce 2003 nebyl odsouzen nikdo. V roce 2004 již došlo k výraznému zlomu – podle § 163a trestního zákona bylo odsouzeno 10 osob. V roce 2005 Ministerstvo spravedlnosti údaje nezveřejnilo: pro zachování kontinuity uvádíme tabulky končící rokem 2004.

Tabulka 1

Organizovaný zločin, účast na zločinném spolčení (§163a tr.z.) – počty stíhaných

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
0	0	0	0	0	16	36	42	75	97	96	126

Pramen: Statistická ročenka kriminality 2005, MSp, s.172

Tabulka 2

Organizovaný zločin, účast na zločinném spolčení (§ 163a tr.z.) – počty obžalovaných

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
0	0	0	0	0	16	36	40	59	94	96	117

Pramen: Statistická ročenka kriminality 2005, MSp, s.172

Tabulka 3

Organizovaný zločin, účast na zločinném spolčení (§ 163a tr.z.) – počty odsouzených

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	10

Pramen: Statistická ročenka kriminality 2005, MSp, s.180

3. Charakteristika skupin

Další údaje obsažené v kapitolách 3 – 5 pocházejí z expertních odhadů.

Mezi organizovanými zločineckými skupinami lze rozlišit dva typy. První typ se sice vyznačuje dělbou úkolů, ale struktura skupiny je spíše horizontální, není zde patrná existence vyšších řídících článků. Druhým typem jsou plně rozvinuté skupiny, ve kterých je vícestupňové hierarchické členění. Na vrcholu je nejvyšší vedení, které

řídí několik relativně samostatně operujících skupin. V nich pak jsou na nejnižší úrovni řadoví členové a externisté. Nejvyšší vedení je od bezprostředního páčání trestné činnosti většinou izolováno. Provádějí ji skupiny tzv. středního článku. Vedení však disponuje veškerými finančními prostředky a má k dispozici dokonalý odborný servis a ochranu.

Podíl takto **plně organizovaných skupin** se v České republice od roku 1993 postupně zvyšuje. V letech 1995 - 1999 tvořil asi jednu třetinu. Zbylé dvě třetiny toho, co bylo považováno za organizovaný zločin, byly skupiny s nižším stupněm organizace, které de facto organizovaným zločinem nebyly. Těmto skupinám by se pak - mimo jiné - obtížně prokazovalo, že jde o zločinné spolčení, když znaky tohoto spolčení v plném rozsahu nevykazovaly. Na druhé straně bylo možné očekávat, že počty vysoce organizovaných skupin se budou zvyšovat, protože hůře organizované skupiny neobstojí v konkurenčním boji uvnitř světa organizovaného zločinu. Ke zvyšování opravdu došlo. V roce 2000 - 2002 se podíl vysoce organizovaných skupin pohyboval kolem 40 %, v roce 2003 a 2004 již bylo plně rozvinutých skupin polovina, v roce 2005 došlo opět k poklesu na 42 %. *(Míra rozvinutosti se expertům těžko odhaduje – vycházejí z vlastní zkušenosti a nemohou se zcela přesně vyslovit o všech skupinách na území České republiky.)* Nicméně tendence k vyššímu stupni organizovanosti je patrná. Dokonaleji organizované skupiny mají větší šanci obstát v konkurenčním boji, mohou dosahovat vyšších zisků, mohou si lépe zabezpečit beztrestnost. Lze tedy očekávat, že v příštích letech by mohl být podíl třístupňově organizovaných skupin stále vyšší.

Odhad **podílu žen** ve skupinách organizovaného zločinu jsme na žádost RE poprvé zjišťovali v roce 2000. V roce 2003 i 2004 jsme dotaz na míru podílu žen ve skupinách organizovaného zločinu zopakovali, abychom mohli porovnat, zda došlo k nějakým změnám. Podíl žen byl v roce 2000 i v roce 2003, 2004 a 2005 naprosto stejný.

Tabulka 4

Podíl mužů a žen ve skupinách organizovaného zločinu (v %)

	2000 N=27	2003 N=19	2004 N=24	2005 N=28
Muži	85	85	85	84
Ženy	15	15	15	16
Celkem	100 %	100 %	100%	100%

V roce **2000** se ženy nejčastěji podílely na:

- obchodování se ženami a kuplířství
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami - nejčastěji jako dealerky.

Se značným odstupem následovaly další aktivity

- nelegální migrace
- korupce.

Ojediněle pak:

- zakládání fiktivních firem
- praní špinavých peněz
- organizace krádeží
- krádeže uměleckých předmětů
- celní podvody
- finanční podvody.

V roce **2003** jsme zaznamenali podíl žen na:

- prostituci a kuplířství (13 x),
- obchodování s drogami (10 x),
- finanční kriminalitě (8 x),
- obchodování s lidmi (6 x),
- nelegální migraci (6 x)

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 19, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2004** se ženy podílely na:

- organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (20 x)
(především logistické zabezpečení - nábor, kontakty, vyhledávání žen v zemích původu, zajišťování jejich dopravy do cílových zemí, provozování nočních klubů)
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami (6 x)
(krytí dovozu při využití všech členů rodiny, kurýrky nebo doprovody kurýrů při transportu drog do zahraničí, výroba, prodej)
- daňových a finančních podvodech (5 x)
(daňové podvody, legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce, bankovní podvody)
 - obchodování s dětmi (3 x) (obchod s novorozenci a dětmi, nelegální adopce)
- nelegální migraci (3 x)
- loupežích (3 x)
(zejména jako tzv. uspávačky)
- zajišťování organizačního zázemí pro skupiny organizovaného zločinu (1 x)

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 24, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2005** silně vzrostl podíl žen na podvodech finančního charakteru (*což mohlo být způsobeno i tím, že velká část ekonomické kriminality nabývala charakteru organizovaného zločinu nebo byla takto více pojímána*). Ženy se podílely na:

- finančních, daňových, bankovních, úvěrových, pojišťovacích, celních podvodech (23 x)
(praní špinavých peněz nebo poskytnutí účtu pro praní, vylákání peněz se slibem zhodnocení, zakládání podvodných a fiktivních firem),
- organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (19 x),
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami (8 x),
- korupci (4 x),
- nelegální migraci (3 x),
- managementu zločineckých skupin (2 x),
- nelegálním dovozu odpadů (1 x),
- padělání dokumentů (1 x),
- krádežích uměleckých předmětů (1 x),
- kompromitování (1 x),
- získávání informací (1 x).

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 28, kteří aktivitu uvedli

Pokud se týká **podílu domácího a mezinárodního prvku** ve skupinách, zaznamenávali jsme od roku 1993 - s výjimkou roku 1996 – do roku 2004 pravidelně mírnou převahu mezinárodního prvku nad domácím. Celkově bylo mezinárodního prvku mírně přes polovinu a domácího mírně pod ni. Kolem 1/4 bylo ryze českých skupin. Přibližně polovinu tvořily skupiny smíšené. V nich pak byl poměr mezinárodního prvku stabilně poněkud vyšší než prvku domácího. V roce 2005 jsme zaznamenali změnu. Vzrostl podíl domácího prvku ve skupinách. Českého prvku bylo něco přes polovinu, počet ryze českých skupin vzrostl z 1/4 na téměř 1/3. Ve smíšených skupinách se situace vyrovnala. Český prvek tak získal – stejně jako v roce 1996 mírnou převahu nad zahraničním. Tehdy to byl jen určitý výkyv. Šetření v dalších letech ukáží, zda šlo o výjimku i tentokrát.

Přesné výsledky i tendence jsou patrné z tabulky číslo 2.

Tabulka 5**Odhad poměru mezinárodních a domácích skupin organizovaného zločinu v ČR**

	1993	1994	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	N=12	N=17	N=18	N=31	N=20	N=27	N=27	N=31	N=21	N=19	N=24	N=28
Mezinárodní	-	30	20	25	27	31	28	24	28	30	30	21
(Součet mezinárod.)	(53)	(61)	(47)	(53)	(55)	(60)	(55)	(53)	(54)	(58)	(56)	(46)
Smišené s převahou mezinárodního	-	31	27	28	28	29	27	29	26	28	26	25
Smišené s převahou domácího	-	21	20	24	20	20	21	20	23	18	23	24
(Součet domácího)	(47)	(39)	(53)	(47)	(45)	(40)	(45)	(47)	(46)	(42)	(44)	(54)
Domácí		18	33	23	25	20	24	27	23	24	21	30
Celkem %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Míru **zastoupení cizích národností** v organizovaném zločinu na území České republiky jsme odvodili z výpovědí expertů tak, že jsme vypočetli souhrnný index odstupňovaný podle váhy jednotlivých pořadí, která experti uvedli. Tentokrát mohli experti uvést deset možností. Získali jsme celkové pořadí, které je uvedeno v tabulce číslo 6.

Posoudíme-li toto zastoupení z hlediska dlouhodobého vývoje, pak trvale **nejsilněji** jsou v organizovaném zločinu na území České republiky zastoupeni Ukrajinci a Rusové. Jestliže byl podíl Ukrajinců kolem roku 2000 a po něm vyšší než podíl Rusů, v roce 2003 se podle odhadu expertů situace vyrovnala. V roce 2004 opět mírně převažují Ukrajinci nad Rusy, rozdíl je však nepatrný. V 90. letech patřili do nejsilnější skupiny kromě Ukrajinců a Rusů také občané bývalé Jugoslávie a Číňané. S rozpadem Jugoslávie na několik menších států se kolem roku 1999 podíl Jugoslávčů výrazně snižoval. Od roku 1998 také poněkud klesá poměrné zastoupení Číňanů. Tento pokles však není tak výrazný a Číňané si - spolu s Vietnamci - zachovávají silnou pozici za Ukrajinci a Rusy. V roce 2004 bylo více Vietnamců než Číňanů. Po roce 2000 zaujímají významné místo také Albánci (většinou kosovští).

Oproti tomu došlo k poklesu Bulharů a zejména pak Poláků. U Bulharů nejde o pokles tak výrazný, ti zůstávají v roce 2004 ještě na dosti významném šestém místě. Uzavírají tak nejsilnější skupinu. Následující **střední** skupinu tvoří Srbové – Černohorci, Čečenci, Makedonci, Rumuni, Dagestánci. Po roce 2000 se sem postupně prosazují Slováci. Naopak Poláci, kteří byli ještě do konce 90. let zastoupeni na scéně organizovaného zločinu v České republice dosti silně, se ocitají mezi národnostmi, které se na organizovaném zločinu v ČR podílejí spíše **sporadicky**. V roce 2004 nebyli již Poláci téměř zaznamenáni. Mezi ojediněle se vyskytující národnosti patří kromě zmíněných Poláků také Arméni, Ázerbajdžánci,

Nigerijci, Senegalci, Alžíráné, Tunisané, Súdanci, Bělorusové, Turci, Lotyši, Moldavané, Maročané, Litevci a Italové. Nevyskytují se již zde Izraelci, kteří se po roce 2000 začali tu a tam v České republice projevovat. Prozatím vymizeli také Indové, Němci, Kurdové, Pákistánci.

Tabulka 6

Míra zastoupení cizích národností v organizovaném zločinu na území ČR v roce 2005

Pořadí	Národnost	Index
1.	Ukrajinci	256
2.	Rusové	235
3.	Číňané	172
4.	Vietnamci	156
5.	Albánci/Kosovští Albánci	133
6.	Srbové	38
7.	Bulhaři	37
8.	Rumuni	27
9.	Arabové	21
10.	Makedonci	13
11.	Izraelci	11
12.	Poláci	10
13.	Arméni	8
14.-15.	Italové	7
	Dagestánci	7
16.-17.	Turci	6
	Bosňané-Hercegovinci	6
18.-21.	Mongolové	5
	Nigerijci	5
	Afghánci	5
	Moldavané	5
22.-23.	Bělorusové	3
	Němci	3
24-25.	Slováci	2
	Američané	2

Pozn.: Experti mohli uvést deset možností (ve výzkumech z let 1993-2003 šest). Souhrnný index jsme stanovili tak, že počet respondentů, kteří uvedli příslušnou národnost na 1. místě byl násoben 10x, na 2. místě 9x atd. až na 10. místě 1x. Celkový index je pak součtem těchto násobků.

4. Činnosti skupin organizovaného zločinu

Tabulka 7

Odhad výskytu nejrozšířenějších forem činností OZ na území České republiky v roce 2005

N=28 %

1.	krádeže aut	28		100	
2.	korupce	26		93	
3.-5.	výroba, pašování a distribuce drog	24		86	
	daňové, úvěrové, pojišťovací, směnečné podvody	24		86	
	celní podvody	24		86	
6.-7.	organizování prostituce a obchod se ženami	23		82	
	vymáhání dluhů na objednávku	23		82	
8.	padělání CD a nelegální kopie videokazet	22		79	
9.	nelegální výroba a pašování alkoholu nebo cigaret	21		75	
10.	organizování nelegální migrace	20		71	
11.-13.	praní špinavých peněz	19		68	
	vydírání a vybírání poplatků „za ochranu“	19		68	
	překupnictví odcizených předmětů	19		68	
14.	krádeže vloupáním (do bytů, chat, obchodů, skladů)	17		61	
15.-16.	zakládání podvodných a fiktivních firem	16		57	
	nelegální dovoz a vývoz nebezpečných odpadů	16		57	
17.-18.	bankovní podvody	15		54	
	vylákání peněz se slibem jejich velkého zhodnocení	15		54	
19.-20.	vraždy	13		46	
	bankovní loupeže	13		46	
21.-23.	padělání dokumentů, šeků, peněz, mincí	12		43	
	počítačová kriminalita	12		43	
	krádeže uměleckých předmětů	12		43	
24.	hazardní hry	10		36	
25.	mezinárodní obchod se zbraněmi, výbušninami	9		32	
26.	ostatní formy násilí (fyzického i psychického)	8		29	

Pozn.: aktivity od 19. místa uvedlo méně než 50 % dotázaných, některé z nich uvádíme pouze *orientačně* (proto nejsou vytištěny tučně).

Od roku 1993 zjišťujeme každoročně odhad nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu. Experti vycházejí ze seznamu cca 35 aktivit. U každé z nich se vyjadřují, zda se v příslušném roce vyskytuje na území ČR v rozvinuté či zárodečné podobě - případně i, zda se nevyskytuje vůbec. Míru výskytu nejrozšířenějších činností stanovujeme podle toho, kolik respondentů uvedlo příslušnou činnost jako rozšířenou. Seznam je doplňován o nové aktivity. Zároveň z něj vyřazujeme ty aktivity, které se opakovaně ukazují jako méně významné, nebo byly charakteristické pouze pro určité období. Pokud by některá z vyřazených aktivit znovu nabyla na významu, lze ji do seznamu kdykoliv zařadit.

Pravidelné zjišťování nejrozšířenějších aktivit, prováděné od roku 1993, umožňuje porovnat vývoj v letech 1993-2005. (*Podrobněji – viz. Schéma v příloze.*). Mezi rozšířené činnosti - tj. mezi ty, které jako rozšířené uvedla více než polovina expertů - řadíme většinou kolem 20 aktivit. Mezi nimi lze pro přehlednost rozlišit tři skupiny, skupinu nejrozšířenějších, skupinu silně rozšířených a skupinu průměrně rozšířených aktivit.

Skupina nejrozšířenějších

Po celou dobu, kdy situaci sledujeme, patřily mezi nejrozšířenější aktivity organizovaného zločinu na území ČR **krádeže automobilů** a **organizování prostituce**. Prostituce v roce 2005 klesla na rozhraní první a druhé skupiny. Podobně pokleslo **organizování nelegální migrace**, u něhož došlo v roce 1998 k prudkému vzestupu, takže tato forma činnosti figurovala do roku 2004 trvale v první skupině. Od roku 1995 se do první skupiny trvale zařadila **výroba, pašování a distribuce drog**. V posledním šetření, které se týkalo roku 2005, se dostala mezi nejrozšířenější aktivity **korupce**. Výskyt jedné z nejcharakterističtějších podpůrných aktivit prošel mezi léty 1993 - 2003 značnými výkyvy. V letech 1995, 1997, 1998 jsme korupci zaznamenali poměrně vysoko - do 10. místa. Naopak v roce 1996 poklesla až na 20. příčku a v roce 1999 jsme zaznamenali pokles do první poloviny druhé desítky. Tento pokles byl však spíše výjimkou, protože v následujícím roce 2000 jsme zaznamenali 4. - 6. místo a v roce 2001 7. - 8. místo. 19. místo z roku 2002 znamenalo tedy opět silný pokles, a naopak 6. místo z roku 2003 opět silný výkyv směrem vzhůru. Rok 2004 znamená tedy určitý pokles. Do skupiny nejrozšířenějších postoupily i daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody a rovněž celní podvody. U **celních podvodů** jsou značné výkyvy. Velmi vysoko se umístily v letech 1993, 1996 a 1999 - kolem 5. - 6. místa. Také v roce 1995 byly v první desítce. V roce 2005 dosáhly vrcholu – zaznamenali jsme je na 3.- 5. místě. Naopak v letech 1994, 1997 se pohybovaly na začátku druhé desítky, v letech 1998, 2000 a 2001 klesly do konce až na její konec. Rok 2002 naznačil opět určitý vzestup - celní podvody se umístily na konci první desítky. V roce 2003 poklesly na konec druhé desítky, v roce 2004 se vrátily na 10.- 13.místo. Podobné výkyvy byly i u **daňových, úvěrových, pojistných a směnečných podvodů**. V letech 1993 a 1994 se mezi nejrozšířenějšími aktivitami vůbec nevyskytovaly. V roce 1995 se objevily

až na konci druhé desítky. Vzápětí se v letech 1996 a 1997 dostaly na 4. - 5. místo. Mezi lety 1998 - 2000 opět klesly do druhé desítky. V roce 2002 se dostaly mezi nejrozšířenější aktivity na 6. místo. V roce 2003 opět klesly na konec první desítky. V roce 2004 se umístily na 10.- 13.místě. V roce 2005 na 3.- 5.místě.

Na rozhraní první a druhé skupiny jsme v roce 2005 zaznamenali **organizování prostituce a obchodování se ženami** – formu aktivity, která od roku 1993 figurovala trvale na předních místech, a **nezákonné vymáhání dluhů**. To bylo experty označeno za velmi rozšířenou aktivitu v roce 1994, kdy se umístilo na 3. - 5. místě, a v roce 1999, kdy bylo na místě 5. V roce 2004 se nezákonné vymáhání dluhů dostalo – spolu s vydíráním – mezi pět nejrozšířenějších aktivit organizovaného zločinu na území České republiky. V roce 2005 bylo na místě 6.- 7. V ostatních letech se tato forma aktivity pohybovala stabilně na konci první desítky, v roce 2002 jsme ji zaznamenali na 11. - 13. místě a v roce 2003 na konci první desítky podobala situaci v roce 1994 a 1999.

Skupina dosti silně rozšířených

V roce 2004 se v čele skupiny silně rozšířených aktivit objevilo **padělání CD a nelegální kopírování videokazet**. V roce 2005 tam setrvalo na 8.místě. Tato aktivita se mezi rozšířenými nově objevila až v roce 1998 na úrovni 10. místa. V roce 2003 se umístila na 11. - 13. místě v roce 2003, což neznamenal nějaký významný výkyv. Skok na 7. místo v roce 2004 a na 8. místo v roce 2005 již významným vzestupem je. Padělání a nelegální kopírování zvukových a obrazových nosičů je asi většinou vysoce organizovanou trestnou činností. V širokém rozsahu a se značnými výdělky nabízí nelegální zboží. V roce 2005 se na 9. místě významně projevila i „nová“ forma aktivity, **nelegální výroba a pašování alkoholu nebo cigaret**, která se v České republice zatím příliš neobjevovala. Do této druhé skupiny spadlo v roce 2005 z předních pozic na 10. místo **organizování nelegální migrace**. V roce 2004 jsme výjimečně zaznamenali mezi nejrozšířenějšími aktivitami **vydírání a vybírání poplatků za ochranu**. Tato aktivita - typická hlavně pro ruské a ukrajinské skupiny - byla sice vždy celkem významná, ale nepatřila k nejrozšířenějším. Umísťovala se většinou na konci první desítky - někdy i níže. Její výskyt silně vrostl již v letech 2002 a 2003, kdy se umístila v čele skupiny silně rozšířených. V roce 2005 se vydírání vrátilo na začátek druhé desítky. Značné výkyvy jsme zaznamenali u **praní peněz**. Tato aktivita se pohybovala většinou na začátku druhé desítky, v roce 1996 poklesla dokonce na 16. - 19. místo. Vzápětí se v roce 1997 prudce pozvedla na 5. místo, ale v roce 1998 opět klesla do první desítky. Tam byla i v letech 1999, 2000, 2001. V roce 2002 jsme opět zaznamenali pokles na 16. - 17. místo, v roce 2003 a v roce 2004 došlo opět k vzestupu na konec první desítky. Rok 2005 znamenal vzestup na 11.- 13.místo. **Překupnictví odcizených předmětů** se většinou umísťovalo kolem 10. - 15. místa. K výraznému vzestupu došlo jak v roce 2000, tak v roce 2001 (na 5. - 6. místo), a v roce 2002 na 3. - 6. místo. Tato aktivita patří

spíše k formám činnosti, jimiž si skupiny zajišťují realizaci zisku z jiných aktivit. Nemusí vždy souviset s organizovaným zločinem. V roce 2003 překupnictví opět kleslo na 14. - 16. místo, v roce 2004 na 16.- 18. místo. Rok 2005 znamenal vzestup na 11.-13. místo.

Rok 2005 znamenal vzestup i pro **krádeže vloupáním**, které jsou občas zřejmě páčány vysoce organizovaným způsobem. Ty se ještě v první polovině 90. let vyskytovaly mezi nejfrekventovanějšími aktivitami. V našem prvním šetření z roku 1993 byly dokonce krádeže vloupáním uvedeny spolu s celními podvody na 4.- 5. místě hned za krádežemi aut, uměleckých předmětů a prostitucí. Ještě i v roce 1994 byly na 6 - 7. místě. V roce 1996 již klesly na 15.- 16. místo, v roce 1997 na 19. místo a pak se jen občas objevily kolem 20. místa, většinou i níže. V roce 2004 se umístily na 19.- 20. místě, v roce 2005 na 14. místě. **Zakládání podvodných a fiktivních firem** se objevuje mezi rozšířenými aktivitami s určitými výkyvy. Poprvé bylo zaznamenáno v roce 1995. Pokud se mezi rozšířenými aktivitami vyskytlo, tak se pohybovalo na konci druhé desítky. V roce 2002 jsme zaznamenali silný vzestup na 7. - 10. místo, který se v roce 2003 potvrdil - rovněž 7. - 10. místem. V roce 2004 byla tato aktivita na 10.-13. místě, v roce 2005 na 15.-16. místě. V roce 2005 se v této skupině rovněž objevil **nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů**.

Skupina průměrně rozšířených aktivit

Mírně nad průměrem jsme v roce 2005 zaznamenali **bankovní podvody**. Ty se, stejně jako v letech 1998, 2002, 2003 a 2004, objevily na konci druhé desítky. **Vylákání peněz se slibem jejich velkého zhodnocení** se vůbec poprvé objevilo v roce 1999 na konci druhé desítky. Tuto pozici si udrželo i v letech 2000, 2001 a 2002. Umístění na 14. - 16. místě v roce 2003 znamenalo tedy nepatrný vzestup, který se 14. místem v roce 2004 potvrdil. V roce 2005 se tato forma činnosti vrátila opět na konec druhé desítky. Tam jsou také **vraždy**. Pod společnou kategorií „násilí“ (*odděleně rozlišujeme tyto dvě formy od roku 2001*) se tento typ aktivity pohyboval těsně pod hranicí 50 %, většinou na konci druhé desítky. Výjimkou byl pouze rok 1999, kdy jsme zaznamenali vzestup na konec první desítky. V letech 2000 - 2002 se násilné aktivity opět umístily na své pozici, tj. na konci desítky druhé, v roce 2003 byly na 20. - 21. místě, v roce 2004 vraždy na 21. místě, v roce 2005 na 19.- 20. místě.. Mírně pod průměrem jsou **bankovní loupeže**. Ty se nad průměrem objevily v letech 2000 - na konci druhé desítky a 2002, kdy byly na začátku druhé desítky. V roce 2003 se umístily znovu na konci druhé desítky. V roce 2004 se vyšvihly vysoko – na 8.- 9. místo, v roce 2005 se opět vrátily na konec druhé desítky.

Skupina podprůměrně rozšířených aktivit

V oblasti mírného podprůměru – na začátku třetí desítky - se vyskytují **krádeže uměleckých předmětů**. Ty patřily v letech 1993 a 1994 spolu s krádežemi aut v České republice k naprosto nejrozšířenějším. Po roce 1995 opustila tato aktivita

skupinu nejrozšířenějších, stále se však pohybovala na konci první desítky nebo na začátku desítky druhé. Vzestup na 11. -13. místo, zaznamenaný v roce 2003 tedy znamenal určité zvýšení, v roce 2004 následoval však opět pokles na 15. místo a v roce 2005 na 21.- 23. místo. Tam, dosti pod průměrem byla v roce 2005 i **počítačová kriminalita** . Také **padělání dokumentů, šeků, peněz, mincí** se buď mezi rozvinutými vůbec neobjevilo, nebo bylo (v letech 1996, 1998, 1999, 2000, 2002, 2003 a v roce 2004) na konci druhé desítky. V roce 2005 ještě kleslo – až na 21.-23 místo.

Hluboko pod průměrem byl v roce 2005 **obchod se zbraněmi a výbušninami**. Ten byl dříve většinou zaznamenaný na konci druhé desítky. Výjimkou byl rok 1998, kdy se tato aktivita dostala na začátek druhé desítky. V roce 2003 jsme zaznamenali vzestup, protože tato aktivita se znovu dostala na začátek druhé desítky, v roce 2004 došlo opět k poklesu na 22.- 24. místo, v roce 2005 byl 25. V roce 2004 se mezi průměrně rozšířenými aktivitami organizovaného zločinu na území České republiky objevily i **hazardní hry**, v roce 2005 opět klesly do podprůměru. Hluboko pod průměrem je **ostatní násilí**: v roce 2004 bylo na 22.-24. místě, v roce 2005 na 26. místě

V roce 2005 se ani mezi podprůměrnými neprojevíly **krádeže z nákladních aut a kamionů**. Ty se mezi nejrozšířenější aktivity dostaly až v roce 1998. V letech 1999 - 2002 se umístily na začátku druhé desítky, v roce 2003 se dostaly na konec druhé desítky. V roce 2004 jsme je zaznamenali na 19.- 20. místě, tedy na stejné pozici jako v roce předcházejícím. Mezi rozšířenými aktivitami se vůbec neprojevílo obchodování s lidmi za účelem nucených prací a obchodování s lidskými orgány.

Zárodečné aktivity

Mezi zárodečnými aktivitami byly nejčastěji uvedeny:

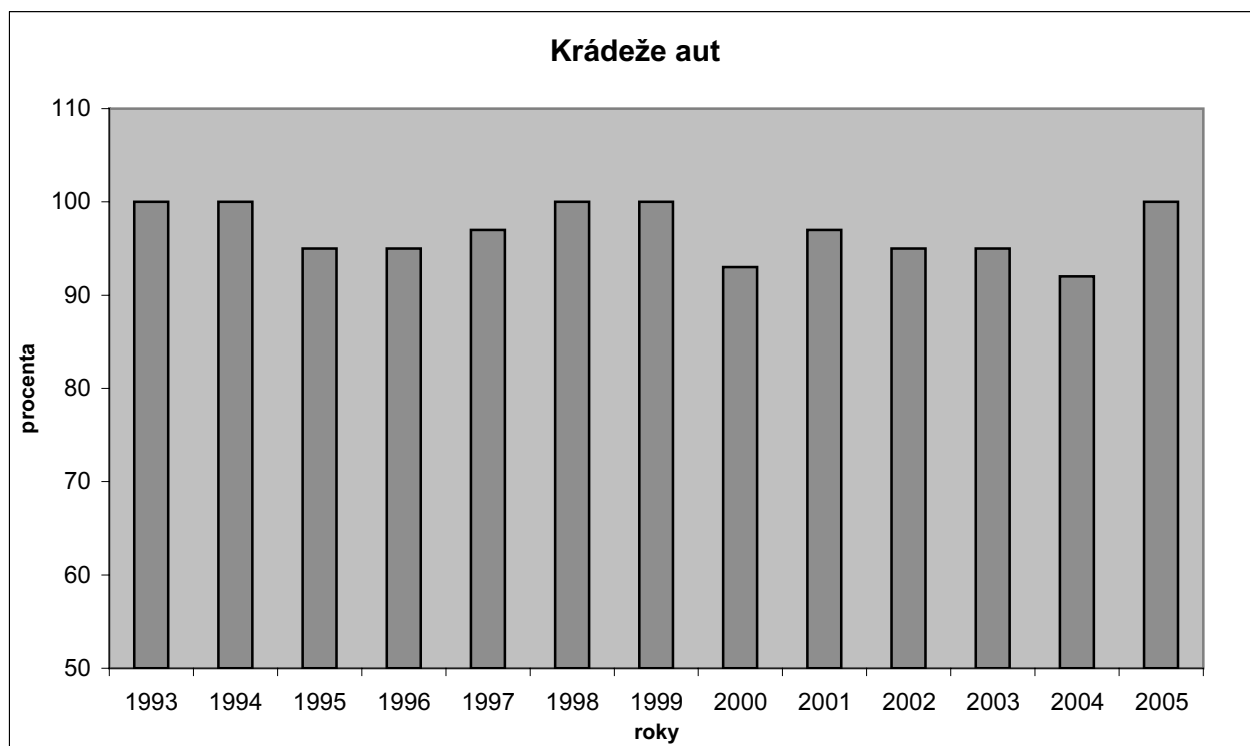
- *nelegální dovoz a vývoz nebezpečných odpadů (16 x),*
- *bankovní loupeže (11 x),*
- *obchod se zbraněmi (10 x),*
- *počítačová kriminalita (9 x),*
- *obchodování s lidskými orgány (9 x)*
- *vraždy (8 x),*
- *ostatní formy násilí (8 x),*
- *obchodování s lidmi za účelem nucených prací (7 x),*

Pozn.: V tabulkách číslo 8-30 - a v přilehlých grafech - je uvedeno procento expertů, kteří v příslušném roce jmenovali uvedenou aktivitu jako rozvinutou. Tam, kde počet dotázaných, kteří aktivitu uvádějí jako rozvinutou poklesl pod 50 %, není údaj uveden. Příslušný graf má vždy spodní hranici na 50 %.

Tabulka 8

Krádeže aut

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
100	100	95	95	97	100	100	93	97	95	95	92	100

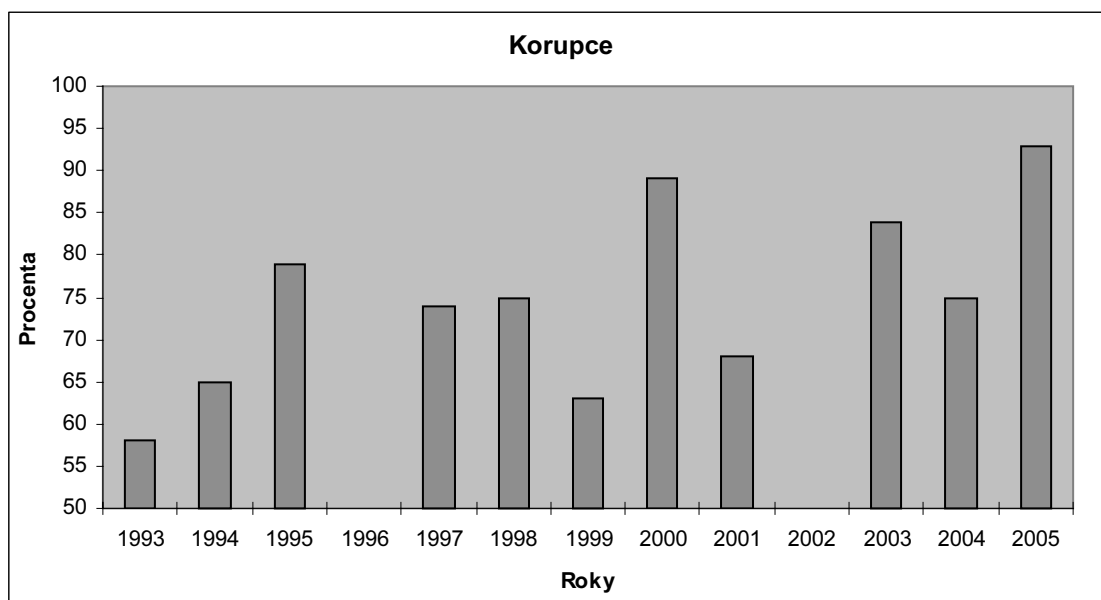

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 9

Korupce

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
58	65	79	50	74	75	63	89	68	48	84	75	93

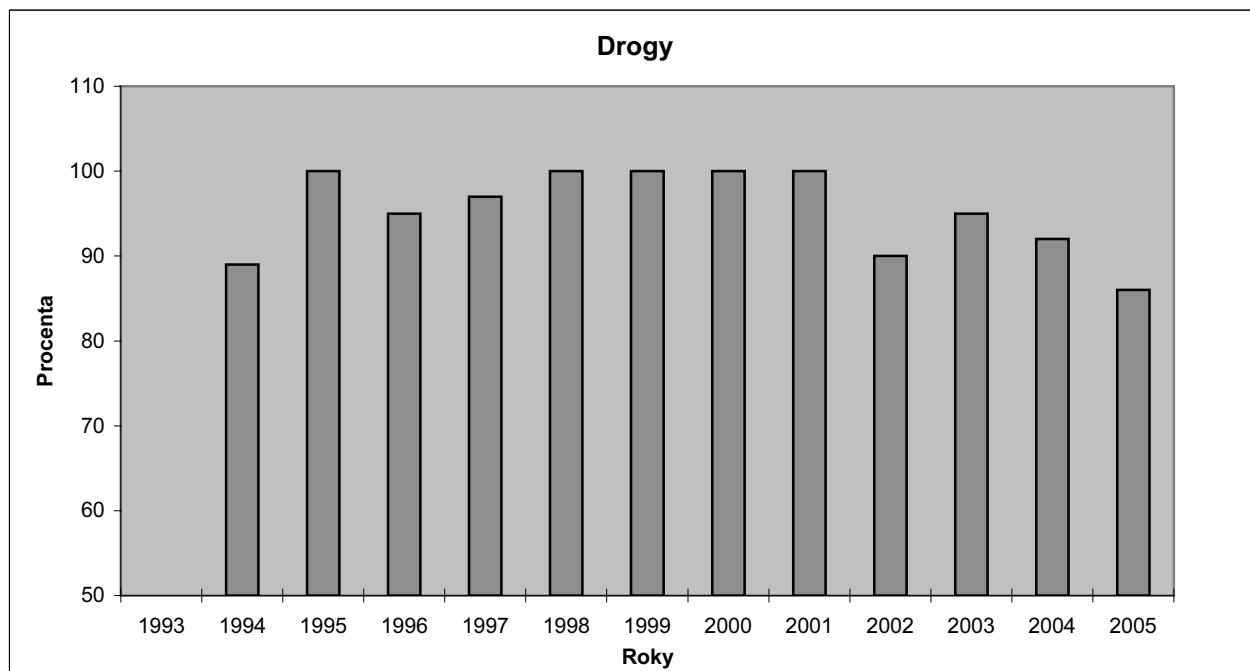

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 10

Drogy

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
50	89	100	95	97	100	100	100	100	90	95	92	86

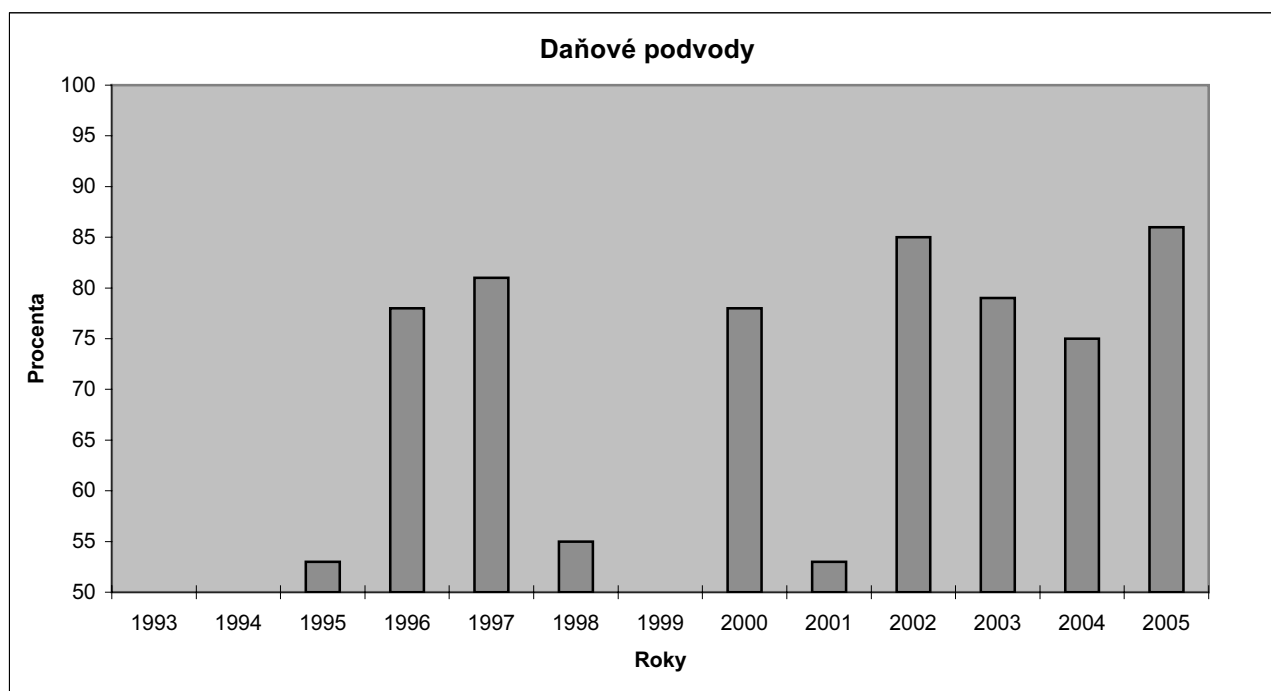

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 11

Daňové podvody

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	53	78	81	55	0	78	53	85	79	75	86

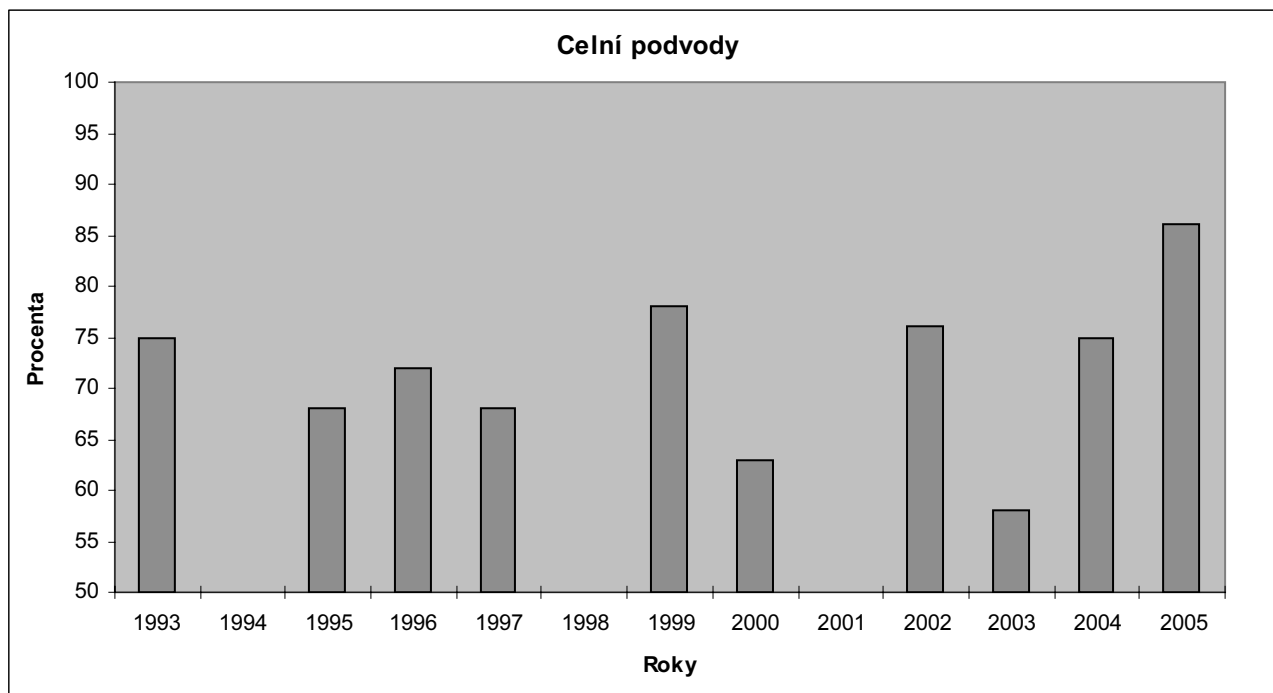

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 12

Celní podvody

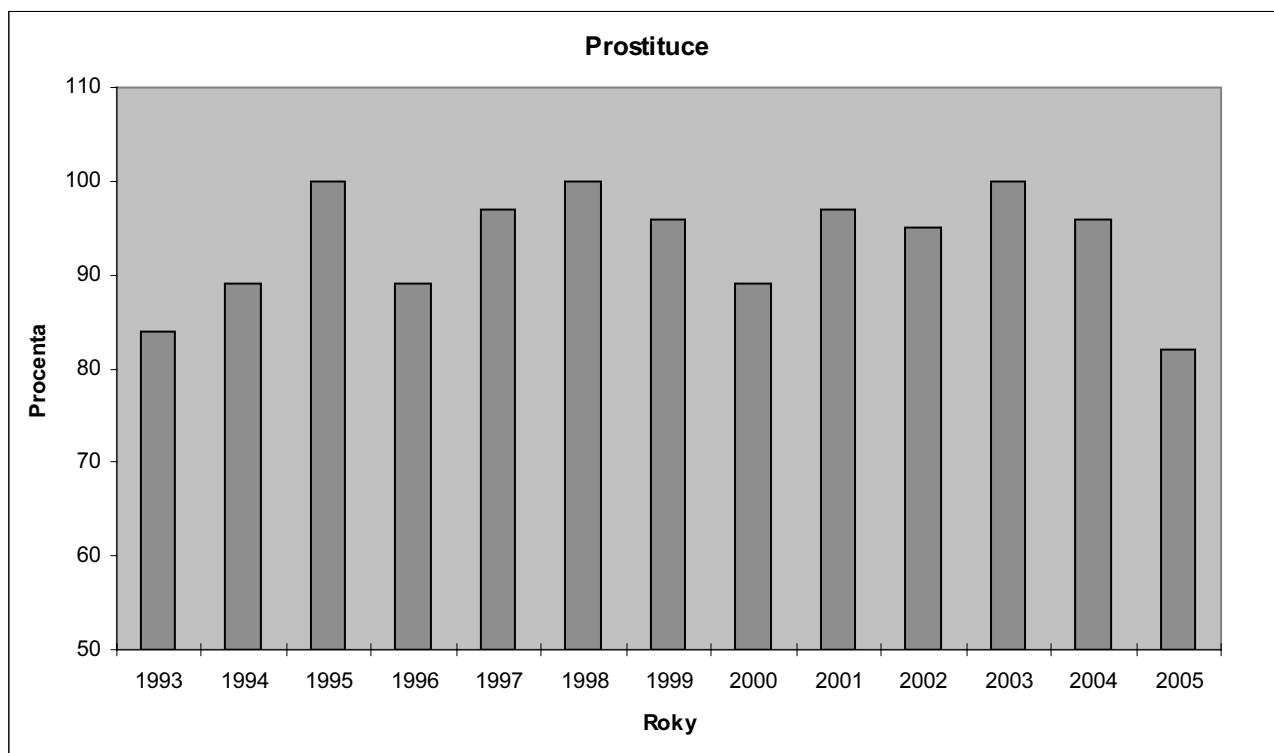
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
75	50	68	72	68	50	78	63	48	76	58	75	86

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 13**Prostituce**

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
84	89	100	89	97	100	96	89	97	95	100	96	82

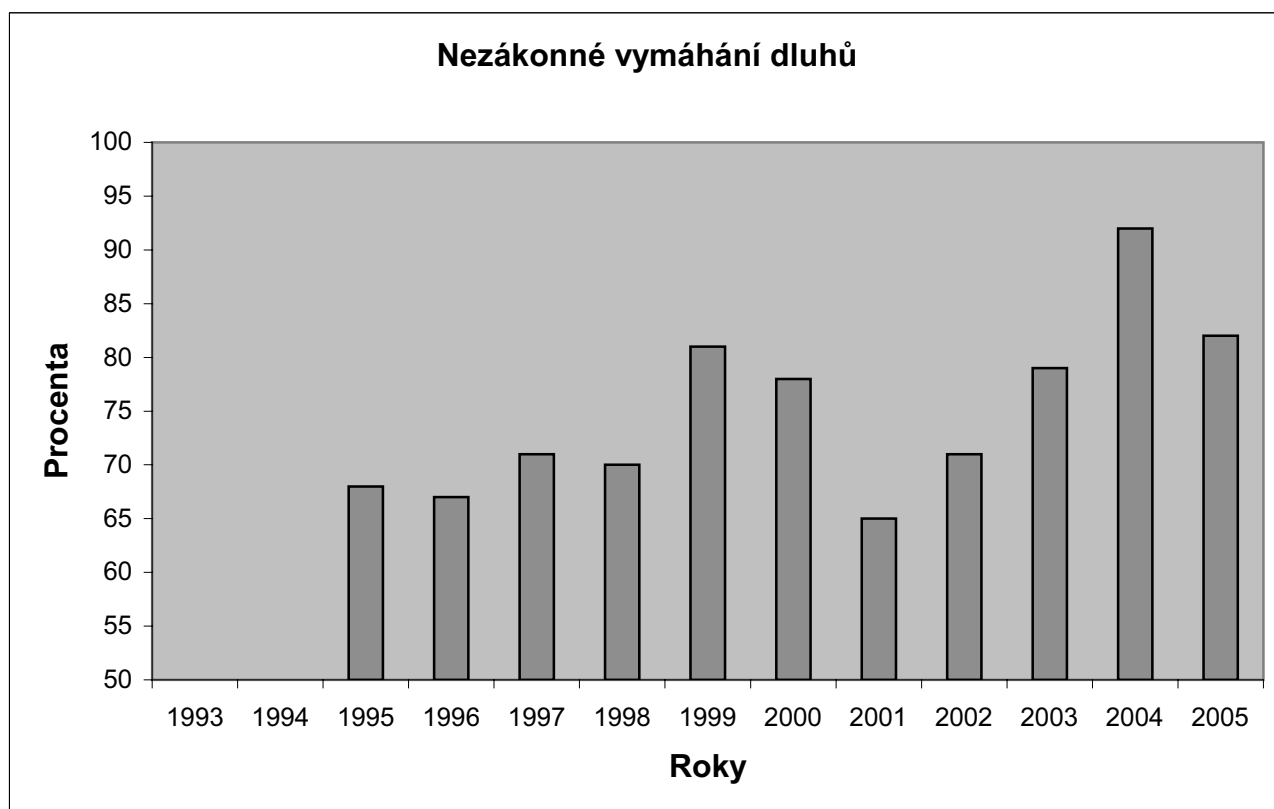

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 14

Nezákoné vymáhání dluhů

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	68	67	71	70	81	78	65	71	79	92	82

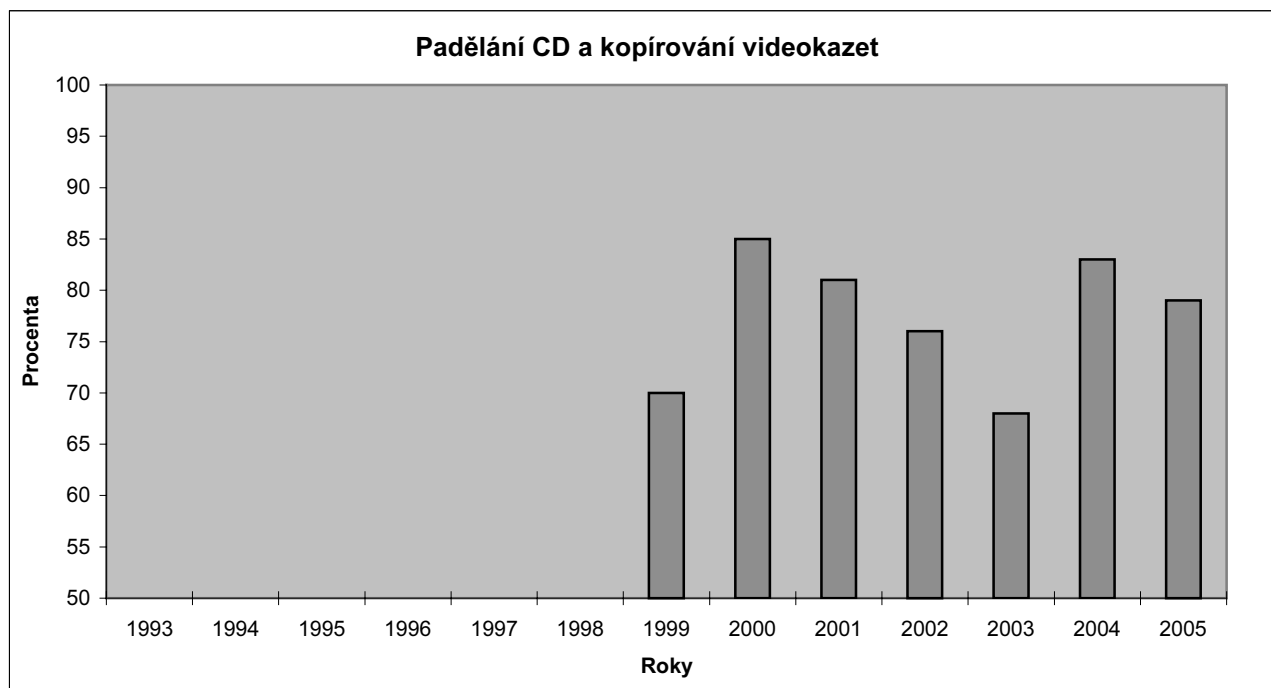

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 15

Padělání CD a kopírování videokazet

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	0	0	0	0	70	85	81	76	68	83	79

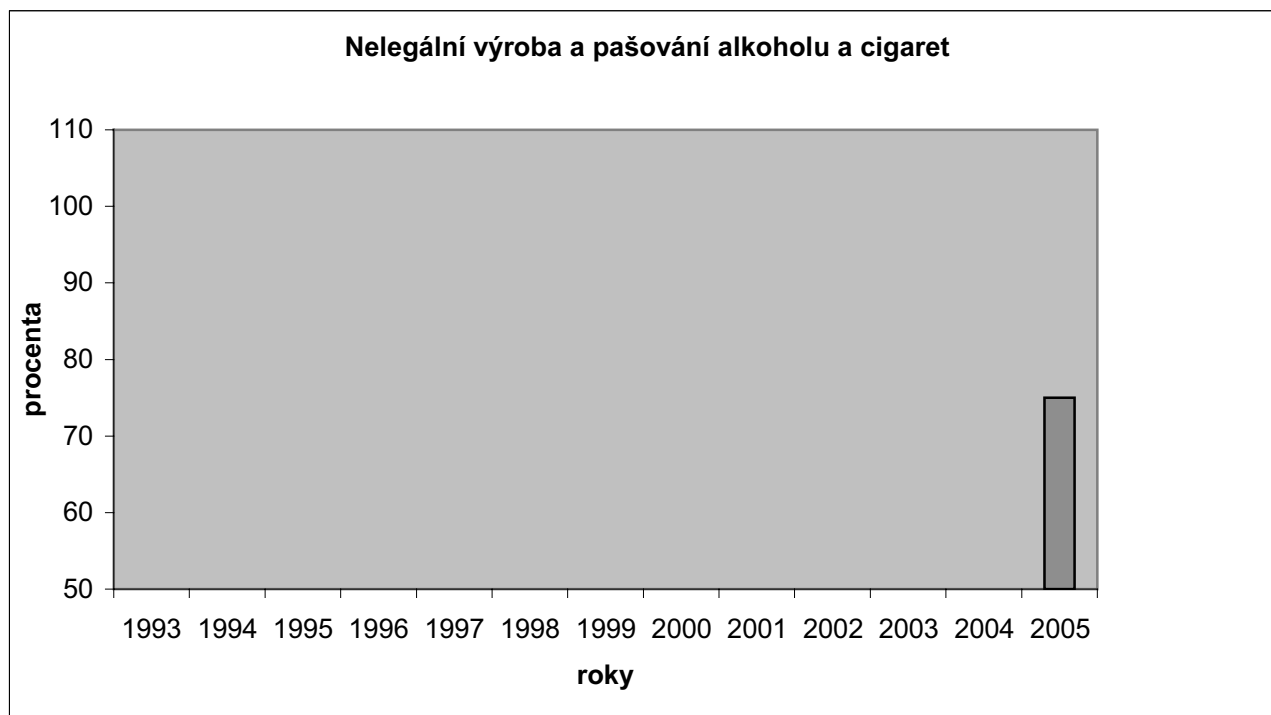
Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka

16

Nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75

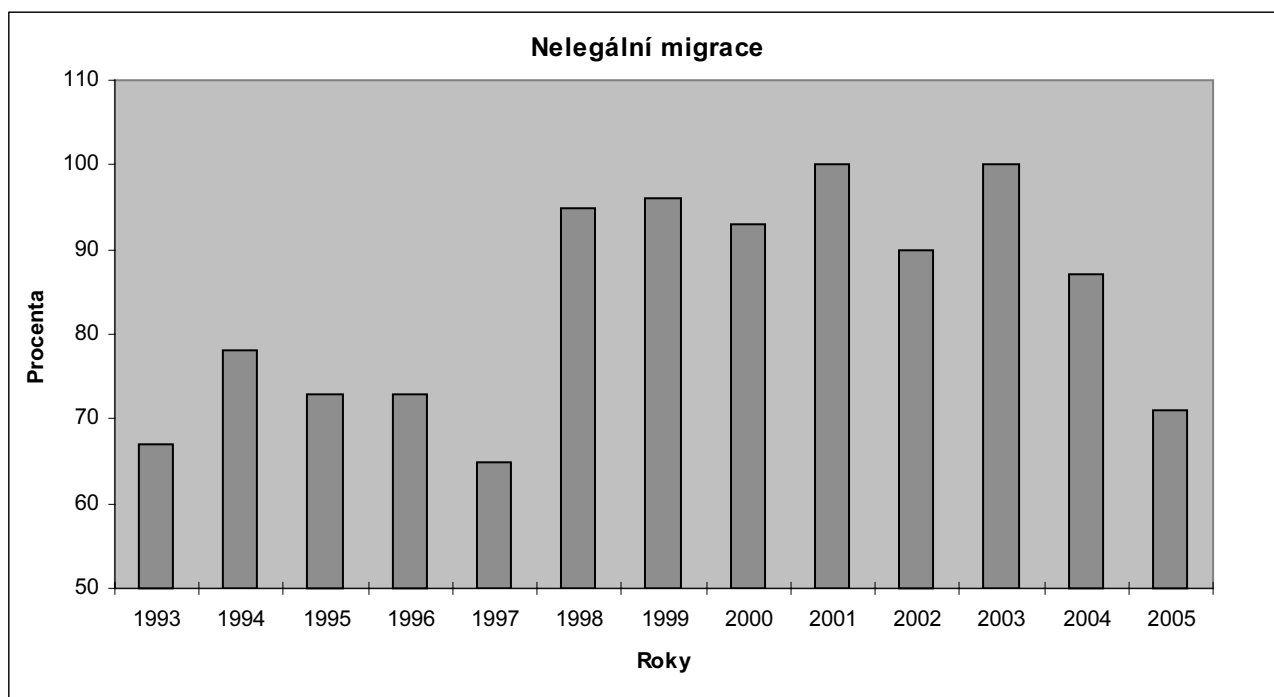

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 17

Nelegální migrace

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
67	78	73	73	65	95	96	93	100	90	100	87	71

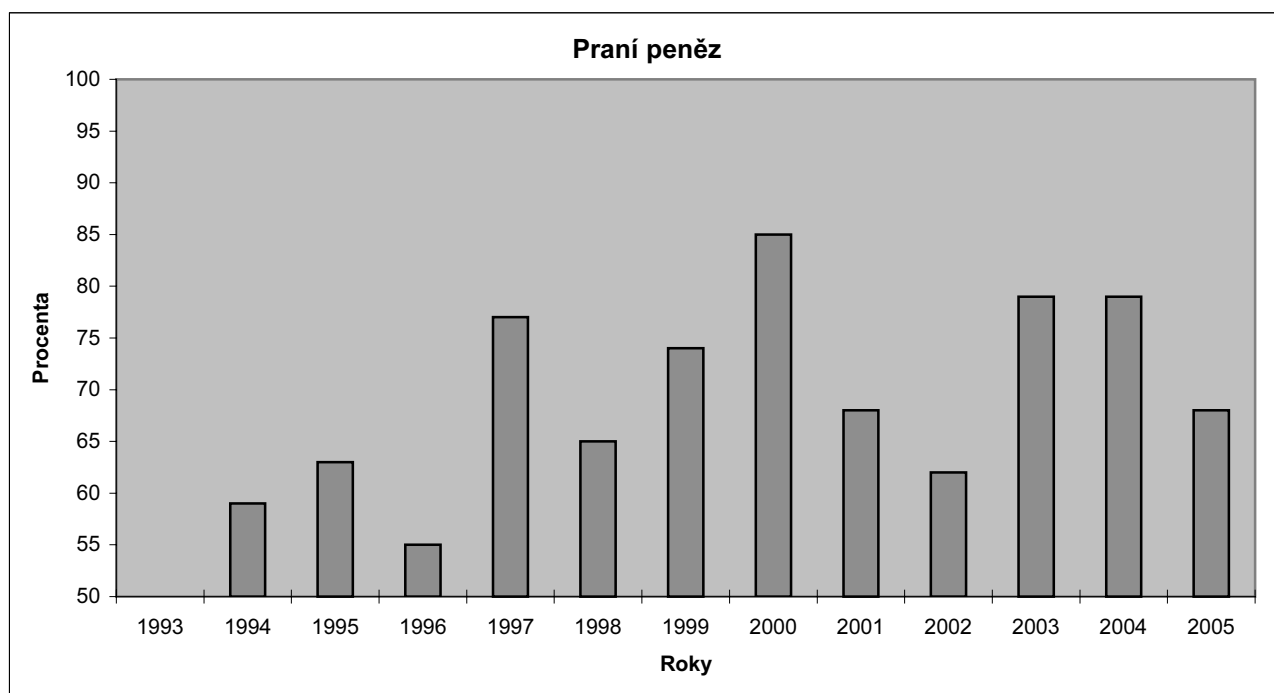

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 18

Praní peněz

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
50	59	63	55	77	65	74	85	68	62	79	79	68

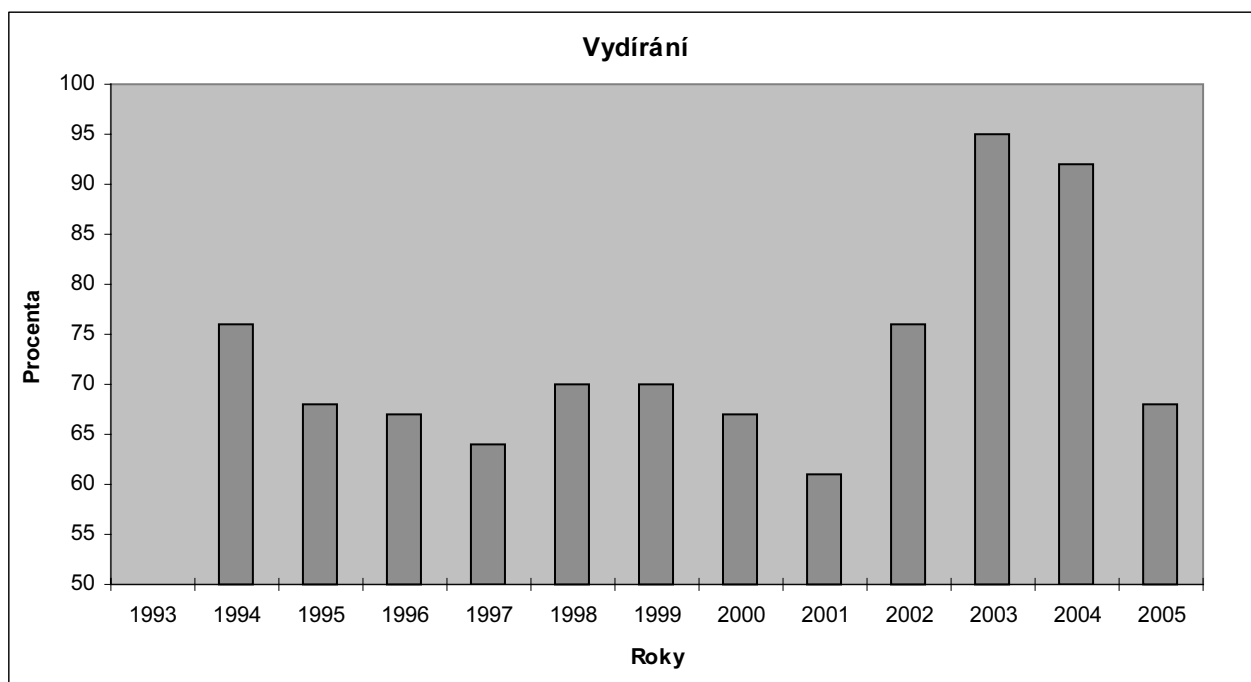

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 19

Vydírání

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
50	76	68	67	64	70	70	67	61	76	95	92	68

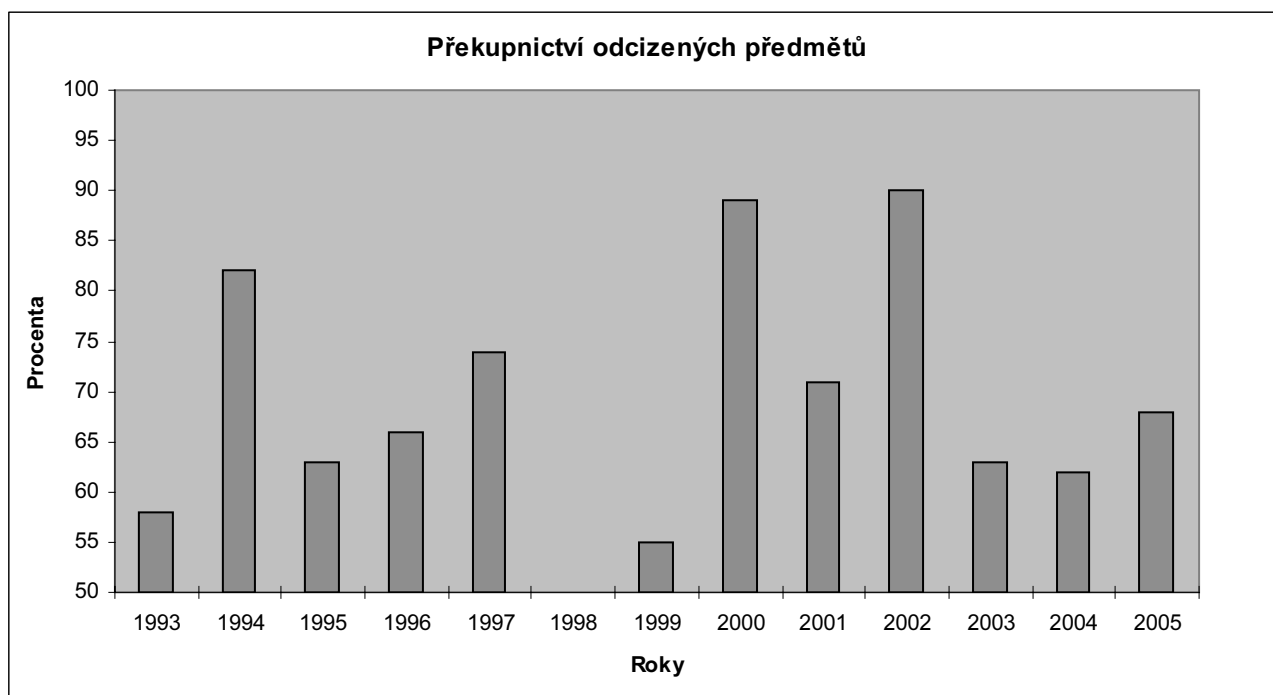

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 20

Překupnictví odcizených předmětů

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
58	82	63	66	74	50	55	89	71	90	63	62	68

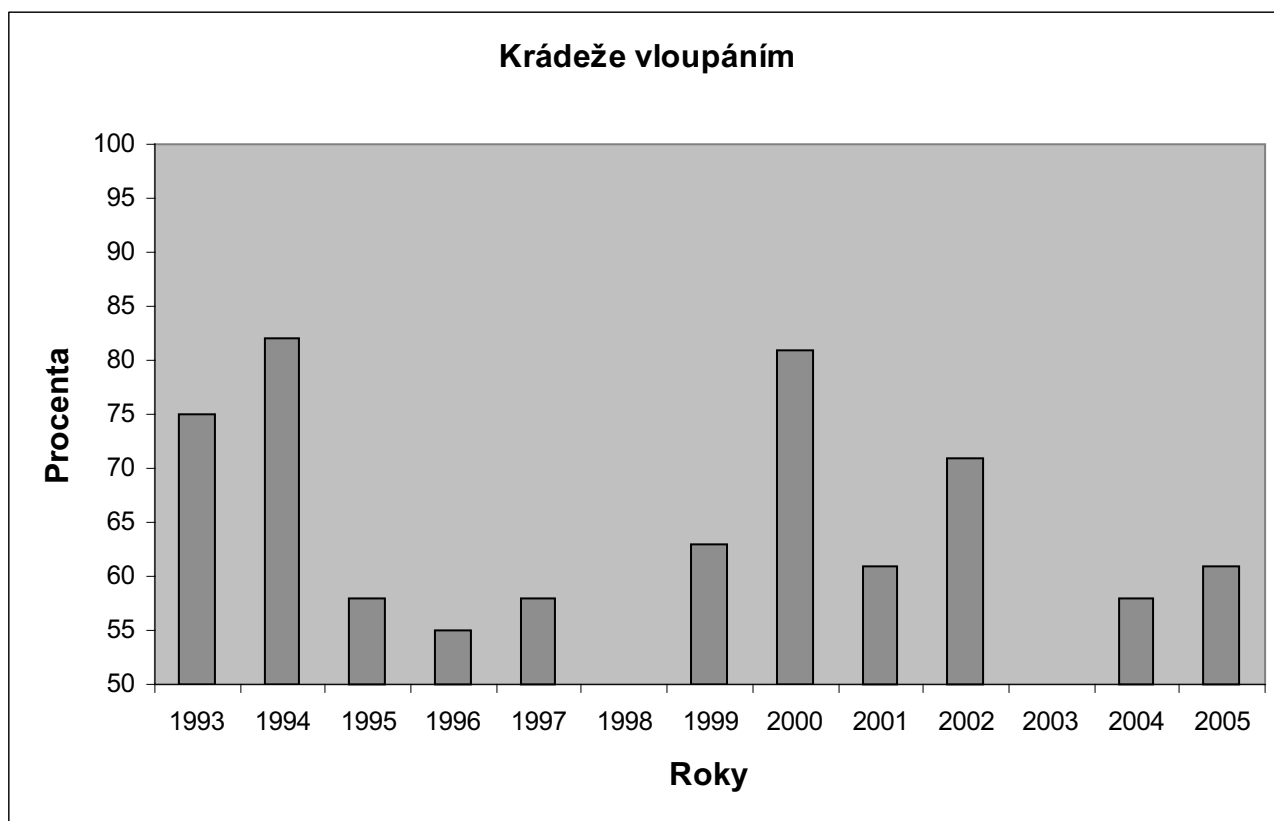

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 21

Krádeže vloupáním

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
75	82	58	55	58	0	63	81	61	71	0	58	61

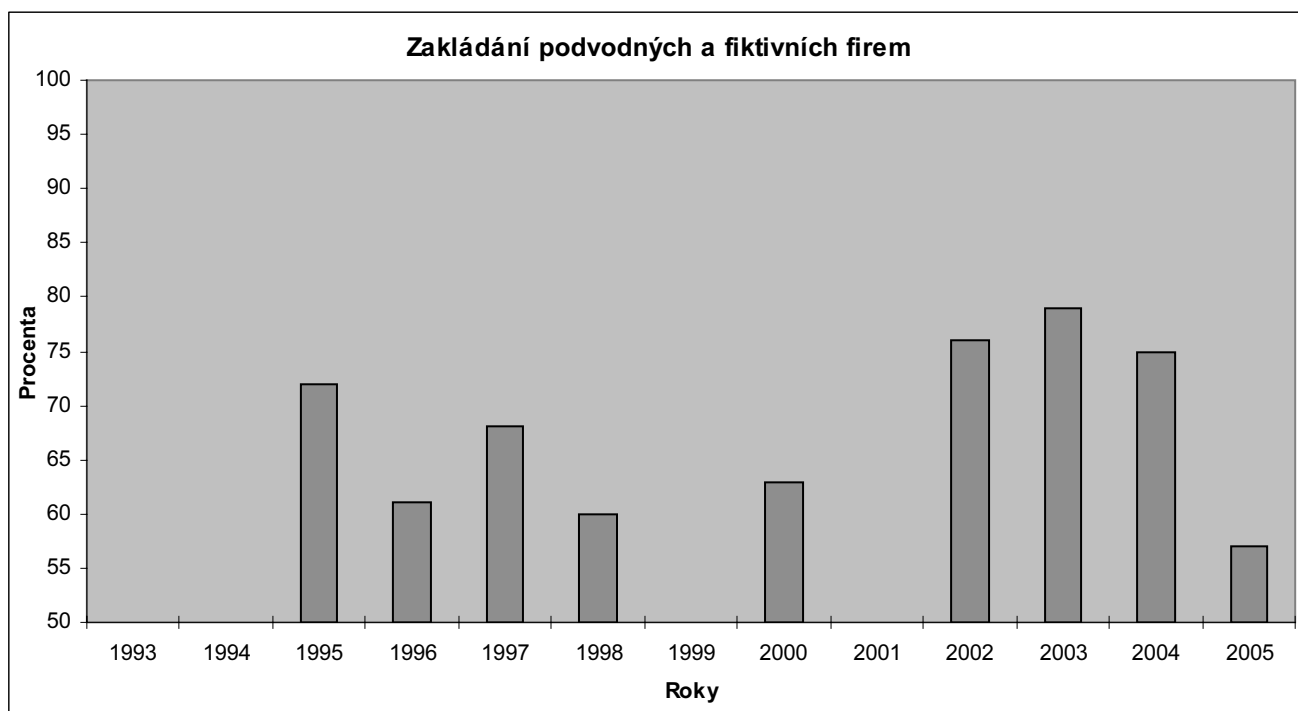

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 22

Zakládání podvodných a fiktivních firem

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	72	61	68	60	0	63	50	76	79	75	57

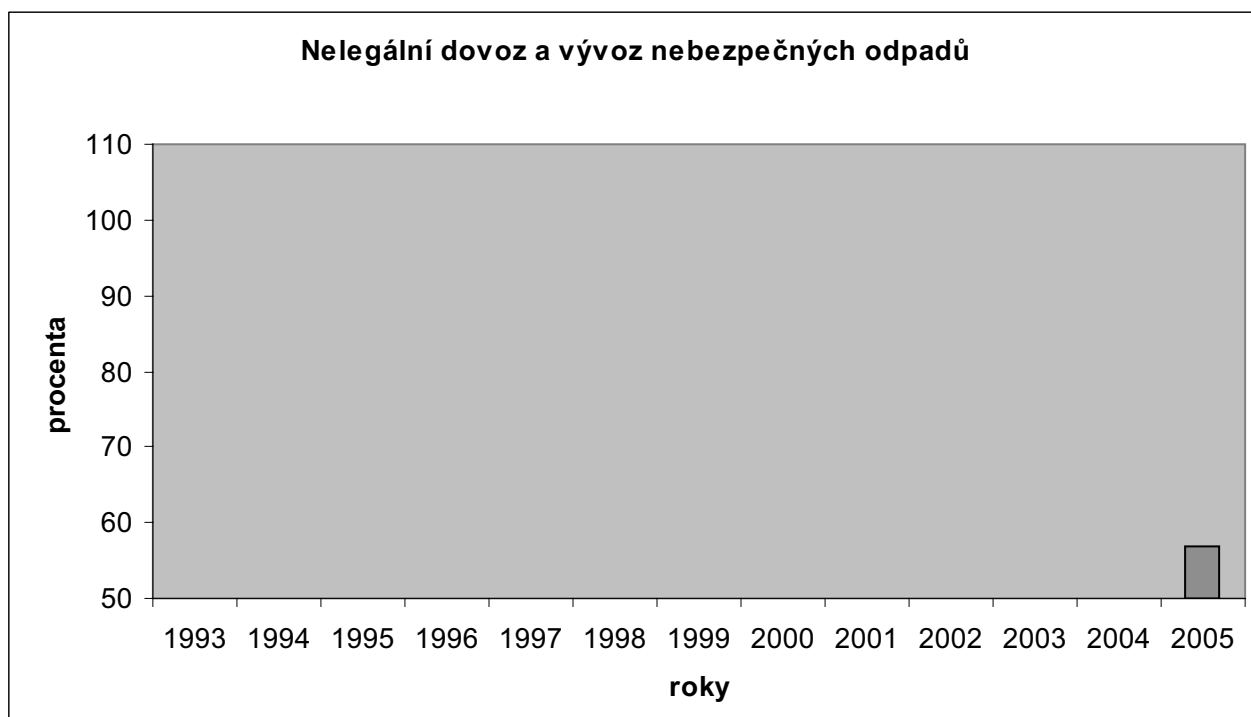

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 23

Nelegální dovoz a vývoz nebezpečných odpadů

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57

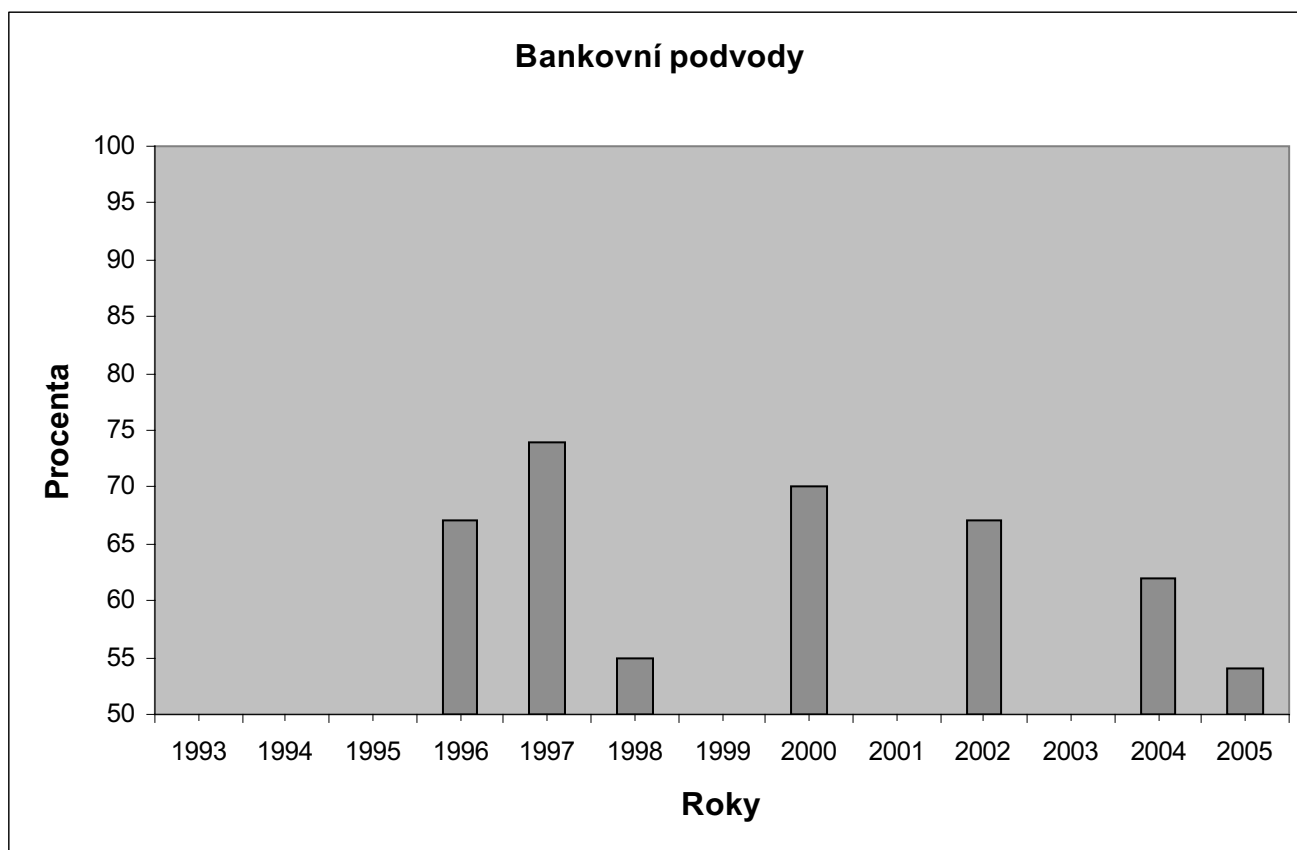

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 24

Bankovní podvody

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	0	67	74	55	0	70	0	67	0	62	54

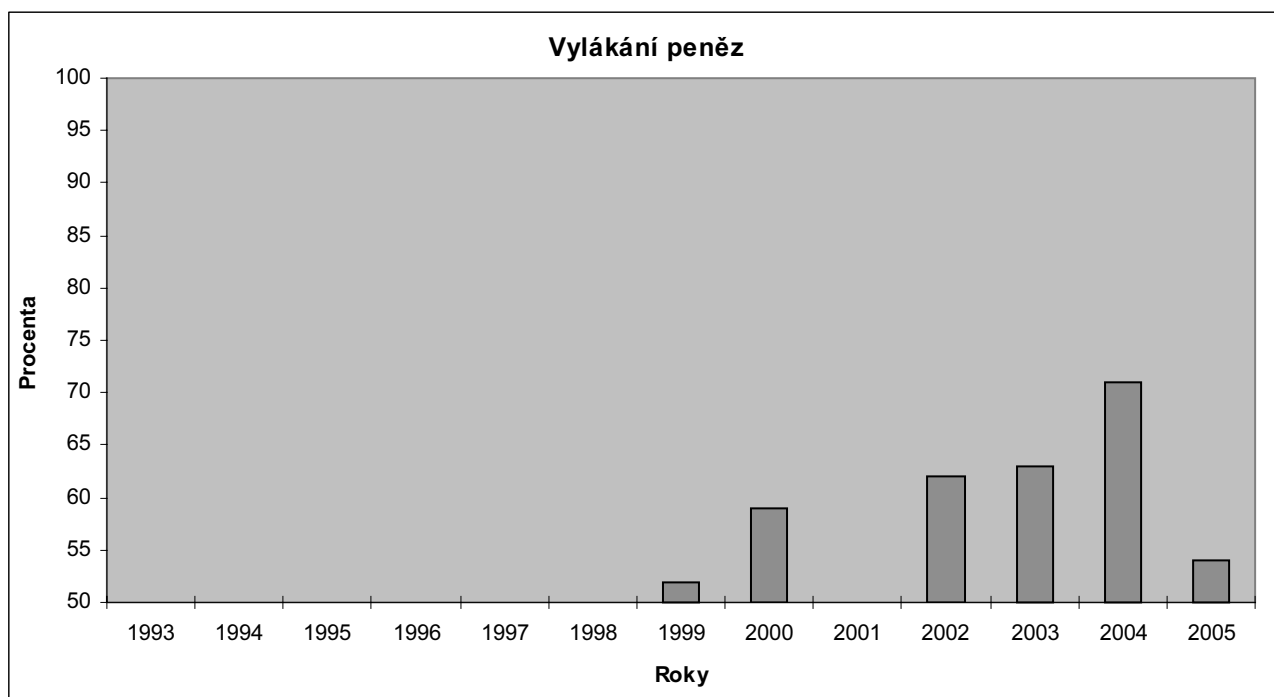

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 25

Vylákání peněz

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	0	0	0	0	52	59	0	62	63	71	54

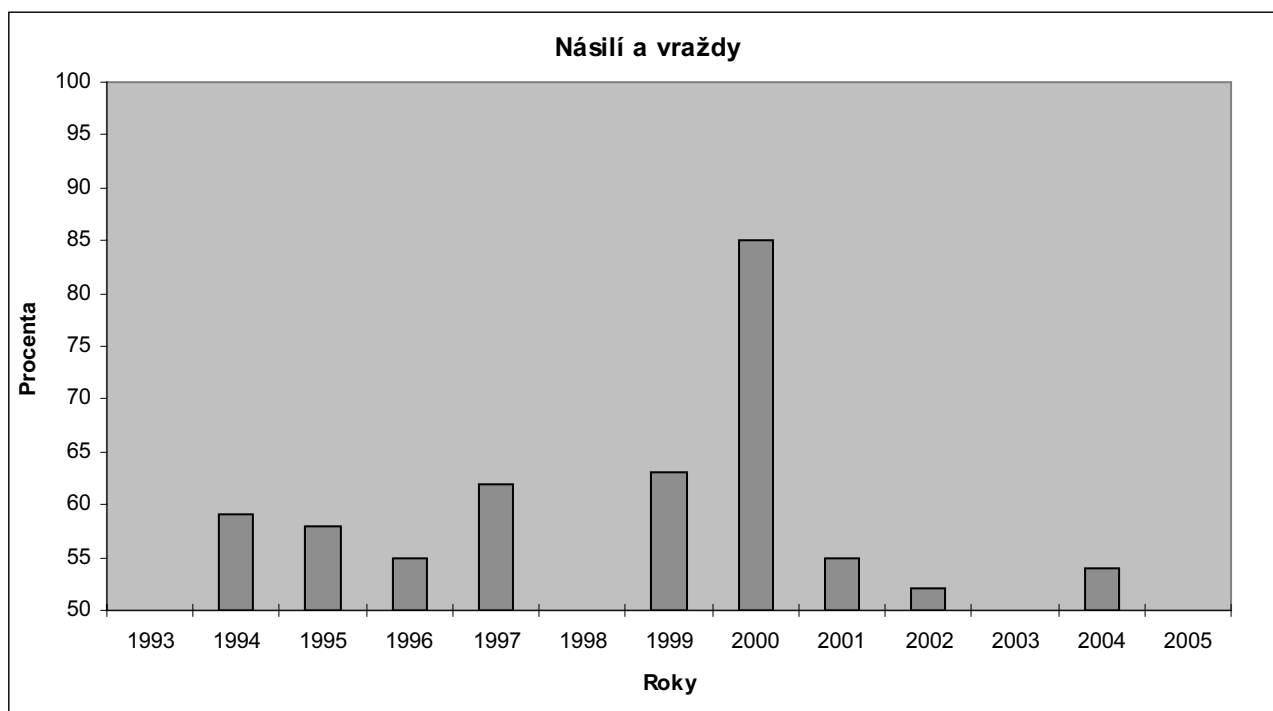

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 26

Násilí a vraždy

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	59	58	55	62	50	63	85	55	52	47	54	46

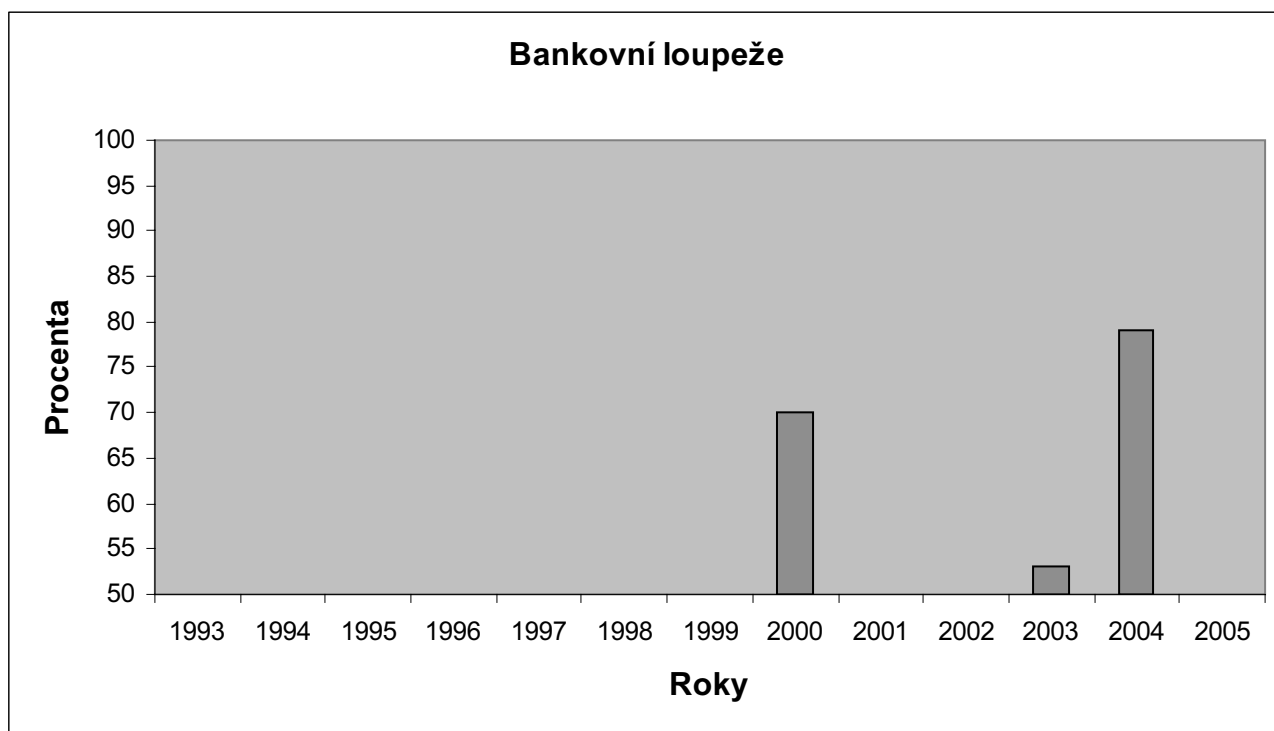

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 27

Bankovní loupeže

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	0	0	0	0	0	70	0	0	53	79	46

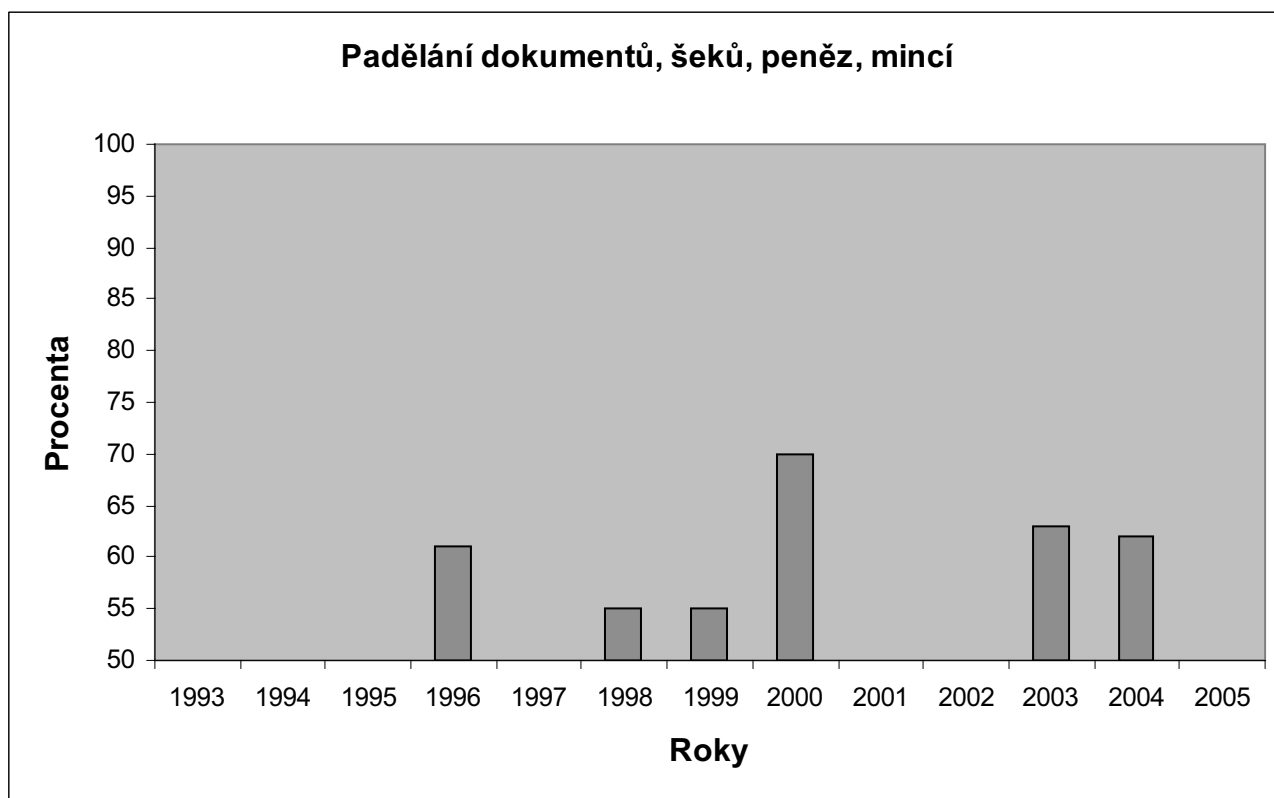

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 28

Padělání dokumentů, šeků, peněz, mincí

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	0	0	61	0	55	55	70	0	0	63	62	43

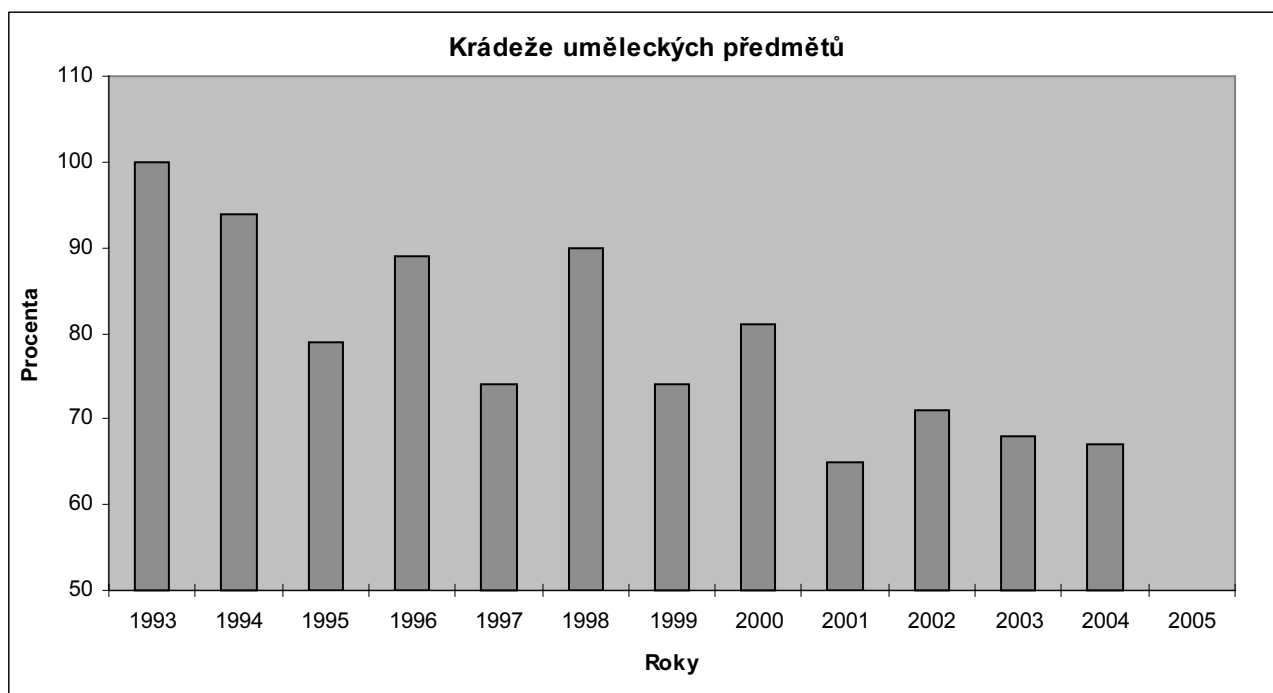

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 29

Krádeže uměleckých předmětů

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
100	94	79	89	74	90	74	81	65	71	68	67	43

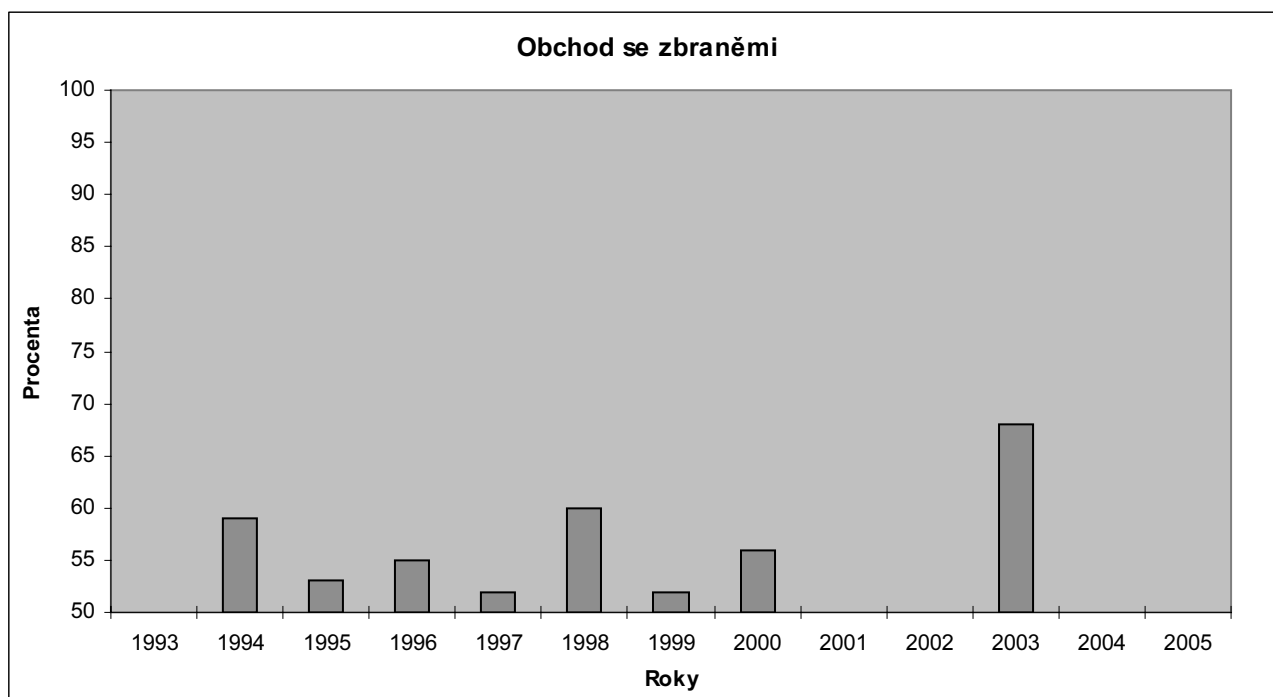

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

Tabulka 30

Obchod se zbraněmi

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0	59	53	55	52	60	52	56	48	38	68	46	32

Pozn.: V grafu jsou uvedeny expertní odhady míry výskytu příslušných aktivit na území ČR. Sloupce vyjadřují procenta expertů, kteří uvedli příslušnou aktivitu v daných letech jako rozšířenou. Údaje pod úrovní 50 % nejsou v grafu registrovány.

5. Nejčastější aktivity zahraničních skupin

Kromě zjišťování pořadí aktivit organizovaného zločinu jako celku jsme v letech 1993 - 2005 zjišťovali čas od času i to, jakými aktivitami se na území České republiky zabývají výrazněji zastoupené národnostní skupiny. Soustavně jsme tuto oblast začali zaznamenávat od roku 1999. Výsledky z roku 2005 tedy můžeme porovnat s šesti lety předcházejícími.

Nejfrekventovanější aktivity **ukrajinských skupin** v letech 1999-2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

1999

vydírání (23), násilná kriminalita (15), loupeže (10), krádeže aut (8), zbraně a radioaktivní materiál (5), finanční kriminalita (5), prostituce (4), drogy (4)

2000

násilná kriminalita (24), vydírání (20), loupeže (13), drogy (13), prostituce (10), krádeže aut (7), nelegální migrace (7), zbraně a radioaktivní materiál (5), praní peněz (3), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (2)

2001

vydírání (21), drogy (14), prostituce (13), násilná kriminalita (12), zbraně a radioaktivní materiál (10), loupeže (8), vymáhání dluhů (8), krádeže aut (6), nelegální migrace (5)

2002

vydírání (17), prostituce (8), ozbrojené loupeže (8), krádeže vozidel (5), vraždy (5), drogy (5), praní peněz (4), zbraně (4), násilí (4), převaděčství (3), korupce (2), nelegální zaměstnávání (1), únosy (1)

2003

vydírání (13), prostituce (6), obchodování s lidmi (5), vymáhání dluhů (5), loupeže (5), drogy (4), krádeže aut (4), násilí (2), nelegální migrace (2), vraždy (2), nelegální zaměstnávání (1), padělání (1)

2004

vydírání (19), vymáhání dluhů (8), loupeže (8), prostituce (6), násilná trestná činnost (4), vraždy (4), nelegální migrace (4), krádeže aut (3), obchod se zbraněmi (3), drogy (3), praní peněz (2), obchodování se ženami (1), padělání (1), nelegální zaměstnávání (1), obchod s lidmi (1), únosy (1), korupce (1)

2005

vydírání (23), vymáhání dluhů (8), vraždy (7), loupeže (7), krádeže aut (7), prostituce (5), praní špinavých peněz (5), nelegální migrace (4), obchod se zbraněmi (4), drogy (4), násilí (4), krádeže (3), obchodování s lidmi (3), bankovní loupeže (2), vylákání peněz (1), hazardní hry (1), daňové podvody (1), celní podvody (1), korupce (1), nezákonný obchod se starožitnostmi (1).

Nejfrekventovanější aktivity **ruských skupin** v letech 1999-2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě

(z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

1999

vydírání (21), násilná kriminalita (12), ekonomická kriminalita (9), prostituce (8), zbraně a radioaktivní materiál (7), krádeže aut (6), praní peněz (5), drogy (4), těžké kovy a ropa (4)

2000

násilná kriminalita (17), vydírání (16), drogy (9), loupeže (8), prostituce (7), zbraně a radioaktivní materiál (4), nelegální migrace (4), krádeže aut (2), praní peněz (2), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (1)

2001

násilná kriminalita (13), vydírání (12), drogy (11), prostituce (11), praní peněz (9), zbraně a radioaktivní materiál (8), vymáhání dluhů (7), krádeže aut (7), loupeže (6), bankovní loupeže (3), padělání peněz (2)

2002

vydírání (16), prostituce (8), loupeže (7), vraždy (6), drogy (6), praní peněz (6), krádeže aut (5), zbraně (3), bankovní podvody (2), násilí (2), nelegální migrace (2), radioaktivní materiál (1), hospodářská trestná činnost (1), fiktivní firmy (1), korupce (1), vymáhání dluhů (1), pašování (1), padělání peněz (1)

2003

vydírání (13), drogy (7), zbraně (7), vraždy (6), praní peněz (5), prostituce (4), loupeže (4), krádeže aut (3), nelegální migrace (2), vymáhání dluhů (2), korupce (2), obchodování s lidmi (2), hospodářská kriminalita (1), pašování (1), obchodování s radioaktivním materiálem (1), daňové podvody (1), podvody s nemovitostmi (1)

2004

vydírání (12), praní peněz (8), prostituce (8), drogy (7), vymáhání dluhů (5), obchod se zbraněmi (4), vraždy (3), loupeže (3), hospodářská kriminalita (3), obchodování se ženami (2), násilná trestná činnost (2), fiktivní firmy (2), padělání dokladů (1), krádeže aut (1), finanční podvody (1), nelegální migrace (1), korupce (1).

2005

vydírání (14), praní peněz (11), obchod se zbraněmi (9), vraždy (7), loupeže (6), prostituce (4), krádeže aut (3), násilí (3), drogy (3), korupce (3), nelegální migrace (3), vymáhání dluhů (3), podvody (2), fiktivní firmy (2), daňové podvody (2), hospodářská trestná činnost (2), bankovní loupeže (1), celní podvody (1), obchod se ženami (1), padělání dokumentů (1), krádeže (1), finanční podvody (1), hazardní hry (1), překupnictví (1).

Nejfrekventovanější aktivity čínských skupin v letech 1999-2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

1999

praní peněz (6), nelegální migrace (3), drogy (3), daně (3), obchod s lidmi (3)

2000

nelegální migrace (4), praní peněz (4), prostituce (4), násilná kriminalita (4), drogy (2)

2001

nelegální migrace (8), praní peněz (5), celní podvody (5), drogy (5), padělání dokumentů (4), obchod s lidmi (3)

2002

praní peněz (11), nelegální migrace (9), pašování zboží (6), vydírání (5), drogy (4), porušování ochranné známky (3), padělání zboží (2), celní podvody (2), prostituce (2), vraždy (2), ostatní násilí (2), fiktivní firmy (1), korupce (1), zbraně (1), hazardní hry (1), padělání dokladů (1), únosy (1), loupeže (1), vydírání (1)

2003

vydírání (6), nelegální migrace (5), padělatelství (4), praní peněz (3), pašování (2), drogy (2), hospodářská kriminalita (2), korupce (1), daňové podvody (1), únosy (1), vraždy (1)

2004

nelegální migrace (7), praní peněz (7), padělání dokumentů (3), padělání ochranných známek (3), drogy (2), hospodářská kriminalita (2), korupce (1), fiktivní firmy (1), celní podvody (1), obchodování se ženami (1), podvody (1), prostituce (1), pašování zboží (1), fígování sňatků (1), daňové podvody (1).

2005

praní peněz (11), padělání CD (8), celní podvody (7), nelegální migrace (5), drogy (5), daňové podvody (5), vydírání (4), nelegální výroba alkoholu a cigaret (3), vraždy (2), násilí (2), obchodování s lidmi (2), podvody (2), hazardní hry (2), fiktivní firmy (1), únosy (1), loupeže (1), prostituce (1), podloudnictví (1),

Nejfrekventovanější aktivity vietnamských skupin v letech 1999-2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

1999

padělání (5), podvodné podnikání (5), porušování ochranné známky (4), pašování (4), padělání CD a nelegální kopie videokazet (3), drogy (3), praní peněz (2), násilná kriminalita (2)

2000

nelegální migrace (5), prostituce (4), padělání CD a nelegální kopie videokazet (4), drogy (3), celní podvody (3), násilná kriminalita (2), daňové podvody (2), pašování (1), vydírání (1), překupnictví (1), vymáhání dluhů (1)

2001

celní podvody (14), padělání CD a nelegální kopie videokazet (10), nelegální migrace (8), daňové podvody (8), drogy (6), obchod s lidmi (2), pašování (2), prostituce (2), vydírání (2), praní peněz (2), násilná kriminalita (1)

2002

nelegální migrace (8), praní peněz (7), porušování ochranné známky a autorských práv (6), pašování zboží (6), drogy (6), padělání zboží (5), padělání dokumentů (3), korupce (3), vraždy (2), vydírání (2), prostituce (1), loupeže (1), hazardní hry (1), krádeže aut (1), daňové podvody (1), ostatní násilná trestná činnost (1)

2003

padělání (9), drogy (6), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (5), pašování (3), obchodování s lidmi (3), prostituce (2), vydírání (2), padělání dokladů (2), praní peněz (1), hospodářská kriminalita (1), vraždy (1)

2004

drogy (8), padělání značkového zboží (6), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (5), praní peněz (3), padělání CD (2), padělání dokumentů (2), pašování zboží (2), porušování ochranných známek (1), hospodářská kriminalita (1), korupce (1), podvody (1), obchodování se ženami (1), prostituce (1), vydírání (1), fígování sňatků (1).

2005

drogy (8), celní podvody (7), daňové podvody (7), praní špinavých peněz (7), padělání CD (7), pašování zboží (6), nelegální výroba lihu a cigaret (6), nelegální migrace (5), padělání ochranných známek (5), padělání a distribuce značkového zboží (4), obchodování s lidmi (3), hazardní hry (1), vydírání (1), podloudnictví (1), krádeže (1), loupeže (1).

Nejfrekventovanější aktivity **albánských skupin** v letech 2000 - 2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

2000

drogy (5), prostituce (3), obchod se zbraněmi (2), krádeže aut (1), násilná kriminalita (1)

2001

drogy (12), obchod se zbraněmi (7), prostituce (3), krádeže aut (2)

2002

drogy (14), prostituce (5), zbraně (3), krádeže aut (3), vydírání (2), loupeže (2), praní peněz (2), ostatní násilí (2), finanční podvody (1), celní podvody (1), majetková trestná činnost (1)

2003

drogy (7), praní peněz (3), korupce (1), hazardní hry (1), padělání (1), vydírání (1), loupeže (1), prostituce (1),

2004

drogy (13), obchod se zbraněmi (4), prostituce (3), praní peněz (2), vraždy (2), vydírání (1), násilná trestná činnost (1), hazardní hry (1), krádeže aut (1).

2005

drogy (10), praní špinavých peněz (2), vydírání (2), násilná tr.činnost (2), obchod se zbraněmi (2), loupeže (2), prostituce (1), vraždy (1), obchodování s lidmi (1), krádeže aut (1), podloudnictví (1), násilné vymáhání dluhů (1), podvody (1), vloupání (1).

Nejfrekventovanější aktivity **Kosovských Albánců** v letech 2000-2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

2000

drogy (6), zbraně (2), praní peněz (2), násilná kriminalita (1)

2001

drogy (5), praní peněz (3), prostituce (1)

2002

drogy (5), zbraně (2), krádeže aut (2), korupce (2), prostituce (2), loupeže (1), praní peněz (1), nelegální migrace (1), padělání dokladů (1), ostatní násilná trestná činnost (1)

2003

drogy (4), obchodování se zbraněmi (2), hospodářská kriminalita (1), vydírání (1), vraždy (1), padělání dokumentů (1)

2004

drogy (8), obchod se zbraněmi (4), nelegální migrace (3), násilná trestná činnost (3), prostituce (1), vymáhání dluhů (1), praní peněz (1), obchodování s lidmi (1), krádeže aut (1), hazardní hry (1).

2005

drogy (4), vydírání (3), vraždy (1), korupce (1), prostituce (1), vymáhání dluhů (1), obchod s lidmi (1), pašování zboží (1), padělání značkového zboží (1), vloupání (1).

Nejfrekventovanější aktivity skupin ze Srbska, Černá Hory v letech 2000-2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

2000

drogy (14), prostituce (7), násilná kriminalita (5), zbraně (4), vydírání (3), fiktivní firmy (2), krádeže aut (2)

2001

drogy (5), prostituce (4), praní peněz (2), násilná kriminalita (2), vydírání (1)

2002

drogy (1), krádeže (1), podvody (1)

2003

drogy (2), praní peněz (2), korupce (2), vydírání (1), krádeže aut (1), krádeže vloupáním (1)

2004

drogy (5), padělání (2), praní peněz (1), daňové podvody (1), pašování (1), obchod se zbraněmi (1).

2005

drogy (3), obchod se zbraněmi (2), praní špinavých peněz (1), loupeže (1), vymáhání dluhů (1), nelegální migrace (1), podloudnictví (1).

Nejfrekventovanější aktivity bulharských skupin v roce 2000-2005

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

2000

prostituce (6), krádeže aut (3), násilná kriminalita (2), drogy (1)

2001

prostituce (3), krádeže aut (2), padělání (1)

2002

prostituce (5), krádeže aut (3), drogy (1), nelegální migrace (1), násilí (1), krádeže (1), padělání dokladů (1)

2003

prostituce (3), drogy (2), padělání (2), krádeže aut (1), kapesní krádeže (1)

2004

krádeže aut (7), prostituce (6), drogy (4), padělání dokumentů (3), padělání peněz (2), falešné kreditní karty (2), obchod s lidmi (1), obchod se ženami (1), obchod se zbraněmi (1), převaděčství (1), krádeže bankovních automatů (1), násilná trestná činnost(1), fiktivní firmy (1).

2005

prostituce (7), drogy (5), vydírání (3), krádeže (3), padělání dokladů (2), bankovní podvody (2), krádeže aut (1), nelegální migrace (1), násilná tr.č. (1), podvody (1), loupeže (1).

U málo zastoupených skupin se v letech 2000 - 2005 vyskytovaly nepříliš četné aktivity.

U **Rumunů**: v roce **2003** krádeže (1), padělání (1), překupnictví (1), drogy (1),
v roce **2004** padělání (1), kapesní krádeže (1),
v roce **2005** kapesní krádeže (4), vydírání (2), drogy (2), krádeže aut (1),
prodej padělaného zboží (1), obchodování s lidmi (1), obchod s lidskými
orgány (1), nelegální migrace (1), prostituce (1), padělání dokumentů
(1).

U **Arabů**: v roce **2000** drogy (3), nelegální migrace (2), korupce (2),
praní peněz (1)
v roce **2001** drogy (3), nelegální migrace (2), pašování zbraní (1),
fiktivní firmy (1)
v roce **2002** drogy (7), nelegální migrace (5), praní peněz (3), padělání
dokladů (2), prostituce (1), nelegální směna peněz (1), padělání peněz
(1), korupce (1), podvody (1)
v roce **2003** drogy (2), nelegální migrace (1).

(V roce 2004 nebyli Arabové jako souhrnná skupina již zaznamenáni. Dotázané experty jsme požádali, aby nepoužívali souhrnná označení jako „asiaté“, „Arabové“, „bývalý SSSR“ a vypisovali národnost konkrétně.)

V roce **2005** drogy (4), obchod se zbraněmi (2), nelegální migrace (1),
organizování prostituce (1), podvody (1), podloudnictví (1).

U **Makedonců** v roce **2004** drogy (1),
v roce **2005** drogy (3), vydírání (3), pašování (1).

U **Izraelců** v roce **2005** hazardní hry (3), praní špinavých peněz (1).

U **Poláků**: v roce **2001** organizovaný obchod s alkoholem (1),
v roce **2002** drogy (1), krádeže aut (1), padělání peněz (1),
v roce **2003** drogy (2), padělání (1), daňové podvody (1), celní podvody (1)
v roce **2004** drogy (1), celní podvody (1), krádeže aut (1)
v roce **2005** drogy (1), nelegální výroba a pašování cigaret (1),
pašování zboží (1).

U **Arménů**: jsme v roce **2003** zaznamenali vydírání (1) a vymáhání dluhů (1),
v roce **2004** daňové podvody (1) a násilnou trestnou činnost (1),
v roce **2005** vydírání (2), obchod se zbraněmi (1), vraždy (1), loupeže
(1), korupce (1).

U **Italů**: jsme v roce **2002** zaznamenali praní špinavých peněz (1),
v roce **2003** finanční kriminalitu (1),
v roce **2004** finanční kriminalitu (2), drogy (1), obchod se zbraněmi (1),
daňové podvody (1), praní peněz (1)
v roce **2005** drogy (1), korupce (1), obchod se zbraněmi (1),
organizování prostituce (1), praní peněz (1), daňové a úvěrové podvody
(1), loupeže (1), vymáhání dluhů (1), podloudnictví /zlato, kůže/ (1).

U **Dagestánců**: byly v roce **2002** zaznamenány drogy (1), násilí (1) a vydírání (1),
v roce **2004** násilná trestná činnost (1), drogy (1), vydírání (1),
obchodování s lidmi (1), krádeže aut (1), nelegální migrace (1).
V roce **2005** vydírání (1), vymáhání dluhů (1), vraždy (1), loupeže (1).

U **Turků**: v roce **2001** drogy (1), hospodářská kriminalita (1),
v roce **2002** drogy (2), pašování (1),
v roce **2003** drogy (1)
v roce **2004** drogy (1), nelegální migraci (1), zakládání fiktivních firem (1),
v roce **2005** drogy (1), podvody (1).

U **Bosňanů-Hercegovinců** v roce **2005** nelegální obchodování se zlatem (1), obchodování se zbraněmi (1).

u **Nigerijců** v roce **2004** drogy (1), nelegální migraci (1), falšování dokladů (1), podvody (1), zakládání fiktivních firem (1),
v roce **2005** drogy (1), podvody (1).

U **Afghánců** v roce **2005** drogy (2), obchodování s lidmi (1), nelegální migrace (1).

U **Moldavanů** v roce **2005** nelegální migrace (1), loupeže (1), vydírání (1), krádeže (1).

U **Bělorusů** jsme v roce **2001** zaznamenali vymáhání dluhů (2), násilnou kriminalitu (2), vydírání (1), loupeže (1), praní peněz (1), drogy (1),
v roce **2002** vydírání (2), krádeže aut (1), drogy (1), nelegální migraci (1), zbraně (1), radioaktivní materiál (1), padělání peněz (1), vraždy (1), loupeže (1),
v roce **2004** loupeže (1), vydírání (1).
V roce **2005** obchodování s lidmi (1), vydírání (1), vymáhání dluhů (1), loupeže (1), vraždy (1), organizování prostituce (1), krádeže (1).

U **Němců** v roce **2005** krádeže uměleckých předmětů (1), organizování prostituce (1), nebezpečné odpady (1), krádeže aut (1).

U **Američanů** v roce **2005** zakládání podvodných firem (1), korupci (1), počítačovou kriminalitu (1), krádeže uměleckých předmětů (1).

U **Slováků** byly v roce **2002** zaznamenány trestné činy související s nelegální migrací (1), krádeže (1), podvody (1),
v roce **2004** nelegální migrace (3), krádeže (2), vydírání (1), loupeže (1), drogy (1), prostituce (1).
V roce **2005** je experti nezaznamenali.

V roce **2005** **nebyly zaznamenány** konkrétní aktivity Čečenců, Tunisánů, Alžíránů, Maročanů a některých dalších, u nichž jsme v předchozích letech aktivity zaznamenali. Kvůli možnosti dlouhodobého porovnávání uvádíme výsledky z minulých let, abychom na ně mohli – v případě, že by se znovu objevily – opět navázat.

Nejčastější aktivity čečenských skupin v roce 2003-2004

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005)

2003

vydírání (2), nelegální migrace (1), prostituce (1), drogy (1), podvodné firmy (1), hazardní hry (1), praní peněz (1), loupeže (1), vraždy (1)

2004

drogy (2), nelegální migrace (2), vydírání (2), násilná trestná činnost (1), obchod s lidmi (1), krádeže aut (1), obchod se zbraněmi (1), krádeže (1), loupeže (1).

Nejčastější aktivity Tunisanů v roce 2004

2004

drogy (5), obchod se zbraněmi (2), daňové podvody (1), nelegální migrace (1), finanční kriminalita (1), krádeže (1), hazardní hry (1)

Nejčastější aktivity Alžíránů v roce 2004

2004

drogy (4), obchod se zbraněmi (3), nelegální migrace (2), daňové podvody (1), finanční kriminalita (1), krádeže (1), hazardní hry (1).

Nečastější aktivity Maročanů v roce 2004

2004

drogy (4), obchod se zbraněmi (2), daňové podvody (1), nelegální migrace (1), finanční kriminalita (1), krádeže (1), hazardní hry (1).

V roce **2004** jsme ještě zaznamenali:

u **Azerbajdžánců** drogy (1), násilnou trestnou činnost (1), vydírání (1), obchodování s lidmi (1), nelegální migraci (1), krádeže aut (1),

u **Senegalců** drogy (1), nelegální migraci (1), falšování dokladů (1), podvody (1), zakládání fiktivních firem (1),

u **Súdánců** drogy (1), nelegální migraci (1), falšování dokladů (1), podvody (1), zakládání fiktivních firem (1),

V roce **2005** se aktivity u těchto skupin neobjevily.

Závěr

V rámci výzkumu organizovaného zločinu pravidelně zjišťujeme základní data o struktuře a činnosti organizovaných zločineckých skupin na území České republiky. Zmíněná data získáváme prostřednictvím kvalifikovaných odhadů, které v dotaznících anonymně vyslovují experti ze specializovaných útvarů Policie ČR. Takováto šetření realizujeme každoročně od roku 1993. Na konci roku 2005 proběhlo již třinácté dotazování, takže můžeme v této pracovní informaci prezentovat nejen aktuální výsledky z roku 2005, ale i tendence za uplynulých třináct let. Pokud se týká vstupních dat, nejsme v poslední době odkázáni pouze na odhady expertů. Počty žalovaných případů účasti na zločinném spolčení (§163a) trestního zákona se již v posledních letech pohybují okolo stovky a nejaktuálnější kauzy naznačují, že v roce 2004, 2005 a zejména 2006 budou tyto počty vysoce překročeny. Kromě toho se daří zadržet a obžalovat i vedoucí skupin, nejen řadové členy a spolupracující externisty. Na základě uzavřených spisů lze analyzovat konkrétní případy, a verifikovat tak data, která jsme až dosud získávali pouhým kvalifikovaným odhadem.

Schéma míry výskytu činností organizovaného zločinu na území ČR v letech 1993-2005

	1993 N=12	1994 N=17	1995 N=19	1996 N=18	1997 N=31	1998 N=20	1999 N=27	2000 N=27	2001 N=31	2002 N=21	2003 N=19	2004 N=24	2005 N=28
100%	auta (12) umění (12)	auta (17)	drogy (19) prostituce (19)	drogy (17) auta (17)	drogy (30) auta (30) prostituce (30)	drogy (20) auta (20) prostituce (20) migrace (19)	drogy (27) auta (27) prostituce (26) migrace (26)	drogy (27) auta (25) migrace (25) prostituce (24) korupce (24) překupnictví (23) praní (23) video/CD (23) vraždy (23) kamiony (22) umění (22) vloupání (22)	drogy (31) migrace (31) auta (31) prostituce (30)	auta (20) prostituce (20)	prostituce (19) migrace (19) auta (18) drogy (18) vydírání (18)	prostituce (23) auta (22) drogy (22) vydírání (22) dluhy (22)	auta (28) korupce (26)
90%		umění (16) prostituce (15) dluhy (15) drogy (15)		prostituce (16) umění (16)		umění (18)				drogy (19) migrace (19) překupnictví (19) daně (18)			drogy (24) daně (24) celní (24)
80%	prostituce (10) 												

Oběti trestné činnosti v České republice v roce 2005

PhDr. Milada Martinková, CSc.

Již tradičně je součástí publikace zaměřené na rozbor kriminality v České republice kapitola věnovaná evidovaným obětem trestné činnosti. I tento rok proto přinášíme informace o těchto jedincích.

Za oběti kriminality bývají označováni lidé, kteří byli touto sociálně nežádoucí aktivitou bezprostředně poškozeni nebo ohroženi. Statistické, a případně i další údaje o těchto osobách jsou důležitými ukazateli trestné činnosti ve společnosti. Nabízejí pohled na kriminalitu z jiného zorného úhlu než z obvykle poskytovaného hlediska spáchaných skutků či pachatelů.

I když některé dílčí údaje o obětech trestné činnosti v České republice lze získat z různých zdrojů (např. od neziskových organizací zabývajících se oběťmi kriminality či z výsledků zatím spíše ojedinělých viktimologických výzkumů), základním zdrojem souhrnných informací o obětech kriminality na celém území naší republiky je stále policejní statistika. Týká se sice „jen“ evidovaných obětí trestné činnosti, ale policie údaje o obětech kriminality eviduje každoročně, celorepublikově a dlouhodobě. Z policejních statistik lze tudíž s určitými omezeními usuzovat i na některé vývojové tendence v dané oblasti na teritoriu našeho státu.

Níže uvedené údaje o obětech trestné činnosti pocházejí z dat, která Policie ČR sbírá a zaznamenává při evidování trestného činu, tedy během krátkého období od okamžiku, kdy trestný čin vede v patrnosti. Údaje o těchto obětech nejsou ale policií standardně zpracovávány a zveřejňovány, dále proto o policejních datech týkajících se obětí kriminality podrobněji informujeme.

Níže uváděná a analyzovaná data o obětech trestných činů byla od Policie ČR vyžádána Institutem pro kriminologii a sociální prevenci za účelem připravení publikace o kriminalitě v České republice, tentokrát za rok 2005.

* * *

Při interpretaci dále prezentovaných údajů o evidovaných obětech trestné činnosti za rok 2005 na území České republiky z dat Policie ČR je nutné brát v úvahu následující skutečnosti:

a) V terminologii policejní statistiky týkající se kriminality jsou lidé, kteří se stali oběťmi trestné činnosti, registrováni jako tzv. 'objekty napadení-osoby'. Policie ve své statistice pak dále eviduje ve formuláři o trestném činu vedle 'objektů napadení osob' také 'objekty obecné kriminality', 'objekty hospodářské kriminality' a 'soukromé objekty'.

b) Ve formuláři o trestném činu jsou mezi objekty napadení-osobami zvlášť registrovány 'osoby-muži' a 'osoby-ženy' (tedy jednotlivci), které je možno dále

členit podle věku, taktického a sociálního hlediska, podle následků trestné činnosti (úmrtí, zranění, jiné následky, bez následků) a zvláště jsou registrovány 'osoby-skupiny osob' (s možností třídění pokud jde o strukturu skupiny, věkové složení skupiny, taktické hledisko, další hledisko a pokud jde o následky trestné činnosti: úmrtí, zranění, jiné následky, bez následků).

c) U osob, které tvoří 'objekty napadení - skupiny osob', není vždy technicky možné zjistit jejich pohlaví, i když v číselníku ke struktuře skupiny je Policií ČR rozlišováno následující členění osob:

1. muž a žena	B. jeden muž, tři ženy	K. tři muži	S. šest žen
2. dva muži	C. dva muži, jedna žena	L. čtyři muži	T. čtyři muži, jedna žena
3. dvě ženy	D. dva muži, dvě ženy	M. pět mužů	U. čtyři muži, dvě ženy
4. více mužů než šest žen	E. dva muži, tři ženy	N. šest mužů	V. pět mužů, jedna žena
5. více žen než šest žen	H. tři muži, jedna žena	O. tři ženy	W. jeden muž, čtyři ženy
6. jiné složení skupiny	I. tři muži, dvě ženy	P. čtyři ženy	X. dva muži, čtyři ženy
A. jeden muž, dvě ženy	J. tři muži, tři ženy	R. pět žen	Z. jeden muž, pět žen

Dále potom rovněž, vzhledem ke způsobu policií prováděné kategorizace věkového složení skupiny, nelze získat údaje o věku všech poškozených tvořících napadené skupiny osob.

d) Policejní statistika sleduje pro své potřeby tam, kde objektem napadení byla skupina, obvykle jen počet skupin.

e) Při interpretaci počtů obětí kriminality evidovaných Policií ČR je třeba, aby si uživatel údajů rovněž uvědomil, že policií realizovaná evidence obětí kriminality - „objektů napadení: osob“ je prováděna následujícím způsobem. Policie ve formuláři o trestném činu (pol. 08 - objekt napadení) při evidenci do formuláře zaznamenává JEN JEDNU VARIANTU z celku šesti variant objektů napadení (tedy volí jednu z následujících variant již výše uvedených: muž, žena, skupina osob, objekty obecné kriminality, objekty hospodářské kriminality, soukromý objekt).

Lze pak usuzovat, že při evidenci např. majetkové kriminality může být policií evidován přednostně objekt napadení „věcný“ (např. objekt hospodářské kriminality) před „živým“ objektem napadení - osobou. Policie pro své potřeby z profesního hlediska může upřednostňovat např. právě u majetkové kriminality poznatky o předmětu útoku pachatele (peníze, věc atd.) a až druhotným zájmem je zjistit, komu bylo vlastně ublíženo. Poškozená osoba-oběť trestné činnosti se tak vůbec nemusí u majetkové kriminality dostat do policií vykazované evidence.

f) Při interpretaci počtů evidovaných obětí kriminality zaznamenaných Policií ČR je dále rovněž třeba, aby si uživatel uvědomil, že v nich nejsou obsaženy údaje z oblasti tzv. *latentní kriminality*, tedy uváděné počty neobsahují např. osoby postižené trestnou činností, které svoje poškození oficiálně neohlásily apod.

Ze skutečností uvedených v bodech a) - e) tedy vyplývá, že u dále námi předkládaných údajů získaných z dat Policie ČR je odpovídající používat pojem minimální počet evidovaných obětí trestné činnosti.

Celkový minimální počet policíí evidovaných obětí kriminality v ČR se vypočítává následujícím způsobem: počty osob, které tvoří „objekty napadení-skupiny osob“ se přičtou k počtům „objektů napadení-osobám (mužům a ženám)“. (Další úplně přesné členění sumy všech těchto osob podle jejich věku či pohlaví, jak jsme již konstatovali výše, není technicky možné).

* * *

Výše uvedeným způsobem bylo z údajů Policie ČR zjištěno, že v naší republice
minimální počet evidovaných obětí kriminality v roce 2005 činil 51 745
jedinců².

Z porovnání tohoto údaje s údajem o minimálním počtu policíí evidovaných obětí kriminality (osob) za předcházející rok 2004 plyne, že v roce 2005 se policíí zaevidované množství kriminalitou poškozených jednotlivců poněkud zvýšilo - bylo zaznamenáno o 735 obětí více než v roce 2004. (Viz tabulka č. 2 v této kapitole či graf č. 9 uvedený v prvním příspěvku této publikace, podrobněji potom i příloha č. 1³ této kapitoly.)

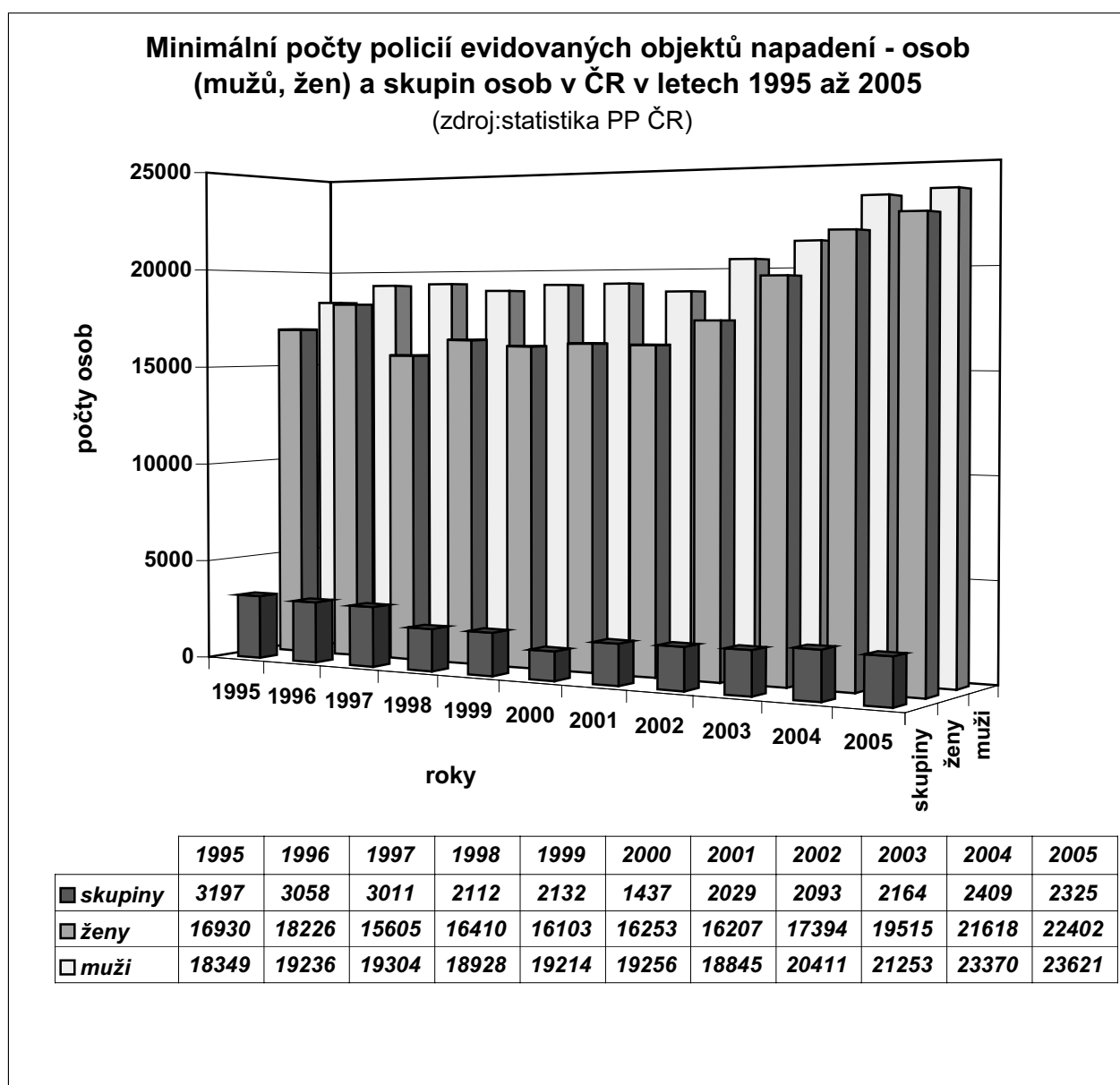
Z výše uvedeného grafu týkajícího se vývoje minimálních počtů policíí evidovaných napadených osob v letech 1993-2005 je zřejmé, že oproti období let 1998 - 2001, kdy bylo PČR registrováno obětí kriminality přibližně stejné množství (tj. zhruba 40 tisíc), od roku 2002 počet evidovaných obětí kriminality postupně narůstá. V roce 2002 oproti roku předcházejícímu narostl počet obětí trestné činnosti o téměř 3 tisíce osob, v roce 2003 se nárůst evidovaných obětí oproti roku 2002 opět zvýšil, a to více jak o 3 tisíce (o 3 154 osob), v roce 2004 se zvýšil počet policíí zaznamenaných obětí oproti roku 2003 o téměř pět tisíc osob (4 773 jedinců). V roce 2005 oproti roku 2004 lze zaznamenat opět nárůst, i když ne tak značný jako ve výše zmíněných třech předcházejících letech (o 735 osob).

² Protože jako zdroj dat o obětech trestné činnosti byly použity neopravené (nevyčištěné) sestavy dat Policie ČR, některé údaje uváděné v tabulkách a grafech se mohou mírně lišit.

³ Technicky se podílela na přípravě tabulek v přílohách č. 1-12 této kapitoly V. Havránková

Graf č. 1, uvedený v této kapitole, ukazuje vývoj počtu PČR evidovaných objektů napadení-osob v období let 1995 až 2005, a to podle policejního členění na muže, ženy a skupiny osob. V roce 2005 oproti roku 2004 je zřejmé zvýšení minimálního počtu evidovaných kriminalitou poškozených žen (o 784 osob) i mužů (o 251 osob). V roce 2005 bylo PČR zaevidováno minimálně 23621 obětí mužského pohlaví a minimálně 22402 obětí ženského pohlaví. Počet objektů napadení - skupin osob byl v roce 2005 oproti roku 2004 poněkud nižší (o 84 skupin méně). V roce 2005 činil 2325 skupin. Vybrané údaje o jednotlivcích tvořících objekty napadení - skupiny osob a o počtech skupin obětí viz příloha č. 5 a 6.

Graf č. 1

Z podrobnějšího rozboru *minimálního počtu policíí evidovaných objektů napadení - osob v roce 2005 v České republice* (viz příloha č. 1) vyplývá rovněž následující.

Nejvíce osob mezi všemi evidovanými oběťmi trestné činnosti bylo na území naší republiky v roce 2005, právě tak jako v letech předcházejících, poškozeno krádežemi (53,1 %). Procentní podíl zaznamenaných obětí tohoto deliktu na celkovém v roce 2005 evidovaném minimálním počtu obětí kriminality byl vyšší než v roce 2004. Tehdy činil 48,8 %, což znamená, že v roce 2005 byl vyšší o 4,3 % (v absolutních četnostech je to v roce 2005 oproti roku 2004 více o 2580 osob).

Procentový podíl obětí trestného činu loupeže na celkovém minimálním policíí registrovaném počtu obětí kriminality za rok 2005 činil 11,5 %, což je o 1,5 % méně než v roce předcházejícím (v absolutních počtech o 687 osob méně).

Dále se občané v České republice stali, jak plyne z policejních údajů, v 13,5 % případů oběťmi úmyslného ublížení na zdraví. Procentový podíl obětí této trestné činnosti na celkovém minimálním evidovaném počtu obětí kriminality za rok 2005 je o 1,7 % nižší, než byl v roce předcházejícím (v absolutních četnostech je to o 749 osob méně). Vedle toho bylo policíí v roce 2005 rovněž zaznamenáno 0,9 % obětí ublížení na zdraví z nedbalosti. Je to, vyjádřeno v procentech, o 0,1 % méně než v předcházejícím roce (v absolutních četnostech o 6 osob méně).

Oběti trestného činu nebezpečného vyhrožování tvořily 5,9 % minimálního počtu policíí evidovaných obětí kriminality za rok 2005. Procentový podíl obětí této trestné činnosti na celkovém zaznamenaném počtu obětí za uvedený rok byl o 0,6 % nižší než v roce předcházejícím (v absolutních počtech je to v roce 2005 o 246 osob méně).

Oběťmi vydírání se stalo v roce 2005 3,6 % minimálního počtu policíí zaevidovaných napadených osob. Procentový podíl obětí tohoto trestného činu na minimálním počtu všech PČR zaregistrovaných obětí kriminality ve jmenovaném roce byl o 0,4 % nižší než v roce předcházejícím (v absolutních četnostech to bylo v roce 2005 o 198 osob méně).

U trestných činů shrnutých pod pojem pohlavní zneužívání bylo zaznamenáno ve sledovaném roce mezi minimálním počtem policíí evidovaných obětí 1,8 % takto poškozených jednotlivců, což je stejné množství jako v roce 2004 (v absolutních četnostech v roce 2005 o 34 osob více).

Mezi oběťmi kriminality bylo v roce 2005 rovněž registrováno nemalé množství obětí trestných činů (3,0 %), které jsou v policejní statistice označeny souhrnně jako násilí na veřejném činiteli /§§ tr. zák.:153, 154/1, 155, 156/1,2/. Je to, pokud

jde o procentový podíl obětí této trestné činnosti na minimálním počtu obětí kriminality v roce 2005, o 0,7 % méně než v roce 2004 (v absolutních četnostech v roce 2005 je to o 317 jedinců méně).

Dále ještě krátce k některým trestným činům, kterých se napadené osoby staly oběťmi procentově méně často než u výše uvedených deliktů. Počet obětí dalších trestných činů, které zaznamenala Policie ČR v České republice v roce 2005, obsahuje příloha č. 1.

Oběťmi trestné činnosti v policejní statistice označené jako omezování a zbavení osobní svobody se v roce 2005 stalo 0,9 % minimálního množství policií zaregistrovaných napadených osob. Je to o 0,1 % méně než v roce předcházejícím (v absolutních četnostech v roce 2005 o 50 osob méně).

Oběti trestného činu znásilnění tvořily v roce 2005 1,2 % minimálního počtu policií zaevidovaných obětí trestné činnosti. Je to v procentovém vyjádření o 0,2 % méně než v roce 2004 (v absolutních četnostech o 93 osob méně).

Oběťmi trestného činu týrání svěřené osoby bylo v roce 2005 0,5 % minimálního počtu evidovaných obětí kriminality, což je vyjádřeno v procentech o 0,1 % více než v roce předcházejícím (v roce 2005 se jednalo o 56 osob více než v roce 2004). Oběťmi trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí bylo v roce 2005 1,3 % minimálního počtu evidovaných obětí kriminality.

Oběťmi trestné činnosti označené v policejní statistice jako obchodování se ženami bylo v roce 2005 oficiálně zaznamenána o 0,1 % policií evidovaného minimálního počtu obětí kriminality za jmenovaný rok, což je stejně jako v roce předcházejícím (v roce 2005 v absolutních četnostech je to o 35 osob méně /celkem 37 osob/).

Oběťmi deliktů pojmenovaných v policejní statistice jako ostatní násilné trestné činy se v roce 2005 stalo 0,3 % minimálního počtu policií evidovaných obětí za uvedený rok, což je o 0,1 % více než v roce předcházejícím (v roce 2005 o 29 osob více).

Oběťmi tzv. ostatní trestné činnosti (vymezení této kategorie kriminality v policejní statistice viz např. příloha č. 1) se stalo 1,8 % minimálního počtu policií evidovaných obětí trestných činů (941 osob).

Oběti vraždy a pokusu o ni (§ 219 tr. zák.) tvořily v roce 2005 0,4 % minimálního počtu všech policií evidovaných objektů napadení - osob (208 jedinců). Činí to, pokud jde o procentový podíl obětí vraždy na policií evidovaném minimálním počtu všech obětí kriminality za jmenovaný rok, o 0,1 % méně než v roce předcházejícím (v absolutních četnostech o 41 osob méně než v roce 2004). Viz též tabulka č. 1.

Tabulka č. 1

**Počty policí v ČR evidovaných obětí trestného činu vraždy /včetně pokusu/
(§ 219 tr. zák.) v období let 1996 až 2004 - minimální počty obětí
(Z podkladů PP ČR zpracovala M. Martinková)**

<i>Rok:</i>	<i>Oběti tr. činu vraždy (vč.pokusu) (§ 219 tr. zák.)</i>	<i>Celkový minimální počet evid. obětí kriminality za uvedený rok</i>
1996	291	44738
1997	310	42055
1998	343	40310
1999	290	40422
2000	321	39732
2001	275	40203
2002	258	43083
2003	264	46237
2004	249	51010
2005	208	51745

Z výše uvedených obětí vraždy a pokusu o ni v roce 2005: přišlo o život 51,9 % osob (108 jednotlivců), zraněno bylo 41,8 % obětí (87 osob). Ze zbývajících obětí vražd za rok 2005 jich 4,3 % (9 osob) utrpělo tzv. jiné následky a 1,9 % (4 osoby) bylo tzv. bez následků (viz. příloha č. 1).

Oběti vražd za rok 2005 (208 osob) tvořilo minimálně 52,4 % mužů (109 osob) a minimálně 27,9 % žen (58 osob), 19,7 % tvořily osoby ve skupinách (41 osob - bez rozlišení pohlaví). Mezi oběťmi vraždy bylo nejméně 6 dětí ve věku do 6 let, nejméně 1 dítě ve věkové kategorii od 7 do 15 let, nejméně 2 osoby ve věku adolescentním. Pokud jde o starší osoby, oběťmi vraždy se stalo v roce 2005 nejméně 8 osob (1 muž a 7 žen) ve věkové kategorii 70 až 80 let a 4 osoby (ženy) starší 80 let.

* * *

Pokud nahlížíme celkový minimální počet Policií ČR evidovaných napadených osob v roce 2005 **Z HLEDISKA NÁSLEDKŮ**, které trestná činnost na napadených lidech zanechala, pak z tabulky č. 2 i z přílohy č. 1 plyne, že **0,6 %** obětí (tj. 305 osob) **zemřelo** v daném roce v důsledku vůči nim spáchaných trestných činů.

Zraněna byla téměř pětina napadených osob (**18,2 %**).

Jiný následek trestného činu (např. poškození či ztráta majetku, psychický šok apod.) byl zaznamenán u **66,2 %** obětí (z nich více jak dvě třetiny /68,3 %/ tvořily oběti trestného činu krádeže).

Tzv. **bez následků** (vážných) bylo podle záznamů Policie ČR **15,0 %** obětí trestné činnosti.

Z dat uvedených v tabulce č. 2, která se týká následků kriminality pro oběti, vyplývá, že v minimálním počtu všech policií evidovaných obětí v roce 2005, ve srovnání s rokem 2004, *vzrostl* procentový podíl osob s jinými následky kriminality, a to o 2,5 % (v absolutních četnostech se jedná o nárůst proti roku předcházejícímu o 1777 osob). *Snížil se* procentový podíl obětí tzv. bez následků, a to o 0,1 % (v absolutních četnostech jde ale o nárůst oproti roku 2004 o 55 osob). Současně *poklesl* procentový podíl zraněných osob o 2,3 % (v absolutních četnostech oproti roku 2004 jde o pokles o 1045 osob). Procentový podíl úmrtí obětí také *poklesl* oproti roku 2004 o 0,1 % a činil 0,6 % (v absolutních četnostech se jednalo v roce 2005 o úmrtí 305 osob, což je o 52 osob méně než v roce předcházejícím).

Z tabulky č. 2 je rovněž patrné, že za posledních 10 let (1996 - 2005) mezi všemi policií zaevidovanými oběťmi kriminality za jednotlivé uvedené roky byl v roce 2005 zaznamenán v ČR nejnižší podíl úmrtí obětí, a to jak v absolutních četnostech, tak relativních, totéž se týkalo zranění obětí trestné činnosti. Na druhou stranu z tabulky č. 2 je zřejmý za posledních 10 let v roce 2005 nejvyšší podíl obětí s jinými následky vyjádřený jak v procentech, tak absolutních hodnotách.

Tabulka č. 2

Následky trestné činnosti u policií evidovaných obětí kriminality v období let 1996 až 2005 v České republice: minimální počty obětí

(Jedná se o „objekty napadení-osoby“ plus osoby tvořící „objekty napadení-skupiny osob“)

(Dělení odpovídá policií sledovaným následkům trestných činů pro oběti kriminality)
(Z podkladů PP ČR⁴ zpracovala M.Martinková)

rok	úmrtí		zranění		N á s l e d k y jiný následek		bez následků		obětí celkem	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1996	351	0,8	11051	24,7	24123	53,9	9213	20,6	44738	100
1997	390	0,9	10979	26,1	22634	53,8	8052	19,2	42055	100
1998	379	0,9	11008	27,3	22009	54,6	6914	17,2	40310	100
1999	333	0,8	10596	26,2	22914	56,7	6579	16,3	40422	100
2000	363	0,9	10073	25,3	23394	58,9	5902	14,9	39732	100
2001	315	0,8	9995	24,9	23788	59,1	6105	15,2	40203	100
2002	415	1,0	10666	24,7	25172	58,4	6830	15,9	43083	100
2003	341	0,7	9970	21,6	28718	62,1	7208	15,6	46237	100
2004	357	0,7	10468	20,5	32499	63,7	7686	15,1	51010	100
2005	305	0,6	9423	18,2	34276	66,2	7741	15,0	51745	100

Mezi v tabulce č. 2 uvedenými policií evidovanými 305 osobami, které v roce 2005 **z e m ě l y** na následky trestné činnosti proti nim spáchané, byly nejčastěji,

⁴ Protože jako zdroj dat o obětech trestné činnosti byly použity neopravené (nevyčištěné) sestavy dat Policie ČR, některé uváděné údaje v tabulkách a grafech se mohou mírně lišit.

a to z více jak třetiny, oběti vraždy a oběti ublížení na zdraví z nedbalosti (u obou trestných činů 35,4 % obětí). Oběťmi úmyslného ublížení na zdraví bylo mezi zemřelými 15,4 % jedinců, dále mnohem méně často byly zastoupeny oběti tzv. ostatní trestné činnosti (8,2 %), oběti ostatních násilných trestných činů (2,3 %) a oběti loupeže (1,0 %). Po jedné osobě zemřely oběti v důsledku vydírání, znásilnění, pohlavního zneužívání, braní rukojmí. Dvě osoby zemřely v důsledku trestné činnosti označené jako opuštění dítěte (viz též příloha č.1).

Mezi evidovanými osobami, které byly v roce 2005 v důsledku trestné činnosti vůči nim spáchané **z r a n ě n y**, byly nejčastěji, a to ze dvou třetin, oběti úmyslného ublížení na zdraví (65,7 %), dále pak, ale méně často, oběti trestného činu loupeže (10,7 %), oběti nebezpečného vyhrožování (4,6 %), oběti ublížení na zdraví z nedbalosti (3,5 %), oběti násilí na veřejném činiteli (3,4 %), oběti trestné činnosti označené jako týrání osoby žijící ve společném obydlí (2,6 %). Oběťmi vydírání bylo mezi zraněnými oběťmi 2,2 %. K nijak ojedinělým zraněním obětí došlo také při tzv. ostatní trestné činnosti (1,8 % zraněných osob) a u krádeží (1,6 % zraněných osob). Mezi oběťmi zranění byly v nezanedbatelném množství mimo jiné dále oběti týrání svěřené osoby (1,0 %), oběti znásilnění a pokusu o vraždu (po 0,9 %) a rovněž oběti omezování a zbavení osobní svobody (0,8 %) - viz též příloha č. 1.

Z přílohy č. 1 je rovněž patrné, že **j i n é n á s l e d k y** v roce 2005 utrpěly hlavně oběti trestného činu krádeže (68,3 % obětí s jinými následky trestných činů), dále potom mezi oběťmi s jinými následky byly také oběti loupeže (12,0 %), nebezpečného vyhrožování (5,0 %), oběti vydírání (3,4 %), násilí na veřejném činiteli (2,2 %), oběti pohlavního zneužívání (2,1 %), úmyslného ublížení na zdraví (1,6 %), tzv. ostatní trestné činnosti (1,4 %), znásilnění (1,2 %), oběti týrání osoby žijící ve společném obydlí (1,1 %), omezení a zbavení osobní svobody (0,8 %), oběti týrání svěřené osoby (0,5 %).

* * *

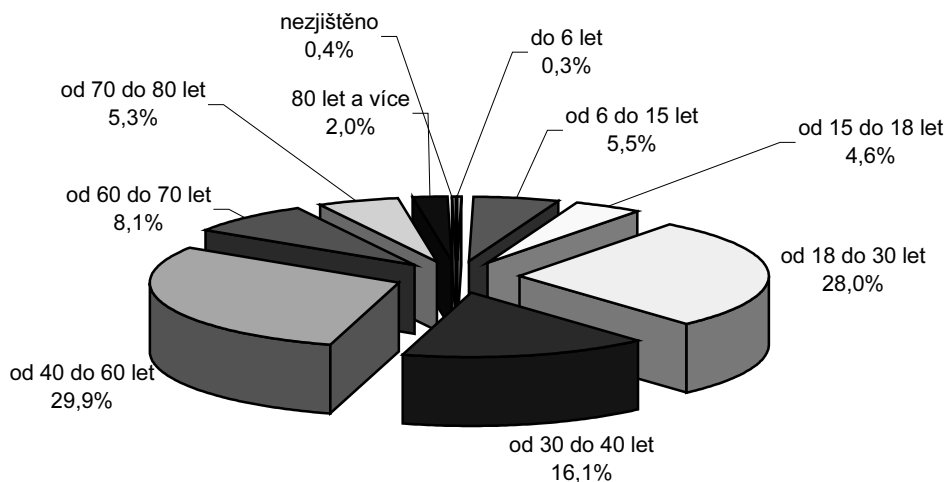
Dalším možným hlediskem hodnocení vyskytující se kriminality může být vyhodnocení dostupných údajů o **V Ě K U** obětí trestných činů. Z grafů č. 2 a č. 3 a z příloh č. 2 až č.4, pak lze získat přehled o počtu v ČR evidovaných obětí trestné činnosti za rok 2005 podle věkových kategorií tak, jak to umožňují policejní podklady. (Údaje v uvedených přílohách nezahrnují jedince, kteří tvořili zvlášť policií evidované 'objekty napadení-skupiny osob'. Je proto obtížné uvedené údaje srovnávat s obdobně získanými údaji o obětech trestné činnosti z předcházejících let a usuzovat, pokud jde o věk napadených osob, na nějaké obecnější trendy vývoje).

Na základě údajů obsažených v grafech č. 2 a č. 3 lze ale konstatovat, že mezi věkově identifikovanými oběťmi kriminality byla u žen i u mužů v roce 2005 trestnou činností pravděpodobně nejčastěji postižena věková skupina obětí "od 18 do 30 let" (ženy 28,0 %, muži 33,8 %) a věková skupina "od 40 do 60 let" (ženy 29,9 %, muži 27,1 %).

Graf č. 2

Věk PČR evidovaných obětí kriminality - žen v ČR v roce 2005

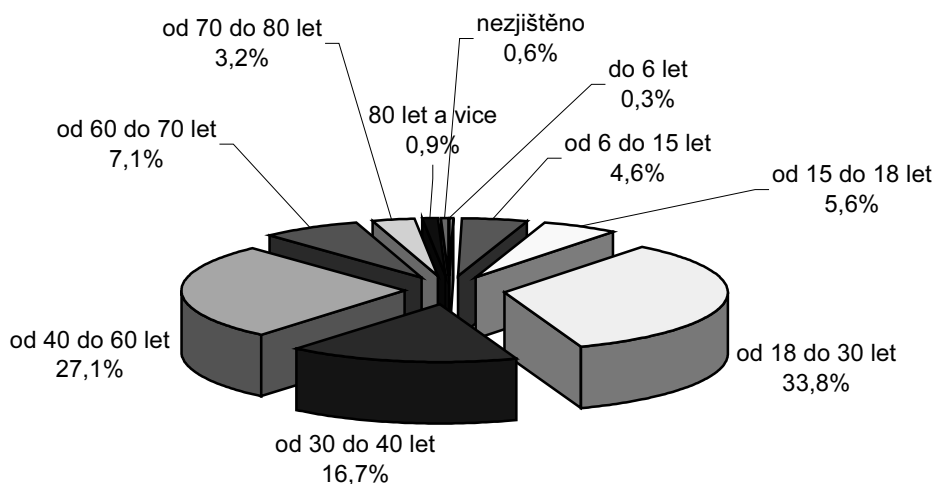
(nejsou zahrnuty ženy v "objektech napadení-skupinách osob")

Graf č. 3

Věk PČR evidovaných obětí kriminality - mužů v ČR v roce 2005

(nejsou zahrnuti muži v "objektech napadení-skupinách osob")

V příloze č. 7 a č. 8 lze nalézt údaje o minimálních počtech Policií ČR evidovaných osob, které byly kriminalitou nějak bezprostředně poškozeny v jednotlivých **VYŠŠÍCH ÚZEMNĚ SPRÁVNÍCH CELCÍCH ČESKÉ REPUBLIKY**. (Vzhledem k dosud stále užívaným členěním nejrůznějších údajů i podle původních vyšších územně správních celků České republiky, uvádíme tabulky (příloha č. 7 a č. 8) k současným i původním vyšším územně správním celkům naší republiky, právě tak jako komentář k nim.)

Původní vyšší územně správní celky České republiky

Z přílohy č. 7 je zřejmé, že *nejvíce* obětí trestné činnosti ze všech původních vyšších územně správních celků ČR zaregistrovala policie v Hlavním městě Praze (36,6 % ze všech evidovaných obětí, tj. celkem 18927 osob), dále, ale již v daleko menší míře, v bývalém vyšším územně správním celku Severomoravském (18,0 %, 9329 osob), Jihomoravském (12,1 %) a Severočeském (12,0 %). *Nejméně* obětí kriminality bylo policií zaznamenáno tradičně v bývalém vyšším územně správním celku Jihočeském (4,0 % minimálního množství evidovaných obětí, tj. 2045 jednotlivců). V ostatních původních vyšších územně správních celcích (Západočeském, Středočeském a Východočeském) se minimální počty obětí kriminality v nich zachycených pohybovaly mezi 5,2 % až 6,1 % všech evidovaných obětí trestných činů v České republice.

Z přílohy č. 7 je dále patrné, že ačkoli Hlavní město Praha bylo zcela zřetelně svým nejvyšším celkovým počtem evidovaných obětí kriminality na prvním místě ze všech „původních“ vyšších územně správních celků naší republiky, lze mít za to, že v roce 2005, obdobně jako v roce předcházejícím, tato jeho vedoucí pozice byla ovlivněna hlavně počtem evidovaných obětí krádeží a případně i loupeží.

V roce 2005 bylo v Praze zaevidováno téměř 15 tisíc obětí krádeže, což je zhruba o 1800 obětí více než v roce 2004. V roce 2005 se jednalo v Praze přibližně o 11 tisíc obětí krádeže více, než bylo zaevidováno v tomtéž roce ve vyšším územně správním celku (dále též VÚSC) Severomoravském. Ten se v počtu zaznamenaných obětí krádeže jevil v roce 2005 jako druhý nejpočetnější – (Praha 53,7 %, Severomoravský VÚSC 13,6 % obětí krádeží, a to dosti těsně za VÚSC Jihomoravským na třetím místě s 11,6 % obětí krádeže).

Mezi všemi v roce 2005 evidovanými oběťmi loupeže bylo v Praze v roce 2005 zaznamenáno 33,9 % obětí /2015 osob/. V Severomoravském vyšším územním správním celku s druhým nejvyšším počtem evidovaných obětí loupeže bylo v naposledy uvedeném roce zaznamenáno „jen“ 16,5 % obětí tohoto deliktu /980 osob/, tedy téměř o polovinu méně než v hlavním městě ČR. Ve vyšším územně správním celku Severočeském, s třetím v roce 2005 největším počtem výskytu obětí loupeže, bylo zaevidováno 877 obětí (14,8 % obětí loupeží).

Současné vyšší územně správní celky České republiky

Z přílohy č. 8 je zřejmé, že *nejvíce* obětí trestné činnosti ze všech současně fungujících vyšších územně správních celků ČR zaregistrovala policie v Hlavním městě Praze (36,6 % ze všech evidovaných obětí, tj. celkem 18927 osob), dále, ale již v daleko menší míře, ve vyšším územně správním celku Moravskoslezském (13,0 %, 6742 osob), Jihomoravském (8,5 %), Ústeckém (8,4 %) a dále Středočeském (6,0 %). *Nejméně* obětí kriminality bylo policií zaznamenáno ve vyšším územně správním celku Vysočina (1,5 % minimálního množství všech evidovaných obětí, tj. celkem 781 jednotlivců), VÚSC Pardubickém (2,1 %), Královéhradeckém (2,5 % obětí). V ostatních vyšších územně správních celcích (Zlínském, Karlovarském, Plzeňském, Jihočeském, Libereckém, Olomouckém) se minimální počty v nich zachycených obětí kriminality pohybovaly mezi 2,7 % až 4,9 % z celku všech evidovaných obětí trestných činů v České republice (tj. mezi 1412 až 2520 osobami).

V rámci v současnosti existujících vyšších územně správních celků ČR se Praha umístila na prvním místě s nejvyšším evidovaným množstvím obětí (právě tak jako mezi VÚSC původními – viz výše) u trestného činu *krádeže* (53,7 % /14767 osob/ za druhým VÚSC Moravskoslezským s 10,9 % /2992 osobami/) a *loupeže* (33,9 % /2015 osob/ za druhým VÚSC Moravskoslezským 12,5 % /744 osob/). Mezi současnými VÚSC se Praha roce 2005 umístila na prvním místě s nejvyšším počtem evidovaných obětí kriminality také u trestné činnosti označené v policejní statistice jako *násilí na veřejném činiteli* (20,7 % /321 osob/ za druhým Ústeckým 14,8 % /229 osob/), u trestného činu *útisku* (35,3 % obětí tohoto tr. činu /12 osob/ za druhým VÚSC Královéhradeckým s 20,6 % /7 osob/), dále u trestné činnosti označené policií jako „*ostatní trestná činnost*“ (Praha 27,1 %, /255 obětí/ za druhým VÚSC Ústeckým s 12,0 % /113 obětí/), *znásilnění* (15,7 % /94 osob/ za druhým VÚSC Moravskoslezským 14,5 % /87 osob/), *omezení a zbavení osobní svobody* (14,8 % /68 osob/ za druhým VÚSC Ústeckým s 12,8 % /59 osob/). Praha byla také na prvním místě v počtu obětí *vraždy*, ale tuto pozici zaujala společně s VÚSC Středočeským (oba celky po 19,7 % obětech vraždy /po 41 osobách/ za druhým VÚSC Jihomoravským s 7,7 % /16 osob/) a u trestné činnosti označené jako *braní rukojmí* společně s VÚSC Ústeckým (po 33,3 %, 2 osobách).

U ostatních níže uvedených kriminálních deliktů, pokud jde o nejvyšší počet jejich policií evidovaných obětí, jak je zřejmé z přílohy č. 8, Hlavní město Praha mezi vyššími územně správními celky České republiky v roce 2005 nezaujalo nejpřednější pozici.

Na první místo mezi současnými vyššími územně správními celky ČR se tak s nejvyššími počty policií evidovaných obětí u jednotlivých typů trestné činnosti dostaly celky jiné, nejčastěji potom VÚSC Středočeský, a to u deliktů: *opuštění dítěte* (44,0 % /11 osob/, Praha žádná oběť), *obchodování se ženami* (24,3 % /9 osob/, Praha 8,1 % /3 osoby/), *týrání svěřené osoby* (18,0 % /51 osob/, Praha 7,4 %

/21 osob/), *ublížení na zdraví z nedbalosti* /17,5 % obětí /85 osob/, Praha 11,5 % /56 osob/).

Dále pak na prvním místě s největším počtem PČR evidovaných obětí se ocitl též VÚSC Ústecský, a to u tzv. *ostatních násilných trestných činů* (25,0 % /34 osob/, Praha 12,5 % /17 osob/), dále u deliktů *vydírání* (14,9 % /275 osob/, Praha 13,1 % /243 osob/), *nebezpečné vyhrožování* (13,8 %, tj. 421 osob, Praha 7,1 %, tj. 218 osob), *pohlavní zneužívání* (11,2 % /118 osob/, Praha 7,7 % /81 osob/) a též vyšší územně správní celek Moravskoslezský u trestných činů *únosu* (28,6 % /4 osoby/, Praha 14,3 % /2 osoby) a *úmyslného ublížení na zdraví* (24,6 % /1716 osob/, Praha 9,2 % /643 osob/), VÚSC Jiho-moravský u trestného činu *týrání osoby žijící ve společném obydlí* (16,4 % /114 osob/, Praha 9,8 % /68 osob/) a Karlovarský u deliktu *ohrožování pohlavní nemocí* (100 % /5 osob/, Praha žádná oběť), *usmrcení lidského plodu* (100 % /1 osoba/, Praha žádná oběť).

* * *

Pro dokreslení charakteru trestné činnosti v roce 2005 v naší republice z hlediska jejích obětí přinášíme i podrobnější údaje o minimálních počtech Policií ČR evidovaných 0-18 letých obětí kriminality - **O DĚTECH A MLADISTVÝCH**.

V roce 2005 evidované **oběti trestné činnosti ve věku do 18 let** tvořily **nejméně 11,1 %** minimálního počtu všech policií zaregistrovaných obětí kriminality v ČR (**minimálně celkem 5722 jednotlivců**). Mezi nimi bylo, jak je zřejmé z příloh č. 9 až č. 11, minimálně 2312 dívek /z nich 1288 bylo ve věku do 15 let/ a minimálně 2500 chlapců /z nich 1167 bylo ve věku do 15 let). Z policejních údajů tedy plyne, že nejméně 42,9 % (tj. 2455 jedinců) z výše uvedeného minimálního počtu 5722 0-18-ti letých zaevidovaných obětí kriminality tvořily v roce 2005 osoby ve věku do 15 let, tedy osoby ve věku dětském (a z těchto osob ve věku do 15 let jich nejméně 5,7 % bylo ve věku do 6 let /nejméně 139 osob - 65 dívek a 74 chlapců/).

* * *

V roce 2005 **v rámci minimálního počtu všech policií evidovaných obětí kriminality v ČR** **o b ě t i** trestné činnosti **d o 1 8 l e t v ě k u** byly např. u následující trestné činnosti zastoupeny minimálně takto: 97,9 % u *pohlavního zneužívání*, 85,7 % u *únosu* (12 osob), 70,8 % u *týrání svěřené osoby*. U trestného činu *znásilnění* tvořili 0-18 letí jedinci zhruba čtvrtinu minimálního počtu všech policií evidovaných obětí tohoto deliktu (26,0 %), obdobně tomu bylo u *omezování a zbavení osobní svobody* (27,3 %) a u *obchodování se ženami* 27,0 % (10 osob). U *vydírání* (20,6 %) a u *loupeže* (18,0 %) tvořily výše uvedené oběti zhruba pětinu.

U trestné činnosti označené jako *ublížení na zdraví z nedbalosti* tvořili 0-18 letí jedinci 15,8 % všech evidovaných obětí tohoto trestného činu. U trestného činu *úmyslné ublížení na zdraví* byli takto mladí jednotlivci mezi policií evidovanými oběťmi tohoto deliktu zastoupeni 8,4 %. Dále mimo jiné kriminalitou poškozené děti a mladiství tvořili v roce 2005 nejméně 5,8 % všech policií zaevidovaných obětí *krádeží*, 5,3 % všech evidovaných obětí *vražd* a pokusů o ně (§ 219 tr. zák.) /minimálně 11 osob/, minimálně 4,2 % všech zaznamenaných obětí *nebezpečného vyhrožování*, 3,0 % obětí *týrání osoby žijící ve společném obydlí*, 2,2 % *ostatních násilných trestných činů*, 5,9 % obětí *útisku* (2 osoby). V roce 2005 jedinci do 18 let věku rovněž tvořili 42,4 % všech policií evidovaných obětí tzv. *ostatní trestné činnosti*.

* * *

Nejčastěji se v roce 2005 kriminalitou poškozené *osoby ve věku 0-18 let* staly **v rámci celkového minimálního počtu policií evidovaných obětí ve věku dětském a mladistvém** /tj. mezi 5 722 osobami/ oběťmi trestných činů: *krádeže* (27,9 %), *loupeže* (18,6 %), *pohlavního zneužívání* (16,3 %), *úmyslného ublížení na zdraví* (10,3 %), tzv. *ostatní trestné činnosti* (7,0 %), *vydírání* (6,6 %): dále pak byly oběťmi *týrání svěřené osoby* (3,5 %), *znásilnění* (2,7 %), *omezování a zbavení osobní svobody a nebezpečného vyhrožování* (po 2,2 %), *ublížení na zdraví z nedbalosti* (1,3 %). Oběťmi trestného činu *vraždy* /včetně pokusu o ni/ (§ 219 tr. zák.) se stalo 0,2 % dětí a mladistvých, oběťmi trestného činu *týrání osoby žijící ve společném obydlí* 0,4 %. Počty obětí do 18 let věku u ostatních policií sledovaných kategorií trestné činnosti viz příloha č. 9.

V rámci všech v roce 2005 v ČR evidovaných obětí kriminality ve věku 0 - 15 let /tedy mezi jedinci od narození do posledního dne před jejich patnáctými narozeninami/ (minimálně 3054 osob) byly zaznamenány nejčastěji oběti následujících trestných činů: *pohlavního zneužívání* (28,6 % obětí do 15 let věku), *loupeže* (17,8 %), *krádeže* (13,5 %), tzv. *ostatní trestné činnosti* (9,3 %), *úmyslného ublížení na zdraví* (7,5 %), *vydírání* (7,5 %), *týrání svěřené osoby* (5,8 %). Výskyt 0-15 letých obětí u dalších trestných činů viz příloha č. 9.

Mezi jedinci ve věku 15 – 18 let, tedy mezi všemi v ČR v roce 2005 evidovanými oběťmi kriminality ve věku mladistvém /tj. ode dne jejich patnáctých narozenin do posledního dne před jejich narozeninami osmnáctými/ (minimálně 2668 osob) bylo zaregistrováno policií nejvíce obětí *krádeží* (44,4 %), *loupeží* (19,6 %), *úmyslného ublížení na zdraví* (13,5 %), *vydírání* (5,7 %), tzv. *ostatní trestné činnosti* (4,3 %), *znásilnění* (3,3 %). Zbývající množství zaznamenaných obětí ve věku 15-18 let u dalších deliktů viz příloha č. 9.

Pokud se zaměříme na **absolutní počty** evidovaných ***obětí kriminality ve věku do 18 let***, pak v roce 2005 bylo registrováno v České republice podle policejních zdrojů (viz přílohy č. 9 až č. 11) nejméně 589 osob ve věku dětském a mladistvém, které se staly oběťmi trestné činnosti označované jako úmyslné ublížení na zdraví. Mezi těmito 589 jedinci bylo minimálně 422 chlapců a 112 dívek. Nejméně 77 jedinců ve výše uvedeném věku bylo oběťmi ublížení na zdraví z nedbalosti (z nich minimálně 34 dívek, 39 chlapců).

Z naposledy uvedených příloh je dále zřejmé, že minimálně 930 osob do 18 let věku se stalo v roce 2005 oběťmi pohlavního zneužívání (mezi nimi bylo nejméně 124 chlapců /z nich 13 chlapců ve věku do 6 let a 111 chlapců ve věku od 6 do 15 let/).

Mezi výše uvedenými v roce 2005 evidovanými pohlavně zneužívanými dívkami a chlapci bylo minimálně 93,9 % jedinců ve věku do 15 let (873 osob, mezi nimi bylo nejméně 18 dívek ve věku do 6 let a, jak již bylo uvedeno, 13 chlapců v tomtéž věku).

Vedle toho značná část minimálního počtu 0-18 letých jedinců poškozených kriminalitou se stala v roce 2005 oběťmi krádeže (1598 osob, z nich nejméně 413, tj. čtvrtina, ve věku do 15 let), vydírání (380 osob, z nich nejméně 228, tj. 60 %, ve věku do 15 let), loupeže (1066 osob - přitom ze všech 0-18 letých obětí loupeže v roce 2005 jich polovina byla ve věku do 15 let /543 osob/). Oběťmi omezování a zbavení osobní svobody se stalo mezi evidovanými 0-18 letými oběťmi kriminality 126 osob (z nich 41,3 % ve věku do 15 let /52 osob/), oběťmi znásilnění bylo přinejmenším 156 osob (z nich zhruba 44,0 %, tj. 68 osob, byla ve věku do 15 let – z nich bylo 5 jedinců mužského pohlaví). Celkem bylo oběťmi znásilnění minimálně 14 chlapců ve věku do 18 let.

Nejméně 11 dětí a mladistvých se stalo oběťmi vraždy a pokusu o ni (§ 219 tr. zák.), z nich 9 jedinců ve věku do 15 let, 2 dívky byly mladistvé. Z uvedených obětí trestného činu vraždy nejméně 6 osob bylo ve věku do 6 let (5 chlapců, 1 dívka) a nejméně 1 oběť (chlapec) tohoto trestného činu byla ve věku mezi 6-15 lety.

Z dalších údajů uvedených v příloze č. 9 o minimálních počtech evidovaných obětí trestné činnosti ve věku do 18 let si lze povšimnout mimo jiné např. skutečnosti, že nejméně 201 z těchto jednotlivců bylo týráno jako svěřená osoba, nejméně 127 dětí a mladistvých bylo oběťmi nebezpečného vyhrožování, 12 jednotlivců bylo oběťmi únosu, 9 osob bylo oběťmi trestného činu opuštění dítěte, 399 dětí a mladistvých se stalo oběťmi trestné činnosti označené v policejních statistikách jako „ostatní trestná činnost“. Týráno jako osoba žijící ve společném obydlí bylo 21 jedinců výše uvedeného věku. Oběťmi obchodování se ženami bylo minimálně 10 osob ve věku do 18 let.

* * *

Charakter trestné činnosti v roce 2005 v naší republice lze doplnit rovněž podrobnějšími údaji o minimálních počtech Policií ČR **evidovaných OBĚTÍ KRIMINALITY STARŠÍCH 60 LET**.

Jedná se o údaje o starších osobách, kterých se kriminalita dotkla přímo. Tyto osoby mohou být, obzvláště v pokročilejším věku, díky možným vysokým věkem způsobeným omezením a handicapům v oblasti psychiky, fyzického pohybu či sociálních kontaktů zvýšeně zranitelné a mnohdy i bezbranné; podobně jako oběti kriminality ve věku dětském. Na rozdíl od většiny dětských obětí kriminality senioři často disponují nějakým hodnotnějším majetkem, případně jsou nositeli některých dalších hodnot upoutávajících pozornost pachatelů deliktů (např. uživatelské právo k bytu, pravidelný přísun financí v podobě důchodu apod.).

Lze se domnívat, že i u nás existuje značná latentní kriminalita vůči seniorům, obzvláště v jejich vyšším věku, ovlivněná mimo jiné i zatím stále nedostatečným zájmem společnosti o daný problém. Dále uváděné údaje o obětech kriminality nad 60 let věku, jak vyplývá z výše uvedeného textu, se týkají těch případů, které se podařilo oficiálně policii zaznamenat.

V roce 2005 evidované **oběti trestné činnosti ve věku nad 60 let** tvořily **nejméně 12,2 %** minimálního počtu všech policií zaregistrovaných obětí kriminality v ČR (**minimálně celkem 6302 jednotlivců**).

Tento minimální počet evidovaných obětí kriminality ve věku nad 60 let byl tvořen nejméně z 42,2 % muži a nejméně z 54,7 % ženami - viz příloha č. 4 a č.12.

* * *

V roce 2005 ***oběti*** trestné činnosti ***starší 60 let*** byly **v rámci minimálního počtu všech policií evidovaných obětí kriminality v ČR** např. u následující trestné činnosti zastoupeny nejméně takto: 17,9 % u *krádeží*, 11,7 % u *ublížení na zdraví z nedbalosti*, 10,5% u *týrání osoby žijící ve společném obydlí* (73 osob), 10,0 % u *loupeží*, 9,6 % u *vražd* (20 osob), 7,5 % u *nebezpečného vyhrožování*, 4,2 % u *úmyslného ublížení na zdraví*, 3,2 % u *vydírání*, 3,0 % u *omezování a zbavení osobní svobody*, 2,9 % u *útisku* (1 osoba), 2,8 % u *týrání svěřené osoby* (8 osob), 1,0 % u *znásilnění* (6 osob). Dále evidovaní kriminalitou poškození starší lidé mimo jiné byli např. z 3,9 % obětmi tzv. *ostatní trestné činnosti*.

* * *

V roce 2005 se kriminalitou poškozené ***osoby starší 60 let*** staly **v rámci celkového minimálního počtu policií evidovaných obětí ve věku 60 let a více** /tj. mezi 6302 osobami/ nejčastěji obětmi trestných činů *krádeže* (77,9 %), *loupeže*

(9,4 %), *úmyslného ublížení na zdraví* (4,6 %), *nebezpečného vyhrožování* (3,6 %), *týrání osoby žijící ve společném obydlí* (1,2 %), *vydírání* (1,0 %), *ublížení na zdraví z nedbalosti* (0,9 %), *ostatní trestné činnosti* (0,6 %) /37 osob/. Oběťmi dalších policejní statistikou sledovaných druhů kriminality se stalo méně než 0,5 % osob ze souboru PČR evidovaných jedinců ve věku nad 60 let, např. v 0,3 % byli takto staří lidé oběťmi trestného činu *vraždy* /20 osob/, 0,2 % osob ve výše uvedeném věku se stalo oběťmi *omezování a zbavení osobní svobody*. Oběti dalších trestných činů viz podrobněji příloha č. 12.

* * *

Pokud se zaměříme na **absolutní počty** policíí evidovaných ***obětí kriminality starších 60 let***, pak v roce 2005 bylo registrováno v České republice podle policejních zdrojů (viz příloha č. 12) nejméně 4907 osob v uvedeném stáří, které se staly oběťmi krádeže, nejméně 549 osob bylo oběťmi loupeže, minimálně 291 osob bylo oběťmi úmyslného ublížení na zdraví a nejméně 228 osob bylo oběťmi nebezpečného vyhrožování. Minimálně 60 jednotlivců ve výše uvedeném věku bylo evidováno jako oběti vydírání, 57 osob jako oběti ublížení na zdraví z nedbalosti, 20 jedinců bylo oběťmi vraždy (včetně pokusu o ni), 14 osob se stalo oběťmi omezování a zbavení osobní svobody. V roce 2005 bylo zaevidováno jen 8 obětí starších 60 let u trestného činu týrání svěřené osoby a 73 osob obětí trestného činu označovaného jako týrání osoby žijící ve společném obydlí. Počty starších občanů 60 let jako obětí dalších druhů trestné činnosti viz podrobněji příloha č. 12.

Souhrn

Policií ČR evidovaný minimální počet obětí kriminality byl v roce 2005 v České republice vyšší než v roce předcházejícím. Minimální počet policií zaevidovaných objektů napadení-osob v roce 2005 činil 51 745 jednotlivců, což znamená, že bylo policií zaznamenáno o 735 obětí kriminality více než v roce 2004.

V České republice v roce 2005 oproti roku předcházejícímu došlo v minimálním počtu všech policií evidovaných obětí kriminality ke *zvýšení procentového zastoupení obětí s jinými následky* kriminality, a to o 2,5 % (k čemuž došlo pravděpodobně obdobně jako v letech předcházejících kvůli značnému nárůstu policií evidovaných obětí krádeže). Na druhé straně došlo ke *snížení* procentového zastoupení obětí, které byly *zraněny* v důsledku trestné činnosti (o 2,3 %). O 0,1 % *poklesl* také oproti roku předcházejícímu procentový podíl *úmrť* obětí kriminality (který v roce 2005 činil 0,6 %) v celku minimálního počtu policií zaevidovaných obětí kriminality. *Snížil se* rovněž procentový podíl obětí tzv. *bez následků* (o 0,1 %).

Z policejních dat bylo dále zřejmé, že v roce 2005 oproti roku 2004 došlo k *nárůstu absolutních počtů* obětí kriminality u *jiných následků* trestné činnosti (o 1777 osob). *Vzrostl* také výskyt obětí tzv. *bez následků* (o 55 osob). *Pokles* absolutních počtů obětí kriminality byl zřejmý v roce 2005 u následků kriminality ve formě *zranění* obětí (o 1045 osob) i *úmrť* (o 52 jedinců). Ve všech případech se však jednalo o policií zaevidovaná setkání se jednotlivci s je poškozujícími kriminálními aktivitami v naší republice, jež se těchto jedinců nějak bezprostředně dotkly a jejichž důsledky v mnoha případech možná i velmi zásadně nepříznivě ovlivnily a nadále ovlivňují další život těchto osob.

Příloha č. 1

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v roce 2005 v České republice

Jedná se o "objekty napadení-osoby/muže, ženy/" plus osoby tvořící "objekty napadení-skupiny osob"^{x/}
(Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Počet obětí s následky trestných činů				
		ÚMRTÍ	ZRANĚNÍ	JINÝ NÁSL.	BEZ NÁSL.	CELKEM OBĚTÍ
Krádež	247	1	147	23 415	3 921	27 484
Loupež	234	3	1 009	3 945	774	5 731
Loupež ve finanč. institucích	234	0	3	153	51	207
Vydírání	235	1	209	1 160	478	1 848
Vražda	219	108	87	9	4	208
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví (vč. pohlavní nemoci)	221.222	47	6 191	541	209	6 988
Ohrožování pohlavní nemoci	226	0	0	5	0	5
Ublížení na zdraví z nedbalosti (pracovní úrazy, ostatní)	223, 224, 201, 201a	108	334	39	5	486
Pohlavní zneužívání v závislosti	242/2,243	0	2	99	20	121
Pohlavní zneužívání ostatní	242	1	2	624	202	829
Znásilnění	241	1	87	398	113	599
Obchodování se ženami	246	0	0	34	3	37
Únos	216	0	0	6	8	14
Omez. a zbav. osob. svobody	231.232	0	73	266	122	461
Útisk	237	0	1	22	11	34
Braní rukojmí	234a	1	1	3	1	6
Týrání svěřené osoby	215	0	91	162	31	284
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	0	244	363	90	697
Opuštění dítěte	212	2	0	18	5	25
Usmrcení lidského plodu	227.228	0	1	0	0	1
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	324	759	466	1 549
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	437	1 720	897	3 054
Ostatní násilné trestné činy	230.233	7	11	56	62	136
Ostatní trestná činnost	xx/	25	169	479	268	941
OBĚTÍ CELKEM		305	9 423	34 276	7 741	51 745

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení - osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 154/2, 164, 165, 167, 168, 169a, 169b, 172, 174, 175, 177, 179, 180-184, 185a, 189, 190, 191, 192, 200, 206-209, 239/1, 240/1, 253, 255, 255a, 259, 259a, 262-265.

Příloha č. 2

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v České republice v roce 2005.**VĚK "objektů napadení - osob: ŽEN"**Týká se "objektů napadení-osob/mužů, žen/"^{xx/} (Formulář o trestném činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	ŽENY - věk obětí v letech									
		od 0 do 18	od 18 do 30	od 30 do 40	od 40 do 60	od 60 do 70	od 70 do 80	od 80 do 90	90 a více	Nezjiš- těno	Celkem obětí
Krádež	247	738	3 994	1 910	4 463	1 432	910	304	15	49	13 815
Loupež	234	149	598	298	662	162	158	67	4	4	2 102
Loupež ve finanč.inst.	234	0	57	34	48	0	0	0	0	6	145
Vydírání	235	82	187	112	109	22	7	5	0	4	528
Vražda	219	3	12	13	18	0	7	4	0	1	58
Vražda novoroz.matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Úmysl.ublíž.na zdraví (vč. pohlavní nemocí)	221.222	112	516	450	562	59	33	14	2	3	1 751
Ohrož. pohlav.nemocí	226	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ublíž.na zdrav.z nedbal. (prac.úrazy,ostat.)	223,224, 201,201a	34	15	27	46	14	12	5	0	0	153
Pohlav.zneuž.v závislosti	242/2,243	85	2	0	0	0	0	0	0	0	87
Pohlavní zneuž.ostatní	242	619	3	1	0	0	0	0	0	5	628
Znásilnění	241	136	235	105	73	5	0	1	0	0	555
Obchodování se ženami	246	1	8	1	0	0	0	0	0	0	10
Únos	216	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Omez.a zbav.os.svobody	231.232	75	129	47	41	3	3	2	0	0	300
Útisk	237	1	2	2	0	0	0	0	0	0	5
Braní rukojmí	234a	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3
Týrání svěřené osoby	215	69	6	16	9	6	0	0	0	0	106
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	5	81	157	128	22	15	12	1	0	421
Opuštění dítěte	212	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Usmrcení lidského plodu	227.228	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Násilí na veř.činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	12	12	7	0	0	0	0	4	35
Nebezpečné vyhrožování	197a	38	349	385	485	78	39	10	0	7	1 391
Ostatní násilné tr.činy	230.233	0	3	1	0	0	1	0	0	0	5
Ostatní trestná činnost	xx/	154	54	26	39	7	3	2	0	9	294
OBĚTÍ CELKEM		2 312	6 265	3 597	6 690	1 810	1 188	426	22	92	22 402

x/Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvořili "objekty napadení-skupiny osob".
 Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení -
 skupiny osob". Z údajů policie u "objektů napadení - skupin osob" není možné vždy jednoznačně určit,
 kolik osobám ve skupině je let. Viz blíže text týkající se obětí trestné činnosti.

xx/ §§ tr.zák.: 154/2, 164, 165, 167, 168, 169a, 169b, 172, 174, 175, 177, 179, 180-184,
 185a, 189, 190, 191, 192, 200, 206-209, 239/1, 240/1, 253, 255, 255a, 259, 259a, 262-265.

Příloha č. 3

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v České republice v roce 2005,**VĚK "objektů napadení-osob: MUŽU"**Týká se "objektů napadení-osob/mužů, žen/"^{x/} (Formulář o trestném činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	MUŽI - věk obětí v letech									
		od 0 do 18	od 18 do 30	od 30 do 40	od 40 do 60	od 60 do 70	od 70 do 80	od 80 do 90	90 a více	Nezjiš- těno	Celkem obětí
Krádež	247	808	4 209	1 984	3 836	1 354	624	171	12	60	13 058
Loupež	234	693	1078	400	623	105	56	16	2	5	2 978
Loupež ve finančních inst.	234	0	2	10	3	0	0	0	0	3	18
Vydírání	235	198	331	170	194	13	6	3	0	4	919
Vražda	219	6	31	25	41	4	1	0	0	1	109
Vražda novoroz.matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Úmyslné ublíž.na zdraví (vč. pohlavní nemoci)	221,222	422	1672	873	1144	126	39	4	0	6	4 286
Ohrožování pohl.nemocí	226	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Ublíž.na zdraví z nedbal. (prac.úrazy a ostat.)	223,224, 201,201a	39	53	41	99	14	5	3	0	4	258
Pohlav.zneuž. v závislosti	242/2,243	8	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Pohlavní zneuž.ostatní	242	116	1	0	0	0	0	0	0	1	118
Znásilnění	241	14	17	4	3	0	0	0	0	0	38
Obchodování se ženami	246	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Únos	216	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Omez.a zbav.osob.svobody	231,232	22	33	24	8	3	0	3	0	1	94
Útisk	237	1	5	3	6	0	1	0	0	0	16
Braní rukojmí	234a	1	1	1	0	0	0	0	0	0	3
Týrání svěřené osoby	215	41	1	0	1	0	1	1	0	0	45
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	5	2	7	6	3	0	2	0	0	25
Opuštění dítěte	212	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Usmrcení lidského plodu	227,228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Násilí na veř.činiteli (členu police a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	292	191	71	3	0	1	0	55	613
Nebezpečné vyhrožování	197a	41	192	155	268	41	15	5	0	3	720
Ostatní násilné tr.činy	230,233	0	0	0	4	1	0	0	0	0	5
Ostatní trestná činnost	xx/	73	62	45	91	15	5	0	1	5	297
OBĚTI CELKEM		2 500	7 982	3 933	6 399	1 682	753	209	15	148	23 621

x/Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvořili "objekty napadení-skupiny osob".
 Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob". Z údajů policie u "objektů napadení - skupin osob" není možné vždy jednoznačně určit, kolik osobám ve skupině je let. Viz blíže text týkající se obětí trestné činnosti.

xx/ §§ tr.zák.: 154/2, 164, 165, 167, 168, 169a, 169b, 172, 174, 175, 177, 179, 180-184, 185a, 189, 190, 191, 192, 200, 206-209, 239/1, 240/1, 253, 255, 255a, 259, 259a, 262-265.

Příloha č. 4

Minimální počty PCR evidovaných obětí tr.činnosti v r. 2005 v ČR - VĚK "objektů napadení - osob (mužů, žen)". Týká se "objektů napadení-osob(mužů, žen)". Z technických důvodů nejsou započítány osoby v "objektech napadení-skupinách osob". (Formulář o tr.č.,pol.08). Z údajů policie zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZAK.	Věk obětí									
		od 0 do 18 let			od 18 do 60 let			nad 60 let			Celkem obětí
		muži	ženy	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy	Celkem	
Krádež	247	808	738	1 546	10 029	10 367	20 396	2 161	2 661	4 822	26 873
Loupež	234	693	149	842	2 101	1 558	3 659	179	391	570	5 080
Loupež ve finanč. institucích	234	0	0	0	15	139	154	0	0	0	163
Vydrání	235	198	82	280	695	408	1 103	22	34	56	1 447
Vražda	219	6	3	9	97	43	140	5	11	16	167
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Umyslné ublížení na zdraví	221,222	422	112	534	3 689	1 528	5 217	169	108	277	6 037
Ohrožování pohlavní nemocí	226	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Ublíž. na zdraví z nedbalosti	223,224,	39	34	73	193	88	281	22	31	53	411
Pohlavní zneuž. v závislosti	242/2, 243	8	85	93	0	2	2	0	0	0	95
Pohlavní zneužívání ostatní	242	116	619	735	1	4	5	0	0	0	746
Znásilnění	241	14	136	150	24	413	437	0	6	6	593
Obchodování se ženami	246	0	1	1	0	9	9	0	0	0	10
Unos	216	6	6	12	0	0	0	0	0	0	12
Omez. a zbav. osob. svobody	231,232	22	75	97	65	217	282	6	8	14	394
Utisk	237	1	1	2	14	4	18	1	0	1	21
Braní rukojmí	234a	1	2	3	2	1	3	0	0	0	6
Týrání svěřené osoby	215	41	69	110	2	31	33	2	6	8	151
Týrání osoby žij. v spol.obydli	215a	5	5	10	15	366	381	5	50	55	446
Opuštění dítěte	212	6	3	9	0	0	0	0	0	0	9
Usmrcení lidského plodu	227,228	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	0	0	554	31	585	4	0	4	648
Nebezpečné vyhrožování	197a	41	38	79	615	1 219	1 834	61	127	188	2 111
Ostatní násilné trestné činy	230,233	0	0	0	4	4	8	1	1	2	10
Ostatní trestná činnost	xx/	73	154	227	198	119	317	21	12	33	591
OBĚTI CELKEM		2 500	2 312	4 812^{x/}	18 314	16 552	34 866^{x/}	2 659	3 446	6 105^{x/}	46 023

x/ Nejsou započítány jedinci, u kterých v "objektech napadení - osobách (muži, ženy)" nebyl zjištěn věk.

xx/ §§TZ:154/2,164,165,167,168, 169a,169b,172,174,175,177,179,180-184,185a,189,190,191,192,200,206-209,239/1,240/1,253,255,255a,259, 259a,262-265.

Příloha č. 5

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v r. 2005 v České republice.

Počty "objektů napadení - skupin osob" (Formulář o tr. činu, pol. 08) x/

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	<u>Počet</u> objektů napadení- <u>skupin osob</u>
Krádež	247	267
Loupež	234	288
Loupež ve finančních institucích	234	19
Vydírání	235	151
Vražda	219	19
Vražda novorozence matkou	220	0
Úmyslné ublížení na zdraví (vč. pohlavní nemoci)	221.222	405
Ohrožování pohlavní nemocí	226	1
Ublížení na zdraví z nedbalosti (pracovní úrazy a ostatní)	223,224, 201,201a	31
Pohlavní zneužívání v závislosti	242/2,243	9
Pohlavní zneužívání ostatní	242	34
Znásilnění	241	3
Obchodování se ženami	246	6
Únos	216	1
Omez. a zbavení osobní svobody	231.232	23
Útisk	237	4
Braní rukojmí	234a	0
Týrání svěřené osoby	215	51
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	100
Opuštění dítěte	212	5
Usmrcení lidského plodu	227.228	0
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	369
Nebezpečné vyhrožování	197a	382
Ostatní násilné trestné činy	230.233	36
Ostatní trestná činnost	xx/	121
SKUPIN OBĚTÍ CELKEM		2 325

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob /mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení-skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 154/2, 164, 165, 167, 168, 169a, 169b, 172, 174, 175, 177, 179, 180-184, 185a, 189, 190, 191, 192, 200, 206-209, 239/1, 240/1, 253, 255, 255a, 259, 259a, 262-265.

Příloha č. 6

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v r. 2005 v České republice.
Počty osob v "objektech napadení - skupinách osob" x/ s následky trestných činů pro oběti
 (Formulář o tr. činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Počet jedinců ve skupinách osob				
		Následky trestného činu				
		úmrť	zranění	jiný násl.	bez násl.	<u>Celkem osob</u>
Krádež	247	0	9	565	37	611
Loupež	234	0	81	428	142	651
Loupež ve finanč. institucích	234	0	2	26	16	44
Vydírání	235	0	31	241	129	401
Vražda	219	20	17	4	0	41
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví (vč. pohlavní nemoci)	221,222	3	691	130	127	951
Ohrožování pohlavní nemocí	226	0	0	4	0	4
Ublížení na zdraví z nedbal. (prac. úrazy a ostatní)	223,224, 201,201a	9	55	8	3	75
Pohlavní zneuž. v závislosti	242/2, 243	0	0	25	1	26
Pohlavní zneužívání ostatní	242	0	1	68	14	83
Znásilnění	241	0	0	5	1	6
Obchodování se ženami	246	0	0	25	2	27
Únos	216	0	0	0	2	2
Omez. a zbav. osob. svobody	231,232	0	1	44	22	67
Útisk	237	0	0	7	6	13
Braní rukojmí	234a	0	0	0	0	0
Týrání svěřené osoby	215	0	21	92	20	133
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	0	46	159	46	251
Opuštění dítěte	212	2	0	11	3	16
Usmrcení lidského plodu	227,228	0	0	0	0	0
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	133	449	319	901
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	87	598	258	943
Ostatní násilné trestné činy	230,233	0	11	54	61	126
Ostatní trestná činnost	xx/	4	51	172	123	350
OBĚTI CELKEM		38	1 237	3 115	1 332	5 722

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob /mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení-skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 154/2, 164, 165, 167, 168, 169a, 169b, 172, 174, 175, 177, 179, 180-184, 185a, 189, 190, 191, 192, 200, 206-209, 239/1, 240/1, 253, 255, 255a, 259, 259a, 262-265.

Příloha č. 7

Minimální počty PČR evidovaných obětí tr. činnosti v r. 2005 v České republice - dělení podle vyšších územně správních celků. Jedná se o objekty napadení-osoby/muže,ženy/"plus osoby tvořící"objekty napadení-skupiny osob" (Formulář o tr.činu,pol.08).Z údajů PČR zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR,ZÁK.	Vyšší územně správní celky ČR														Vysocina	Ústecký kraj	Středočeský kraj	Plzeňský kraj	Pardubický kraj	Olomoucký kraj	Moravskoslezský kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Karlovarský kraj	Jihomoravský kraj	Jihočeský kraj	Hl. město Praha	ČR
Krádež	247	14 767	469	2 535	576	333	406	2 992	720	414	795	1 283	1 407	240	547	27 484													
Loupež	234	1 925	202	395	208	145	199	735	221	80	231	523	688	79	100	5 731													
Loupež ve finanč. institucích	234	90	4	29	8	8	5	9	12	4	13	8	5	3	9	207													
Vydírání	235	243	104	140	95	82	129	243	169	41	101	119	275	51	56	1 848													
Vražda	219	41	6	16	8	9	7	13	8	1	13	41	15	15	15	208													
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	643	465	448	227	264	525	1 716	580	197	236	446	810	163	268	6 988													
Ohrožování pohlavní nemocí	226	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5													
Ublížení na zdraví z nedbalosti (prac.úrazy,ostatní)	223,224, 201,201a	56	25	36	10	21	43	84	32	16	16	85	22	20	20	486													
Pohlavní zneužívání v závisl.	242/2,243	10	2	6	12	14	12	4	7	5	3	11	28	4	3	121													
Pohlavní zneužívání ostatní	242	71	61	58	26	48	56	95	54	45	64	100	90	46	15	829													
Znásilnění	241	94	35	47	41	22	42	87	42	17	23	59	67	13	10	599													
Obchodování se ženami	246	3	5	5	7	1	0	5	1	0	0	9	1	0	0	37													
Únos	216	2	2	1	0	0	0	4	1	0	2	0	1	0	1	14													
Omez. a zbav. osob. svobody	231,232	68	22	31	18	51	41	48	30	27	10	38	59	3	15	461													
Útisk	237	12	0	3	0	7	1	5	0	2	2	0	0	2	0	34													
Braní rukojmí	234a	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	6													
Týrání svěřené osoby	215	21	11	29	20	31	29	25	14	6	3	51	14	5	25	284													
Týrání osoby žij.ve spol.obydli	215a	68	21	114	16	26	51	100	89	19	7	12	75	21	78	697													
Opuštění dítěte	212	0	2	2	0	7	1	2	0	0	0	11	0	0	0	25													
Usmrcení lidského plodu	227,228	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1													
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	321	95	126	67	52	115	142	114	30	71	100	229	33	54	1 549													
Nebezpečné vyhrožování	197a	218	341	278	105	122	273	318	365	109	90	181	421	73	160	3 054													
Ostatní násilné trestné činy	230,233	17	0	5	0	3	22	16	16	11	4	8	34	0	0	136													
Ostatní trestná činnost	x/	255	55	89	22	61	65	99	45	52	17	22	113	10	36	941													
OBĚTI CELKEM		18 927	1 927	4 394	1 472	1 307	2 022	6 742	2 520	1 076	1 701	3 108	4 356	781	1 412	51 745													

x/§§TZ:154/2,164,165,167,168,169a,b,172,174,175,177,179,180-184,185a,189,190,191,192,200,206-209, 239/1,240/1,253,255,255a,259,259a,262-265.

Příloha č. 8

Minimální počty PČR evid.obětí tr. činnosti v r. 2005 v ČR - dělení podle "původních"vyšších územně správních celků. Jedná se o"objekty napadení-osoby/muže,ženy"/plus osoby tvořící"objekty napadení-skupiny osob" (Formulář o tr.činu,pol.08).Z údajů PČR zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	Vyšší územně správní celky							ČR
		Hl. město Praha	Jiho-český	Jiho-moravský	Severo-český	Severo-moravský	Středo-český	Východo-český	Západo-český
Krádež	247	14 767	499	3 189	1 773	3 748	1 283	854	1 371
Loupež	234	1 925	209	555	868	955	523	257	439
Loupež ve finanč. institucích	234	90	4	37	9	25	8	13	21
Vydrání	235	243	116	230	388	413	119	143	196
Vražda	219	41	6	42	22	21	41	14	21
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví	221.222	643	492	752	1 313	2 376	446	503	463
Ohrožování pohlavní nemocí	226	0	0	0	0	0	0	0	5
Ublížení na zdraví z nedbalosti (prac.úrazy,ostatní)	223,224, 201,201a	56	28	65	62	115	85	49	26
Pohlavní zneužívání v závislosti	242/2,243	10	3	12	36	11	11	23	15
Pohlavní zneužívání ostatní	242	71	67	111	135	148	100	107	90
Znásilnění	241	94	37	64	105	130	59	46	64
Obchodování se ženami	246	3	5	5	1	6	9	1	7
Únos	216	2	2	2	1	5	0	0	2
Omez. a zbav. osob. svobody	231.232	68	23	46	100	79	38	79	28
Útisk	237	12	0	5	1	5	0	9	2
Braní rukojmí	234a	2	0	1	2	0	1	0	0
Týrání svěřené osoby	215	21	13	44	36	52	51	44	23
Týrání osoby žij.ve spol.obydli	215a	68	32	208	120	182	12	52	23
Opuštění dítěte	212	0	2	2	1	2	11	7	0
Usmrcení lidského plodu	227.228	0	0	0	0	0	0	0	1
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	321	103	188	323	259	100	117	138
Nebezpečné vyhrožování	197a	218	348	549	679	624	181	260	195
Ostatní násilné trestné činy	230.233	17	0	8	56	29	8	14	4
Ostatní trestná činnost	x/	255	56	132	172	144	22	121	39
OBĚTI CELKEM		18 927	2 045	6 247	6 203	9 329	3 108	2 713	3 173
									51 745

x/§§TZ:154/2,164,165,167,168,169a,b,172,174,175,177,179,180-184,185a,189,190,191,192,200,206-209,239/1,240/1,253,255,255a,259,259a,262-265.

Příloha č. 9

**Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0 - 18 let
v České republice v roce 2005. Dělení podle vybraných věkových skupin**

Týká se "objektů napadení-osob /mužů, žen/" a vybraných věkových kategorií osob tvořících

"objekty napadení-skupiny osob" ^{x/} (Formulář o tr. činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Věk obětí		
		od 0 do 15 let	od 15 do 18 let	od 0 do 18 let
Krádež	247	413	1 185	1 598
Loupež	234	543	523	1 066
Loupež ve finanč. institucích	234	0	0	0
Vydírání	235	228	152	380
Vražda	219	9	2	11
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví (vč. pohlavní nemoci)	221,222	230	359	589
Ohrožování pohlavní nemoci	226	0	0	0
Ublížení na zdraví z nedbalosti (pracovní úrazy, ostatní)	223,224, 201,201a	69	8	77
Pohlavní zneužívání v závislosti	242/2,243	86	28	114
Pohlavní zneužívání ostatní	242	787	29	816
Znásilnění	241	68	88	156
Obchodování se ženami	246	1	9	10
Únos	216	11	1	12
Omez. a zbavení osob. svobody	231,232	52	74	126
Útisk	237	1	1	2
Braní rukojmí	234a	3	0	3
Týrání svěřené osoby	215	178	23	201
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	16	5	21
Opuštění dítěte	212	9	0	9
Usmrcení lidského plodu	227,228	0	0	0
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	2	2
Nebezpečné vyhrožování	197a	67	60	127
Ostatní násilné trestné činy	230,233	0	3	3
Ostatní trestná činnost	xx/	283	116	399
OBĚTI CELKEM		3 054	2 668	5 722

x/ Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni všichni jedinci, kteří tvořili "objekty napadení - skupiny osob". Jsou zde započítány osoby ve skupinách osob jen vybraných věkových kategorií. Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob jednotlivců/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob". Z údajů policie u "objektů napadení - skupin osob" není možné vždy jednoznačně určit, kolik těmto osobám v jednotlivých skupinách je let. Viz blíže text týkající se obětí trestné činnosti.

xx/§§ tr.zák.: 154/2, 164, 165, 167, 168, 169a, 169b, 172, 174, 175, 177, 179, 180-184, 185a, 189, 190, 191, 192, 200, 206-209, 239/1, 240/1, 253, 255, 255a, 259, 259a, 262-265.

Příloha č. 10

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0-18 let (ŽENY) v roce 2005 v České republice

Jedná se o "objekty napadení - osoby /muže, ženy" x/ (Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ŽÁK.	Věk obětí - ŽENY															
		od 0 do 6 let				od 6 do 15 let				od 15 do 18 let				Obětí celkem			
		úmrť	zra- nění	jiný násl.	bez násl.	cel- kem	úmrť	zra- nění	jiný násl.	bez násl.	cel- kem	úmrť	zra- nění		jiný násl.	bez násl.	
Krádež	247	0	0	1	1	2	0	0	112	25	137	0	1	466	132	599	738
Loupež	234	0	0	1	0	1	0	5	54	10	69	0	11	57	11	79	149
Loupež ve finanč. institucích	234	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vydírání	235	0	0	0	0	0	0	3	26	10	39	0	4	30	9	43	82
Vražda	219	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	3
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví	221.222	1	3	1	0	5	0	42	4	3	49	0	56	1	1	58	112
Ohrožování pohlavní nemocí	226	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ubližení na zdraví z nedbal. (prac.úrazy, ostatní)	223,224, 201,201a	6	8	0	0	14	0	14	1	0	15	0	4	1	0	5	34
Pohlavní zneuž. v závislosti	242/2,243	0	0	3	1	4	0	2	47	13	62	0	0	14	5	19	85
Pohlavní zneužívání ostatní	242	0	0	11	3	14	1	1	430	152	584	0	0	18	3	21	619
Znásilnění	241	0	0	2	0	2	0	1	53	7	61	0	12	45	16	73	136
Obchodování se ženami	246	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Únos	216	0	0	3	0	3	0	0	1	2	3	0	0	0	0	0	6
Omez.a zbav.osob.svobody	231.232	0	0	0	0	0	0	1	28	9	38	0	2	24	11	37	75
Útisk	237	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
Braní rukojmí	234a	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
Týrání svěřené osoby	215	0	9	5	1	15	0	19	23	3	45	0	3	5	1	9	69
Týrání osoby žij.ve spol.ob.	215a	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3	0	1	1	0	2	5
Opuštění dítěte	212	0	0	2	0	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	3
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	0	0	0	0	0	0	5	3	8	0	1	18	11	30	38
Ostatní násilné trestné činy	230.233	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní trestná činnost	xx/	0	0	1	0	1	0	5	66	35	106	0	3	30	14	47	154
OBĚTI CELKEM		8	20	31	6	65	1	93	856	273	1 223	2	98	710	214	1 024	2 312

x/ Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeny osoby v "objektech napadení-skupinách osob".

xx/§§TZ:154/2,164,165,167,168,169a,169b,172,174,175,177,179,180-184,185a,189,190,191,192,200,206-209,239/1,240/1,253,255,255a,259,259a,262-265.

Příloha č. 11

Minimální počty PCR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0-18 let (MUŽI) v roce 2005 v České republice

Jedná se o "objekty napadení - osoby /muže, ženy/"^{x/} (Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ŽÁK.	Věk obětí - MUŽI															
		od 0 do 6 let					od 6 do 15 let					od 15 do 18 let					Obětí celkem
		úmrtí	zra- nění	jiný násl.	bez násl.	cel- kem	úmrtí	zra- nění	jiný násl.	bez násl.	cel- kem	úmrtí	zra- nění	jiný násl.	bez násl.		
Krádež	247	0	0	3	1	4	0	5	201	48	254	0	3	431	116	550	808
Loupež	234	0	0	0	0	0	0	28	253	55	336	0	45	259	53	357	693
Loupež ve finanč. institucích	234	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vydírání	235	0	0	0	0	0	0	7	83	19	109	0	10	59	20	89	198
Vražda	219	4	1	0	0	5	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	6
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	0	5	2	1	8	0	143	12	6	161	0	231	15	7	253	422
Ohrožování pohlavní nemocí	226	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ublížení na zdraví z nedbal. (prac.úrazy, ostatní)	223,224, 201,201a	5	12	1	0	18	3	14	1	0	18	2	1	0	0	3	39
Pohlavní zneuž. v závislosti	242/2,243	0	0	1	0	1	0	0	6	0	6	0	0	1	0	1	8
Pohlavní zneužívání ostatní	242	0	0	10	2	12	0	0	79	21	100	0	0	4	0	4	116
Znásilnění	241	0	0	0	0	0	0	0	4	1	5	0	0	6	3	9	14
Obchodování se ženami	246	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Únos	216	0	0	1	3	4	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	6
Omez.a zbav.osob.svobody	231,232	0	0	0	0	0	0	0	5	5	10	0	3	7	2	12	22
Útlak	237	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Braní rukojmí	234a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
Týrání svěřené osoby	215	0	7	4	0	11	0	14	6	4	24	0	3	1	2	6	41
Týrání osoby žij.v spol.obyd.	215a	0	1	1	0	2	0	1	1	0	2	0	1	0	0	1	5
Opuštění dítěte	212	0	0	3	2	5	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	6
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154/1, 155,156/1,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	0	0	0	0	0	3	9	6	18	0	0	15	8	23	41
Ostatní násilné trestné činy	230,233	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní trestná činnost	xx/	0	1	1	2	4	0	10	18	18	46	0	3	10	10	23	73
OBĚTI CELKEM		9	27	27	11	74	3	226	680	184	1 093	2	300	810	221	1 333	2 500

x/ Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeny osoby v "objektech napadení-skupinách osob".

xx/§§TZ:154/2,164,165,167,168,169a,169b,172,174,175,177,179,180-184,185a,189,190,191,192,200,206-209,239/1,240/1,253,255,255a,259,259a,262-265.

Příloha č. 12

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku nad 60 let v České republice v r.2005. Jedná se o objekty napadení-osoby/muže,ženy/ plus jedna z věkových kategorií osob v "objektech napadení-skupinách osob" x/ (Formulář o tr. činu, pol.08). Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Věk obětí													Osoby ve skupinách	Celkem obětí
		od 60 do 70 let			od 70 do 80 let			od 80 do 90 let			90 let a více					
		Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem			
Krádež	247	1354	1 432	2 786	624	910	1 534	171	304	475	12	15	27	85	4 907	
Loupež	234	105	162	267	56	158	214	16	67	83	2	4	6	24	594	
Loupež ve finanč.inst.	234	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vydrání	235	13	22	35	6	7	13	3	5	8	0	0	0	4	60	
Vražda	219	4	0	4	1	7	8	0	4	4	0	0	0	4	20	
Vražda novoroz.matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Úmysl.ubliž.na zdraví	221,222	126	59	185	39	33	72	4	14	18	0	2	2	14	291	
Ohrož.pohl.nemocí	226	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
223,224, 201,201a		14	14	28	5	12	17	3	5	8	0	0	0	4	57	
242/2, 243		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Pohl.zneuž.v závislosti	242	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Pohl.zneužívání ostatní	241	0	5	5	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	6	
Znásilnění	246	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Obchodování se ženami	216	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Únos	231,232	3	3	6	0	3	3	3	2	5	0	0	0	0	14	
Omez.a zbav.os.svobody	237	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
Útisk	234a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Braní rukojmí	215	0	6	6	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	8	
Týrání svěřené osoby	215a	3	22	25	0	15	15	2	12	14	0	1	1	18	73	
Týrání os.žij.v spol.obyd.	212	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Opuštění dítěte	227, 228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Usmrcení lidského plodu	153,154/1,1															
Násilí na veřej.činiteli	55,156/1,2	3	0	3	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	4	
(členu policie a ostat.)	197a	41	78	119	15	39	54	5	10	15	0	0	0	40	228	
Nebezpečné vyhrožování	230,233	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	
Ostatní násilné tr.činy	xx/	15	7	22	5	3	8	0	2	2	1	0	1	4	37	
Ostatní trestná činnost		1 682	1 810	3 492	753	1 188	1 941	209	426	635	15	22	37	197	6 302	
OBĚTI CELKEM																

x/ Jsou zde započítáni jedinci tvořící "objekty napadení-skupiny osob" ve věkové kategorii označené jako "osoby nad 60 let".

xx/§§TZ:154/2,164,165,167,168,169a,169b,172,174,175,177,179,180-184,185a,189,190,191,192,200,206-209,239/1,240/1,253,255,255a,259,259a,262-265.

Několik poznámek k problematice obětí z pohledu pracovníka odboru systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR

JUDr. Josef Kulíšek

Při čtení sborníku IKSP „Kriminalita v roce 2004“ jsem došel k názoru, že je na místě připomenout změny provedené v poslední době v některých položkách sledujících vývoj počtu obětí v Evidenčně statistickém systému kriminality policie (dále též ESSK), konkrétně od roku 1994 do 2005.

Jednou ze zásadních věcí při zařazování trestného činu do statistického systému policie (ESSK) je nejen jeho vlastní paragrafové znění, ale i jeho zařazení pod určité kategorie kriminality označované jako TSK (takticko-statistická klasifikace). Položky TSK mají charakter třímístných kódů, přičemž první číslo odpovídá členění podle základní struktury kriminality (1 – násilná, 2 – mravnostní ... 8 – hospodářská trestná činnost). Další dvě čísla jsou určeny k podrobnějšímu členění struktury kriminality – např. 101 je označení pro loupežné vraždy, 131 pro loupeže atd. Obsah jednotlivých položek takticko-statistické klasifikace tvoří: 1) jednak jednotlivé trestné činy (tj. jeden paragraf tr.zák.) nebo 2) jen jedna část trestného činu (např. jednotlivý odstavec), nebo jen zvláštní forma konkrétního trestného činu podle potřeb policie (viz výše uvedená loupežná vražda), 3) nebo je pod jednu položku TSK soustředěno více skutkových podstat trestných činů podobného charakteru – tj. více paragrafů tr.zák. Každému TSK jsou přiřazeny různé trestným činem napadené objekty: osoby a jiné objekty v dalším členění – viz dále.

V rámci ESSK dochází v průběhu let, ale někdy i měsíců, k různým změnám, doplňování či rozšiřování jak položek TSK, tak i ke změnám v evidenci či vykazování jednotlivých trestných činů apod. Průběžně je nutné sledovat a reagovat na změny trestního zákona, trestního řádu a případné další legislativní opatření. Další změny jsou důsledkem zohlednění požadavků a návrhů předkládaných jednotlivými uživateli ESSK. Tyto se zpravidla shromažďují v odboru systémového řízení a informatiky a řádově, během měsíce října každého roku, se projednávají a rozhoduje se o jejich případné realizaci. Cílem je vždy zlepšit efektivitu poskytování informací zpracovávaných ESSK, avšak stává se též, že bohužel, dojde oproti původnímu stavu ke změně k horšímu.

Přehled o paragrafech tr.zák., kde došlo ke změnám od roku 1994 k 1.1.2006 a následně i položkách TSK, je uveden v tabulce 1. Změny se týkaly doplnění TSK o nové trestné činy, rozšíření či zúžení znění některých položek, ale i o rozšíření objektů napadení.

Tabulka 1

Paragrafy TZ	
153	Útok na státní orgán
154	Útok na státní orgán
155	Útok na veřejného činitele
174	Křivé obvinění
175	Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek
175a	Křivé tlumočení
175b	Padělání a vystavování nepravdivých lékařských zpráv, posudků a nálezů
201	Ohrožení pod vlivem návykové látky
201a	Opilství
202	Výtržnictví
204	Kuplířství
205	Ohrožování mravnosti
215a	Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě
232a	Obchodování s lidmi
235	Vydírání
246	Zrušen
253	Lichva

Zdrojem informací o obětech (objektu napadení – osobách) jsou sumáře dat sebraných pomocí „Formuláře o trestném činu“, kde v položce 08 jsou uvedeny objekty napadení, přičemž se v jednotlivém formuláři vyplňuje vždy **jen jeden objekt**.

- Tam, kde se jedná o osoby, tak objekty napadení jsou dále členěny podle zvláštního jednomístného číselníku kódujícího počty a skladbu osob (číselník č. 3): 1 = jeden muž, 2 = jedna žena, 3 = skupina, tato položka se dále člení: 1 = muž a žena, 2 = dva muži, 3 = dvě ženy atd. až jiné složení skupiny.
- Ostatní objekty napadení jsou členěny podle jiného číselníku (č. 4).

Vzhled položky 08 (její rozvržení do sloupců) ve „Formuláři o trestném činu“ je následující:

1 muž	2 žena	3 skupina osob	4 objekty obecné a	4 objekty hospodářské	5 soukr . a	6 veřejný zájem
kriminality						

Další členění položky 08 je odlišné u **osob (sloupce 1 – 3):**

tam se uvádí

a) věk jednotlivce, či osob ve skupině

b) taktické hledisko policie, sociální zařazení poškozené osoby, příp. další informace

c) následky trestného činu (útoku na oběť) v rozdělení: úmrtí, zranění, jiný následek, bez

následků

U **dalších objektů (sloupce 4,4 a 5** objekty obecné, hospodářské kriminality a soukromý zájem) je uváděn kód TSK a počet napadených objektů

Sloupec 6 – veřejný zájem – není dále členěn.

Obecný přehled o napadených objektech dle skupin TSK, a to od roku 1994 do roku 2005, je uveden na následujícím listě „Celkový přehled“. Z uvedeného je vidět pohyb počtu napadených objektů v jednotlivých letech i ve vzájemném srovnání. Tabulka je s ohledem na množství údajů méně přehledná, ale je jen ilustrací, dokreslením příspěvku dr. Martinkové a potvrzuje její závěry. Přehlednější jsou přiložené tři grafy: první ukazuje vývoj podílů jednotlivých objektů napadených evidovanou kriminalitou v ČR v letech 1994-2005, druhý - vývoj počtu všech sledovaných napadených objektů evidovanou kriminalitou v ČR v letech 1994 až 2005 a třetí - jakými druhy evidované kriminality byly napadeny objekty-osoby a v jakém rozsahu v ČR v letech 1994 – 2005.

Graf 1 je zpracován podle **absolutních počtů záznamů** ve „Formuláři o trestném činu“ v položce 08 a ukazuje jak se měnil podíl jednotlivých druhů sledovaných objektů napadení. Změny lze vyjádřit i v procentech. Vztáhneme-li roční součet napadených objektů-osob (muž, žena, skupina) k celkovému počtu trestných činů evidované kriminality za stejné období, tak podíl napadených objektů-osob se od roku 1994 do 2005 ročně pohybuje v rozmezí 9 % až 14 % z celkové kriminality(=100%). Přičemž roční průměr za celé měřené období 16 let je 11 %. Tento údaj byl dosažen v roce 2002 a následně každý rok o 1 % stoupá. Při obdobném srovnání, aplikovaném na jednotlivé územní celky podle členění policie, můžeme pro **rok 2005** konstatovat následující (řazeno sestupně):

- v Praze bylo dosaženo 19 % napadených objektů - osob ve srovnání s počtem na tomto území evidovaných trestných činů (= 100 %), při průměru 14 % za uplynulých 16 let, a vzestupu o 2 % proti roku 2004,
- v Severomoravském kraji – 17 % napadených objektů - osob ve srovnání s počtem na tomto území evidovaných trestných činů, při průměru 13 % za uplynulých 16 let, a setrvalém stavu k roku 2004,
- v Jihomoravském kraji – 13 % při průměru 9 %, a vzestupu o 1 %,
- v Severočeském kraji – 12 % při průměru 9 %, a poklesu o 1 %,
- v Západočeském kraji – 12 % při průměru 9 %, a vzestupu o 1 %,

- v Jihočeském kraji – 10 % při průměru 9 %, a poklesu o 1 %,
- ve Východočeském kraji – 9 % při průměru 8 %, a setrvalém stavu a
- ve Středočeském kraji – 8 % při průměru 7 %, a setrvalém stavu.

Pro ilustraci uvádím údaje i o dalších objektech, tj. o objektech napadení majetkovou a hospodářskou kriminalitou a soukromé objekty – **nikoliv osoby!**

1. Počty objektů napadení označených jako „4-objekty majetkové a hospodářské kriminality“ ve sledovaném období let 1994 – 2005 představovaly roční průměr 31 % z celkového počtu evidovaných trestných činů, s rozptylem jednotlivých sledovaných let od 29 % do 34 %,
2. objekty napadení „5-soukromý zájem“ dosahovaly roční průměr 45 % z celkového počtu evidovaných trestných činů, s postupným poklesem z 53 % na 37 %,
3. objekty napadení označené jako „6-veřejný zájem“ dosahovaly roční průměr 13 %, s postupným nárůstem z 9 % na 17 %.

Jako ilustraci vývojových trendů nutno chápat rovněž grafy 2 a 3.

Z celkového přehledu o vývoji počtu objektů napadení (srov. příložený **spojnicový graf 2**) lze usuzovat na mírný vzestup počtu objektů napadení muž a žena, neznatelný pokles u napadených skupin, u objektů „4“ vzestup až o 1/3 do roku 1999 s následným poklesem na hodnoty z roku 1994, pro soukromé objekty „5“ je vidět oscilace zjištěných hodnot mezi roky 1994 až 1999 s následným propadem do roku 2005 až řádově o 1/3, u veřejného zájmu „6“ postupný růst v letech 1994 až 1999, s mírným propadem v letech 2000 a 2001 a opětovným růstem, a to řádově o 2/3 proti roku 1994.

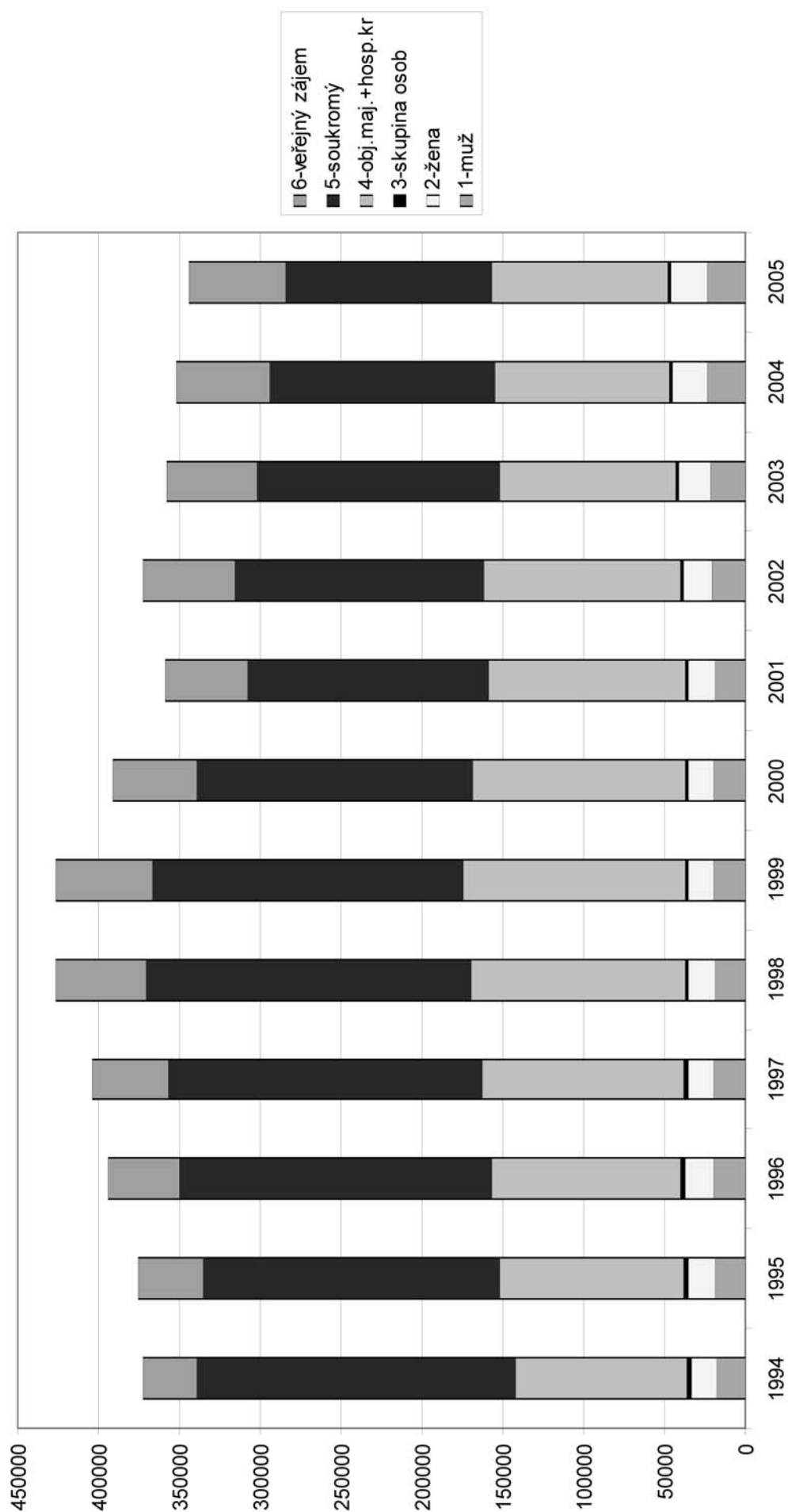
Při pohledu na příložený **sloupcový graf 3** zjistíme, že u násilných činů je pro objekt napadení – muž vidět kolísání mezi 10 000 a 12 000 záznamů v položce 08 (objekt napadení), s poklesem pod 10 000 v roce 2005. U objektu napadení - žen se původní růst počtu napadených ze 4 854 v roce 1994 se v letech 1998 až 2005 stabilizoval v rozmezí 6 500 a 7 000 záznamů ročně. Napadené skupiny osob vykazují mírný pokles.

Z grafu lze dovodit určitý propad v roce 1997 s následným vzednutím v roce 1998 u všech vykazovaných objektů napadení, s výjimkou skupin. Od roku 2002 u objektů napadení „1-muž“ a „2-žena“ dochází k strmému růstu jejich počtu v Praze ve srovnání s ostatními kraji. Tento údaj lze zjistit z dalších tabulek a grafů zpracovaných podobným způsobem jako ty, které jsem zde uvedl. Avšak to již není účelem mého příspěvku. Je jen ukázkou, že dnešní možnosti zpracování statistických údajů jsou velmi obsáhlé a v příštích letech lze na naše pracoviště vznášet další požadavky a vyhledávat další kombinace a spojení podle potřeb výzkumu.

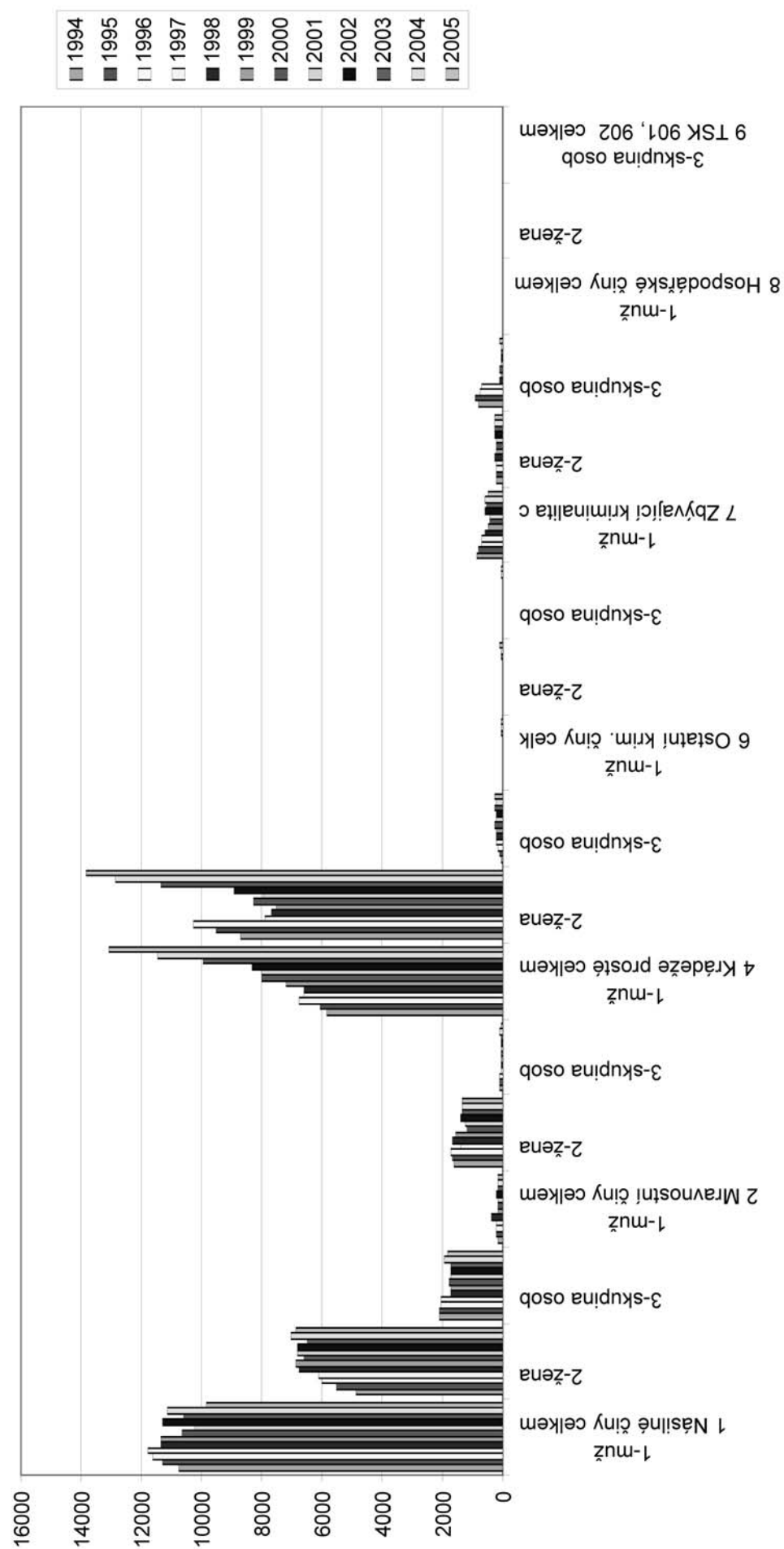
Součet ZJISTNÉHO

Součet z ZJIŠTĚNO		ROK														Celkový součet	
SK	TSK	TXT	TEXT	T08A	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
1	Násilné činy celkem	1-muž	10742	11280	11615	11804	11367	11331	10634	10241	11300	10594	11133	9851			131892
		2-žena	4854	5534	5982	6119	6772	6847	6579	6812	6806	6511	7015	6860			76691
		3-skupina osob	2121	2095	2068	2056	1750	1752	1797	1711	1717	1734	1954	1854			22609
		4-obj.maj.+hosp.kr	3	5		4	1	3	3	2			29	10			60
		5-soukromý	1418	1927	2251	2268	2511	2478	2318	2337	3090	2974	2921	2678			29171
		6-veřejný zájem	1051	890	916	979	1072	824	674	614	653	554	538	444			9209
Celkem z 1 Násilné činy celkem		20189	21731	22832	23230	23473	23235	22005	21717	23566	22367	23590	21697			269632	
2	Mravnostní činy celkem	1-muž	185	214	213	200	365	183	182	180	192	182	161	170			2427
		2-žena	1604	1682	1752	1393	1698	1542	1207	1254	1430	1361	1370	1359			17652
		3-skupina osob	96	102	85	81	63	66	74	79	79	67	103	77			972
		6-veřejný zájem	356	461	435	327	647	448	398	443	353	292	282	251			4693
		Celkem z 2 Mravnostní činy celkem	2241	2459	2485	2001	2773	2239	1861	1956	2054	1902	1916	1857			25744
3	Krádeže vloupáním celke	4-obj.maj.+hosp.kr	46593	42297	40898	38079	36507	33601	30349	26164	30264	29545	28742	25596			408635
		5-soukromý	65301	57813	57567	56534	55526	52043	43897	37016	41784	39354	35962	32356			575153
		6-veřejný zájem	32	10	14	8	8	3	8	3	1	6	2	8			103
		Celkem z 3 Krádeže vloupáním celke	111926	100120	98479	94621	92041	85647	74254	63183	72049	68905	64706	57960			983891
		1-muž	5820	6051	6739	6600	6611	7201	8018	7997	8313	9935	11450	13061			97796
4	Krádeže prosté celkem	2-žena	8695	9504	10295	7868	7683	7502	8248	7945	8910	11348	12885	13817			114700
		3-skupina osob	81	82	139	197	208	240	253	210	226	270	241	267			2414
		4-obj.maj.+hosp.kr	37400	41909	44829	50638	54994	54042	56843	56880	51620	50373	49429	46090			595047
		5-soukromý	116913	109666	113968	115940	120471	115398	105629	91627	95586	94749	88164	80928			1249039
		Celkem z 4 Krádeže prosté celkem	168909	167212	175970	181243	189967	184383	178991	164659	164655	166675	162169	154163			2058996
5	TSK 511-590 celkem	4-obj.maj.+hosp.kr	6818	7594	8259	8844	11288	14132	11386	9274	6201	5742	5545	5599			100682
		5-soukromý	12412	13770	18701	18908	20379	20834	18400	17506	13093	11760	10989	11089			187841
		6-veřejný zájem	424	425	387	484	633	1424	1319	1316	344	327	446	518			8047
		Celkem z 5 TSK 511-590 celkem	19654	21789	27347	28236	32300	36390	31105	28096	19638	17829	16980	17206			296570
		1-muž									2	28	44	55			129
6	Ostatní krim. činy celk	2-žena									4	33	74	122			233
		3-skupina osob									1	21	37	43			102
		4-obj.maj.+hosp.kr															11595
		5-soukromý															6850
		6-veřejný zájem															213519
		Celkem z 6 Ostatní krim. činy celk	9360	12248	15451	16703	21368	23886	19847	19392	22374	23194	23903	24702			232428
7	Zbývající kriminalita c	1-muž	856	820	678	705	589	505	426	432	612	514	594	499			7230
		2-žena	207	216	203	231	265	213	225	196	254	262	286	253			2811
		3-skupina osob	793	923	775	690	91	76	86	80	70	72	76	85			3817
		4-obj.maj.+hosp.kr	719	928	1039	1387	1192	1626	933	538	834	472	501	447			10616
		5-soukromý	4	6	7	30	382	10	114	5	3	2	8	5			576
		6-veřejný zájem	16332	18511	20047	21255	21933	22347	21269	20771	23587	22165	22609	21322			252148
Celkem z 7 Zbývající kriminalita c		18911	21404	22749	24298	24452	24777	23053	22022	25360	23487	24074	22611			277198	
8	Hospodářské činy celkem	1-muž													1		2
		2-žena															3
		4-obj.maj.+hosp.kr	14571	19933	21029	25030	28042	33019	30885	27905	30987	20645	21620	28244			301910
		5-soukromý	241	341	409	383	495	908	372	259	161	114	197	313			4193
		6-veřejný zájem	3651	5184	4108	4763	7507	8998	6388	7109	9085	10715	11656	15360			94524
		Celkem z 8 Hospodářské činy celkem	18463	25458	25546	30176	36044	42926	37645	35274	40233	31474	33474	43919			400632
9	TSK 901, 902 celkem	3-skupina osob	3001	3434	3530	3300	3642	3282	2821	2371	2527	2025	936			90	30959
		6-veřejný zájem	3001	3434	3530	3300	3642	3282	2821	2371	2528	2025	936			90	30960
		Celkem z 9 TSK 901, 902 celkem	372654	375855	394389	403808	426060	426765	391582	358670	372457	357858	351748	344205			4576051
		Celkový součet															

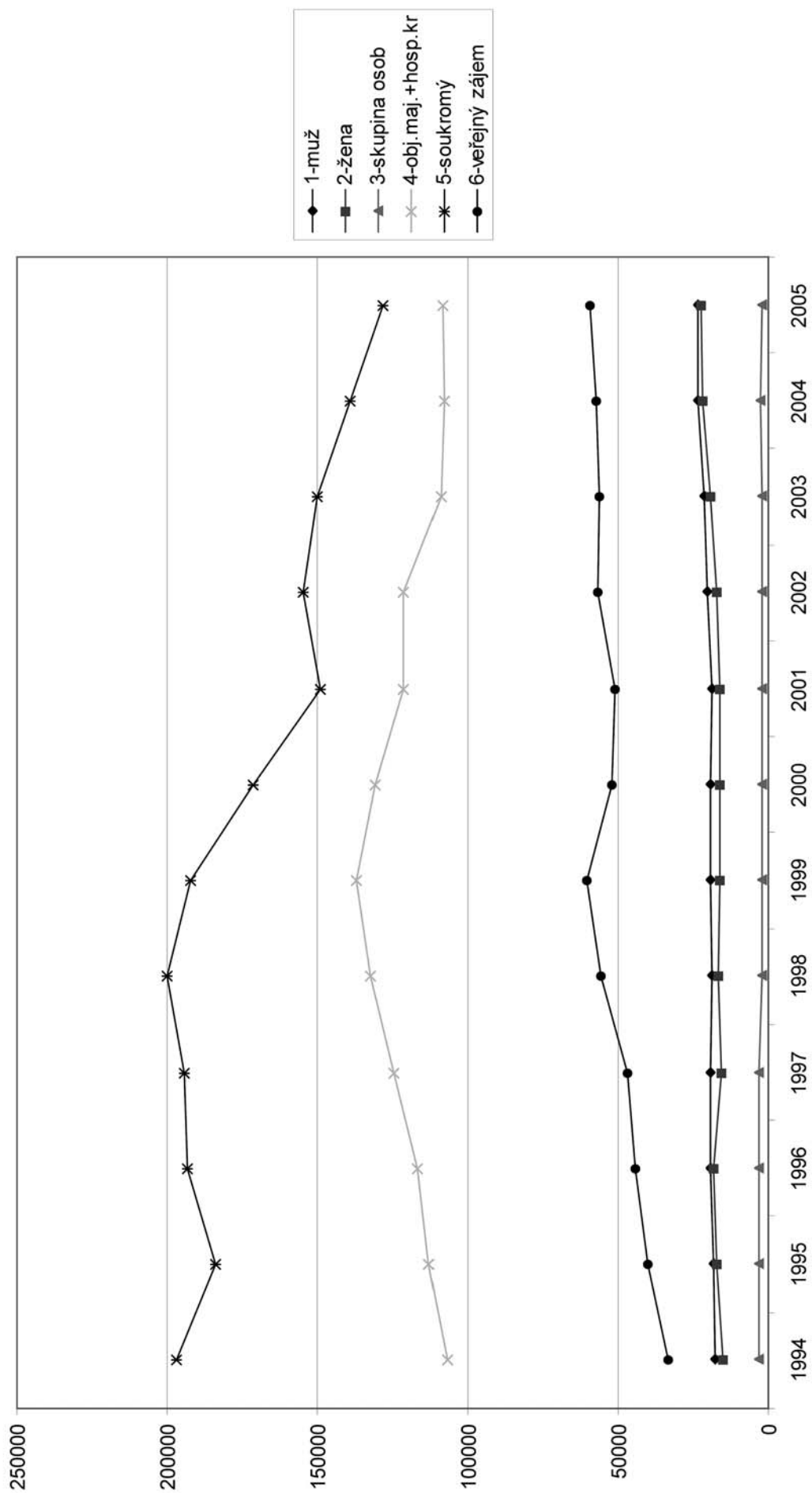
**Vývoj podílů jednotlivých objektů napadených evidovanou kriminalitou
v ČR v letech 1994-2005 v absolutních počtech záznamů**

**Vývoj počtu objektů-osob napadených jednotlivými druhy evidované kriminality
v ČR v letech 1994-2005 v členění: muž, žena, skupina osob**

Vývoj počtu objektů napadených evidovanou kriminalitou v ČR v letech 1994-2005

Drogová kriminalita v České republice v roce 2005

JUDr. Petr Zeman, Ph.D.

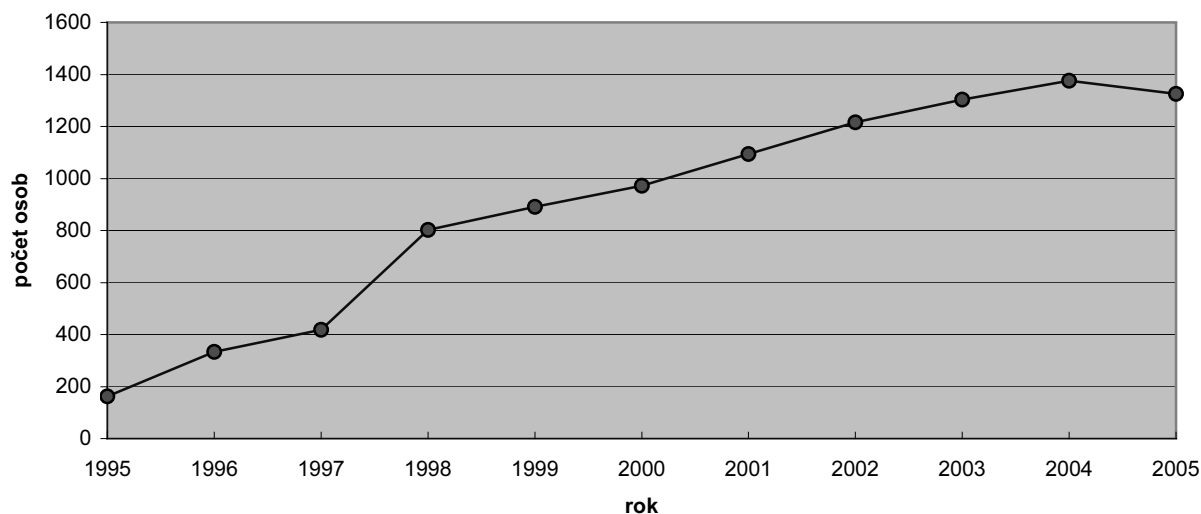
1. Úvod

Pro účely této studie rozumíme „drogovou kriminalitou“ tzv. drogovou kriminalitu v užším smyslu, tedy trestné činy nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních átek a jedů podle § 187, § 187a a § 188 tr. zák., a trestný čin šíření toxikomanie podle § 188a tr. zák. Tyto trestné činy také souhrnně označujeme jako trestné činy drogové. Jiné trestné činy související s užíváním nelegálních drog, jako jsou např. násilné trestné činy páchané pod jejich vlivem, opatrovací kriminalita apod., do uvedené kategorie neřadíme. Pojmu „droga“ pak užíváme výlučně ve smyslu omamných a psychotropních látek (dále též OPL), uvedených v přílohách 1 – 7 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, v platném znění.

Při pohledu na statistiky drogových trestných činů, registrovaných policií, či osob za drogové trestné činy stíhaných, obžalovaných a odsouzených (viz dále), lze nabýt dojmu, že drogová kriminalita svým rozsahem nepředstavuje v ČR v kontextu celkové míry trestné činnosti významnější problém. Drogové trestné činy představují dlouhodobě mírně přes 1 % všech u nás policií registrovaných trestných činů. Podíl osob, odsouzených v ČR za drogovou kriminalitu, na celkovém počtu odsouzených osob, činí posledních pět let cca 2 % a v letech předešlých byl ještě nižší. Přesto nelze problematiku drogové kriminality bagatelizovat.

Charakteristickým rysem drogové kriminality, jako kriminality tzv. „bez obětí“, je vysoká latence. Lze předpokládat, že drogové trestné činy evidované v oficiálních statistikách jsou pouze malou částí skutečně páchané drogové kriminality. Kromě toho, jak vyplývá i z výše uvedeného dělení na drogovou kriminalitu v užším a širším smyslu, samotné drogové trestné činy podle § 187, § 187a, § 188 a § 188a tr. zák. představují jen malou část kriminálních aktivit, souvisejících se základním problémem, kterým je užívání nelegálních drog. V úvahu je třeba v této souvislosti vzít nikoliv zanedbatelné množství trestných činů páchaných pod vlivem OPL (násilná, mravnostní, majetková kriminalita), a především kriminalitu opatrovací. A konečně je drogová kriminalita pouze jedním z řady vzájemně souvisejících sociálně patologických jevů, provázejících užívání nelegálních drog (organizovaný zločin, záškoláctví, domácí násilí, prostituce, šíření viru HIV a žloutenky atd.). V těchto souvislostech nelze ani relativně nízký počet evidovaných případů drogových trestných činů podceňovat.

Graf 1: Počty osob pravomocně odsouzených za drogové trestné činy (§ 187, § 187a, § 188, § 188a tr. zák.) v letech 1995 – 2005

Pramen: Statistická ročenka kriminality Ministerstva spravedlnosti ČR za příslušný rok.

Graf 1 ukazuje vývoj počtu osob, pravomocně odsouzených v ČR za drogové trestné činy, v letech 1995 – 2005. Pouze v tomto případě jsme použili souhrnný údaj pro všechny drogové trestné činy, neboť tento graf slouží pro ilustraci podílu populace, sankcionovaného v souvislosti s drogovou kriminalitou. Dále se již budeme věnovat jednotlivým drogovým trestným činům zvlášť. Pracujeme přitom s absolutními čísly, nikoliv s jinak obvyklými indexy přepočítanými na určitý počet obyvatel, neboť rozdíl počtu obyvatel v jednotlivých letech sledovaného období podle údajů Českého statistického úřadu nepřesáhl 1,5 %.⁵ Dalším důvodem je skutečnost, že ve sledovaném období tvořily vždy cca 5 – 10 % osob, odsouzených v ČR za drogové trestné činy, osoby s jinou než českou státní příslušností. ČSÚ do svých statistik o počtu obyvatel však zahrnuje pouze tzv. trvale či dlouhodobě usazené cizince, tedy osoby bez státní příslušnosti ČR, které mají povolení k pobytu, vízum nad 90 dnů, nebo požívají azylu v ČR.

Při zpracování studie o stavu drogové kriminality v ČR v roce 2005, včetně vývojových trendů v této oblasti za uplynulých deset let, jsme využili oficiální statistické údaje o drogové kriminalitě a informace z relevantních oficiálních dokumentů o stavu a vývoji drogové kriminality (výroční zprávy Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, zprávy Ministerstva vnitra ČR o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území ČR, výroční zprávy Nejvyššího státního zastupitelství o činnosti státního zastupitelství). Do textu jsme zapracovali též některé další poznatky, získané v rámci výzkumu „Možnosti trestní justice v protidrogové politice“, realizovaného Institutem pro kriminologii a sociální prevenci v letech 2005 a 2006.

⁵ viz <http://www.czso.cz>

2. Statistické údaje o drogové kriminalitě v ČR

Rozbor statistických údajů je nezbytnou součástí snahy o pochopení jakéhokoliv kvantifikovatelného jevu, jakým jsou i drogová trestná činnost a částečně též reakce trestní justice na ni. Na druhé straně však může (a často tomu tak bývá) nedůsledné a povrchní nakládání se statistickými daty vést k nepodloženým či přímo mylným závěrům, a tím přispět k vytváření jakéhosi virtuálního obrazu zkoumaného jevu. Spolehlivost statistických údajů ovlivňují zejména

- metodika vykazování a zpracování dat
- lidský faktor (tj. postup při vykazování a zpracování dat).

Pro naše účely jsme údaje o počtu zjištěných trestných činů a jejich objasněnosti získali ze statistik Policie ČR⁶, a údaje o počtu stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob, stejně jako o uložených trestech, ze statistik Ministerstva spravedlnosti ČR⁷. Vzhledem k výše uvedeným faktorům ovlivňujícím spolehlivost statistických údajů je třeba při jejich analýze mít neustále na paměti několik skutečností. Předně je to fakt, že zatímco námi použité policejní statistiky pracují s trestnými činy (skutky), použité statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR evidují osoby, proti nimž je trestní řízení vedeno.

Policejní statistiky v současnosti vycházejí z Evidenčně statistického systému kriminality. Kriminalita se v něm eviduje na základě oznámení podaných občany či policií operativně zjištěných skutečností, nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Podmínkou jejich zařazení do evidence kriminality je stanovení trestně právní kvalifikace. Každý skutek se znaky trestného činu se vykazuje jako samostatný trestný čin. Platí, že jediný skutek je zpravidla vykazován jako jeden trestný čin, i když jde o jednočinný souběh (ve statistice se vykáže nejzávažnější z nich). U vícečinného souběhu se vykazuje tolik trestných činů, kolik bylo samostatných skutků. Jako jediný skutek jsou vykazovány i trestné činy hromadné a trvající. Za objasněný se považuje trestný čin, kdy bylo zahájeno trestní stíhání či bylo sděleno podezření z trestného činu nebo byla věc odložena podle ustanovení § 159a odst. 2 a 3 trestního řádu.⁸

Dlužno ovšem dodat, že způsob, jakým je pojem „trestný čin“ používán v policejní statistice, neodpovídá vymezení obsahu tohoto pojmu v teorii trestního práva (např. se evidují i jednání, která mají znaky trestného činu, spáchaná osobami trestně neodpovědnými pro nedostatek věku). Novela trestního řádu č. 265/2001 Sb., která mj. do trestního práva procesního zavedla pro případ pokračování v trestném

⁶ <http://www.mvcr/statistiky/kriminalita.html>; Kapesní ročenka kriminality v ČR za příslušný rok, Policejní prezidium ČR; Statistické údaje o kriminalitě na území České republiky, Policejní prezidium ČR

⁷ Statistická ročenka kriminality za příslušný rok, Ministerstvo spravedlnosti ČR; <http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?o=23&=33>

⁸ viz např. Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti na území ČR v roce 2004 (ve srovnání s rokem 2003), MV ČR, Praha 2005, str. 8

činu odlišné pojetí „skutku“ oproti trestnímu právu hmotnému⁹, tento vzájemný vztah pojmů užívaných v oblasti trestního práva a v policejních statistikách ještě zkomplikovala.

To může mít velký význam např. při analýze údajů o trestné činnosti spočívající v prodeji drog, kdy se často o pokračování v trestném činu jedná (pachatel - dealer opakovaně po delší dobu prodává drogy více různým osobám). V takových případech pak na metodice vykazování a jejím plnění velmi záleží, zda výsledný obraz nebude skutečnost hrubě zkreslovat. Vývojové trendy v oblasti zjištěné kriminality (viz dále) naznačují a informace z policejního prostředí¹⁰ potvrzují, že policie v průběhu námi sledovaného období (a to od r. 2000) změnila metodiku vykazování podobných jednání, a to tak, že již nevykazuje zvlášť každý jednotlivý zjištěný dílčí útok pokračujícího trestného činu (případ prodeje drogy), čímž se jí vykazované skutečnosti blíží definici „skutku“ podle trestního práva hmotného.

Pokud se jedná o obsah jednotlivých sledovaných ukazatelů ze statistik Ministerstva spravedlnosti ČR, lze vycházet z vysvětlivek ke statistické ročence kriminality. Stíhanými osobami se rozumí osoby, proti kterým bylo v daném roce vedeno trestní stíhání dle § 160 trestního řádu (roky 1996, 1997 a 1998), popř. jejichž trestní stíhání podle § 160 trestního řádu bylo v daném roce ukončeno (roky 1999 - 2005). Jako obžalované jsou vykazovány osoby, na které byla v daném roce podána obžaloba dle § 176 trestního řádu, a jako odsouzené ty, jejichž odsuzující rozsudek nabyl v daném roce právní moci.

S tím souvisí i skutečnost, že lze hodnotit pouze časové řady jednotlivých sledovaných ukazatelů, nikoliv vzájemný vztah jednotlivých ukazatelů v témže roce (např. poměr stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob v roce 1996). Důvodem je fakt, že každý z těchto ukazatelů se vztahuje právě jen k danému roku, takže kupříkladu zdaleka ne o všech osobách, na které byla v určitém roce podána obžaloba, bylo v témže roce soudem také pravomocně rozhodnuto. I s tímto vědomím je však překvapující rozdíl v údajích Ministerstva spravedlnosti ČR, týkajících se počtu obžalovaných osob, a počtu osob, o kterých bylo pravomocně rozhodnuto (tedy nejen počet odsouzených osob, ale i těch, jež byly obžaloby zproštěny, jejichž stíhání bylo zastaveno atd.). Počty obžalovaných osob (nejen v případech drogové kriminality) vykázaných státním zastupitelstvím jsou ve všech sledovaných letech významně vyšší než počty obžalovaných, jejichž trestní stíhání v daném roce podle údajů soudu pravomocně skončilo. Přes výše popsanou skutečnost, že o podaných obžalobách bývá často rozhodnuto až v následujících letech, je tento jev zarážející.

⁹ trestněprávní teorie i praxe do té doby pokládala pokračování v trestném činu (jakož i trestný čin trvající a trestný čin hromadný) pro účely hmotněprávní i procesní za jediný skutek, zatímco od r. 2002 se pro účely trestního řízení pokládá za samostatný skutek i dílčí útok pokračujícího trestného činu; blíže viz např. Novotný, O., Dolenský, A., Jelínek, J., Vanduchová, M.: Trestní právo hmotné – I. Obecná část. ASPI Publishing, Praha 2003, str. 90

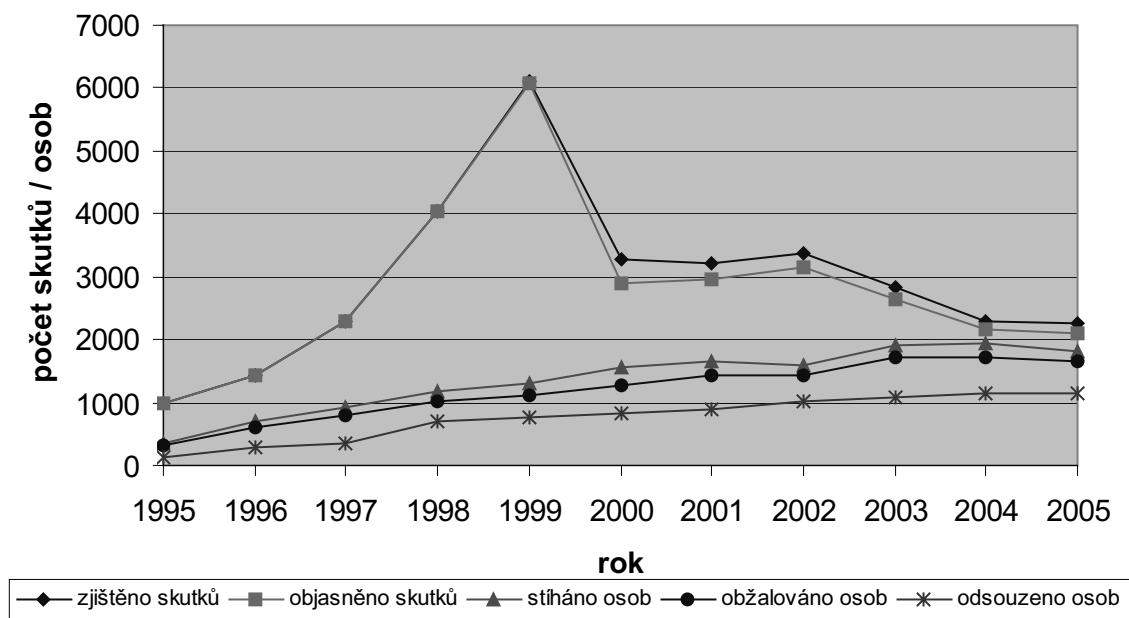
¹⁰ viz např. vyjádření bývalého policejního prezidenta genpor. JUDr. J. Koláře v článku Statistika (Policista, č. 2/2003, rubrika Slovo policejního prezidenta, <http://www.mvcr.cz/casopisy/policista/2003/02/spp203.html>)

Částečným vysvětlením by mohla být praxe, kdy do počtu obžalovaných osob jsou zahrnovány i případy, kdy soud vrátí věc státnímu zástupci k došetření a obviněný je následně v dalším roce obžalován znovu, tedy případy, kdy bylo na tutéž osobu v téže věci (nikoliv však v tomtéž roce) podáno více obžalob. Taková osoba se objeví mezi obžalovanými v každém roce, v němž na ni byla podána obžaloba, ačkoliv se jedná stále o tutéž věc, zatímco ve statistice soudní se objeví v téže věci pouze jednou - v roce, kdy rozsudek nabyl právní moci.

A konečně je třeba pamatovat i na skutečnost, že drogové trestné činy bývají často páčány ve vzájemném souběhu. Z výše uvedených způsobů evidence drogové kriminality v policejních a justičních statistikách vyplývá, že v případě vícečinného souběhu drogových trestných činů téhož pachatele se v policejní statistice objeví zvlášť každý ze sbíhajících se činů, zatímco ve statistice justiční bude pachatel stíhaný, obžalovaný a odsouzený za více drogových trestných činů spáchaných ve vícečinném souběhu evidován pouze jednou, a to u nejzávažnějšího ze sbíhajících se trestných činů. Případy souběhu jednočinného (v obou statistikách) i vícečinného (v justiční statistice) pak ovlivňují vykazované údaje u „méně závažných“ sbíhajících se trestných činů, neboť v uvedených případech se registrovaný případ či stíhaný, obžalovaný resp. odsouzený pachatel objeví pouze u nejzávažnějšího sbíhajícího se trestného činu (zpravidla trestný čin dle § 187 tr. zák. na úkor ostatních drogových deliktů).

**Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek
a jedů – § 187 tr. zák.:**

Graf 2: Počty zjištěných a objasněných případů trestného činu dle § 187 tr. zák. a počty osob za tento trestný čin stíhaných, obžalovaných a odsouzených v letech 1995 – 2005

Obecně lze konstatovat, že objasněnost drogové kriminality podle policejních statistik je pravidelně velmi vysoká (nad 90 %). Je ovšem pravdou, že sama policie přiznává vysokou latenci těchto deliktů, která vyplývá z jejich povahy, z faktu, že zde zpravidla neexistuje osoba, která by se subjektivně cítila jako oběť trestného činu, že se často stírají rozdíly mezi těmito „oběťmi“ a pachateli, kteří náleží ke stejné svěbytné subkultuře. Jediný opravdu významný propad objasněnosti - cca o 10 % - byl mezi všemi drogovými delikty zaznamenán právě u trestného činu dle § 187 tr. zák. (který je tradičně nejfrekventovanějším drogovým trestným činem), a to v roce 2000. V tomtéž roce u něj po předchozím strmém nárůstu (meziročně až o 76 % mezi lety 1997 a 1998) došlo k prudkému propadu v počtu zjištěných deliktů (Graf 2). Jak již bylo výše naznačeno, lze tento nebyvalý propad (o 46 %) přičíst především změně metodiky vykazování pokračujících drogových trestných činů. Po následné stagnaci pak od roku 2003 začal počet zjištěných trestných činů dle § 187 tr. zák. opět klesat (mezi lety 2002 a 2005 o téměř 33 %).

Pokles zjištěných trestných činů dle § 187 tr. zák. v roce 2000 a po roce 2002 se v následujících letech nepromítl do počtu osob za tyto trestné činy stíhaných, obžalovaných a odsouzených. Jejich počty po celé sledované období vcelku pravidelně narůstaly, přičemž zejména vývoj počtu odsouzených osob měl od roku 1998 téměř lineární průběh. Počty stíhaných a obžalovaných osob významněji

vzrostly mezi lety 2002 a 2003 (opačný trend než u zjištěné kriminality). V posledním sledovaném roce počty stíhaných, obžalovaných i odsouzených osob poněkud poklesly. Vzhledem ke skutečně mírnému tempu tohoto poklesu (o 6 %, 4 %, resp. 1 %) však lze hovořit spíše o stagnaci.

Tabulka 1: Tresty uložené za trestný čin dle § 187 tr. zák. v letech 1995 - 2005

rok	odsouzen o osob celkem	NEPO	PO	peněžit ý trest	obecně prospěšné práce	jiný trest	upuštěno od potrestá ní
1995	138	50	81	4	-	0	3
1996	283	116	149	7	.*	5	6
1997	357	145	192	9	6	2	3
1998	702	279	358	17	15	1	32
1999	765	279	432	4	23	0	27
2000	819	315	441	1	34	2	26
2001	905	365	474	3	41	5	17
2002	1007	347	540	3	77	6	34
2003	1077	313	631	1	93	8	31
2004	1146	331	586	1	90	5 (78)**	55
2005	1135	351	575	4	84	0 (64)**	60

*- v roce 1996 nebyl trest obecně prospěšných prací samostatně vykazován, pokud byl uložen, je obsažen ve skupině „jiný trest“

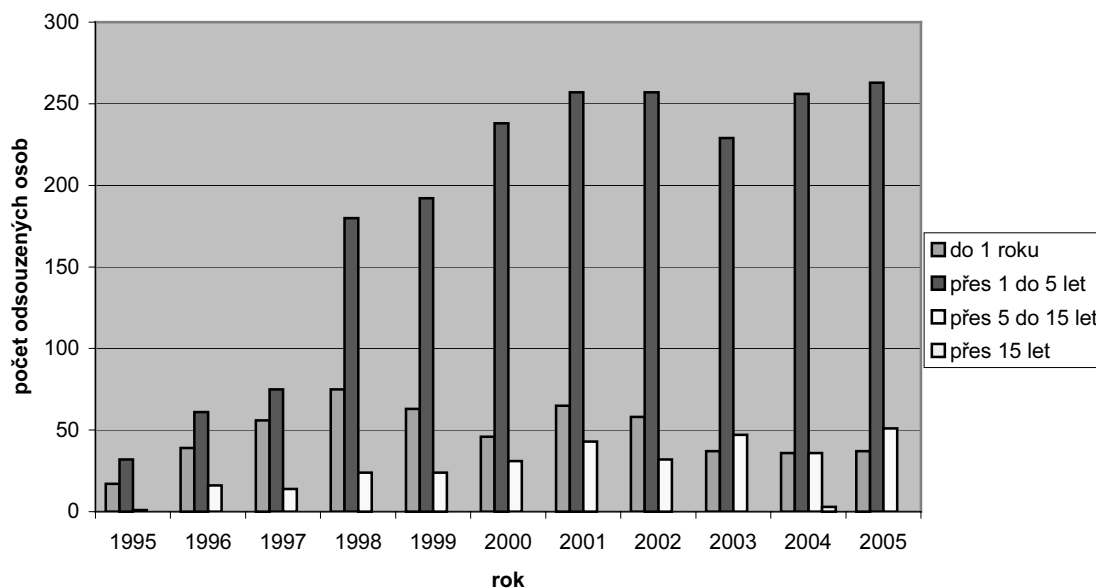
** - od roku 2004 v závorce uveden počet uložených trestních opatření dle zák. č. 218/2003 Sb.

NEPO – nepodmíněný trest odnětí svobody

PO – podmíněný trest odnětí svobody

Mezi tresty uloženými za trestný čin dle § 187 tr. zák. trvale převládá podmíněný trest odnětí svobody, představující více než polovinu všech odsuzujících rozsudků (viz Tabulku 1). Po několika letech poklesu podílu nepodmíněných trestů odnětí svobody nastal v roce 2000 obrat a v roce 2001 již podíl těchto trestů na všech odsouzeních dosahoval téměř výše podílu z roku 1996 (41% - 40,3%). Do roku 2004 však tento podíl znovu poklesl na nejnižší úroveň za celé sledované období (28,9 %) a i v roce 2005 zůstal jen mírně nad 30 %. Podíl ostatních trestů se teprve v roce 2001 dostal nad hranici 5 % a stoupal k 10 %, zejména zásluhou rostoucího počtu ukládaných trestů obecně prospěšných prací. Od roku 2004 je samostatně vykazován počet mladistvých, jimž bylo soudem pro mládež uloženo trestní opatření podle zákona č. 218/2003 Sb., ovšem bez rozlišení druhu trestního opatření, což podíl ostatních trestů ovlivňuje.

Graf 3: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 187 tr. zák. v letech 1995 – 2005

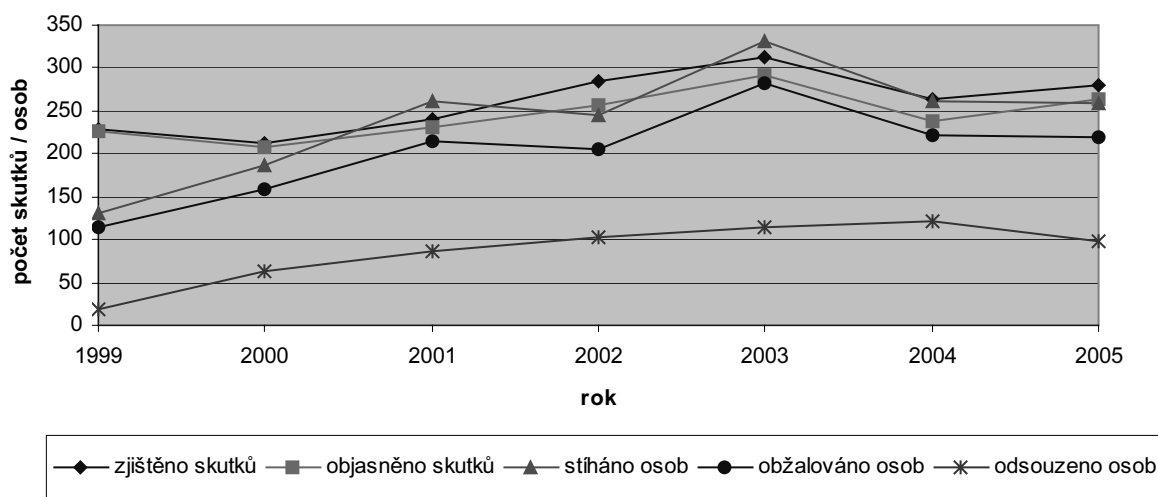

Na složení uložených trestů odnětí svobody podle jejich výše se odrazil fakt, že s účinností od 1. 7. 1998 došlo k úpravě trestních sazeb, a to v základní skutkové podstatě zvýšením na jeden rok až pět let, takže uložení trestu odnětí svobody do jednoho roku bylo nadále možné jen u mladistvých (do nabytí účinnosti zákona č. 218/2003 Sb.) či za využití institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody dle § 40 či § 32 trestního zákona. Určitou roli mohla sehrát i praxe, kdy některé nejméně závažné skutky byly od roku 1999 kvalifikovány podle § 187a tr. zák. Trvale nejvíce ukládanými nepodmíněnými tresty odnětí svobody, jak ukazuje Graf 3, jsou tresty v rozmezí přes jeden rok do pěti let, přičemž jejich podíl se v roce 2004 vyšplhal nad 77 %. Od roku 1999 roste podíl trestů v rozmezí přes pět do patnácti let, jehož výše v roce 2001 překonala 10 % a od r. 2003 se drží kolem 15 % (výjimečný trest v délce přes 15 let byl uložen pouze ve třech případech v roce 2004). Důvodem může být jak úspěšnost orgánů činných v trestním řízení při odhalování a stíhání příslušníků vyšších struktur drogové kriminality, tak i změna v přístupu soudů k trestání pachatelů závažnějších forem drogové trestné činnosti.

Pro úplnost lze uvést, že ochranné léčení protitoxikomanické je v trestním řízení soudy ukládáno poměrně nízkému počtu osob. U trestného činu dle § 187 tr. zák. se počet jeho pachatelů (příp. pro nepřičetnost trestně neodpovědných pachatelů činu, který má jinak znaky uvedeného trestného činu), jimž soudy uložily ochranné léčení, ve sledovaném období pohyboval převážně mezi 40 a 50 osobami (nejvýše 60 v r. 1996) ročně, u ostatních trestných činů počet osob, jimž bylo ochranné léčení uloženo, nepřesáhl ročně 6.

Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů - § 187a tr. zák.:

Graf 4: Počty zjištěných a objasněných případů trestného činu dle § 187a tr. zák. a počty osob za tento trestný čin stíhaných, obžalovaných a odsouzených v letech 1999 – 2005

Počty zjištěných a objasněných trestných činů podle § 187a tr. zák. od zavedení tohoto ustanovení do trestního zákona po většinu času mírně stoupaly, vrcholu dosáhly v roce 2003 a po propadu v roce 2004 se v roce 2005 pohybovaly mírně pod úrovní z roku 2002 (Graf 4). Výraznější nárůst (meziročně cca 40 %) se v prvních třech letech účinnosti zákona č. 112/1998 Sb. projevil u počtů stíhaných a obžalovaných osob. Po stagnaci v r. 2002 pak v následujícím roce nárůst v podobné míře pokračoval, zatímco v r. 2004 došlo k citelnému poklesu na úroveň, na které se tyto indikátory držely i v roce 2005. S určitým časovým posunem tedy jejich vývoj kopíruje trend v počtu zjištěných trestných činů.

Počty odsouzených osob po celé sledované období rostly, přičemž po strmém nárůstu mezi prvními dvěma lety (způsobeném hlavně tím, že v prvním roce účinnosti zákona č. 112/1998 Sb. nebyly ukončeny zdaleka všechny případy, které se vyskytly v policejní evidenci) se jeho tempo zpomalilo na velmi mírné a v posledním sledovaném roce došlo k poklesu. Na uvedeném vývoji se zatím příliš neprojevují účinky zavedení zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem, neboť tyto instituty nejsou zatím v řízení o trestném činu dle § 187a tr. zák. ve větší míře využívány (v r. 2003 bylo na potrestání navrženo 6 osob, v r. 2004 osoby 4 a v r. 2005 osoba 1). Absolutní počty stíhaných a odsouzených osob nejsou nijak závratné a v tomto směru se zřejmě nenaplnily obavy odpůrců zavedení § 187a do trestního zákona. Je však otázkou, zda tomu tak je v důsledku citlivého postupu orgánů činných v trestním řízení při kvalifikaci jednotlivých případů, nebo se jedná pouze o výsledek vysoké latence daného druhu kriminality.

Tabulka 2: Tresty uložené za trestný čin dle § 187a tr. zák. v letech 1999 – 2005

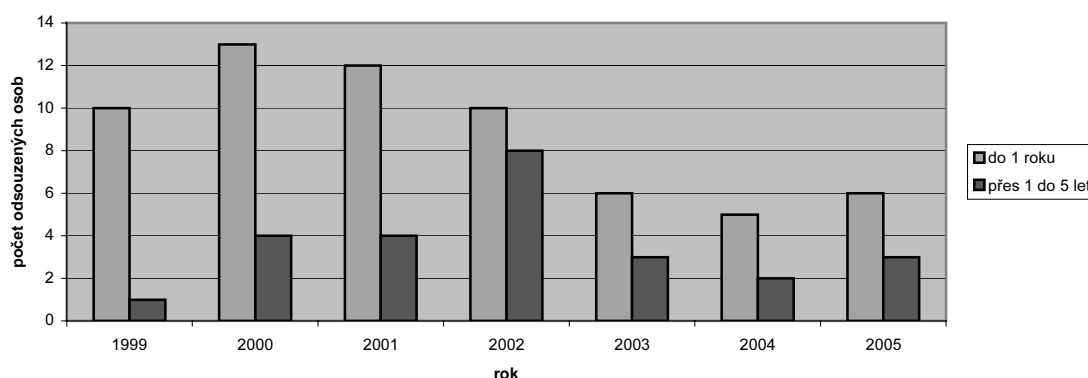
rok	odsouzen o osob celkem	NEPO	PO	peněžitý trest	obecně prospěšná práce	jíný trest	upuštěno od potrestání
1999	18	11	3	1	2	1	0
2000	63	17	30	2	6	4	4
2001	86	16	45	2	18	0	5
2002	103	18	60	3	17	2	3
2003	115	9	73	7	20	2	4
2004	121	7	77	5	22	1 (4)**	5
2005	99	9	53	5	27	1 (0)**	4

** - od roku 2004 v závorce uveden počet uložených trestních opatření dle zák. č. 218/2003 Sb.

NEPO – nepodmíněný trest odnětí svobody

PO – podmíněný trest odnětí svobody

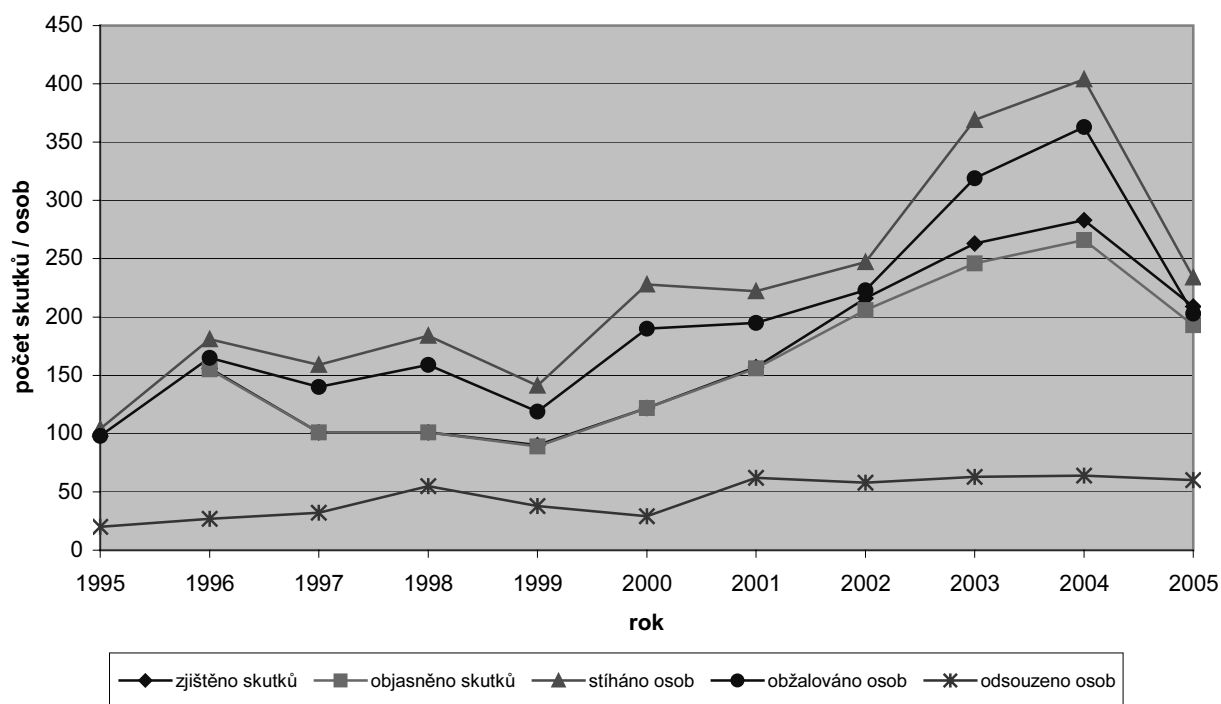
Ke zřejmě pochopitelnému vývoji dochází ve skladbě ukládaných trestů, kdy se výrazně snížil podíl nepodmíněných trestů odnětí svobody na všech případech odsouzení obžalovaného (61,1 % v r. 1999, 5,8 % v r. 2004, 9 % v r. 2005), a to zejména ve prospěch trestů podmíněných, které v roce 2004 představovaly již více než 60 % všech případů odsuzujících rozsudků. Rovněž podíl trestu obecně prospěšných prací se za sledované roky zvýšil na cca 27 % (viz Tabulku 2).

Graf 5: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 187a tr. zák. v letech 1999 – 2005

Výše ukládaných nepodmíněných trestů odnětí svobody odpovídá trestním sazbám za uvedený trestný čin, které v základní skutkové podstatě činí až dva roky a ve skutkové podstatě kvalifikované jeden rok až pět let. Většina uložených nepodmíněných trestů tak, jak ukazuje Graf 5, nepřesahuje jeden rok.

**Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek
a jedů - § 188 tr. zák.:**

Graf 6: Počty zjištěných a objasněných případů trestného činu dle § 188 tr. zák. a počty osob za tento trestný čin stíhaných, obžalovaných a odsouzených v letech 1995 - 2005

Jak ukazuje Graf 6, vývoj počtu zjištěných a objasněných trestných činů dle § 188 tr. zák. prošel podle policejních statistik ve sledovaném období propadem, vrcholícím v r. 1999, a opětovným nárůstem, přerušným až v roce 2005. V údajích o počtech stíhaných a obžalovaných osob stojí za zmínku přibližně šedesátiprocentní nárůst mezi roky 1999 a 2000, který se poté projevil i ve více než stoprocentním nárůstu počtu osob odsouzených v následujícím roce. Mezi lety 2001 až 2004 se počty stíhaných a obžalovaných osob zvýšily o více než 80 %, aby se následně v posledním sledovaném roce prudce snížily o více než 40 %. Naproti tomu počet odsouzených osob od r. 2001 spíše stagnuje.

Tabulka 3: Tresty uložené za trestný čin dle § 188 tr. zák. v letech 1995 – 2005

rok	odsouzen o osob celkem	NEPO	PO	peněžitý trest	obecně prospěšn é práce	jiný trest	upuštěno od potrestá ní
1995	20	7	12	1	-	0	0
1996	27	7	16	2	-*	0	2
1997	32	6	23	1	0	0	2
1998	55	8	41	1	3	0	2
1999	38	7	26	1	2	1	1
2000	29	3	22	0	4	0	0
2001	62	13	40	4	4	0	1
2002	58	10	34	1	12	0	1
2003	63	9	41	1	10	1	1
2004	64	15	36	1	8	1 (1)**	2
2005	60	17	28	0	12	0 (1)**	2

*- v roce 1996 nebyl trest obecně prospěšných prací samostatně vykazován, pokud byl uložen, je obsažen ve skupině „jiný trest“

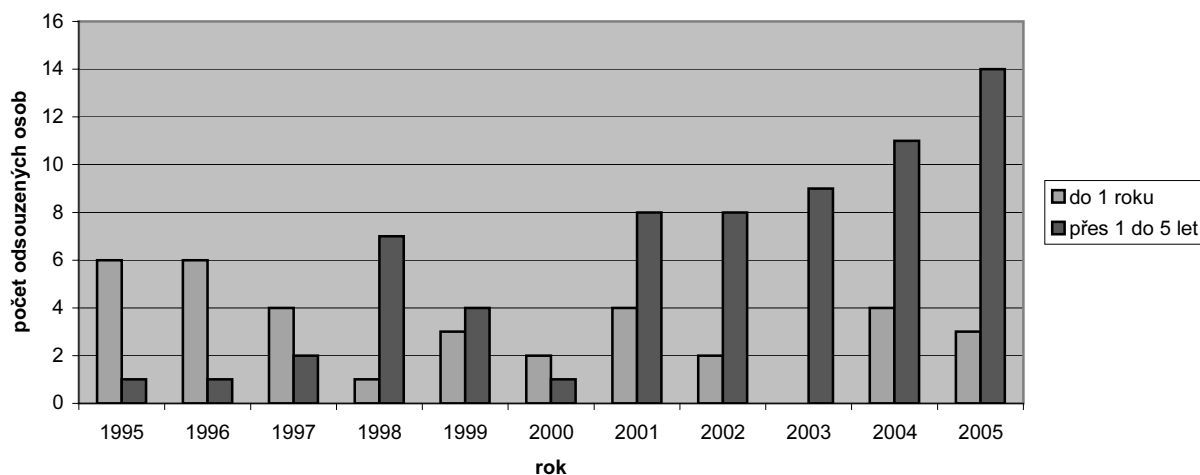
** - od roku 2004 v závorce uveden počet uložených trestních opatření dle zák. č. 218/2003 Sb.

NEPO – nepodmíněný trest odnětí svobody

PO – podmíněný trest odnětí svobody

Skladba uložených trestů byla, jak je vidno z Tabulky 3, po sledované období poměrně stálá. Charakterizuje ji převaha podmíněných trestů odnětí svobody a opětovný nárůst podílu trestů nepodmíněných v posledních letech. Podíl ostatních trestů na všech odsuzujících rozsudcích se od r. 1999 drží nad deseti procenty a v r. 2002 překonal dvacetiprocentní hranici.

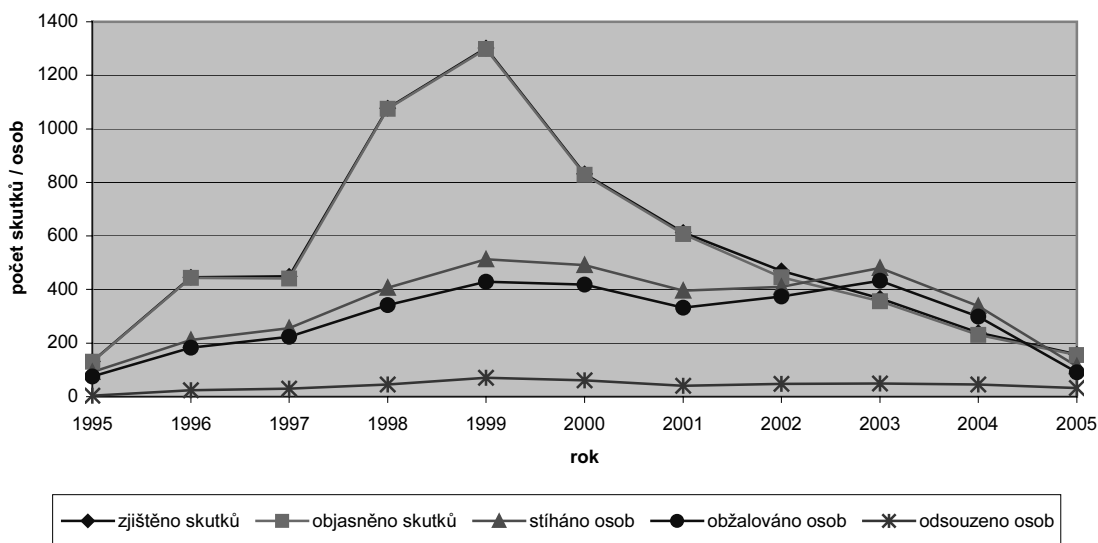
Graf 7: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 188 tr. zák. v letech 1995 – 2005

Ohledně výše ukládaných nepodmíněných trestů odnětí svobody (Graf 7) je třeba jen zopakovat vliv novely č. 112/1998 Sb., zpřísnující od 1. července 1998 trestní sazbu v prvním odstavci § 188 tr. zák. na jeden rok až pět let, čímž omezila možnost ukládání trestů odnětí svobody do jednoho roku, a přesunula tak většinu trestů do kategorie přes jeden rok do pěti let.

Šíření toxikomanie – 188a tr. zák.:

Graf 8: Počty zjištěných a objasněných případů trestného činu dle § 188a tr. zák. a počty osob za tento trestný čin stíhaných, obžalovaných a odsouzených v letech 1995 - 2005

Počty zjištěných a objasněných trestných činů dle § 188a tr. zák. ve sledovaném období rostly až do roku 1999 a od té doby stále klesají, přičemž k výraznému meziročnímu nárůstu došlo v letech 1996 a 1998 (o více než 230 %, resp. 130 % vyšší počet oproti předchozímu roku), zatímco naopak meziroční pokles v letech 2000, 2004 a 2005 přesahoval 30 % (cca 38 %, 35 %, resp. 34 % oproti předchozímu roku). Počet zjištěných trestných činů se tak téměř vrátil na úroveň z r. 1995 (Graf 8). Rovněž ve statistikách Ministerstva spravedlnosti ČR jsou roky 1996 a 1998 lety významného meziročního nárůstu počtu osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených (u počtu osob odsouzených to platí i pro rok 1999). K již ne tak výraznému nárůstu došlo ještě v letech 2002 a 2003, poslední dva roky jsou již ve znamení znatelného poklesu, a to zejména v roce 2005.

Tabulka 4: Tresty uložené za trestný čin dle § 188a tr. zák. v letech 1995 – 2005

rok	odsouzen o osob celkem	NEPO	PO	peněžitý trest	obecně prospěšn é práce	jiný trest	upuštěno od potrestá ní
1995	4	0	4	0	-	0	0
1996	24	5	17	0	-*	2	0
1997	30	4	20	1	0	0	5
1998	45	1	35	1	1	0	7
1999	70	6	46	0	6	0	12
2000	61	7	43	2	5	0	4
2001	41	10	23	1	5	0	2
2002	48	4	31	0	7	0	6
2003	49	4	33	0	8	0	4
2004	45	7	19	0	11	0 (5)**	3
2005	32	1	14	0	1	0 (12)**	4

*- v roce 1996 nebyl trest obecně prospěšných prací samostatně vykazován, pokud byl uložen, je obsažen ve skupině „jiný trest“

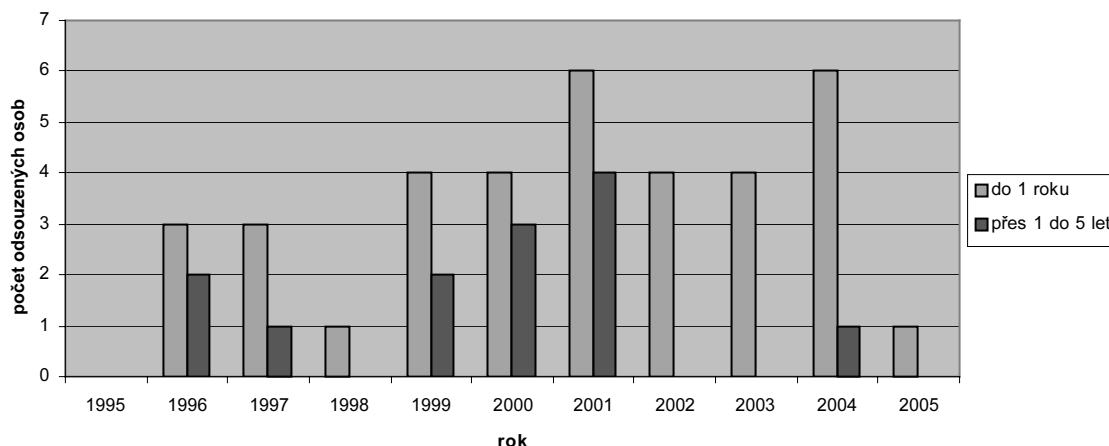
** - od roku 2004 v závorce uveden počet uložených trestních opatření dle zák. č. 218/2003 Sb.

NEPO – nepodmíněný trest odnětí svobody

PO – podmíněný trest odnětí svobody

Jak ukazuje Tabulka 4, ohledně skladby ukládaných trestů je vývoj obdobný jako u trestného činu dle § 188 tr. zák. - tedy trvalá převaha podmíněného odsouzení, ovšem s narůstajícím podílem jiných trestů nespojených s odnětím svobody. Vzhledem k poměrně nízkému celkovému počtu osob odsouzených za tento trestný čin je uvedený přehled od roku 2004 citelně zkreslován skupinou případů, kdy bylo uloženo trestní opatření podle zákona č. 218/2003 Sb., aniž by byl vykazován druh uloženého trestního opatření.

Graf 9: Délka nepodmíněných trestů odnětí svobody uložených za trestný čin dle § 188a tr. zák. v letech 1995 – 2005

Délka ukládaných nepodmíněných trestů odnětí svobody se odvíjí od trestní sazby, jejíž horní hranice byla u základní skutkové podstaty zvýšena od 1. 7. 1998 z jednoho na tři roky a u skutkové podstaty kvalifikované ze tří na pět let, takže stále je většina trestů ukládána v délce do jednoho roku (viz Graf 9). Přes obavy, které část veřejnosti projevovala v souvislosti s rozšířením okruhu okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby o šíření toxikomanie tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem (od 1. 7. 2002 zavedl zákon č. 134/2002 Sb.), se podíl nepodmíněných trestů odnětí svobody nad jeden rok počínaje rokem 2002 naopak zcela minimalizoval.

Výše uvedený rozbor statistických údajů v členění podle jednotlivých drogových trestných činů (tj. ve čtyřech kategoriích - § 187, § 187a, § 188 a 188a tr. zák.) poskytuje základní přehled o stavu a vývoji registrované drogové kriminality, neumožňuje však rozlišovat často velmi rozdílné konkrétní formy jednání, které mohou skutkové podstaty jednotlivých drogových trestných činů naplňovat. Kupříkladu trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 tr. zák. může spočívat jak v bezúplatném poskytnutí cigarety marihuany mezi dvěma osobami, tak i v organizaci rozsáhlého obchodu s OPL v rámci mezinárodní organizované skupiny.

Pro podrobnější pohled na charakter registrované drogové kriminality podle typové závažnosti jednání, naplňujících skutkové podstaty jednotlivých trestných činů, lze využít zvláštní statistické sestavy Policejního prezidia ČR (Sestava 22; Celková kriminalita – členění podle paragrafů tr. zákona). V této sestavě jsou jednotlivé policií evidované trestné činy členěny podle jejich přesné právní kvalifikace, tedy s uvedením příslušného paragrafu, odstavce, příp. písmene. To umožňuje sledovat počty různých typů jednání, naplňujících skutkové podstaty drogových trestných činů, alespoň podle jednotlivých okolností podmiňujících

použití vyšší trestní sazby (i když dalším omezením je skutečnost, že jednotlivé kvalifikované skutkové podstaty drogových trestných činů někdy zahrnují alternativně více okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby). Vzhledem ke způsobu, jakým jsou trestné činy, za něž jsou jednotliví pachatelé stíháni, obžalováni a odsouzeni, vykazovány státními zastupitelstvími a soudy ve statistických listech trestních (rovněž právní kvalifikace s uvedením paragrafu, odstavce a písmene), by patrně podobné sestavy mohly být zpracovávány též v rámci justičních statistik.

Pro účely této studie jsme uvedeným způsobem členěnou policejní statistickou sestavu měli k dispozici za roky 2001, 2002, 2003 a 2005. Vcelku pochopitelné je, že největší podíl mají mezi policií registrovanými drogovými trestnými činy jednání uvedená v základních skutkových podstatách, tj. bez okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby, příp. taková jednání, u nichž se sice podobná okolnost vyskytuje, ovšem podle § 88 odst. 1 tr. zák. se k ní nepřihlíží, neboť pro svou závažnost podstatně nezvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost. U trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle § 187 tr. zák. se jejich podíl v uvedených letech pohyboval mezi 43 % (2002) a 57 % (2005), u trestného činu dle § 187a tr. zák. se zvýšil z 83 % v r. 2001 na 89 % v r. 2005, a u trestného činu dle § 188 tr. zák. vzrostl z 92 % v r. 2001 až na 98 % v r. 2005. U tohoto trestného činu jsou obě okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby (spáchání trestného činu ve větším rozsahu, resp. vůči osobě mladší osmnácti let) přibližně stejně zastoupeny, aniž by ovšem kterákoliv z nich překročila znatelně v některém ze sledovaných let pětiprocentní podíl.

U trestného činu šíření toxikomanie podle § 188a tr. zák. byl poměr počtu jednání uvedeného v základní skutkové podstatě a jednání spočívajícího ve spáchání daného trestného činu vůči osobě mladší osmnácti let přibližně vyrovnaný s tím, že se v průběhu sledovaného období otočil ve prospěch základní skutkové podstaty (z poměru 42 % ku 58 % v r. 2001 na poměr 58 % ku 42 % v r. 2005). Z tohoto pohledu je zajímavé, že ve sledovaných letech nebyl policií evidován žádný trestný čin dle § 188a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., tj. šíření toxikomanie tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem. Potvrzuje to nedůvodnost již výše zmíněných obav části veřejnosti z ohrožení svobody slova v důsledku rozšíření okruhu okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby u tohoto trestného činu o uvedenou okolnost, k němuž došlo s účinností od 1. 7. 2002 zákonem č. 134/2002 Sb.

Podstatně členitější jsou skutkové podstaty trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 tr. zák. (viz Tabulku 5). Zaměříme-li se na výskyt jednotlivých okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby, jednoznačně převládá členství pachatele v organizované skupině, resp. spáchání činu ve větším rozsahu (§ 187 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák.), jež se ve sledovaných letech vyskytovalo ve 20 % - 30 % zjištěných případů (nejméně 20 %

v r. 2005, nejvíce 31,5 % v r. 2002), a také spáchání činu vůči osobě mladší osmnácti let (§ 187 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.), jež na zjištěných případech tvořilo obdobný podíl (21 % v r. 2005, 28,5 % v r. 2001). Z ostatních okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby mělo významnější relevanci jen spáchání činu vůči osobě mladší patnácti let (§ 187 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák.) s podílem mezi 6,5 % a 9 %.

Tabulka 5: Výskyt okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby u zjištěných případů trestného činu dle § 187 tr. zák. v letech 2001, 2002, 2003 a 2005

Okolnost	2001		2002		2003		2005	
	P	%	P	%	P	%	P	%
1	694	21,70	1057	31,47	673	23,88	459	20,24
2	910	28,46	719	21,40	717	25,44	474	20,91
3	16	0,50	154	4,5	15	0,53	2	0,09
4	293	9,16	266	7,92	184	6,53	152	6,70
5	2	0,06	1	0,03	1	0,04	0	0
6	20	0,63	2	0,06	1	0,04	6	0,26
7	8	0,25	3	0,09	1	0,04	1	0,04
8	18	0,56	62	1,85	31	1,10	27	1,19

Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby:

- 1 – pachatel členem organizované skupiny, nebo spáchání činu ve větším rozsahu (§ 187 odst. 1, 2 písm. a));
- 2 – spáchání činu vůči osobě mladší než osmnáct let (§ 187 odst. 1, 2 písm. b));
- 3 – získání značného prospěchu (§ 187 odst. 1, 3 písm. a));
- 4 – spáchání činu vůči osobě mladší patnácti let (§ 187 odst. 1, 3 písm. b));
- 5 – způsobení těžké újmy na zdraví (§ 187 odst. 1, 3 písm. c));
- 6 - způsobení těžké újmy na zdraví více osob nebo smrti (§ 187 odst. 1, 4 písm. a));
- 7 – získání prospěchu velkého rozsahu (§ 187 odst. 1, 4 písm. b));
- 8 – spáchání činu ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech (§ 187 odst. 1, 4 písm. c));

V jednotlivých případech se samozřejmě může vyskytovat kombinace dvou a více okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby. To je také důvod, proč výše uvedené procentní podíly výskytu jednotlivých okolností dohromady s podílem jednání uvedeného v základní skutkové podstatě § 187 tr. zák. přesahují 100 %. Pokud jde o podíl jednotlivých jednání na všech zjištěných trestných činech dle § 187 tr. zák. podle jejich přesné právní kvalifikace, pak nejčastěji se vyskytovala opět jednání kvalifikovaná jako trestné činy dle § 187 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., resp. § 187 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., tj. činy uvedené v základní skutkové podstatě spáchané členem organizované skupiny či ve větším rozsahu (12 % v r. 2001, 23 % v r. 2002), anebo vůči osobě mladší osmnácti let (15 % v r. 2005, 19 % v r. 2001 a 2003). Relativně často se vyskytovalo i jednání kombinující obě tyto okolnosti, podmiňující použití vyšší trestní sazby, tedy kvalifikované jako trestný čin dle § 187 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. (2 % v r. 2002, 4 % v r. 2001 a 2005). Podobný výskyt měla ještě jednání kvalifikovaná jako trestné činy dle § 187 odst. 1, 2 písm. b), 3 písm. b) tr. zák., tedy trestné činy uvedené v základní skutkové podstatě spáchané

vůči osobě mladší osmnácti let i vůči osobě mladší patnácti let (2 % v letech 2002, 2003 a 2005, 4 % v r. 2001), a dle § 187 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., tedy trestné činy uvedené v základní skutkové podstatě spáchané vůči osobě mladší patnácti let (4 % v r. 2003, 5 % v ostatních sledovaných letech).

3. Charakteristika a trendy drogové kriminality v ČR

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování (NPC) za rok 2005¹¹, popisující stav drogové kriminality a drogové scény v ČR na základě poznatků NPC, uvádí jako aktuálně obzvlášť palčivý problém v této oblasti nelegální výrobu psychotropní látky metamfetaminu (pervitinu) z výchozí látky pseudoefedrinu, obsaženého ve volně prodejných léčivech, jako jsou přípravky Paralen, Nurofen Stopgrip či Modafen, obsahující až 30 mg. pseudoefedrinu v jednotce lékové formy. V roce 2005 činil podíl případů, kdy výrobci použili k výrobě pervitinu tato léčiva, v průměru 90 % všech zjištěných případů nelegální výroby metamfetaminu na území ČR.

Mezi dalšími rysy, které byly podle zjištění NPC v roce 2005 pro oblast drogové kriminality v ČR charakteristické, zmiňuje zpráva především tyto:

- na trhu se objevují nové látky, které nejsou uvedeny v přílohách k zákonu č. 167/1998 Sb., o návykových látkách. Byly zachyceny tablety extáze s příměsí meta-chlor-phenyl-piperazinu (mCPP), které domácí konzumenti vzhledem k charakteristickému vzhledu nazvali „duhovky“;
- výrazný nárůst zneužívání a nelegální distribuce Subutexu (přípravek pro substituční léčbu závislosti na opioidech, obsahující psychotropní látku buprenorfin). Tablety jsou zpravidla jednotlivě prodávány dalším uživatelům za několikanásobně vyšší cenu, než za kterou je osoba na lékařský předpis zakoupí v lékárně. Také dochází k porušování pravidel substituční léčby, kdy si uživatelé aplikují Subutex nitrožilně;
- ve většině krajů byla zaznamenána zvyšující se poptávka po kokainu, tedy droze, jejíž cena na nelegálním trhu převyšuje ceny ostatních drog;
- dochází k prodeji drog nízké kvality. Zejména u heroinu se koncentrace účinné látky v jednotlivé dávce při koncové distribuci pohybuje přibližně kolem 5 až 10%¹²;
- množí se informace týkající se obchodu s ketaminem. Tato látka je v praxi používána jako veterinární anestetikum a není uvedena v přílohách zákona o návykových látkách (a není tedy pokládána za OPL ve smyslu trestního zákona);

¹¹ http://www.mvcr.cz/dokument/2006/npc_zprava05.pdf

¹² Nicméně v říjnu 2006 vydal Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) varování před riziky spojenými s nástupem velmi čistého heroinu na pouliční drogový trh v souvislosti s téměř 50 % meziročním nárůstem produkce opia v Afghánistánu oproti roku 2005; viz např. http://www.unodc.org/unodc/press_release_2006_10_05.html

- byla opakovaně zjištěna nelegální výroba opiátu, slangově označovaného jako „braun“¹³, z léčiv obsahujících kodein;
- nadále vzrůstá počet pachatelů původem z bývalé Jugoslávie, kteří jsou zapojeni do organizace nelegálního dovozu efedrinu z Balkánu, výroby metamfetaminu a jeho následné distribuce do zahraničí, zejména Spolkové republiky Německo. Zvýšila se míra jejich zapojení do nelegálního obchodu s kokainem, který je rovněž dopravován po tzv. Balkánské cestě;
- v rámci uspokojování potřeb drogového trhu dochází v důsledku uvolnění kontrol na státních hranicích po vstupu ČR do EU k tzv. drogové turistice, která se projevuje například vývozem metamfetaminu v jednotlivých dávkách z našeho území do Německa či dovozem extáze v menších i větších množstvích z Nizozemí;
- pachatelé nejen organizované trestné činnosti věnují značné úsilí změnám způsobů páchání trestné činnosti, a používají přitom stále dokonalejší prostředky, aby ztížili své odhalení;
- řada osob, proti kterým směřují aktivity Policie ČR, je díky svým zkušenostem z projednávání dřívější trestné činnosti seznámena s metodami a prostředky práce policie, a proto je odhalování a zejména prokazování jejich trestné činnosti velice komplikované.

Uvedenou charakteristiku stavu v oblasti drogové kriminality v ČR v roce 2005 je vhodné doplnit o výčet některých trendů, které lze v rámci tohoto druhu trestné činnosti v ČR pozorovat v průběhu posledního desetiletí.¹⁴ Lze přitom čerpat především z výročních zpráv NPC, zpráv Ministerstva vnitra ČR o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území ČR a výročních zpráv Nejvyššího státního zastupitelství o činnosti státního zastupitelství, ale i z poznatků získaných v rámci výzkumné činnosti IKSP v této oblasti z jiných zdrojů (expertní šetření, studium relevantních trestních spisů). Snažili jsme se přitom podchytit aspekty, které se ve zmiňovaných zdrojích objevovaly opakovaně, příp. na které bylo upozorňováno se zvláštním důrazem. Tyto aspekty lze pro zjednodušení rozdělit do několika hlavních oblastí – změny v prostředí drogové kriminality, nové způsoby pašování OPL, změny ve způsobech dealingu, snahy pachatelů o vyšší stupeň zajištění své bezpečnosti a zapojení cizinců do drogové trestné činnosti.

¹³ Podomácku vyráběný opioid, který spolu s pervitinem dominoval domácí předlistopadové drogové scéně. Narozdíl od pervitinu, který si své výsadní postavení uchoval, se braun z drogové scény po roce 1990 prakticky vytratil. Hlavním důvodem je zjevně rozdíl v ceně „klasických“ drog, za které oba domácí preparáty původně sloužily jako náhražky. Zatímco heroin je pro české uživatele cenově dostupnou drogou, cena kokainu je stále na naše poměry vysoká.

¹⁴ Pro podrobnější studii o stavu a trendech drogové kriminality v ČR po roce 1990 viz Trávníčková, I., Zeman, P.: Možnosti trestní justice v protidrogové politice. Přípraveno k publikaci v edici IKSP.

Prostředí drogové kriminality

Výraznou tendencí v oblasti drogové kriminality se, a to již v průběhu devadesátých let minulého století, stalo šíření drog, jejich užívání a související trestné činnosti i do menších obcí. Obecně se hovoří o vyšší dostupnosti OPL, přinejmenším ve smyslu geografického rozšiřování oblastí, kde lze drogu získat. Tento trend byl patrně nejzřetelnější na přelomu století, nicméně do určité míry stále přetrvává. Kromě distribuce OPL se tato skutečnost v jistém smyslu projevuje v oblasti výroby drog, kdy se zejména laboratoře na výrobu pervitinu postupem času stále více přesouvají z městských bytů na venkov. Tzv. „vaříčská centra“ tak vznikají v málo obydlených místech, odlehlých osadách či na samotách. Rozdíly v drogové kriminalitě však mají i regionální příčiny, kdy hrají roli místní zvláštnosti (blízkost státních hranic či mezinárodního letiště, vysoká lokální nezaměstnanost, vysoký výskyt cizích státních příslušníků, turistů apod.). Hlavními ohnisky výskytu drogové trestné činnosti však zůstávají velké městské aglomerace.

Pervitin si uchoval své výsadní postavení mezi českými uživateli a stal se i úspěšným vývozním artiklem. V oblasti jeho výroby došlo v posledních letech k posunu, pokud jde o používané prekursory¹⁵. V souvislosti s postupným omezováním dostupnosti průmyslově vyráběného efedrinu z domácích zdrojů¹⁶ se úměrně zvyšoval rozsah výroby pervitinu z léčiv obsahujících efedrin a pseudoefedrin a rostla snaha výrobců o získání efedrinu ze zahraničí (Polsko, Slovensko, Ukrajina, Německo, Bulharsko). Účinné látky z léčiv se používají i jiným způsobem – metamfetamin na českém trhu bývá ředěn látkou piracetam, získávanou např. z přípravku Kalicor.

Na vysokou oblibu konopných drog na českém trhu orgány činné v trestním řízení upozorňují po celé sledované období. V této souvislosti stále více zmiňují zejména dva nepříznivé trendy. Prvním je vytváření obrazu užívání marihuany jako běžné a společensky přijatelné součásti životního stylu mezi mladými lidmi. Druhým pak je postupný nástup a rozšíření hydroponického pěstování konopí, kdy je získávána rostlina s vyšším obsahem účinné látky. V roce 2005 byla také po čase zaznamenána vyšší intenzita obchodu s hašišem.

Fenoménem současnosti je spojení konzumace některých druhů drog s provozováním určitých typů hudebních produkcí. Již řadu let uvádějí policejní a justiční orgány pravidelně své poznatky o poměrně masivní distribuci OPL při

¹⁵ Látky využívané k výrobě omamných a psychotropních látek; jejich seznamy jsou uvedeny v předpisech Evropských společenství, konkrétně v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. února 2004, o prekursorech drog, a v nařízení Rady (ES) č. 111/2005 ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími státy.

¹⁶ Český výrobce efedrinu, společnost ICN Czech Republic, a.s., sídlící v Roztokách u Prahy (dnes působící pod názvem VUAB Pharma, a.s.), nejprve v součinnosti s NPC přijímal opatření na snížení možnosti nelegálních úniků této látky z procesu výroby či distribuce a v roce 2005 její výrobu ukončil.

takových příležitostech. V průběhu posledních let se rovněž objevilo několik případů dodávek drog do věznic, což pouze potvrzuje všeobecně přijímaný předpoklad výskytu OPL ve věznicích, kdy se obvykle liší jen odhady míry tohoto výskytu.

Charakteristickým rysem české drogové scény ve sledovaném období byla rostoucí obliba extáze. V té souvislosti upozorňují policejní orgány v poslední době na obchodování s touto látkou i v jiných formách, než jsou klasické tablety, a sice jako kapsle, čípky či tobolky. Nebezpečným jevem je přimíchávání nejrůznějších příměsí k účinné látce MDMA, čehož je příkladem již zmíněný záchyt tablet extáze s příměsí meta-chlor-phenyl-piperazinu (mCPP). Tato kombinace je způsobila vyvolat velmi nepříznivé vedlejší účinky (bolesti hlavy, ledvin, záchvaty křečí). Výskyt byl potvrzen i v rámci evropského Systému včasného varování, který koordinuje Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogové závislosti a Europol.¹⁷ V oblasti nelegálního obchodu se substitučními přípravky se vedle metadonu začal na černém trhu po své registraci v roce 2000 objevovat i přípravek Subutex, obsahující psychotropní látku buprenorfin, přičemž v současnosti se již nelegálně získaný buprenorfin zařadil mezi u nás nejrozšířenější drogy.

Další výraznou tendencí je zhruba od roku 2002 zvyšování rozdílů v kvalitě drog v závislosti na úrovni distribuční sítě (výrazně nižší kvalita u koncového distributora) a na příslušnosti prodejce k určité skupině (nižší kvalita u distributorů z řad Romů a Vietnamců). Platí to zejména pro pouliční prodej heroinu a pervitinu. Policejní orgány zaznamenaly kolem roku 2000 významnější nárůst podílu uživatelů drog (zejm. toxikomanů) mezi pachateli majetkové trestné činnosti (opatřovací kriminalita) a snižování věku těchto pachatelů. Na stále nižší věk pachatelů drogové kriminality poukazovala státní zastupitelství od počátku století.

Skutečnost, že se drogová kriminalita v ČR tak jako i jinde ve světě stává jednou z aktivit skupin organizovaného zločinu, včetně těch mezinárodních, si policejní a justiční orgány uvědomovaly již v průběhu devadesátých let. S postupem času, tak jak narůstaly zkušenosti s tímto fenoménem, poukazovaly stále častěji a důrazněji na nezbytnost účinné a rychlé spolupráce s obdobnými zahraničními a mezinárodními orgány.

¹⁷ VÍZ Europol–EMCDDA Joint Report on a new psychoactive substance: 1-(3-chlorophenyl)piperazine (mCPP), www.emcdda.europa.eu

Nové způsoby pašování omamných a psychotropních látek

Již od devadesátých let trvá situace, kdy převažuje množství dovezených OPL nad množstvím drog, vyrobených v ČR. Specifickou výjimkou je v tomto směru pervitin. Mění se však role České republiky v rámci mezinárodního obchodu s drogami. V počátečním období po pádu komunismu a otevření hranic se ČR stala velmi rychle tranzitní zemí v řetězci dopravy drog do zemí Západní Evropy. Drogy, které v průběhu tranzitu zůstávaly na našem území, byly spíše vedlejším produktem převozu, zatímco podstatná část zásilky byla určena na jiný trh. Tato situace se však postupně začala měnit a v současnosti již příslušné orgány charakterizují ČR v rámci mezinárodního obchodu s drogami jako zemi tranzitní i cílovou.

Mezi další trendy v této oblasti patří rostoucí míra využívání pozemních i leteckých kurýrů při dovozu drog do ČR, příp. průvozu přes její území. V této souvislosti zmiňovaly příslušné dokumenty v období před vstupem země do EU větší využívání státní hranice se Slovenskem pro tyto účely. Policejní orgány upozorňovaly na nebezpečí, které hrozí v důsledku vyšší propustnosti hranic i pro nelegální zásilky drog po vstupu do EU. Ač patrně nejsou k dispozici spolehlivé poznatky tuto hypotézu potvrzující, lze předpokládat, že odstranění celních kontrol v původní podobě a nahrazení celních orgánů, vybavených zkušenostmi při odhalování případů pašování drog, na hraničních přechodech orgány cizinecké policie, vytvořilo pro snazší převoz OPL přes hranice příznivější podmínky.

Jako závažný fenomén bylo na přelomu století označováno stále častější využívání dopravy malých množství OPL, zejména hašiš, v listovních zásilkách. Vzhledem k tehdejší úpravě institutu zadržení a záměny zásilky, které byly vázány na osobu obviněného, byla podobná činnost velice obtížně postižitelná.¹⁸ Později se objevily poznatky o využívání poštovních zásilek s drogou při testování průchodnosti dopravních cest v ČR pro účely jejich tranzitu do zahraničí.

Změny ve způsobech dealingu

V průběhu devadesátých let došlo k „otevření“ drogové scény v ČR. To se projevilo i ve způsobu pouličního prodeje drog, který probíhal poměrně viditelnou formou a z velké části ve veřejnosti přístupných lokalitách (parky, restaurace, pasáže apod.), které byly v této souvislosti velmi dobře známy širokým vrstvám obyvatel dané obce či dokonce celorepublikově.

¹⁸ Situaci změnila s účinností od 1. 1. 2002 novela trestního řádu č. 265/2001 Sb.

To se však postupně se zpříšňováním protidrogové legislativy a patrně i razantnějším postupem orgánů činných v trestním řízení začalo měnit. V období kolem roku 2000 zaznamenaly orgány činné v trestním řízení skutečnost, že prodej na notoricky známých místech ve formě permanentní přítomnosti stálých dealerů pozvolna ustává a přesouvá se do oblasti užší klientely. Tento trend dosud trvá. Dealer nezářídka prodává pouze odběratelům, které osobně zná, případně požaduje doporučení od jim známého a dlouhodobějším bezproblémovým odběrem prověřeného uživatele. Dochází neustále ke změně místa i časů schůzek za účelem prodeje a koupě OPL.

Předání drogy a peněz se děje většinou za pohybu prodávajícího a kupujícího, přičemž vzdálenost od místa prvního kontaktu k místu samotného prodeje je mnohdy i několik stovek metrů. Ke změnám směrů a výhledu je využíváno městské zástavby. Při předávání drogy jsou dealery využívány různé „krycí manévry“ (podání rukou, objetí a pod.).

Dalším trendem posledních několika let je nižší výskyt klasického prodeje na ulici. S tím souvisí vznik tzv. dealerských bytů, odkud OPL prodává i více osob (zástupným systémem) - to je podle poznatků policejních orgánů specifické hlavně pro dealery romského původu. Prodej probíhá podle situování bytu buď přes okno, případně ve dveřích nebo nejbližším okolí domu.

Jak se obecně předpokládalo, ke změně chování dealerů přispěla i novela trestního zákona č. 112/1998 Sb., zavádějící mj. trestnost přechovávání (i pro vlastní potřebu) OPL v množství větším než malém. Pouliční prodejci u sebe začali nosit minimální množství dávek (často jen jednu) drogy. Teprve podle zájmu pak odebírají další dávky určené k prodeji od svých spolupachatelů, příp. ze zvláštních schránek, umístěných k tomuto účelu na nejrozumnějších místech. U arabských dealerů byl zaznamenán postup, kdy pachatel nosí jednotlivé dávky v ústní dutině pod jazykem v kuličce obalené hliníkovou fólií či igelitem, kterou mohou v případě nebezpečí zadržení policií vyplivnout či spolknout.

Dalším charakteristickým rysem vývoje pouličního prodeje drog v ČR je již od devadesátých let podle poznatků orgánů činných v trestním řízení skutečnost, že se na jedné straně dealeři stále více rekrutují z řad dříve „pouhých“ konzumentů, a na straně druhé se do distribuce drog na nejnižší úrovni postupně zapojil široký okruh osob, a to i z nekriminálních vrstev obyvatelstva.

Zajištění bezpečnosti pachatelů

Výrazným trendem v oblasti drogové kriminality v posledním desetiletí je nárůst konspirace ze strany pachatelů tohoto druhu trestné činnosti. Vyšší míra konspirace je obvyklá u skupin organizovaného zločinu, příslušné orgány ji však stále více zaznamenávají i u pouličních prodejců, tedy osob na nejnižším stupni distribučního řetězce. K tomuto účelu jsou používány nejrůznější metody.

Stále více je pro páčání drogové kriminality využívána moderní technika, informační a komunikační technologie. Pachatelé ke sjednávání obchodů masově používají mobilní telefony zpravidla s předplacenými kartami. Stále častěji je k témuž účelu využíván i internet s možností anonymního přístupu např. z internetových kaváren či veřejných knihoven.

Při činnostech souvisejících zejména s distribucí drog na nejnižší úrovni (pouliční prodej), využívají pachatelé osoby trestně neodpovědné z důvodu věku. I na nižších úrovních distribučního řetězce se projevuje výrazná tendence pachatelů v zájmu ztížení svého odhalení měnit neustále způsob páčání trestné činnosti.

V souvislosti se zmíněným intenzivnějším využíváním moderních komunikačních technologií ze strany pachatelů drogové trestné činnosti poukazují státní zastupitelství na stále větší význam odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu při odhalování tohoto druhu kriminality a stíhání jejích pachatelů. Na druhou stranu byly v poslední době získány poznatky o tom, že z odposlechů mobilních telefonů bývá k dispozici méně informací než dříve, neboť pachatelé stále více využívají k předávání informací internet, příp. veřejné telefonní automaty, a to i při telefonování do zahraničí. Rovněž se objevila hypotéza, že se pachatelé již dostatečně obeznámili s postupem policie při provádění předstíraného převodu věci, takže úspěšnost používání tohoto důležitého operativně pátracího prostředku klesá.

Policejní orgány zaznamenaly rostoucí snahy zločineckých struktur proniknout prostřednictvím korupce či zastrašování do složek systému trestní justice, jakož i do veřejného sektoru obecně. Upozorňují též na rostoucí tlaky na svědky trestné činnosti a snahy o jejich odstranění z procesu trestního řízení. Poukazují na možnost eskalace těchto tlaků a jejich přerůstání do stále násilnějších projevů. Využitelnost svědků v případech této trestné činnosti navíc komplikuje skutečnost, že se často jedná o uživatele drog, osoby na OPL závislé, anebo i odběratele pachatele. S výše uvedeným aspektem souvisí celkový nárůst brutality osob, zabývajících se drogovou kriminalitou.

Zapojení cizinců¹⁹

Na základě dostupných pramenů lze konstatovat, že existují určité etnické skupiny, které jsou do obchodu s drogami na území ČR zapojeny více nežli etnické skupiny jiné. Otevření hranic po roce 1989 a liberalizace pohybu osob přes ně, stejně jako značná vstřícnost, pokud jde o vstup cizinců do ČR a jejich usídlení zde, přispěly k tomu, že se v ČR vytvořily některé kriminálně vysoce produktivní etnické komunity. Jejich členové si zde v průběhu mnoha let vybudovali dobré zázemí, mnohdy zde uzavřeli fiktivní, ale i reálné sňatky, a získali tak nezřídka i české občanství. Navázali početné styky společenské i obchodní s místními obyvateli. Podařilo se jim najít společnou řeč i s místním podsvětím.

Na prvním místě je třeba zmínit etnické Albánce. Do páchání drogové kriminality však nebývají zapojeni přímo občané Albánie, ale spíše osoby albánské národnosti žijící na území Srbska, především srbské provincie Kosovo, jakož i v Makedonii. Řada z nich do ČR přicestovala v souvislosti s válkou v Kosovu, aby se zde usadila, založila obchodní společnosti a často i prostřednictvím sňatku získala české občanství. Vytvořila se tak velice soudržná komunita, která si zachovává tradiční prvky příbuzenského klanu, kde se jeden na druhého může bez výhrad spolehnout a kde platí zákon mlčenlivosti při kontaktu s orgány činnými v trestním řízení. Etničtí Albánci působí na tzv. balkánské trase. Jde o trasu dopravy heroinu z oblasti výroby v Afghánistánu a Pákistánu přes Írán do Turecka, a odtud dále přes Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko a Slovensko do ČR, a odtud dále buď na sever do Skandinávie a Dánska, nebo na západ do Německa a Spojeného království, ale i na jih do Švýcarska, Itálie či jinam. Albánci využívají svých dlouhodobě vybudovaných struktur, včetně svých podnikatelských aktivit, ke krytí obchodu s drogami.

Dále těží z již zmíněné výhody uzavřené komunity, kdy se do trestné činnosti zapojuje skupina osob příbuzných nebo pocházejících z jedné vesnice či oblasti. Ty si vzájemně důvěřují a dobře si rozumějí. Pokud jsou zadrženy, o trestné činnosti zpravidla nikdy nevypovídají. Specifickou úlohu v konspiraci drogového obchodu sehrává i albánský jazyk. Vyznačuje se výraznou odlišností od všech evropských jazyků. Tlumočnicků, a zejména spolehlivých tlumočnicků zaručujících mlčenlivost, je velmi málo, což podstatně zvyšuje šance těchto pachatelů vůči policii. Policejní zkušenost bývá taková, že pokud se vůbec najde tlumočnick do albánštiny, bývá zpravidla velmi úzce spojen s etnickou albánskou komunitou. Nelze ho tedy využívat pro překlad citlivých informací pro účely operativní činnosti nebo trestního řízení, zejména pak ne tam, kde o úkonech trestního řízení dotčené osoby nevědí. Etničtí

¹⁹ Tato část textu vychází více než jiné z expertní studie: Borovička, A., Šejvl, J.: Vývoj drogové kriminality po roce 1989. Dílčí studie pro účely výzkumu IKSP „Možnosti trestní justice v protidrogové politice“, 35 stran, samostatně nepublikováno.

Albánci bývají nezdědka ozbrojeni střelnými zbraněmi a v případě potřeby jsou připraveni je použít proti konkurentům nebo osobám, které je zradily. Z řad etnických Albánců se rekrutují hlavně organizátoři na střední úrovni řízení, osoby zodpovídající za mezisklady a distribuci ve větším množství a někdy kurýři, hlavně v osobních automobilech.

Organizátory na vyšší úrovni a investory do mezinárodního obchodu s heroinem bývají ve vztahu k etnickým Albáncům zpravidla Turci. Narozdíl například od sousedního Německa či od Spojeného království u nás Turci ovšem nepředstavují významnější a početnější komunitu. Za zmínku stojí i skutečnost, že etničtí Albánci se stále více zapojují i do obchodování s jinými drogami nežli s heroinem. Policie se s nimi setkává například v souvislosti s pašováním a distribucí kokainu nebo marihuany. Tento jev koresponduje s celoevropskou tendencí k polydrogovému charakteru drogové kriminality.

Jinou výraznou etnickou skupinu z hlediska nelegálního obchodu s drogami tvoří v ČR Nigerijci. Opírají se o širokou mezinárodní síť komunit nigerijských rodáků po celém světě. Rovněž tak i oni se postupem doby po roce 1989 usadili v naší zemi. Mnohem častěji než podnikání je zde drží spíše sňatky. Zapojují se do obchodu jak s kokainem, tak i s heroinem a se syntetickými drogami. Zdaleka nejčastěji se s nimi ovšem lze setkat v obchodu s kokainem. Představují organizátory obchodu s drogami, kteří s vlastní drogou přijdou do styku jen zřídka. V posledních letech byl u nich zaznamenán příklon hlavně ke kurýrní přepravě drog. Za kurýry rekrutují téměř výhradně české občany ze sociálně problematických vrstev, kteří se ochotněji nechají pro drogové kurýrství najmout. Nigerijci netvoří hierarchické rodové struktury jako etničtí Albánci, ale spíše se sdružují k provedení jednotlivých nelegálních obchodních operací. I u nich se domorodé jazyky Nigérie jeví jako ideální prostředek komunikace v obchodu s drogami. Obtížnost hledání spolehlivých tlumočnicků je v tomto případě dokonce mimořádně vysoká.

Do obchodu s drogami se v ČR častěji zapojují i jiné etnické skupiny. Souhrnně se o nich zpravidla hovoří jako o skupinách ruskojazyčných. Spojuje je jednak příslušnost k některému z následnických států po Sovětském svazu, tedy Ukrajině, Rusku, Bělorusku, pobaltským a středoasijským republikám, Moldávii, severnímu Kavkazu a Zakavkazsku. Druhý prvek, který je spojuje, představuje právě ruský jazyk jako prostředek jejich vzájemného dorozumění. Výrazně se projevuje například v Česku mimořádně početná menšina ukrajinská, která reprezentuje ovšem spíše kurýry a distributory drog na nižších úrovních. Specifické postavení mezi těmito etniky mají Čečenci. Není jich příliš mnoho, ale mívají již z dob svého života v Rusku výrazné kriminální zkušenosti. Do obchodu s drogami se zapojují jako jeho organizátoři. Distribuci za ně provádějí například právě Ukrajinci či Češi. Podobně jako Albánci představují velice soudržnou skupinu, do které se obtížně proniká. Také oni využívají výhod důvěry a zákona mlčení v rodově pojatých společenstvech.

I u nich platí totéž co u Albánců, pokud jde o používání násilí a zbraní, jakož i o jazykové problémy při jejich odhalování a stíhání.

Poměrně početná komunita občanů arabských zemí se podle policejních poznatků podílí na nezákonném obchodu s drogami v ČR spíše v pozicích prodejců drog, nejčastěji na pouliční úrovni.

Právě popsané skutečnosti platí o zapojení cizinců do drogové kriminality v ČR obecně. Z analyzovaných dokumentů lze dále v poslední době vysledovat i některé další dílčí trendy.

Od roku 2000 poukazují policejní orgány na nástup ruskojazyčných skupin pachatelů zejména do oblasti obchodu s pervitinem. Tyto skupiny zahájily spolupráci s českými výrobci drogy a její produkce, vzešlá z tohoto spojení, prudce narostla. Důvodem bylo zejména zajištění přísunu efedrinu domácím výrobcům. V souvislosti s výrobou velice kvalitního krystalického metamfetaminu pokračuje prorůstání a propojování českých a německých zločineckých skupin, organizujících vývoz této látky do Německa.

Policejní zprávy pravidelně uvádějí, že organizovaná trestná činnost v oblasti obchodu s OPL, páchaná jednotlivými etniky a národnostními menšinami, se vyznačuje značnými specifiky, operativní výměnou komodit s cílem zvyšování zisků, užíváním násilí apod. Kritice podrobují v této souvislosti azylovou a migrační politiku ČR, která podle nich odhalování této kriminality značně komplikuje. Práce orgánů činných v trestním řízení zde naráží také na jazykovou bariéru.

Příslušné dokumenty poukazují na skutečnost, že ačkoliv pachatelé drogové kriminality z řad cizinců nepředstavují obzvláště významnou skupinu z hlediska počtu, v hierarchii zločineckých struktur zpravidla patří do vyšších pater. Postupně však vyšší pozice v rámci těchto struktur získávají i čeští občané.

Zajímavý fenomén byl v poslední době zjištěn u části občanů Vietnamu, provozujících v tržnicích na území ČR stánkový prodej, a to zejména v příhraničních oblastech. Tyto osoby při své činnosti navazují kontakty s německými turisty, přilákanými levným zbožím, a nabízejí jim zpravidla pervitin. Vzhledem k velké poptávce po českém metamfetaminu v Německu dochází k uzavírání dohod na pravidelné dodávky drogy. Zaznamenáno bylo napojení těchto Vietnamců na albánské obchodníky s OPL, od kterých drogu získávají. Patrně se jedná o snahu některých vietnamských trhovců nahradit ztrátu zisků z prodeje padělaného zboží, vznikající v důsledku intenzivnějšího soustředění státních orgánů na potírání obchodu se zbožím porušujícím práva k duševnímu vlastnictví, jehož jsme v současnosti svědky.

V této souvislosti je však třeba uvést zkušenost Národní protidrogové centrály, konstatovanou ve výroční zprávě za rok 2005, podle níž již narozdíl od let devadesátých nelze vymezit specializace konkrétních etnických skupin vůči jednotlivým druhům drog. Drogy se v současnosti mezi jednotlivými skupinami mění a není např. výjimkou podíl etnických Albánců na dovozu kokainu či efedrinu (kromě tradičního heroinu) či na organizaci výroby metamfetaminu a jeho vývozu do zahraničí.

4. Závěr

Za drogovou kriminalitu bývá v posledních několika letech v ČR pravomocně odsouzeno přibližně 1300 osob ročně. Počet policíí zjištěných případů drogových trestných činů klesl v roce 2005 poprvé od roku 1997 pod 3000. Vzhledem k charakteru jednání, postižitelného podle ustanovení § 187, § 187a, § 188 a § 188 a trestního zákona, však lze předpokládat, že v oficiálních statistikách je zachycena pouze malá část tohoto druhu trestné činnosti.

V roce 2005 došlo k poklesu všech základních sledovaných ukazatelů, tedy počtu zjištěných drogových trestných činů i osob za tyto trestné činy stíhaných, obžalovaných a (poprvé od roku 1991) také odsouzených. U výrazně nejfrekventovanějšího drogového trestného činu, kterým je nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 tr. zák. lze však spíše hovořit o několikaleté stagnaci. Pokles počtu zjištěných drogových trestných činů pokračuje s výjimkou roku 2002 již od roku 2000 (s údaji z předcházejícího období nelze z důvodu odlišné metodiky evidování příliš srovnávat, z hlediska trendu však lze hovořit o nárůstu až do roku 1999), přičemž v posledních třech letech je zřetelný.

K citelnému poklesu počtu stíhaných a obžalovaných osob došlo u trestných činů nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle § 188 a šíření toxikomanie dle § 188a tr. zák. Zatímco však u trestného činu dle § 188a tr. zák. se jedná o pokračování trendu výrazného poklesu, v případě trestného činu dle § 188 tr. zák. jde spíše o návrat k hodnotám z počátku století. Počet osob, odsouzených za drogové trestné činy do roku 2004 narůstal, a to v porovnání s vývojem celkového počtu osob odsouzených v ČR v letech 1995 – 2004 (celkově mírný nárůst) mnohem výrazněji. V roce 2005 tento počet, jak již bylo uvedeno, poprvé v meziročním srovnání klesl a bude zajímavé sledovat, zda se jedná o výkyv dosud vzrůstajícího trendu, nebo zda se tento trend zastavil.

Poznatky orgánů činných v trestním řízení o stavu drogové kriminality v ČR potvrzují názor, že zde existuje klasická drogová scéna „západoevropského“ typu včetně drogového trhu, s některými odlišnostmi danými především geografickou polohou, historií a demografickou strukturou země. Represivní reakci státu na

problémy související se zneužíváním omamných a psychotropních látek je třeba hodnotit též v kontextu celé drogové scény dané země. Situaci v oblasti zneužívání drog v ČR lze celkově (a zjednodušeně) označit jako stabilizovanou, přičemž její podrobnější rozbor by již přesahoval rámec této publikace.²⁰ Oficiální údaje o drogové kriminalitě, tedy o té její části, na kterou stát prostřednictvím orgánů činných v trestním řízení přímo reaguje, rovněž vypovídají o určité stabilizaci. Jak na drogové scéně, tak v oblasti drogové kriminality se však vyskytují některé nebezpečné jevy, které naznačují možná rizika budoucího vývoje. Na některé z nich, pokud jde o závažnější formy drogové kriminality, jsme se pokusili upozornit i v této studii.

²⁰ Blíže viz Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2005. Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, Úřad vlády ČR, Praha 2006; k dispozici na www.drogy-info.cz/index.php/publikace/vyrocní_zpravy

R e s u m e

PhDr. Alena Marešová

Sborník „Kriminalita v roce 2005“ je další publikací IKSP každoročně věnovanou hodnocení stavu kriminality v roce předchozím a ve své tabulkové části navazuje na statistické údaje uvedené v dříve vydaných sbornících věnovaných stejnému tématu. Současně, zaměřením jednotlivých statí, se snaží poskytnout hlubší vhled do závažných problémů s kriminalitou souvisejících a jinde málo diskutovaných – konkrétně se jedná o problematiku obětí, organizovaného zločinu, hospodářské kriminality a drogové kriminality.

V prvním příspěvku vedoucí autorského kolektivu jsou, v souladu s tradicí sborníků IKSP věnovaných kriminalitě, komentovány základní statistické ukazatele o kriminalitě v roce 2005, jejichž zdrojem jsou standardní i nestandardní sestavy statistik Policie ČR a statistické údaje zpracovávané Ministerstvem spravedlnosti ČR a Nejvyšším státním zastupitelstvím. Jsou zde rozebírány změny v trendech oproti minulému období a komentovány jevy charakteristické pro kriminalitu roku 2005.

V případě příspěvku Ing. Balouna jde o další ze série článků, týkající se fenoménu hospodářské kriminality, které se v Ročence kriminality věnujeme již dlouhodobě. Vzhledem k tomu, že boom této formy delikventního jednání již pominul, a že se její výskyt do značné míry ustálil na cca 9-10 %, je evidentně zajímavé sledovat, jak se v jejím rámci přesunují jednotlivé trestné činy v čase (struktura podle výše škod). Ze zjištění lze vyčíst, že se hospodářská kriminalita posouvá k sofistikovanějším formám a že i v této oblasti „doháníme“ ekonomicky vyspělé státy.

Z justiční statistiky pak (pokud bereme pouze statistická data - do konkrétních případů se v tomto specializovaném případě pochopitelně nedostaneme) vyplývá složitost celé problematiky: soudě podle „regionální“ výše trestů není zatím příliš ujednocena judikatura v této oblasti. Evidentně je však zřejmé, že existují určité „teritoriální“ rozdíly ve výskytu této formy kriminality.

Dr. Cejp v rámci výzkumu organizovaného zločinu pravidelně zjišťuje základní data o struktuře a činnosti organizovaných zločineckých skupin na území ČR. Zmíněná data získává prostřednictvím kvalifikovaných odhadů, které v dotaznících anonymně vyslovují experti ze specializovaných útvarů Policie ČR. Na konci roku 2005 proběhlo již třinácté dotazování. Příspěvek dr. Martinkové je věnován problematice obětí trestné činnosti v České republice v roce 2005 a je nejrozsáhlejším materiálem poskytujícím souhrnné informace o obětech v ČR jinde

nezveřejňovaných. Jeho hodnotu umocňuje řada podrobných tabulek obsahujících statistické údaje o obětech v maximálně možném členění. Zvláštní poznámku ke způsobu evidování obětí policií připojil pracovník odboru systémového řízení policie dr. Kulíšek.

Kapitola dr. Zemana o drogové kriminalitě pojednává o stavu a vývoji tohoto druhu trestné činnosti v ČR, a to z kvantitativního i kvalitativního hlediska. Jsou popsány a rozebrány časové řady vybraných statistických ukazatelů drogové kriminality za období let 1995 – 2005. V kvalitativní části je pak popsána charakteristika a trendy drogové trestné činnosti na základě relevantních oficiálních dokumentů a expertního šetření mezi pracovníky orgánů činných v trestním řízení, zabývajících se tímto druhem kriminality.

Významnou část sborníku tvoří přílohy – tabulky zachycující kontinuální vývoj kriminality obecně i vývoj jednotlivých druhů a také méně dostupné informace získané při řešení jiných úkolů v IKSP, které však s problematikou hodnocení kriminality v ČR šířeji souvisejí (např. statistické údaje o počtu vězněných osob ve světě).

Summary

PhDr. Alena Marešová

The volume “Crime in 2005” is another IKSP publication annually devoted to assessing the state of crime in the preceding year, and which in its tables refers to the statistical data contained in previously published volumes on the same subject. Also, the focus of the specific papers means that it can give a deeper insight into serious problems relating to crime and rarely discussed elsewhere – specifically the issue of victims, organised crime, economic crime and drug-related crime.

In line with the tradition of IKSP volumes devoted to crime, the first contribution by the head of the author’s team comments on the basic statistical indicators on crime in 2005, their sources being standard and non-standard sets of statistics from the Police of the Czech Republic and statistical data processed by the Ministry of Justice of the Czech Republic and the Supreme Public Prosecutor’s Office. It analyses changes in trends compared with the previous period and comments on the phenomena characteristic of crime in 2005.

The contribution by Ing. Baloun is another in a series of articles concerning the phenomenon of economic crime, a subject we’ve looked at over the long-term in the Criminality Year-Book. Due to the fact that the boom in this form of criminal behaviour has already passed, and that its incidence has now to all intents and purposes stabilised at around 9-10 %, it is obviously interesting to monitor how the specific forms of crime that it involves are changing in time (structure according to the amount of damage). The findings make it possible for us to deduce that economic crime is developing towards more sophisticated forms and that in this area, as elsewhere, we are “catching up” with the economically advanced states.

Judicial statistics (if we only take statistical data – in a specialised case such as this we obviously can’t look at specific cases) demonstrate the complexity of the whole issue: judging by the “regional” length of sentences the judicature is not sufficiently streamlined in this area. It is however apparent that certain “territorial” differences exist in the incidence of this form of crime.

In his research into organised crime Dr. Cejp regularly provides basic data on the structure and activity of organised criminal groups in the Czech Republic. He obtains the data in question from qualified estimates anonymously expressed in questionnaires by experts from specialised Police departments. The thirteenth such form of research took place at the end of 2005. Dr. Martinková’s contribution looks at the issue of victims of crime in the Czech Republic in 2005 and is the most

extensive material providing aggregate information on victims in the Czech Republic not published elsewhere. Its importance is augmented by a mass of detailed tables containing statistical data on victims broken down according to the greatest possible degree of categorisation. A special note on the method for recording victims by the police is provided by Dr.Kulíšek, an employee from the department of police system management.

Dr. Zeman's chapter on drug-related crime deals with the state and development of this type of criminal activity in the Czech Republic from both a quantitative and qualitative perspective. Periods for selected drug-related crime indicators are described and analysed for the years 1995 – 2005. The qualitative section then describes the characteristics and trends of drug-related crime on the basis of relevant official documents and expert research among law enforcement officials dealing with this type of crime.

A considerable part of the volume is made up of appendices – tables covering the continual development of crime in general and the development of specific types and less accessible information obtained in solving other tasks in the IKSP which nevertheless are linked to the assessment of crime in the Czech Republic in a broader sense (e.g. statistical data on the number of prisoners in the world).

Příloha č. 1

Celková kriminalita v České republice (Policíí ČR evidované trestné činy od počátku počítačového zpracování dat o kriminalitě)

Zpracovala A.Marešová

Tabulka č. 1

Rok	Zjištěné trestné	Objasněné tr.činy	Procento
1973	109 355	92 685	85,00
1974	109 573	92 536	84,45
1975	110 957	96 725	87,17
1976	106 602	93 753	87,94
1977	103 083	89 956	87,26
1978	103 251	89 798	86,97
1979	98 091	83 825	85,45
1980	103 219	86 653	83,95
1981	110 312	90 906	82,40
1982	120 444	97 847	81,23
1983	117 001	96 939	82,85
1984	120 918	100 672	83,25
1985	121 272	100 665	83,00
1986	122 122	101 000	82,70
1987	120 260	99 006	82,32
1988	119 675	97 064	81,10
1989	120 768	93 542	77,45
1990	216 852	83 237	38,38
1991	282 998	94 115	33,25
1992	345 140	108 380	31,40
1993	398 505	126 442	31,72
1994	372 427	136 935	36,76
1995	375 630	151 842	40,42
1996	394 267	162 929	41,32
1997	403 654	169 177	41,90
1998	425 930	185 093	43,46
1999	426 626	193 354	45,32
2000	391 469	172 245	43,99
2001	358 577	166 827	46,52
2002	372 341	151 492	40,69
2003	357 740	135 581	37,90
2004	351 629	134 444	38,23
2005	344 060	135 281	39,32

Příloha č. 2

Trestná činnost v České republice v roce 2005 podle územního členění (vyšších územních celků)

(ze statistik Policie ČR zpracovala A.Marešová)

Tabulka č. 2

	Tr.činy evidované policií	Počet obyvatel k 31.12.2005	Tr.činy na 1000 obvvatel	Pořadí podle zamořenosti území
Česká republika	344 060	10 251 079	33,56	
Praha	95 731	1 181 610	81,01	1
Středočeský kraj	37 208	1 158 108	32,12	5
Jihočeský kraj	16 850	627 766	26,84	9
Plzeňský kraj	15 236	551 528	27,62	7
Karlovarský kraj	10 107	304 274	33,21	4
Ústecký kraj	32 773	823 173	39,81	2
Liberecký kraj	15 047	429 031	35,07	3
Královehradecký kraj	11 737	548 368	21,4	11
Pardubický kraj	10 228	506 024	20,21	12
Vysočina	7 993	510 767	15,64	14
Jihomoravský kraj	30 923	1 130 358	27,35	8
Olomoucký kraj	14 841	639 161	23,21	10
Zlínský kraj	10 181	590 142	17,25	13
Moravskoslezský kraj	35 145	1 250 769	28,1	6

*Zdroj: Ročenka ČSÚ

Příloha č. 3

Trestná činnost v Praze podle jednotlivých obvodních ředitelství Policie ČR (oblastí) za období 2004 a 2005 (ze statistik Policie ČR zpracovala A.Marešová)

Tabulka č. 3

	Praha I.	Praha II.	Praha III.	Praha IV.	Praha celkem
Násilná kriminalita					
Evidováno tr. činů	974	657	888	1 023	3 542
Objasněno	525	345	440	509	1 819
Tj. procent	53,9	52,5	49,55	49,8	51,4
Rozdíl 2004/2005 v počtu evidovaných tr.činů	-14	-58	-1	21	-52
Mravnostní kriminalita					
Evidováno tr. činů	41	65	77	70	253
Objasněno	26	46	57	53	182
Tj. procent	63,4	70,8	74,0	75,7	71,9
Rozdíl 2004/2005	-6	-2	-14	-26	-48
Krádeže vloupáním					
Evidováno tr. činů	2 452	2 154	2 652	3 670	10 928
Objasněno	239	129	306	183	857
Tj. procent	9,75	6,0	11,5	5,0	7,8
Rozdíl 2004/2005	-207	-431	-15	-573	-1 226
Krádeže prosté					
Evidováno tr. činů	16 010	13 789	11 708	17 315	58 822
Objasněno	1 313	845	946	796	3 900
Tj. procent	8,2	6,1	8,1	4,6	6,6
Rozdíl 2004/2005	-385	-1 934	-281	-1 596	-4 206

Ostatní majetková krim.					
Evidováno tr. činů	1 415	1 181	966	1 456	5 018
Objasněno	502	214	257	253	1 226
Tj. procent	35,5	18,1	26,6	17,4	24,4
Rozdíl 2004/2005	-2	-90	-23	58	-57
Hospodářská kriminalita					
Evidováno tr. činů	3 106	2 036	2 413	2 182	9 810
Objasněno	1 553	1 215	1 316	1 350	5 507
Tj. procent	50,0	59,7	54,5	61,9	56,1
Rozdíl 2004/2005	1 247	910	621	673	3 484
Ostatní kriminalita					
Evidováno tr. činů	1 198	903	971	1 571	4 648
Objasněno	1 114	829	872	1 375	4 195
Tj. procent	93,0	91,8	89,8	87,5	90,25
Rozdíl 2004/2005	-36	89	22	681	760
Zbývající kriminalita					
Evidováno tr. činů	469	608	785	821	2 683
Objasněno	395	524	726	714	2 359
Tj. procent	84,2	86,2	92,5	87,0	88,0
Rozdíl 2004/2005	-95	-80	-39	58	-156

Pozn.: Případné drobné nesrovnalosti v součtech jsou způsobeny tím, že do celkových dat je zahrnuta i evidence trestných činů zjištěná Pohraniční policií v Ruzyni. Celkem v roce 2005 to bylo 78 trestných činů převážně hospodářské kriminality.

Rozdělení pražských obvodů pod správu jednotlivých obvodních ředitelství Policie ČR (oblastí) je následující:

Obvodní ředitelství PČR Praha I. – obvody 1,6,7

Obvodní ředitelství PČR Praha II. – obvody 2,5

Obvodní ředitelství PČR Praha III. – obvody 3,8,9

Obvodní ředitelství PČR Praha IV. – obvody 4,10

Příloha č. 4

Kriminalita od roku 1987 z pohledu policejní statistik a statistik státních zastupitelství a soudů (ze statistik Policie ČR a statistik MS ČR zpracovala A. Marešová)

Tabulka č. 4

Rok	Policií	Policií objasněné	Stíháno nebo	Obžalováno nebo	Soudy odsouzené
1987	120 260	99 006	71 716	59 379	53 366
1988	119 657	97 064	72 887	51 782	47 887
1989	120 768	93 542	65 959	48 523	41 005
1990	216 852	83 237	55 317	26 341	16 521
1991	282 998	94 115	63 194	44 114	27 837
1992	345 1400	108 380	66 565	48 556	31 017
1993	398 505	126 442	82 575	57 917	35 148
1994	372 427	136 935	85 929	65 139	51 931
1995	375 630	151 842	105 169	84 006	54 957
1996	394 267	162 929	109 204	85 377	57 974
1997	403 654	169 177	108 275	84 066	59 777
1998	425 930	185 093	106 488	73 905*	54 083*
1999	426 626	193 354	107 879**	84 973	62 595
2000	391 469	172 245	110 808	86 074	63 211
2001	358 577	166 827	110 461	84 855	60 182
2002	372 341	151 491	110 800**	93 881**	65 098
2003	357 740	135 581	110 997**	95 920**	66 131
2004	351 629	134 444	108 061**	94 430**	68 443
2005	344 060	135 281	108 100	95 767	67 561

Vysvětlivky:

Stíháno – počet osob, jejichž stíhání vedené podle § 160 trestního řádu bylo ve sledovaném roce ukončeno

Obžalováno – počet osob, na něž byla podána obžaloba podle § 176 trestního řádu

Odsouzeno – počet osob pravomocně odsouzených

* V roce 1998 v důsledku amnestie prezidenta bylo v přípravném řízení ukončeno více než 27 tisíc trestních věcí a zastaveno stíhání více než 15 tis. osob. Projevilo se to jak snížením počtu obžalovaných osob, tak i následně osob odsouzených. Největší dopad měla amnestie na počty obžalovaných mladistvých pachatelů a obžalovaných žen.

** Údaje takto označené se liší od údajů v předchozích sbornících – nové údaje byly převzaty z přílohy „Přehled o celkovém stavu a vývoji trestné činnosti podle počtu osob stíhaných, osob, kterým bylo sděleno podezření, a odsouzených“ ze Zprávy o činnosti státního zastupitelství (NSZ) za rok 2005. Důvod změny není znám.

Příloha č. 5

Počty policíí evidovaných vražd* (§ 219 tr.zák.) na území ČR od roku 1974

(ze statistik Policie ČR zpracovala A.Marešová)

Tabulka č. 5

Rok	Celkový	Objasněné trestné činy	Z toho	Novorozenýc h dětí
1974	151	-	50	16
1975	137	-	36	14
1976	114	-	32	9
1977	101	-	33	11
1978	120	-	31	13
1979	130	-	37	12
1980	124	-	44	5
1981	135	-	39	7
1982	161	-	57	21
1983	173	-	67	12
1984	147	-	56	15
1985	142	-	45	12
1986	129	-	38	12
1987	139	-	35	12
1988	100	-	33	1
1989	126	119	41	5
1990	212	184	55	7
1991	194	174	61	9
1992	258	219	78	8
1993	278	229	83	6
1994	286	237	82	4
1995	277	239	96	3
1996	267	226	91	4
1997	291	252	101	3
1998	313	272	135	1
1999	265	236	89	4
2000	279	228	101	6
2001	234	208	84	1
2002	234	210	92	1
2003	232	199	66	3
2004	227	205	85	0
2005	186	161	79	0

* včetně přípravy vraždy a pokusu vraždy (§§ 7,8 tr.zák.) Počet příprav k trestnému činu vraždy představuje cca 4-8 skutků ročně.

Příloha č. 6

Počty policíí evidovaných loupeží (§ 234 TZ) na území ČR od roku 1973 (ze statistik Policie ČR zpracovala A.Marešová)

Tabulka č. 6

Rok	Zjištěné trestné činy	Objasněné trestné činy
1973	522	445
1974	483	402
1975	469	389
1976	408	322
1977	641	547
1978	664	558
1979	602	540
1980	735	645
1981	643	534
1982	712	601
1983	893	732
1984	815	695
1985	944	816
1986	870	754
1987	800	683
1988	799	675
1989	789	631
1990	3 855	1 475
1991	4 142	1 515
1992	3 855	1 475
1993	4 109	1 530
1994	3 826	1 767
1995	3 978	1 752
1996	4 218	1 965
1997	4 751	2 006
1998	4 306	1 861
1999	4 817	1 900
2000	4 644	1 811
2001	4 372	1 813
2002	5 434	2 450
2003	5 468	2 334
2004	6 107	2 598
2005	5 550	2 388

Příloha č. 7

Tabulka č. 7

Počty vězněných osob ve vybraných státech Evropy a mimoevropských státech včetně indexů vězněných osob k počtu obyvatel. Zpracovala Marešová podle Walmsley, Roy: World Prison Population List (sixth edition), King's College London, International Centre for Prison Studies

Stát/pořadí (jen prvních 10)	Počet vězněných osob	Data k měsíc/rok	Přibližný počet obyvateľ	Index na 100tis.obyv. 2004 ²¹ /2000	Zdroj dat
Albánie	3 778	11.2003	3,6	105	NPA
Andorra	61	9.2003	0,07	90	EU
Anglie a Wales	75 320	2.2005	53,02	142/124	NPA
Arménie	2 866	4.2004	3,21	92	NPA
Azerbajdžán/9.	16 345	9.2003	8,24	198	EU
Belgie	9 245	3.2004	10,5	88/83	NPA
Bělorusko/1.-2.	52 500	2003	9,87	532	MJ
Bosna a	1 509	1.2005	2,6	58*	MJ
Bulharsko	11 060	2.2005	7,76	143	NPA
Česká	18 937	1.2006	10,22	185/208	NPA
Dánsko	3 774	10.2004	5,41	70/61	NPA
Estonsko/4.	4 571	4.2004	1,35	339/325	NPA
Finsko	3 719	4.2004	5,22	71/56	NPA
Francie	55 028	12.2004	60,14	91/80	MJ
Holandsko	19 999	7.2004	16,32	123/87	NPA
Chorvatsko	3 010	6.2004	4,44	68	NPA
Irsko	3 417	9.2004	4,03	85/76	NPA
Island	115	9.2004	0,292	39*	NPA
Itálie	57 046	6.2004	58,17	98/94	NPA
Kosovo	1 182	7.2003	1,9	62	SÚ
Kypr	355	9.2003	0,709	50*/43	NPA
Litva/7.	8 063	1.2004	3,45	234/257	NPA

²¹ Převažují údaje z roku 2004 – srov. údaje v 2 kolonce, ale např. u Maďarska a Malty je to údaj z roku 2003, u Anglie a ČR, Rakouska, Ruska z počátku roku 2005 apod.

Lotyšsko/5.	7 796	1.2005	2,31	337	NPA
Maďarsko	16 700	11.2003	10,11	165/157	NPA
Makedonie	1 598	9.2003	2,06	78	EU
Malta	278	9.2003	0,388	72/68	EU
Moldávie/6.	10 729	9.2003	3,61	297	EU
Německo	79 329	8.2004	82,60	96/97	MJ
Norsko	2 975	9.2004	4,6	65/56	NPA
Polsko/8.	79 087	10.2004	38,17	209/170	NPA
Portugalsko	13 498	12.2004	10,54	128/124	NPA
Rakousko	8 700	2.2005	8,18	106/84	NPA
Rumunsko	39 015	1.2005	21,65	180/222	NPA
Rusko/1.-2.	763 054	1.2005	143,4	532/729	NPA
Řecko	8 760	12.2004	10,65	82/76	MJ
Skotsko	6 742	2.2005	5,11	132/115	NPA
Slovensko	8 891	1.2004	5,38	165/132	NPA
Slovinsko	1 129	2.2005	2,0	56*/57	NPA
Srbsko	7 487	9.2003	8,1	92	EU
Srbská republika	1 052	12.2004	1,4	75	MJ
Španělsko	59 899	2.2005	42,93	140/114	NPA
Švédsko	6 755	10.2003	8,96	75/64	NPA
Švýcarsko	6 021	9.2004	7,39	81/79	FSÚ
Turecko	67 772	3.2004	71,43	95/74	NPA
Ukrajina/3.	198 386	9.2003	47,7	416	EU

Vybrané mimoevropské státy

Stát	Počet vězňů osob	K datu měsíc/rok	Přibližný počet obyvatel v mil.	Index na 100 tis. obyvatel	Zdroj dat
Argentina	56 313	12.2002	38,15	148	NPA
Austrálie	23 362	2004	19,9	117/113	NPA
Bolívie	6 768	12.2003	8,9	76	NPA
Brazílie	330 642	6.2004	180,7	183	NPA
Čína	1 548 498	12.2003	1,308.7	118	NPA
Ekvádor	13 045	2003	13,0	100	NPA

Filipíny	70 383	1999	74,5	94	UNAFEI
Chile	33 098	6.2002	15,6	212	NPA
Indie	313 635	2003	1,065.5	29*	KLP
Indonésie	84 357	9.2003	219,9	38*	NPA
Irán	133 658	7.2004	69,0	194	NPA
Japonsko	73 734	1.2004	127,8	58	NPA
Kanada	36 389	02-03	31,44	116/123	SÚK
Kolumbie	68 545	10.2004	45,2	152	NPA
Korea	57 902	6.2004	48,0	121	NPA
Mexiko	191 890	11.2004	105,5	182	NPA
Malajsie	43 424	2004	24,9	174	NPA
Mongolsko	6 400	2004	2,6	246	NPA
Nový Zéland	6 802	2004	4,06	168/149	NPA
Paraguay	4 088	1999	5,48	75	NPA
Peru	32 129	10.2004	28,1	114	NPA
Saudská Arábie	23 720	2000	21,6	110	OSN
Srí Lanka	20 975	12.2003	19,15	110	NPA
Thajsko	168 264	12.2004	63,85	264	NPA
USA	2 085 620	12.2003	292,2	714/685	ÚJS
Uruguay	7 100	9.2003	3,4	209	CJE
Venezuela	21 342	7.2003	25,7	83	NPA
Vietnam	55 000	1998	77,6	71	NPA

Vysvětlivky: NPA – National prison administration
UNAFEI - UN Asia and Far East Institute
EU – Rada Evropy
MJ – ministerstva justice
ÚS, SSÚ, FSÚ apod. – statistické úřady
CJE – criminal justice expert
KLP – komise pro lidská práva

Pozn.: Index počtu vězněných osob na 100 tisíc obyvatel za rok 2000 je uveden jen u zemí, u kterých byla tato data k dispozici již v ročence IKSP vydané v roce 2004, ze které jsou tyto indexy převzaty – srov. tab.6 v „Kriminalita v roce 2003“, s. 119

V tabulce jsou zvýrazněny nejvyšší indexy poměru počtu vězněných osob k počtu obyvatel za poslední hodnocené období. Nejmenší indexy jsou označeny hvězdičkou.

KRIMINALITA V ROCE 2005

Sborník statí pracovníků IKSP a časové řady vybraných ukazatelů kriminality

Autoři: PhDr. Alena Marešová
Ing. Vladimír Baloun
PhDr. Martin Cejp, CSc.
PhDr. Milada Martinková, CSc.
JUDr. Petr Zeman, Ph.D.

Vydavatel: Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Nám. 14.října 12
150 21 Praha 5

Určeno: Pro odbornou veřejnost

Tiskárna: Vydavatelství KUFR
František Kurzweil
Naskové 3, Praha 5

Dáno do tisku: listopad 2006

Vydání: první

Náklad: 170 výtisků

www.kriminologie.cz

ISBN 80-7338-051-X